

AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS ALAPPROGRAMJA

ZENEMŰVÉSZETI ÁG

B) NÉPZENE

2022

Tartalomjegyzék

I.....	4
ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK	4
Az alapprogram szerepe a művészetoktatás tartalmi szabályozásában	4
Alapelvek.....	5
Az alapfokú művészetoktatás célja a zeneművészet, táncművészet, képző- és iparművészet, a színművészet és bábművészet, cirkuszművészet területein	6
Az alapfokú művészeti oktatás - nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében	7
A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei	7
A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei	7
Az Alapprogram tartalmi szabályozásának fogalmi rendszere	8
B) NÉPZENE	13
I. FEJEZET.....	13
AZ ALAPFOKÚ NÉPZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE, FUNKCIÓI.....	13
A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA.....	13
A NÉPZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI	17
AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI VIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	18
VONÓS ÉS TEKERŐ TANSZAK	21
NÉPI HEGEDŰ.....	21
NÉPI BRÁCSA.....	38
NÉPI BÖGŐ/CSELLÓ	59
TEKERŐ.....	78
FÚVÓS TANSZAK	91
NÉPI FURULYA.....	91
DUDA	107
NÉPI KLARINÉT / TÁROGATÓ.....	122
PENGETŐS TANSZAK.....	135
CITERA	135
TAMBURÁK.....	162
PRÍMTAMBURA	163
BASSZPRÍMTAMBURA (ÉS CSELLÓTAMBURA)	170
BRÁCSSTAMBURA.....	171
Alapfokú évfolyamok „B” tagozat.....	174
PRÍMTAMBURA	174
BASSZPRÍMTAMBURA (ÉS CSELLÓTAMBURA)	179

Továbbképző évfolyamok	185
PRIMTAMBURA	185
BASSZPRIMTAMBURA (ÉS CSELLÓTAMBURA)	189
Továbbképző évfolyamok „B” tagozat	191
PRIMTAMBURA	191
BASSZPRIMTAMBURA (ÉS CSELLÓTAMBURA)	195
KOBOZ	199
AKKORDIKUS TANSZAK	210
NÉPI CIMBALOM	210
NÉPI HARMONIKA	224
ÜTŐ TANSZAK	247
NÉPI RITMUSHANGSZEREK	248
VOKÁLIS TANSZAK	255
NÉPI ÉNEK	255
ZENEISMERET TANSZAK	275
NÉPZENEI ISMERETEK	275
NÉPRAJZ	285
KAMARAZENE TANSZAK	292
NÉPI KAMARAZENE	292
NÉPI ZENEKAR	299

AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS ALAPPROGRAMJA

I.

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

Az alapprogram szerepe a művészetoktatás tartalmi szabályozásában

A nemzeti köznevelésről szóló törvény alapján az alapfokú művészeti iskola feladata a tanuló képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelés és oktatás biztosítása, mely lehetővé teszi, hogy a tanuló képességeinek kibontakoztatása, személyiségének fejlesztése, tehetségének felismerése és kibontakoztatása érdekében alapfokú művészetoktatásban vegyen részt.

Az alapfokú művészetoktatás alapprogramja (*továbbiakban Alapprogram*) a művészeti-kulturális műveltség azon részeit, tovább építhető elemeit tartalmazza, amelyeket az alapfokú művészeti iskolákban elsajátíthatnak a tanulók.

Az Alapprogram a zeneművészet, táncművészet, képző- és iparművészet, népművészet, a színművészet és bábművészet, cirkuszművészet iránt érdeklődő tanulók számára biztosítja készségeik, képességeik fejlesztését, alkotó és önkifejező képességeik kibontakoztatását, tehetségük gondozását.

Az Alapprogram részét képező tantervi programok és követelmények (*a továbbiakban: tantervi program és követelmény*) tartalmazzák azokat a képességfejlesztő célokat és feladatokat, követelményszinteket és feltételeket, amelyet minden alapfokú művészeti iskolának teljesítenie, biztosítania kell, és amelyek az adott művészeti ágon belül az alapfokú művészeti iskolák közötti átjárhatóságot biztosítják. Az Alapprogram lehetővé teszi különböző tankönyvek, segédletek, digitális tananyagtartalmak és taneszközök alkalmazását.

A művészetoktatás tantervi programja az oktatás szerkezetéhez igazodva előképző, alapfokú és továbbképző évfolyamokból álló, legfeljebb 12 éves program.

A követelmény és tantervi program különböző életkorban teljesíthető, a tananyagtartalom mélységét a pedagógus a csoport életkor szerinti összetételének megfelelően határozza meg. A tananyagtartalmat a tantervben meghatározott kereteket és a pedagógiai program előírásait figyelembe véve az iskola, a tanszaki munkaközösségek és a pedagógusok határozzák meg, amelyeket a tematikus tervekben, vagy tanmenetekben rögzítenek.

A tantervi program lehetővé teszi, hogy az iskolák és a tanulók a tananyag feldolgozásához, elmélyítéséhez és kiegészítéséhez, a követelmények teljesítéséhez, sajátos szükségleteik, igényeik kielégítéséhez, a tehetséggondozás feladatainak megvalósításához megfelelő tanulmányi idővel rendelkezzenek. E célok érdekében a tantervi program és óraterve az egységes követelményeket úgy állapítja meg, hogy azok teljesítéséhez – átlagos feltételek mellett – a képzési idő keretében lehetőség nyíljon kiegészítő tartalmak és követelmények meghatározására is.

Az alapfokú művészetoktatás megalapozza a művészi kifejezőkészséget, elősegíti a szakmai orientációt, a szakirányú továbbtanulást. A művészetoktatás fontos szerepet tölt be a nemzeti hagyományok, a nemzeti értékek megőrzésében, a különböző kultúrák iránti nyitottság kialakításában, a kortárs művészetértő befogadásában.

Az alapfokú művészeti iskolák a követelményeket és tantárgyi programokat alapul véve készítik el az iskola pedagógiai programját, azon belül a helyi tantervét, melyet a helyi igények és célok figyelembevételével hoznak létre, és amelyben rögzítik az iskolák sajátos arculatának jellemzőit, és keretet biztosítanak a pedagógusok, a tanulók sokféle, differenciált tevékenységéhez. A helyi szabályozás lehetőséget ad az iskolafenntartók, a szülők, a tanulók érdekeinek, a pedagógusok szakmai törekvéseinek érvényesítésére, valamint az adott körülmények, feltételek figyelembevételére.

Az alapfokú művészeti iskola jelentős esélyteremtő szerepet vállal a végzettség nélküli korai iskolaelhagyás csökkentésében, az integráció támogatásában, a tanulási, beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyermekek, a sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű tanulók fejlesztésében. Színteret, és a művészeti ágaknak megfelelő szakmai környezetet biztosít a tanulók továbbtanulási esélyeinek növeléséhez, életminőségük javulásához.

A művészetoktatás a köznevelés feladatkörén belül lehetőséget teremt a művészeti ágak és a partnerintézmények közötti együttműködésre (konstruktív pedagógia a projekt módszer, kooperatív és a kollaboratív munkaforma, tematikus közösségi alkalom révén), valamint kulturális és pedagógiai együttműködést biztosít más intézményekkel, településekkel, önkormányzatokkal, annak érdekében, hogy a művészeti nevelés minél több gyermek, tanuló számára elérhető legyen, valamint a művészetoktatás eredményei minél szélesebb körben hasznosuljanak. A művészeti iskola kultúrákövetítő szerepvállalása, társadalmi felelősségvállalása és jó gyakorlatainak átadása révén hozzájárul ahhoz, hogy a tanulók minél eredményesebben vegyenek részt ismereteik megszerzésében, gyarapításában, tudásuk és tehetségük komplex kibontásában.

Alapelvek

A magyar művészetoktatás olyan értékközvetítő pedagógiát képvisel, amely a személyiség sokoldalú fejlesztésére, az egyéni képességek feltárására és differenciált fejlesztésére irányul. Az értékközvetítéshez kreatív alkotói folyamat társul, amely új értékek létrehozását eredményezi.

A művészetoktatás tantervi programja a művészeti nevelés és oktatás tapasztalataira, az új szaktudományos és módszertani ismeretekre, a művészetpedagógiai és művészetpszichológiai kutatások eredményeire, a magyar művészeti nevelés nemzetközileg is elismert gyakorlatára, valamint a korszerű pedagógiai elvárások rendszerére épül. A tananyag eszköz a tanulók értelmi, érzelmi és kifejezőképességeinek fejlesztéséhez, a személyiség sokoldalú fejlesztéséhez.

A tantervi programok megvalósítására a holisztikus szemlélet és az élménypedagógiai irányultság, valamint a gyakorlatorientáltság a jellemző.

A művészetoktatás a készség- és képességfejlesztést, az ismeretek és tapasztalatok gazdagítását a személyiségformálás eszközeként kezeli, követelményeit a tanuló életkori fejlődési jellemzőihez igazítja.

A tananyag a különböző művészeti területek azon alapvető tartalmait foglalja magába, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a zene-, a tánc-, a képző- és iparművészeti, a színművészeti és bábművészeti, cirkuszművészeti műveltség megalapozásához, a különböző kompetenciák fejlesztéséhez. A tananyag feldolgozását a kompetenciafejlesztő szemlélet jellemzi, amely négy kulcsterületre fókuszál: ismeretre (kognitív kompetencia), képességre (személyes kompetencia) és attitűdre (társas-szociális kompetencia) és mindezek fejlesztését megvalósító módszerkompetenciára.

A tantervi szabályozás rugalmassága lehetővé teszi az integrált oktatás-nevelés megvalósítását, továbbá hozzájárul a Nat-ban meghatározott kulcskompetenciák fejlesztéséhez, de különösen a *kreativitás, önkifejezés és kulturális tudatosság kulcskompetenciájának* fejlesztése kerül a képzés középpontjába. A magyar alapfokú művészetoktatás a Nat által meghatározott nevelési célok megvalósítását támogató, iskolarendszerű képzési forma.

A tanulási folyamatok megújításának érdekében az információs és kommunikációs technika használata lehetőséget ad arra, hogy a pedagógiai innovációk transzfer hatása érvényesüljön. Ezzel lehetőséget biztosít az egyéni nevelésre, a differenciált fejlesztésre, mely a komplex személyiségfejlesztés alapja.

A digitális pedagógia alkalmazásának lehetősége új utat teremt az egymással való együttműködésre, a tudásmegosztásra, szem előtt tartva a digitalizáció mentális és egészségi hatásait is.

A magyar művészetoktatás tevékenységrendszere kortárs közösségek létrehozását generálja, amelyek kulturális szerepvállalásuk révén jelentős értéket képviselnek, és elősegítik a társadalmi együttműködést.

Az alapfokú művészetoktatás célja a zeneművészet, táncművészet, képző- és iparművészet, a színművészet és bábművészet, cirkuszművészet területein

Az alapfokú művészetoktatás célja:

- képességfejlesztés (a személyiséget alkotó- és szakspecifikus képességek kompetencia alapú fejlesztése) a művészeti ág eszközzrendszerével és formanyelvével, az élménypedagógia módszereivel
- a tanuló megismerése, a személyiség integrációjának támogatása, a kulcskompetenciák fejlesztése
- értékközvetítés, értékmegőrzés, új értékek létrehozása, művészeti tudatosság kialakítása
- a tanulói tevékenység középpontba állítása, a felfedező tanulás támogatása
- az önkifejezés, a kreatív alkotóképesség és a kommunikáció fejlesztése
- a mérlegelő gondolkodás képességének alakítása
- a magyar és egyetemes kulturális hagyományok átörökítése, a nemzeti identitás erősítése
- kortárs közösségek létrehozása, a társas együttműködés, az érzelmi intelligencia és az empátia fejlesztése, a különböző nemzeti vagy etnikai kisebbség kulturális értékeinek elismerése
- a tehetségek azonosítása, fejlesztése és gondozása, a pályaaorientáció segítése
- a tehetségek bemutatása szakmai fórumokon, rendezvényeken, versenyeken
- esélyteremtés, a szociokulturális hátrányok csökkentése
- egészséges életmód igényének kialakítása, fenntarthatóságra nevelés
- művészeti irányzatok és stílusok és a kortárs művészet megismertetése
- alkotói és előadóművészeti tevékenységek színvonalas megvalósítása, közzététele
- a digitális térben rejlő lehetőségek kihasználása, a tanulók felelősségteljes közreműködésével.

Az alapfokú művészeti oktatás - nevelés szerepe a tanulók személyiségfejlesztésében

A művészeti tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét, a személyiség integrációjának segítését, támogatja a képességek aktiválását, fejleszti a tehetség kibontakoztatásának képességét is.

A rendszeresen átélt pozitív, cselekvő élmények alakítják ki azon emberi személyiségtulajdonságokat, magatartási szokásokat, melyek a művészeti tevékenységek során, vagy a munkában az eredményesség összetevői.

A művészeti tevékenységek hozzájárulnak az érzékelés és észlelés érzékenységének, a kifejezés árnyaltságának fejlesztéséhez. A művészeti nevelés biztosítja a tanulás személyes tapasztalati módját, melynek során a tanulók közvetlenül átélhetik a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben, táncművészetben, képző- és iparművészetben, a színművészetben és bábművészetben, cirkuszművészetben ötvöződnek.

Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás az egyik legértékesebb emberi alapképesség. Megalapozza a tanuló esztétikai szemléletét, kommunikációs képességét, az alkotómunka iránti igényét.

Az egyéni és a csoportos foglalkozások segítik a szociális érzékenység, az együttműködési készség kialakulását, a felmerülő problémákra való rugalmas reagálás képességét és előmozdítják az infokommunikációs eszközök célszerű használatát.

A nemzetiséghez tartozókat segíti abban, hogy megtalálják és vállalják identitásukat, őrizték hagyományaikat, jelenítsék meg értékeiket, erősítve ezzel is a közösséghez való kötődésüket.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei

A tanuló az alapfokú és továbbképző tanulmányi szakaszok végén művészeti alap- és záróvizsgát tehet. A továbbképző évfolyamain az a tanuló tanulhat tovább, aki sikeres művészeti alapvizsgát tett. A vizsga eljárásrendjét, módját, a vizsga tételsorait az iskola határozza meg önálló szabályzatban, vagy a helyi tanterv részeként.

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte és a vizsgára jelentkezett. Az alapfokú művészeti vizsga, záróvizsga az adott tanév végi vizsgával összevontan is megszervezhető.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja
A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, az erre épülő konkrét vizsgafeladatokat az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni. Amennyiben elméleti tantárgyból is kötelező vizsgát tenni, az iskola a helyi

szabályozása szerint határozza meg, hogy az írásban, vagy szóban történik. A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá, amennyiben az nem felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja. A vizsga tantárgyait a művészeti ágak és ezen belül tanszakok - főtárgyai és kötelezően választható, vagy választható tárgyai alkotják. A művészeti záróvizsga elméleti feladatai a főtárgyhoz, vagy a kötelezően választható tárgyhoz kapcsolódó elméleti témakörökből is összeállíthatók.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen a versenyfelhívásban meghatározott helyezést, teljesítményt, szintet elérte.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a gyakorlati tantárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve a záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

Az Alapprogram tartalmi szabályozásának fogalmi rendszere

A tantervi program és követelmény

A tantervi program és követelmény a pedagógiai programon belül a helyi tantervek és a tantárgyi programok kidolgozásának alapidokumentuma, mely együttesen határozza meg a nevelő-oktató munka közös céljait. Művészeti áganként tartalmazza a nevelő-oktató munka alapjául szolgáló, közös, az egyes tartalmi szakaszokban teljesítendő fejlesztési feladatokat, a tananyagtartalmat és az elérendő tudásszintet.

Digitális pedagógia

A hagyományos és a konstruktív pedagógia elveire épülő, az információs társadalom kompetenciáinak fejlesztését megvalósító tanítási-tanulási mód, módszer. Alkalmazása során a gyerekek számítógép, okostelefon, vagy más digitális eszköz használatával jutnak információhoz, annak feldolgozásával, egymással együttműködve keresik a válaszokat, értékelik a megszerzett információkat és alkalmazzák azokat.

E-learning (elektronikus tanulás)

A jelenléti tanítási-tanulási folyamat kiegészítője, vagy időszakosan használható eszközrendszere. Olyan oktatási szemlélet, amely magába foglalja a tanítási-tanulási folyamat információs és kommunikációs eszközökkel támogatott formailag és tartalmilag is újszerű formáját. A hagyományos tananyag egy részét alkalmassá teheti a távolléti tanulásra.

Információs és kommunikációs technológia (IKT)

Minden olyan számítógépes-informatikai eszköz, alkalmazás, amely alkalmas, arra, hogy a tanítás-tanulás folyamatába felhasználják.

IKT-val támogatott óra

Olyan óra, foglalkozás, melyen alkalmazásra kerülnek az IKT- alapú módszerek, taneszközök.

IKT-alapú eszközök

Számítógép, számítógéphez kapcsolódó audio-vizuális és/vagy multimédia eszközök (pl. projektor, hangosítás, kamera, digitális fényképezőgép, különféle digitális adathordozók), aktív tábla, szavazógép, számítógéphez kapcsolt mérési eszközök, hordozható eszközök: kézi számítógép, mini audio-vizuális eszközök).

Fejlesztési feladat

A fejlesztési feladatok meghatározzák a tanulók képességfejlesztésének különböző területeit, (nevelés, közösségfejlesztés, személyiségfejlesztés, szakspecifikus képességek) a személyiséget alkotó képességek (személyes, szociális) és a speciális művészeti ágakra jellemző képességek kompetencia alapú (ismeret, képesség, attitűd, módszer) fejlesztését. Kijelölik, hogy mely kulcskompetenciák fejlesztését teszi lehetővé az adott művészeti tevékenység. A művészeti oktatásban a pedagógiai folyamat különböző aspektusaira helyezik a hangsúlyt, figyelembe véve az életkori sajátosságokat, a tananyag felépítését és az egyes évfolyamok követelményeit.

Helyi tanterv

A helyi tanterv az Alapprogram alapján készül, amelyet az iskola pedagógiai programjában kitűzött céljainak, alapelveinek megfelelően készít el.

Holisztikus szemléletű pedagógia

A holisztikus szemléletű pedagógia olyan nevelés, fejlesztés és oktatás, amely az embert a maga teljességében: testi, lelki, szellemi és szociális egységében szemléli.

Holisztikus értékelés

A holisztikus értékelési szemléletű értékelés figyelembe veszi a tanulás elméleti, viselkedési, szociális és érzelmi vonatkozásait, a tanuló körülményeit, meghatározza a tanulási folyamat következő lépéseit, a tovább haladás útját.

Jó gyakorlat

A jó gyakorlat a köznevelés különböző területein alkalmazott, egyéni vagy intézményi szinten megjelenő, szemléletében és gyakorlatában innovatív és/vagy hiánypótló eljárás, módszer, tevékenység, eszközhasználat, pedagógiai vagy szervezetfejlesztési gyakorlat, vagy ezek együttese. A jó gyakorlat a köznevelési intézmény működését és az intézmény nevelési-oktatási feladatainak ellátását pozitívan befolyásolja. Megfelel a köznevelés fejlesztésére vonatkozó szakmai kritériumoknak, az ágazati és intézményi szabályozó dokumentumoknak. Jogtisztta, alkalmazása dokumentált, eredménye és hatása mérhető, működése fenntartható.

Kompetenciák

A művészetoktatás során kialakítandó, megerősítendő és fejlesztendő ismeretek, képességek, attitűdök rendszerének alapvető elemei, amelyre a fejlesztési célok irányulnak.

- Személyes kompetenciák: érzelmi és kognitív tényezők
- Szociális kompetenciák: együttműködés, kommunikáció, konfliktuskezelés, szabálykövetés, felelősségvállalás, kezdeményezés
- Szakmai kompetenciák: a művészeti ág tevékenységrendszeréhez kapcsolódó szakmaspecifikus képességek
- Módszerkompetenciák: mérlegelő gondolkodás, problémamegoldás, munkamódszer, munkastílus

Követelmény

A tanulói teljesítmény és tovább haladás értékelésének alapjául szolgáló kritériumrendszer. A tantervi program és követelmény a művészeti ismeretek felfedezésére és ezzel párhuzamosan azok gyakorlati alkalmazására helyezi a hangsúlyt. Mindezzel a tanulók készségeit, a tevékenységek széles körében érvényesíthető képességeit, azok fejlődését, fejlesztését kívánja megalapozni.

Kulcskompetenciák

Az Európai Unió ajánlása szerinti és a hazai sajátosságokat figyelembe vevő, a NAT által meghatározott, és a tanulási területeken átívelő kulcskompetenciák:

- a tanulás kompetenciái
- kommunikációs kompetenciák: anyanyelvi, idegen nyelvi
- digitális kompetenciák
- matematikai gondolkodási kompetenciák
- személyes és társas kompetenciák
- kreativitás, önkifejezés és kulturális tudatosság
- munkavállalói, vállalkozói kompetencia

A művészetoktatás kiemelten foglalkozik a kreativitás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetencia fejlesztésével, és jelentős szerepet tölt be a többi kompetenciaterület fejlesztésében.

Projektpedagógia

A projekt közösen végzett tevékenységek sorozata, melynek középpontjában egy komplex jellegű problémafelvetés áll, melyet a diákok és tanárok közösen, több szempontból elemezve komplex módon dolgoznak fel. Az egyéni és a csoportos munkaforma egyaránt jellemzi. A munkafolyamat eredménye a produktum. A módszer a tanulók érdeklődésére, szükségleteire és közös tevékenységére épít. Fő jellegzetessége a szabadság és önállóság. Kilép a hagyományos időbeosztásból és a tantárgyi keretből, valamint az iskolai környezetből. Az ismeretszerzés alkotó módon történik, az ismereteket a tanulók szerzik meg, a pedagógus facilitátorként segíti a munkát.

Tehetséggondozó program

Az óraterv keretében megvalósítható, a helyi tantervhez kapcsolódó tematika alapján működő fejlesztés, amely egyéni, páros, kis- és nagycsoportos formában szerveződik. A művészeti ágnak megfelelő tehetségkoncepció alapján kerülnek a tehetségígéretesek a programba, a speciális képességmérésre épülő beválogatást pszichológiai mérés is támogathatja. A program éves munkaterv alapján működik, amelyben több pedagógus és külső szakember is részt vehet. Célja a tehetségígéretesek fejlesztése, a tananyag gazdagítása, dúsítása, új tartalmak beépítése. A program kimenete valamilyen alkotás, produktum nyilvános bemutatása. A program megvalósítását tehetséggondozó naplóban rögzíti a pedagógus.

Tanmenet

Tananyagközpontú tervezés, amelyben a pedagógus a tananyagtartalmat időrendben, a tanév egészére határozza meg.

Tematikus terv

Folyamatközpontú tervezés, a pedagógus az adott tanév komplex tananyagának elemzését (tartalmi, nevelésközpontú, didaktikai) követően, a tananyagot tematikai egységekre bontja, amelyhez óraszámokat rendel. A tematikai egység a csoportösszetétel (életkor, összevont évfolyam, egyéni igények szükségletek, egyéni és közösségi jellemzők) figyelembevételével készül, tartalmazza a célokat (nevelési, szakmai, fejlesztési), a tananyag kompetencia alapú feldolgozását, a pedagógiai és szakmai módszertani eljárásokat, tanulásszervezési technikákat, a tanulói tevékenységek, a motiváció megtervezését, az elérendő tudásszintet, az ellenőrzés és értékelés módját, valamint a tovább haladás útjának kijelölését. A tematikai egységek résztemára bontása eredményei a tematikai egység tanórai lebontását. Olyan korszerű tervezés, amely adaptivitást, rendszerszemléletet és reflektív szemléletet követel.

Tematikus közösségi alkalom

Az informális, non formális tanulást elősegítő tanórán kívüli, élményközpontú tevékenység, amely során egy választott témakört dolgoznak fel a tanulók a pedagógus, vagy pedagógusok által kidolgozott tematika szerint. Középpontban a tanulói tevékenység, a felfedezés és a tanulói alkotótevékenység áll. A projekthez hasonlóan a pedagógus facilitátorként vesz részt a megvalósítási folyamatban.

Tananyag

Az oktatás és a tanulás kiválasztott, különböző módon (spirális, lineáris, koncentrikus, egyéb) elrendezett ismeretanyaga. A tananyag komplex rendszert alkot, amely több szempontból is csoportosítható, és amelyben domináns szerepet kap az ismeretanyag gyakorlati alkalmazása. A kompetencia alapú tananyag egy adott oktatási program része, amely moduláris felépítésű is lehet, tanuló- és tevékenységközpontú, differenciált módszerek alkalmazására épülő, egyéni fejlesztésre is alkalmas eszközrendszer.

Homogén és heterogén csoportokban a tanulók személyes, kognitív, szociális és speciális szakmai kompetenciáit, valamint módszerkompetenciáit fejleszti.

Tanszak

Az oktatásszervezéshez kapcsolódó fogalom, az adott művészeti ág sajátosságai alapján összerendezett, egyedi szakmai tananyagot tartalmazó tantárgycsoport.

Tantárgy

A művészeti ág tantervi programjában meghatározott tananyag egysége.

Az intézménytípusra jellemző tantárgyi csoportosítás:

- **Főtárgy** - a művészeti ág tantervi programjában elsődlegesenként megjelölt tantárgy,
- **Kötelező tárgy - Kötelezően választható tantárgy** - a főtárgy tananyagának feldolgozásához, elmélyítéséhez szükséges tantárgy,
- **Választható tantárgy** - a főtárgy ismeretanyagát kiegészítő tantárgy

Tantervi program

Az oktatás tartalmának, kiválasztásának, elrendezésének, feldolgozásának koncepciója. Funkciója az oktatási folyamat tervszerűségének megalapozása, az oktatás alapvető tartalmi egységeinek meghatározása.

Tantervi tananyagtartalom

A tantervi tananyagtartalom részletes felsorolás formájában megadja az adott terület, tantárgy évfolyamokra bontott legfontosabb témáit, témaköreit, fogalmait, személyeit, műveit.

Óraterv

A tanulási idő pedagógiai céloknak megfelelő felosztása tantárgyak és évfolyamok szerint. Az óratervben hagyományosan heti óraszám szerepel. A helyi tanterv az éves órakeretet megtartva didaktikailag indokolt esetben más óraszám felbontást is alkalmazhat, lehetőséget teremtve a csoportos, kiscsoportos, vagy egyéni tehetséggondozásnak, esélyteremtő felzárkóztató foglalkozásoknak, vagy a tananyag tartalmi gazdagításának.

Tan eszköz

Oktatási eszköz, segédeszköz, tanítási és szemléltető eszköz. Az oktatás folyamatában felhasználható, az oktatás céljainak elérését elősegítő tárgy vagy digitális oktatási segédanyag. A taneszközök lehetnek hangszerek, tanári demonstrációs eszközök, tanulói munkaeszközök, nyomtatott vagy digitális tanári és tanulói segédletek, oktatástechnikai taneszközök, az online oktatást támogató digitális eszközök, anyagok és egyéb eszközök.

Tanév végi vizsga

A művészeti ágnak és a művészeti iskolai gyakorlatnak megfelelő nyilvános bemutató, melyen a tanuló az adott tanév szakmai eredményeiről ad számot. A megvalósításához szükséges helyszíni körülményeket, eszközöket, installációt, hangszereket, jelmezeket, viseleteket az iskola biztosítja.

Vizsgakövetelmények

A tanulói teljesítmények és a jogszabályban rögzített normák összehasonlítására alkalmas kritériumrendszer az oktatás szakaszainak határain. A sikeres alapfokú művészeti vizsga a tovább haladás feltétele, a művészeti záróvizsga a 12 éves képzés ünnepélyes záróeseménye. Az alapfokú művészeti vizsga és a művészeti záróvizsga a tanév végi vizsgával együtt is megszervezhető.

B) NÉPZENE

I. FEJEZET

AZ ALAPFOKÚ NÉPZENEOKTATÁS CÉLRENDSZERE, FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás tantervi programja keretében folyó zenei nevelés lehetőséget ad népzenei tanszakok működtetése révén a nemzeti, népi hagyományok átadására, az egyetemes kultúra, az európai műveltség közvetítésére, az értékmegőrzés formáinak kialakítására, a klasszikus zene és népzene egymást gazdagító, organikus kapcsolatának kiteljesítésére. Tantervünkkel szeretnénk hozzájárulni nemzeti és etnikai kisebbségi közösségeink zenei önismeretének megalapozásához, e közösségek hagyományos zenei megnyilvánulásainak megőrzéséhez, szakmai fejlesztéséhez is.

Az alapfokú népzeneoktatás az életkori sajátosságok figyelembe vételével a hagyományos kultúra értékeinek egységes szemléletű feldolgozására nevel, fejleszti az alkotó magatartást, a variációképző-rögtönzőkészség kialakítását, az önkifejezést, megalapozza az általános zenei műveltséget.

Az énekes és hangszeres népzene anyanyelvi szintű elsajátíttatásával a hagyományos kultúra értékeinek tiszteletére, őrzésére, gyarapítására, továbbadására nevel, lehetőséget nyújt a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek tudatosítására, a kreativitás az esztétikai érzékenység alakítására.

Az oktatási folyamat - kihasználva a még élő tradíció nyújtotta pedagógiai lehetőségeket - megismerteti a tanulókkal a népzene sajátos gondolkodásmódját, a dallam- és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseit, a ritmus és intonáció értelmezésének a nyelvi sajátosságokkal is összefüggő hangsúlyviszonyait, a különböző zenei műfajok sajátosságait. Célja az is, hogy felkészítsen a zene emocionális és intellektuális befogadására, a társas zenei aktivitásra.

A népzene - és hagyományos közegében tanulásának folyamata is - alapvetően közösségi megnyilvánulás, ezért tanításában a kamarazene, a hangszeres-énekes együttműködésnek kiemelt jelentősége van. A társas zenélés, valamint az ehhez gyakran társuló néptánc elmélyíti, megerősíti a tanulók megszerzett egyéni tudását, közösségformáló ereje által hat az emberi interakciók fejlődésére, megteremti a kapcsolatot a hagyomány és ennek a mindennapi életben történő alkalmazása között.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

Vonós és tekerő tanszak tantárgyai: népi hegedű, népi brácsa, népi bőgő/cselló, tekerő

Fúvós tanszaktantárgyai: népi furulyák, duda, népi klarinét/tárogató

Pengetős tanszak tantárgyai: citera, tamburák, koboz

Akkordikus tanszak tantárgyai: népi cimbalom, népi harmonika

Ütős tanszak tantárgyai: népi ritmushangszerek

Vokális tanszak: népi ének

Zeneismeret tanszak tantárgyai: népzenei ismeretek, néprajz, szolfézs kötelező, szolfézs, zeneismeret

Kamarazene tanszak tantárgyai: népi kamarazene (a tantárgy magába foglalja a hangszeres és vokális társaszenét), népi zenekar

Hangszeres és vokális tanszakok - egyéni képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok

Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező*, népzenei ismeretek

Kötelezően választható tantárgyak: szolfézs, népzenei ismeretek, néprajz**, második hangszer, népi ének, kamarazene, zenekar.

Választható tantárgy: szolfézs, népzenei ismeretek, néprajz, második hangszer, népi ének, kamarazene, zenekar, vagy a klasszikus zene, jazz-zene, elektroakusztikus-zene tantervi programjainak tantárgyai

Korrepetíció (népi hangszeres, vagy zongora kíséret): a hangszeres és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

* Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit és a szolfézs kötelező tárgyból előrehozott alapvizsgát tett, akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül körül köteles egyet felvenni.

** A néprajz kötelezően választható tantárgyként csak az alapfok 5. évfolyamtól tanulható.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2	0-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma:

(2)+6+4 évfolyam: népi hegedű, népi brácsa, népi bőgő/cselló, tekerő, népi furulyák, duda, népi klarinét/tárogató, citera, tamburák, népi cimbalom, koboz, népi harmonika, népi ének,

(2)+6 évfolyam: népi ritmushangszerek,

Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

A tanszakok kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámait figyelembevétele mellett a tanuló más tanszak, illetve művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama:

Főtárgy: „A” tagozaton minimum 2x30 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy: 5-10. évfolyamig

Csoportos tantárgy: minimum 2x 45 perc

zenekar: minimum 9 fő; kamarazene: 2-8 fő

Választható tantárgy: Az előképző 1. évfolyamától a képzés teljes idejében 1 vagy 2 tantárgy.

A korrepetíció ideje: A teljes képzési időben minimum 10 perc

„B” tagozat

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok - az alapfok 2. évfolyamától javasolt

Kötelező tantárgy: szolfézs

Kötelezően választható tantárgy: zongora

Választható tantárgyak: népzenei ismeretek, néprajz, második hangszer, népi ének

Korrepetíció (népi hangszeres vagy zongora kíséret): a hangszeres és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1	1	1	1	1	1
Választható tantárgy	(0-2)	(0-2)	(0-2)	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	(4-6)	5-6	5-6	5-6	5-6	5-6	5-6	5-6	5-6	5-6

A képzés évfolyamainak száma:

(2+1)+5+4 évfolyam: népi hegedű, népi brácsa, népi bőgő/cselló, tekerő, népi furulyák, duda, népi klarinét/tárogató, citera, tamburák, koboz, népi cimbalom, népi harmonika, népi ének

Az első (zárójelben levő) számjegy az előképzettség, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

A tanítási órák időtartama:

Főtárgy: minimum 2x45 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: minimum 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy:

Egyéni tantárgy: minimum 1x45 perc

Választható tantárgy: a képzés teljes idejében 1 tantárgy

Egyéni tantárgy minimum 1x45 perc

Csoportos tantárgy: minimum 1x45 perc

A korrepetíció ideje: A teljes képzési időben minimum 10 perc

Zeneismeret és kamarazene tanszakok - csoportos képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: népzenei ismeretek, néprajz, kamarazene

Kötelező tantárgy: népi hangszeres, vagy vokális tantárgy

Kötelezően választható tantárgy: zongora kötelező, második hangszer, népi ének, kamarazene, zenekar, népzenei ismeretek, néprajz, szolfézs

Választható tantárgy: második hangszer, népi ének, kamarazene, zenekar, valamint a klasszikus zene, jazz-zene, elektroakusztikus-zene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv 1.

Tantárgy	Évfolyamok							
	Előképző		Alapfok					
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(1)	(1)	1	1	1	1	1	1
Kötelezően választható tantárgy	(1-2)	(1-2)	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Választható tantárgy	(1-2)	(1-2)	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összes óra:	(4-6)	(4-6)	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma:

(2)+6 évfolyam: népzenei ismeretek,

Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfok évfolyamainak számát jelenti.

Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 2.

Tantárgy	Évfolyamok					
	Alapfok		Továbbképző			
	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy	2	2	2	2	2	2
Összes óra:	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

A képzés évfolyamainak száma:

(2+4)+2+4 évfolyam: kamarazene, néprajz

Az első (zárójelben levő) számjegy az előképzettség, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti.

A néprajz és kamarazene tantárgyak főtárgyként vagy kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulhatók.

A kamarazene, népi zenekar, népi ének csoportos tárgyként, ill. a klasszikus zenei tárgyak közül a kórus választható tantárgyként, a tanuló képessége, megszerzett tudása szerint, felvehető az alapfokú évfolyamon is.

A tanítási órák időtartama:

Főtárgy: „A” tagozaton - minimum 2x45 perc

Kötelező tantárgy:

Egyéni tantárgy: minimum 1x45 perc

Kötelezően választható tantárgy:

Egyéni tantárgy: minimum 1x45 perc

Csoportos tantárgy: minimum 1x45 perc

Választható tantárgy:

Egyéni tantárgy: minimum 1x45 perc

Csoportos tantárgy: minimum 1x45 perc

A NÉPZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a népzeneoktatás területén

Bemeneti kompetencia:

- Alapfokú művészetoktatás keretében folytatott népzenei tanulmányokhoz előképzettség nem szükséges. A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Szakmai kompetencia:

- A zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység - különös tekintettel a népzene sajátos hangközeire és ritmusfajtaira.

- fogékonyság a hangszín és a dinamika különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység, stílusérzék, esztétikai érzékenység.

- A megfigyelőkészség a hallás utáni memorizálás fejlesztése.

- A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és kifejlesztése, segítséggel eljutva az önálló lejegyzéshez és dallamértelmezéshez, az eredeti előadásmód alapvető jellegzetességeinek felismeréséhez és alkalmazásához, dallamfüzetek, zenei folyamatok, táncciklusok szerkesztéséhez.

- A hangszer- és énektechnikai készségek megszerzése, fejlesztése.

- A variációképző rögtönzőkészség kialakítása, az improvizációs készség fejlesztése.

Személyes kompetencia:

- Az érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom, nyitottság. Az énekes és hangszeres népzene anyanyelvi szintű elsajátításának megalapozásával a hagyományos kultúra értékeinek tiszteletére, őrzésére, gyarapítására, továbbadására nevel.

Társas kompetencia

- Az együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, felelősségvállalás, irányítókészség, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amelyek alapján a tanuló konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélés különböző formáiban (szólistaszerep, kísérőfunkció, ének-, tánc kíséret, táncpár).

Módszertani kompetencia

- Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra, értő zenehallgatásra nevelése.

- Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása, az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

- A zene logikájának, különös tekintettel a népzene sajátos gondolkodásmódjának, a dallam- és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseinek, a ritmus és intonáció hajlékonyabb értelmezésének, a nyelv sajátosságaival is összefüggő hangsúlyviszonyainak megismertetése.

- A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, a zene történetének, népünk zenéjének, az előadóművészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.

- a különböző népzenei műfajok, dialektusok, stílusok sajátosságainak, a velünk együtt élő népek hagyományának, a népzene kutatás történetének, a népzene jelentős előadó-egyénségeinek megismertetése.

- Nyitottság kialakítása a klasszikus zene, a kortárs zene, a régizene, jazz, az értékes szórakoztató zene iránt.

- A tanulók zenei ízlésének formálása.

- Fogékonyság a művészeti értékek befogadására, alkalmazására, a korábban gyűjtött vagy még élő népzenei anyag segítségével a hagyományos kultúra értékeinek önálló, egységes szemléletű feldolgozására.

- Az önkifejezés eszköztárának gazdagítása, a népzene sajátos értékrendszerének felismerése, alkalmazása, aktív közművelődési tevékenységre, koncerteken, fesztiválokon, táncházakon, táborokban, valamint gyűjtőutakon való részvételre ösztönzés, az egyházzenei élet segítése a népzene eszközeivel.

- A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.

- Tehetségondozás.

- A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI VIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

Az alapfokú művészeti vizsgára és művészeti záróvizsgára bocsátás feltételei

Az alapfokú művészeti vizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészeti iskola utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Az alapfokú művészeti vizsga és a művészeti záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja.

Az alapfokú művészeti vizsga és a művészeti záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait - valamennyi vizsga tantárgy tekintetében - az alapfokú művészetoktatás Követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.

Az alapfokú művészeti vizsga és a művészeti záróvizsga feladatait a Követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg.

Az alapfokú művészeti vizsga és a művészeti záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.

Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi Követelményeknek eleget tett.

Az alapfokú művészeti vizsga és a művészeti záróvizsga vizsga tantárgyai

Az alapfokú művészeti vizsga tantárgyai

Az alapfokú művészeti vizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapfokú művészeti vizsga az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező.

1. Az elméleti írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének, kamarazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, szolfézs, vagy népzenei ismeretek, vagy néprajz

Népzenei ismeretek, néprajz főtárgy: népzenei ismeretek, illetve néprajz

Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 45 perc.

2. Az elméleti szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének, kamarazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, szolfézs, vagy népzenei ismeretek, vagy néprajz

Népzenei ismeretek, néprajz főtárgy: néprajz, illetve népzenei ismeretek

A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 10 perc

Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

A szóbeli vizsga időtartama minimum 15 perc.

3. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének főtárgy „A” tagozat: főtárgy

Kamarazene főtárgy „A” tagozat: főtárgy Néprajz,

Népzenei ismeretek főtárgy: kötelező hangszer

A gyakorlati vizsga időtartama minimum 10 perc

Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: főtárgy,

A gyakorlati vizsga időtartama minimum 10 perc

A művészeti záróvizsga tantárgyai

A művészeti záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapfokú művészeti vizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, illetve szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező.

A művészeti záróvizsga elméleti feladatai a főtárgyhoz, vagy a kötelezően választható tárgyhoz kapcsolódó elméleti témakörökből is összeállíthatók.

1. Az elméleti írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének, kamarazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs, vagy néprajz

Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Néprajz főtárgy „A” tagozat: néprajz

Az írásbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból 45 perc.

2. Az elméleti szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének, kamarazene főtárgy „A” tagozat: szolfézs, vagy néprajz

Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Néprajz főtárgy „A” tagozat: néprajz

A szóbeli vizsga időtartama valamennyi tantárgyból minimum 10 perc.

3. A gyakorlati vizsga tantárgya és időtartama

Népi hangszer, népi ének főtárgy „A” tagozat: főtárgy

Kamarazene főtárgy „A” tagozat: főtárgy

Néprajz főtárgy „A” tagozat: kötelező hangszer

Népi hangszer, népi ének főtárgy „B” tagozat: főtárgy

A gyakorlati vizsga időtartama minimum 10 perc.

Ha a tanuló az elméleti vizsgán a főtárgyhoz kapcsolódó témakörök feladataiból összeállított kérdések alapján ad számot tudásáról, a vizsga időtartama („A” tagozat) Elméleti vizsga, írásbeli: minimum 45 perc, vagy szóbeli minimum 10 perc
val

Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészeti iskola tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott alapfokú művészeti vizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi Követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

Az alapfokú művészeti vizsga és a művészeti záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen - egyéni versenyzőként - az adott tanévben döntőbe került.

Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett alapfokú művészeti vizsgával vagy művészeti záróvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsga Követelményét nem teljesítette.

VONÓS ÉS TEKERŐ TANSZAK

NÉPI HEGEDŰ

A népi hegedűtanítás feladatai

A hegedű főtárgy tanításának célja olyan zenészek képzése, akik képesek a magyar népzene hangszeres darabjait a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan megszólaltatni hangszerükön.

A program ismertesse meg a tanulókkal

- a hegedű akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
- a megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.

Ismertesse meg

- a hegedű alkalmazási területeit a magyar népzenei hagyományban,
- a különböző tájegységek jellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
- hangszerük jellegzetes, hagyományos repertoárját, ennek irodalmát,
- a program elvégzéséhez szükséges hangszertechnikát,
- azokat a jellegzetes hangszertechnikákat, amelyekkel a hegedű a magyar népzene sajátos előadásmódjának megfelelően (jellegzetes hangképzés, hangsúlyozás, ritmizálás és díszítés, ezek általános és különleges formái) szólaltatható meg,
- a magyar népzeneire jellemző és a népi hegedűjátékban előforduló improvizációs módszereket,
- a prímás szerep feladatait,
- a tanult dallamanyag kíséretmódját és annak kíséretét (hegedűn vagy kontrán),
- a különböző tájegységekre jellemző hagyományos vonós együtteseket (bandákat) és ezek hangzását.

A képzés alapozza meg és fejlessze a tanuló formaérzékét, zenei képességeit (hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, érzékenységét a dinamika és a hangszín változásaira, stílusérzékét, zenei képzelőerejét) és zenei kifejezőkészségét.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Mondókák, gyermekdalok, gyermekjátékok, népdalok, táncok (szóval, énekelve, játszva, táncolva), illetve ezek kísérete énekkel, tapssal, dobogással, dobbal, gardonnal.
- A mozgás, a ritmus, a dallam és az anyanyelv összefüggései.
- A magyar népzeneben jellemző ritmusfordulatok megtanítása (egyenletes-, nyújtott- és élés ritmus valamint a szinkópa).
- Kamarazene - ritmust adó eszközökkel, hangszerekkel.

Követelmény

A gyermek ismerjen meg minél több gyermekdalt, népdalt.

Legyen képes - alapfokon - tájékozódni nyelvünk, dalaink, hangszeres zenénk ritmusvilágában.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Gyermekjátékok, táncok.
- Ének és ritmikus mozgás - ritmuskísérettel (10-15 dallam, illetve mondóka).
- Kamarazene ritmusadó eszközökkel, hangszerekkel (kanál, fakalapács, bűgattyú, kerepelő, kanna, köcsögduda, dob, gardon).

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ismerkedés a vonós hangszerekkel.
- Ritmusképzés rezgőhúrral.

A bőgő (cselló) megszólaltatása

- Pengetés egy húron egyenletes lassú, majd változó tempóban.
- Mozgás kísérése pengetéssel.
- A húr megrezgetése vonóval.
- A vonó vezetése egy húron, egyenletes lassú majd változó tempóban.
- Hangsúlyozás vonóval.
- Egyenletes, majd váltakozó ritmusú hangokjátéka.
- Különféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).
- Mozgás kísérése külön játszott hangokkal (két húron is).

A brácsa (kontra, hegedű-kontra) megszólaltatása

- A hangszer tartása.
- Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban.
- A hűrok együtthangzása (hűrsíkok), hangzatok megszólaltatása.
- Hangsúlyozás.
- Egyenletes és változó ritmusú hangzatok.
- Különféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).
- Mozgás kísérése különjátszott hangokkal.

A hegedű megszólaltatása

- A hangszer és a vonó tartása.
- Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban (hűrsíkok!).
- Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok hegedűn (egy, két húron).
- A dallamok játéka együttessel.
- Az „együtt hangzás” megérzése és megértése.
- Mozgás, gyermekjáték, tánc kísérése együttessel.

Követelmény

A gyermek legyen képes megszólaltatni különböző, a zenekari játék szempontjából nélkülözhetetlen vonós hangszereket.

Sajátítsa el a vonós hangszeren történő hangképzés, hangsúlyozás és ritmusjáték alapelemeit.

Legyen képes hangok, és egyszerű dallamok intonálására saját hangszerén, valamint a megismert vonós hangszerek egyszerű megszólaltatására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok előadása hegedűn (egy és két húron).
- Együtt játék - zenekarban.
- Ritmikus mozgás, gyermekjáték és tánc kísérése zenekarral.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Népzene - hangszeres népzene. Általános tájékozódás a magyar népzene világában.
- Gyermekdalok hallás utáni elsajátítása énekelve és hangszeren játszva, különböző kezdőhangokról is.
- Ugrós, illetve kanásztánc típusú dallamok énekelve és hangszeren játszva (dunántúli ugrós, dus, szatmári oláhos, cigánytánc stb.).
- Legényes típusú dallamok (széki sűrű tempó, mezőségi sűrű magyar stb.).
- Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételtől az évfolyam nehézségi fokának megfelelően.

Követelmény

Alapvető dallamismeret és tájékozottság a magyar népzeneben.

A hangszer és vonó tartásának elsajátítása, a hangszeren való alapvető tájékozódás kialakítása.

A hangképzés, vonókezelés, intonáció kialakítása és fejlesztése.

A tanult dallamok folyamatos fűzérszerű játéka zenei nyelvjárások szerint.

A tananyagot tartalmazó hangzóanyag rendszeres tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Széki sűrű tempó, dunántúli ugrósok, kanásztáncok

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Szimmetrikus csárdás dallamok (dunántúli, palóc, szatmári lassú csárdás stb.).
- Verbunk (széki, székelyföldi változatok).
- Legényes típusú dallamok (sűrű magyar, pontozó, kalotaszegi legényes stb.).
- Közép-erdélyi csárdás dallamok (széki, mezőségi csárdás).

Követelmény

Szimmetrikus csárdás és verbunk dallamok előadása helyes hangsúlyozással és ritmizálással.

A legényes dallamok játékmódja a tanult dallamokon keresztül.

A különböző karakterű táncok, tánc típusok stílusos előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Sűrű magyar (kalotaszegi legényes, pontozó stb.)

- Széki csárdás

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangsúlyozás és a játékmód jellegzetességeinek tudatosítása:
- A népi dallamok hangsúlyozása a magyar nyelv hangsúlyozási, illetve ritmikai jellegzetességeivel összefüggésben (beszédszerű hangsúlyozás, nyolcad hangok, nyújtott és éles ritmusok stb.).
- A népi dallamok hangsúlyozásának általános és különleges formái (hangpárok, „ellenhangsúlyozás”, rejtett ritmusok stb.).
- A ritmus értelmezése a népzeneben (hangsúly és ritmus összefüggése).
- A bal és jobb kéz szerepe a hangsúlyozásban. A vonóval történő hangsúlyozás jellegzetes módjai (pl. hangsúlyozás húrra csapott vonóval, „reflex” vonóindítás).

Követelmény

A hangsúlyozás és a ritmus eddig tanult jellegzetességeinek ismerete.

A hangsúlyozás tanult formáinak alkalmazása.

A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Dunántúli, palóc, szatmári, stb. lassú és friss csárdás
- Széki csárdás folyamat, sűrű tempó

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ismerkedés a zenei aszimmetriával a széki magyar és ritka tempó dallamokon keresztül.
- A korábban tanult legényes típusú aszimmetrikus dallamok játékanak újraértelmezése az aszimmetria - törvényszerűségei szerint, valamint a dallamismeret gyarapítása.
- Az aszimmetrikus játékmód emlékei az európai zene korábbi korszakaiban („inégal” játék).
- Díszítés a magyar népzeneben -a széki csárdás és magyar dallamok díszítményei.
- Az akkordfunkciók alapfokú ismertetése elméletben és gyakorlatban.
- Dallamlejegyzés - a tanult anyagból.

Követelmény

Közepes tempójú aszimmetrikus dallamok (széki magyar, ritka tempó) játékmódja.

A széki csárdás és magyar dallamok stílusos előadása (díszítményekkel, helyes hangsúlyozással).

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.

Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételtől, a tananyag nehézségi fokán.

Az aszimmetrikus dallamtípusok kíséretmódja, a tanult dallamok akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Kalotaszegi legényes, sűrű magyar, marosszéki forgató stb.
- Széki csárdás és magyar

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Zenei aszimmetria a széki lassú dallamokban.
- A széki lassú dallamok díszítésmódja.
- Aszimmetrikus lassú csárdás dallamok (pl.: mezősegi, kalotaszegi, székelyföldi lassú csárdások).
- Változatképződés, valamint az előadók rögtönzése a magyar népzeneben a széki, mezősegi és a kalotaszegi zenén keresztül.

Követelmény

A széki lassú dallamok díszített, stílusos előadása.

A széki táncrend folyamatos játéka, egy-egy dallam előadása több változatban is.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.

A széki táncrend tánc típusainak kíséretmódja és a dallamok akkord kísérete (hegedűn vagy kontrán).

A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Széki táncrend (hegedűn és kontrán).

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Bonyolultabb aszimmetrikus hangsúlyozású dallamok - a mezősegi zene (magyar palatkai, vajdakamarási, választúti ritka magyar, korcsos, szökös).
- A mezősegi aszimmetrikus tánc típusok játékmódja (vonókezelés, hangsúlyozás stb.).
- Mezősegi tánc folyamat (lassú csárdás, szökös, sebes csárdás)
- A közösségi élet eseményeihez kapcsolódó hangszeres dallamok.

Követelmény

A mezősegi tánc dallamok stílusos előadása az eddig tanultak alapján.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.

A tanult dallamok kíséretmódja és akkord kísérete (hegedűn vagy kontrán).

A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Mezősegi korcsos, lassú csárdás, szökös és sebes csárdás.
- Magyar palatkai menyasszony kíséret.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb Követelményeinek. „B” tagozat Követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Szimmetrikus csárdás dallamok (dunántúli, palóc, szatmári lassú csárdás stb.).
- Verbunk (széki, székelyföldi változatok).
- Legényes típusú dallamok (sűrű magyar, pontozó, kalotaszegi legényes stb.).
- Közép-erdélyi csárdás dallamok (széki, mezőségi csárdás).
- Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételtől, az évfolyam nehézségi fokának megfelelően.

Követelmény

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.

Szimmetrikus csárdás és verbunk dallamok előadása helyes hangsúlyozással és ritmizálással.

A legényes dallamok játékmódja a tanult dallamokon keresztül.

A különböző karakterű táncok, tánc típusok stílusos előadása.

A tanult táncok, tánc típusok helye zenei-, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásai.

A tananyagot tartalmazó hangzóanyag rendszeres tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Sűrű magyar (kalotaszegi legényes, pontozó stb.)
- Széki csárdás

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig tanult dallamanyag gyarapítása (ugrós- kanásztánc, legényes, verbunk, szimmetrikus lassú és friss csárdás, közép-erdélyi csárdás).
- A hangsúlyozás és a játékmód jellegzetességeinek tudatosítása:
- A népi dallamok hangsúlyozása a magyar nyelv hangsúlyozási, illetve ritmikai jellegzetességeivel összefüggésben (beszédszerű hangsúlyozás, nyolcad hangok, nyújtott és éles ritmusok stb.).
- A népi dallamok hangsúlyozásának általános és különleges formái (hangpárok, „ellenhangsúlyozás”, rejtett ritmusok stb.).
- A ritmus értelmezése a népzeneben (hangsúly és ritmus összefüggése).
- A bal és jobb kéz szerepe a hangsúlyozásban.
- A vonóval történő hangsúlyozás jellegzetes módjai (pl. hangsúlyozás húrra csapott vonóval, „reflex” vonóindítás).

Követelmény

A hangsúlyozás és a ritmus eddig tanult jellegzetességeinek ismerete.

A hangsúlyozás tanult formáinak alkalmazása.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.

Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételtől, a tananyag nehézségi fokán.

A tanult dallamok kíséretmódja és akkord kísérete (hegedűn vagy kontrán).

A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzó anyagának rendszeres tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Dunántúli, palóc, szatmári, stb. lassú és friss csárdás
- Széki csárdás folyamat, sűrű tempó

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ismerkedés a zenei aszimmetriával a széki magyar és ritka tempó dallamokon keresztül.
- A korábban tanult legényes típusú aszimmetrikus dallamok játékmódjának újraértelmezése az aszimmetria törvényszerűségei szerint, valamint a dallamismeret gyarapítása.
- Az aszimmetrikus játékmód emlékei az európai zene korábbi korszakaiban („inégal” játék).
- Díszítés a magyar népzeneben - a széki csárdás és magyar dallamok díszítményei.
- Az akkordfunkciók alapfokú ismertetése elméletben és gyakorlatban.
- Dallamlejegyzés - a tanult anyagból.

Követelmény

Közepes tempójú aszimmetrikus dallamok (széki magyar, ritka tempó) játékmódja.

A széki csárdás és magyar dallamok stílusos előadása (díszítményekkel, helyes hangsúlyozással).

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.

Ritmuslejegyzések készítése hangfelvételtől, a tananyag nehézségi fokán.

Az aszimmetrikus dallamtípusok kíséretmódja, a tanult dallamok akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Kalotaszegi legényes, sűrű magyar, marosszéki forgató, stb.
- Széki csárdás és magyar

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Zenei aszimmetria a széki lassú dallamokban.
- A széki lassú dallamok díszítmódja.
- Aszimmetrikus lassú csárdás dallamok (pl.: mezőszegi, kalotaszegi, székelyföldi lassú csárdások).
- Az aszimmetria és a díszítmények ritmikai értelmezése, lejegyzésük módjai.
- Változatképződés, valamint az előadók rögtönzése a magyar népzeneben a széki, mezőszegi és a kalotaszegi zenén keresztül.

- A dallamismeret bővítése új dallamokkal, valamint a korábbiak változataival.
- Dallamlejegyzés - a tanult anyagból

Követelmény

A széki lassú dallamok díszített, stílusos előadása.

A széki táncrend folyamatos játéka, egy-egy dallam előadása több változatban is.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.

A széki táncrend tánc típusainak kíséretmódja és a dallamok akkord kísérete (hegedűn vagy kontrán).

A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzó anyagának rendszeres tanulmányozása.

A „B” tagozat Követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejező erejében haladja meg az „A” tagozat szintjét.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Széki táncrend (hegedűn és kontrán).

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Bonyolultabb aszimmetrikus hangsúlyozású dallamok - a mezősegi zene (magyarpalatkai, vajdakamarási, válaszúti ritka magyar, korcsos, szökös).
- A mezősegi aszimmetrikus tánc típusok játékmódja (vonókezelés, hangsúlyozás stb.).
- Dallamlejegyzés a tanult anyagból.
- Mezősegi táncfolyamat (lassú csárdás, szökös, sebes csárdás)
- A közösségi élet eseményeihez kapcsolódó hangszeres dallamok.

Követelmény

A mezősegi táncdallamok stílusos előadása az eddig tanultak alapján.

Néhány alkalomhoz kötődő hangszeres dallam ismerete.

Másik hegedűvel való együttjáték.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása.

Az önálló tanulást segítő lejegyzések készítése hangfelvételtől

A tanult dallamok kíséretmódja és akkord kísérete (hegedűn vagy kontrán).

A korábban tanultak továbbfejlesztése, a dallamismeret bővítése új dallamokkal, valamint új változatokkal.

A tananyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzó anyagának rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Mezősegi korcsos, lassú csárdás, szökös és sebes csárdás.
- Magyarpalatkai menyasszonykísérő.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a lábtól való távolságának összefüggése).

A tanuló legyen képes

- népzenei darabokat a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan, élményt adóan megszólaltatni hangszerén,
- hallás után zenét tanulni,
- népzenei ismereteit, hangszeres tudását önállóan továbbfejleszteni, tudatosan, elemzően gyakorolni.

Rendelkezzék

- az ehhez szükséges hangszerteknikai tudással,
- kiművelt zenei képességekkel (hallás, ritmusérzék, emlékezőtehetség, koncentrálóképeség, stílusérzék, fantázia),
- a népzene alapszintű lejegyzéséhez szükséges kottaismerettel és lejegyzési gyakorlattal.

Ismerje

- a népzene hagyományos előadásmódját „A” tagozatának szintjén.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- tudásáról számot adni szóló hegedűn, együttesel illetve táncot kísérvé,
- céltudatosan gyakorolni.

Ismerje

- és alkalmazza a népzene előadásmódjának jellegzetes hangszeres megoldásait,
- a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét.

Rendelkezzen a magyar és a szomszéd népek zenei és tánc hagyománya táji, történeti tagozódásában való tájékozódáshoz szükséges népzenei, tánc történeti, néprajzi, történelmi valamint kulturális ismeretekkel.

Az alapfokú művészeti vizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi hegedű főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Dunántúli táncok. (Ugrós, lassú és friss csárdás stílusos, ritmikus játéka.)

Széki táncok. (Magyar, sűrű és ritka tempó, lassú, csárdás porka és hétlépés stílusos, a tánchoz alkalmazkodó tempójú játéka.)

„B” tagozat

Szatmári táncok. (Verbunk, oláhos, lassú és friss csárdás.)

Székelyföldi táncok. (Székely verbunk, lassú csárdás, szöktető, marosszéki forgató.)

Palatkai ritka és sűrű magyar, lassúcsárdás és szökös

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

A „B” tagozatos tanuló Követelménye a végzett anyag mennyiségében is, de főként a hangszeres játék hangminőségében, a hangszerkezelés biztonságában, virtuozításban és az előadás kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozaton tanulók szintjét!

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A mezősegi zene díszítményei.
- Az előadásmódbeli rögtönzés a mezősegi zenében, valamint a korábban tanult dialektusokban és stílusokban.
- A mezősegi táncrend (lassú cigánytánc, lassú csárdás, szökös, sebes csárdás; sűrű és ritka magyar; korcsos).

Követelmény

Mezősegi táncrend: a dallamokat helyes hangsúlyozással, stílusosan díszítve kell megszólaltatni.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.

A tanult dallamok kíséretmódja és akkord kísérete (hegedűn vagy kontrán).

Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzóanyag mellékletének rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Mezősegi táncrend.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kalotaszegi táncrend. Kalotaszeg zenéjének különböző stílusai.
- Székelyföld zenéje. A székelyföldi zene különböző stíluskörei.
- Hangszeres tánczenénk 18. századi gyökerei.

Követelmény

A tanult táncrendek stílusos, dallamváltozatokkal tarkított játéka.

18. századi zenei hagyományunkból válogatott dallamanyag megszólaltatása.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.

Dallam lejegyzés - a tanult anyagból.

A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei-, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásai.

Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Székelyföldi táncrend.
- 18. századi magyar táncok.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A rubato dallamok helye a magyar zenei hagyományban.
- Hangszeres keservesek. A pakulár nóta.
- A szatmári, a palóc és a dunántúli csárdások játékmódja.
- A lassú és friss csárdás dallamok hangsúlyozási, ritmizálási, díszítési hagyománya és lehetőségei.
- Az aszimmetrikus hangsúlyozás Észak-kelet-, Észak- és Nyugat-Magyarországon előforduló formái.
- A rubato-hatás érvényesülése a táncdallamok játékában.
- Régi és új stílus a hangszeres népzeneben.

Követelmény

Egy-egy szatmári hallgató, kalotaszegi keserves, mezősegi katonakísérő, gyimesi halottkísérő, keserves stílusos előadása kísérettel.

Pakulár nóta kísérettel.

Szatmári, palóc, dunántúli táncfolyamat játéka kísérettel a zenei nyelvjárásra, stílusra, műfajra jellemző előadásmód szerint.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.

Dallamlejegyzés - a tanult anyagból.

A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásai.

Az évfolyam hangzóanyag mellékletének rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Szatmári, palóc, dunántúli táncrend.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyimesi zene. A gyimesi táncok és táncélet.
- A gyimesi zene kísérőhangszere - a gardon.
- Moldvai zene. A moldvai táncok, táncélet.
- A moldvai hangszeres hagyomány.
- A moldvai zene különböző rétegei.
- A szomszéd népek hangszeres zenéje - Bartók román gyűjtése.
- Az európai népek vonószenei hagyománya (ír, skót, norvég, svéd, lengyel stb. dallamok).
- Ismeretlen anyag önálló feldolgozása hangfelvétel alapján.
- Együttesvezetés - primás szerep, zenei összeállítások.

Követelmény

A gyimesi zene stílusos megszólaltatása.

A dallamismeret és hangszertechnikai tudás önálló, a feladatokkal összhangban lévő gyarapítása, fejlesztése.

Dallamlejegyzés - ismeretlen anyagból

Ismeretlen anyag életre keltése lejegyzésből.

Az együttesvezetői készség bemutatása.

Gyimesi dallamok kísérete gardonon.

Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei-, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Önálló gyűjtőmunka.

A tanuló adjon számot egy - a tanulóévek során önállóan választott - falusi mester dallamanyagának, stílusának anyanyelvi szintű elsajátításáról.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult táncrendek, táncok és egyéb hangszeres műfajok játéka előadásszerűen (tánc házában, hangversenyen stb.)

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A mezősegi (magyarpalatkai, vajdakamarási, választói stb.) dallamismeret gyarapítása.
- A mezősegi zene díszítményei.
- Mezősegi lassú.
- A hangsúlyozás jellegzetességeinek és különleges formáinak elemzése a mezősegi zenében.
- Az előadásmódbeli rögtönzés a mezősegi zenében, valamint a korábban tanult dialektusokban és stílusokban.
- A mezősegi táncrend (lassú cigánytánc, lassú csárdás, szökös, sebes csárdás; sűrű és ritka magyar; korcsos).

Követelmény

Mezőségi táncrend: a dallamokat helyes hangsúlyozással, stílusosan díszítve, rögtönzésekkel gazdagítva kell megszólaltatni.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.

Dallamlejegyzés - a tanult anyagból.

A tanult dallamok kíséretmódja és akkord kísérete (hegedűn vagy kontrán).

Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásai.

Az évfolyam hangzóanyag mellékletének rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Mezőségi táncrend.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kalotaszegi zene. Kalotaszeg zenéjének különböző stílusai.
- Kalotaszegi hajnali, szapora és verbunk.
- Az új anyag mellett a korábban tanult legényes és lassú csárdás dallam ismeret gyarapítása.
- Kalotaszegi táncrend.
- Székelyföld zenéje.
- A székelyföldi zene különböző stíluskörei.
- Székelyföld egy tájegységének táncrendje.
- Hangszeres tánczenénk 18. századi gyökerei.

Követelmény

A tanult táncrendek stílusos, dallamváltozatokkal, rögtönzésekkel tarkított játéka.

18. századi zenei hagyományunkból válogatott dallamanyag megszólaltatása (életre keltése).

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.

Dallamlejegyzés - a tanult anyagból.

A tanult dallamok kíséretmódja és akkord kísérete (hegedűn vagy kontrán).

Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei-, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásai.

Az évfolyam hangzóanyagának rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Székelyföldi táncrend.
- 18. századi magyar táncok.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Rubato dallamok.
- A rubato dallamok helye a magyar zenei hagyományban.
- Hangszeres keservesek.
- A dallamok játékmódja, díszítményei.

- A rubato dallamok kísérete.
- A dallamok lejegyezhetősége.
- Különböző dialektusok jellemző dallamai.
- A pakulár nóta.
- A szatmári, a palóc és a dunántúli csárdások játékmódja.
- A lassú és friss csárdás dallamok hangsúlyozási, ritmizálási, díszítési hagyománya és lehetőségei.
- Az aszimmetrikus hangsúlyozás Észak-kelet-, Észak- és Nyugat-Magyarországon előforduló formái.
- A rubato-hatás érvényesülése a táncdallamok játékában.
- Régi és új stílus a hangszeres népzeneben.

Követelmény

Egy-egy szatmári hallgató, kalotaszegi keserves, mezősegi katonakísérő, gyimesi halottkísérő, keserves stílusos előadása kísérettel.

Pakulár nóta kísérettel.

Szatmári, palóc, dunántúli táncfolyamat játéka kísérettel a zenei nyelvjárásra, stílusra, műfajra jellemző előadásmód szerint.

Az új anyag megtanulásához szükséges hangszertechnikai tudás elsajátítása és önálló fejlesztése.

Dallamlejegyzés - a tanult anyagból.

A tanult dallamok kíséretmódja és akkordkísérete (hegedűn vagy kontrán).

Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Az évfolyam hangzóanyag mellékletének rendszeres hallgatása, tanulmányozása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Szatmári, palóc, dunántúli táncrend.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyimesi zene.
- A gyimesi táncok és táncélet.
- A gyimesi táncdallamok különböző rétegei.
- A gyimesi zene kísérőhangszere - a gardon.
- Moldvai zene.
- A moldvai táncok, táncélet.
- A moldvai hangszeres hagyomány.
- A moldvai zene különböző rétegei.
- A szomszéd népek hangszeres zenéje - Bartók román gyűjtése.
- Az európai népek vonószenei hagyománya (ír, skót, norvég, svéd, lengyel stb. dallamok).
- Ismeretlen anyag önálló feldolgozása hangfelvétel alapján.
- A tanult táncrendek játéka.
- Együttesvezetés - prímás szerep, zenei összeállítások.

Követelmény

A gyimesi zene stílusos megszólaltatása.

Az eddig tanult táncrendek bármelyikének stílusos, rögtönzésekkel, dallamváltozatokkal gazdagított játéka.

A szomszéd népek, valamint az európai népek zenéjéből válogatott szemelvények megszólaltatása.

A dallamismeret és hangszertechnikai tudás önálló, a feladatokkal összhangban lévő gyarapítása, fejlesztése.

Dallamlejegyzés - ismeretlen anyagból

Ismeretlen anyag életre keltése lejegyzésből.

Az együttesvezetői készség bemutatása.

Gyimesi dallamok kísérete gardonon.

Az anyagban szereplő táncok, tánc típusok helye zenei-, illetve tánc hagyományunkban, történeti vonatkozásaik.

Önálló gyűjtőmunka.

A tanuló adjon számot egy - a tanulóévek során önállóan választott - falusi mester dallamanyagának, stílusának anyanyelvi szintű elsajátításáról.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult táncrendek, táncok és egyéb hangszeres műfajok játéka előadásszerűen, tánc házban és hangversenyen.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a magyar népzene nyelvjárás-területeit és ezek stílusbeli jellemzőit,
- a hangszeres zene szerepét a magyar népzenei hagyományában,
- a tanult hangszeres dallamok formai sajátosságait,
- a különböző népzenei tájegységek jellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét.
- a tanult hangszeres dallamanyag kíséretmódját és kíséretét (hegedűn vagy kontrán),
- a különböző tájegységekre jellemző hagyományos népi hangszereket, hangszer-együtteseket, valamint a vonós bandák különböző felállításait és ezek hangzását,
- népzeneink múltját,
- hangszere múltját, elterjedését a magyar népzeneben,
- alapfokon a népzene kutatás történetét, nevesebb személyiségeit, választott hangszerének kiemelkedő művelőit, eredeti előadóit.

Legyen képes

- dallamok összekötésére, ismerje a dallamok fűzésének, s az így kialakított összetett formák (például táncrend) szabályait,
- legyen képes zenésztársaival zenei kapcsolatteremtésre.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a magyar népi vonós zene történetét,
- a népzene előadásmódjának jellegzetességeit és ezen belül részletesen a hangképzés, hangsúlyozás, ritmus, a forma és a díszítés jellemző módjait, az előadás általános és különleges sajátosságait, valamint a zenei improvizáció népzeneinkre jellemző módjait,
- alapfokon a népzene kutatás történetét, nevesebb személyiségeit, választott hangszerének kiemelkedő művelőit, eredeti előadóit,
- a cigányság szerepét a magyar vonószenei hagyomány kialakulásában és falvaink zenei életében,
- a szomszéd népek, valamint az európai népek vonószenei hagyományát.

Legyen fogékony

- más népek zenéjének befogadására.

Rendelkezzék

- a népzenei gyűjtőmunkához nélkülözhetetlen zenei felkészültséggel, jó kapcsolatteremtő képességgel, megfelelő előadói készséggel, szereplési tapasztalattal, állóképességgel.

Legyen képes

- céltudatosan gyakorolni,

- képes szólistaként együttesét irányítani (prímás szerep),

- tánc kísérésére, táncossal való kapcsolatteremtésre.

Tudjon számot adni

- választott (falusi) mestere dallamanyagának, stílusának ismeretéről.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi hegedű főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Szatmári táncok. (Verbunk, oláhos, lassú és friss csárdás.)

Székelyföldi táncok. (Székely verbunk, lassú csárdás, szöktetős, marosszéki forgató.)

Palatkai zene. (Akasztós, lassú csárdás és szökös.)

„B” tagozat

Gömöri táncok (Hallgató, verbunk, lassú és friss csárdás.)

Palatkai zene. (Katonakísérő, akasztós, lassú csárdás, szökös és sebes csárdás.)

Gyimesi zene. (Keserves, lassú és sebes magyaros, kettős jártatója és sirülője.)

Erdélyi román táncok.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,

- technikai felkészültség,

- helyes testtartás, hangszertartás,

- hangképzés,

- intonáció,

- a vibrato helyes alkalmazása,

- hangszerkezelés,

- artikulációk és díszítések alkalmazása,

- helyes ritmus és tempó,

- előadásmód,

- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,

- memória,

- alkalmazkodóképesség,

- állóképesség.

Ajánlott tananyag éves bontás nélkül

Hanglemez

A bogyiszlói zenekar. szerk. Sebő Ferenc SLPX 18095 (Budapest 1984) Hungaroton

Este a Gyimesbe' jártam/Zerkula János. szerk. Halmos Béla SLPX 18130 (Budapest 1987) Hungaroton

Északmezőségi magyar népzene I-IV. szerk. Halmos Béla LPX 18107-11 (Budapest 1985) Hungaroton

Gyimesi népzene/Halmágyi Mihály. szerk. Jánosi András SLPX 18145 (Budapest 1988) Hungaroton

Hungarian Folk Music Qualiton LPX 1187 (Budapest 1964)

Lajtha László: Széki gyűjtés. szerk. Sebő Ferenc LPX 18092-94 (Budapest 1985) Hungaroton

Magyar Hangszeres Népzene szerk. Sárosi Bálint LPX 18045-47 (Budapest 1980) Hungaroton

Magyar hangszeres népzene (Budapest 1972-1982) Hungaroton:

1. LPX 10095-98-
2. LPX 18001-04
3. LPX 18050-53

Magyar népzene (bukovinai székelyek Magyarországon) Hungaroton SLPX 18131 (1988)

Magyar népzene Bartók Béla fonográffelvételeiből. szerk. Sárosi Bálint LPX 18069 (Budapest 1981) Hungaroton

Magyar népzene Kodály Zoltán fonográf-felvételeiből. szerk. Tari Lujza LPX 18075-76 (Budapest 1983) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia (Budapest 1985-93) Hungaroton:

- I. Tánczene. szerk. Martin György, Németh István, Pesovár Ernő - LPX 18122-16
- II. Észak. szerk. Tari Lujza, Vikár László LPX 18124-28
- III. Dunántúl. szerk. Olsvai Imre LPX 18138-42
- IV. Alföld. szerk. Paksa Katalin, Németh István LPX 18159-63
- V-VI. Erdély (Kelet 1-2.) szerk. Sárosi Bálint, Németh István (Budapest 1993/95) MTA Zenetudományi Intézet

Magyarországi román népzene. szerk. Sebő Ferenc SLPX 18077 (Budapest 1983) Hungaroton

Szatmári bandák. szerk. Hans Hurtig-Vavrincz András SLPO 18154 (Budapest 1991) Hungaroton

CD- lemezek

Elveszett éden ED-CD 009-10 (Budapest 1996) Etnofon

Halmágyi Mihály Classic HCD 18145 Hungaroton

Magyarpalatka Classic HCD 18216-17 Hungaroton

Magyarpalatkai népzene/Kodoba Béla és bandája BSM 9503 (1995) BaSys Music

Kazetta

Magyar Népzenei Antológia: V-VI. Erdély (Kelet 1-2.) szerk. Sárosi Bálint, Németh István (Budapest 1993/95) MTA Zenetudományi Intézet

Béres vagyok béres - Fejér megyei népzene/ Pesovár Ferenc könyvének melléklete (Székesfehérvár) István Király Múzeum

Könyvek, tanulmányok

Bartók Béla: Miért és hogyan gyűjtsünk népzene (Budapest 1936) Somló

Bartók Béla: A magyar népdal (Budapest 1924) Rózsavölgyi

Bartók Béla: Népzene és a szomszéd népek zenéje (Budapest 1934) Somló

Bartók Béla: Rumanian Folk Music I, II, III. (Hága 1967) The Hague

Donington, R.: A barokk zene előadásmódja (Budapest 1978) Zeneműkiadó

Draskóczy Lídia: Moldvai csángó hegedűs dallamok Bákó környékéről (Budapest 1997) Óbudai Népzenei Iskola

- Gelencsér Ágnes: Magyar népzenei ismeretek (Budapest 1994) Calibra Kiadó
- Jánosi A.: A barokk zene előadásmódjának élő hagyománya Magyarországon - tanulmány (Budapest 1996)
- Jánosi A.: A magyar népzene előadásmódja - előkészületben
- Kobzos Kiss Tamás: Hegedű és kobza (Budapest 1997) Óbudai Népzenei Iskola
- Kodály Zoltán: A magyar népzene (Budapest 1973) Zeneműkiadó
- Lajtha László: Dunántúli táncok és dallamok (Budapest 1962) Zeneműkiadó
- Lajtha László: Kőrispataki gyűjtés (Budapest 1955) Zeneműkiadó
- Lajtha László: Széki gyűjtés (Budapest 1954) Zeneműkiadó
- Lajtha László: Szépkényerűszentmártoni gyűjtés (Budapest 1954) Zeneműkiadó
- Lajtha László összegyűjtött írásai (Budapest 1992) Akadémiai Kiadó
- Martin György: A magyar tánc típusok. A magyar tánc típusok zenekísérete (Budapest 1966)
- Martin György: A néptánc és népi tánczene kapcsolata (Budapest 1965-66) Tánc tudományi tanulmányok
- Martin György: Az erdélyi dialektus táncai (Budapest 1972) NPI
- Martin György: Magyar táncdialektusok (Budapest 1965, 1966) NPI
- Paksa Katalin: A magyar népdal díszítése (Budapest 1993) MTA Zenetudományi Intézet
- Pesovár Ernő: A magyar tánc történet évszázadai (Budapest 1972) NPI
- Pesovár Ernő: A magyar tánczene története (Budapest 1966)
- Pesovár Ferenc: Béres vagyok béres (Székesfehérvár 1982) István Király Múzeum
- Pesovár Ferenc: A juhait kereső pásztor (Székesfehérvár 1983) István Király Múzeum
- Pesovár Ferenc: Szép napunk támadt (Székesfehérvár 1991) István Könyvkiadó
- Sárosi Bálint: Cigányzene (Budapest 1971) Gondolat Könyvkiadó
- Sebő Ferenc: Népzenei olvasókönyv (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet
- Szalay Zoltán: Felcsíki hangszeres tánczene (Csíkszereda 1996) Alutus kiadó
- A Magyar Művelődési Intézet (korábban NPI, OKK) kiadványai
- Népzenei füzetek kazettával / A Magyar Művelődési Intézet kiadványai, szerk.: Eredics Gábor
- Halmos Béla - Virágvölgyi Márta: Széki férfitáncok
- Ökrös Csaba: Hegedűgyakorlatok
- Varsányi Ildikó: Gömöri népzene
- Vavrinecz András: Vajdaszentiványi népzene I.
- Virágvölgyi Márta: Bogyiszlói népzene
- Virágvölgyi Márta: Bonchidai népzene
- Virágvölgyi Márta: Gyimesi népzene I, II.
- Virágvölgyi Márta: Kalotaszegi legényesek
- Virágvölgyi Márta: Kalotaszegi népzene I, II.
- Virágvölgyi Márta - Vavrinecz András: Szatmári népzene I, II.

NÉPI BRÁCSA

A brácsatanítás feladatai

A népi brácsa főtárgy tanításának célja olyan zenészek képzése, akik képesek a kárpát-medencei magyar és nemzetiségi népzene hangszeres darabjait a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan megszólaltatni mind a (klasszikus) 4-húros, mind a (főképpen erdélyi) 3-húros brácsán.

A népi brácsa oktatási terve - lehetőség szerint - a népi hegedű és népi bőgő/cselló oktatási tervéhez igazodik.

A tanuló ismerje meg

- hangszere hangolását, felépítését, részeit,
- a vonós hangszercsalád többi tagját,
- a különféle ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a különféle ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a különböző tájegységek jellemző tánc típusait, táncait,
- a tánc házi gyakorlatban legnépszerűbb tájegységekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
- a tánczenei folyamatok szerkezetét, zenei tartalmát, a régi és új stílusú táncok zenéjének jellegzetességeit,
- a tánchoz nem kapcsolódó szokásdallamokat és alkalmi hangszeres darabokat,
- a szükséges zeneelméleti fogalmak gyakorlati alkalmazását a brácsák különféle fajtáin (funkciós rend, harmóniák, szekvenciák stb.),
- hangszere múltját, fajtáit, elterjedését a magyar nyelvterület különböző vidékein, a jelentősebb zenekarokat és muzsikusi egyéniségeket, zenészcsaládokat.

Alakítsa ki

- könnyed hangszerkezelést, a kezek pontosan összehangolt mozgását,
- helyes test-, hangszer- és kéztartást a hagyományokhoz igazodva,
- rögtönzési készséget.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek, ujjrendek elsajátítására,
- a lapról olvasási készség, a memorizáló képesség, valamint a rögtönzőképesség fejlesztésére,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Mintegy 10-15 dallam, mondóka megismerése.
- Mondókák, gyermekdalok, gyermekjátékok, népdalok, táncok (szóval, énekelve, játszva, táncolva), illetve ezek kísérete énekkel, tapsal, dobogással, dobbal, gardonnal.
- A mozgás, a ritmus, a dallam és az anyanyelv összefüggései.
- A magyar népzeneben jellemző ritmusfordulatok megtanítása (egyenletes-, nyújtott- és élés ritmus valamint a szinkópa).
- Kamarazene - ritmust adó eszközökkel, hangszerekkel.

Követelmény

A gyermek ismerjen meg minél több gyermekdalt, népdalt.

Legyen képes - alapfokon - tájékozódni nyelvünk, dalaink, hangszeres zenénk ritmusvilágában.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Gyermekjátékok, táncok.
- Ének és ritmikus mozgás - ritmuskísérettel (10-15 dallam, illetve mondóka).
- Kamarazene ritmusadó eszközökkel, hangszerekkel (kanál, fakalapács, bűgattyú, kerepelő, kanna, köcsögduda, dob, gardon).

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ismerkedés a vonós hangszerekkel.
- Ritmusképzés rezgőhúrral.

A bőgő (cselló) megszólaltatása

- Pengetés egy húron egyenletes lassú, majd változó tempóban.
- Mozgás kísérése pengetéssel.
- A húr megrezgetése vonóval.
- A vonó vezetése egy húron, egyenletes lassú majd változó tempóban.
- Hangsúlyozás vonóval.
- Egyenletes, majd váltakozó ritmusú hangok játéka.
- Különféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).
- Mozgás kísérése külön játszott hangokkal (két húron is).

A brácsa (kontra, hegedű-kontra) megszólaltatása

- A hangszer tartása.
- Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban.
- A hűrok együtthangzása (húrsíkok), hangzatok megszólaltatása.
- Hangsúlyozás, egyenletes és változó ritmusú hangzatok.
- Különféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).
- Mozgás kísérése különjátszott hangokkal.

A hegedű megszólaltatása

- A hangszer és a vonó tartása.
- Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban (húrsíkok!).
- Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok hegedűn (egy, két húron).
- A dallamok játéka együttessel.
- Az együtthangzás megérzése és megértése.
- Mozgás, gyermekjáték, tánc kísérése együttessel.
- A gyermek legyen képes megszólaltatni különböző, a zenekari játék szempontjából nélkülözhetetlen vonós hangszereket.
- Sajátítsa el a vonós hangszeren történő hangképzés, hangsúlyozás és ritmusjáték alapelemeit.
- Legyen képes hangok, és egyszerű dallamok intonálására saját hangszerén, valamint a megismert vonós hangszerek egyszerű megszólaltatására.

Követelmény

A gyermek legyen képes megszólaltatni különböző, a zenekari játék szempontjából nélkülözhetetlen vonós hangszereket.

Sajátítsa el a vonós hangszeren történő hangképzés, hangsúlyozás és ritmusjáték alapelemeit.

Legyen képes hangok, és egyszerű dallamok intonálására saját hangszerén, valamint a megismert vonós hangszerek egyszerű megszólaltatására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok előadása hegedűn (egy és két húron).

- Együtt játék - zenekarban.
- Ritmikus mozgás, gyermekjáték és tánc kísérése zenekarral.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél-dunántúli tánczene kísérete „A” hangnemben (ugrós-kanásztánc és lassú csárdás)
 2. Széki tánczene kísérete (verbunk, lassú, csárdás, sűrű tempó)
- A hangszerrel való ismerkedés, a hangszer részei.
 - Hangszertartás, vonótartás.
 - Alapakkordok, egyszerűbb harmóniaváltások elsajátítása (mintegy 8-10 dúr-moll akkord).
 - Hangképzés, vonóindítás - hangindítás (pl. pontszerű indítás, lendületből való „szalasztott” vonóindítás, elők és indítás).
 - Három húr egyszerre történő megszólaltatása.
 - Tiszta intonálás, akkordfogás.
 - Vonásnemek, szimmetrikus illetve aszimmetrikus ritmizálással.
 - Esztam, lassú- és gyors düvő kísérek.
 - Lezárók, indítások (ugrós).
 - Átmenetek a táncrenden belül (pl. dudálás - ugrós, ugrós - csárdás, lassú - csárdás).
 - Fogástáblázat elkészítése egyszerű, majd bonyolultabb akkordokkal.
 - Legyen képes a megfelelő dinamikai, ritmikai váltásokra.
 - Törekedjen a megtanult tánczenék jó tempóban, lehetőleg kotta nélkül való játékára.
 - Ismerje a játszott dallamok formai felépítését, hangnemét és harmóniáit.
 - Tanulja meg a dallamokat énekelni is.

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

Virágvölgyi Márta: Bogyiszlói népzene. kíséret: Orsós Lajos brácsás (Budapest 1995) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete - Hagyományok Háza

Lajtha László: Dunántúli táncok és dallamok II. - Hagyományok Háza

A széki hangszeres népzene (Szerk.: Virágvölgyi - Felföldi) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Halmos Béla - Virágvölgyi Márta: A széki férfi táncok zenéje (Budapest 1995) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Lajtha László - Széki gyűjtés: Brácsamelléklet Nagy Zsolt lejegyzésében - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116

A bogyiszlói zenekar (Szerk.: Sebő Ferenc) SLPX 18095 Hungaroton 1984.

Lajtha László: Széki gyűjtés

Magyar népzenei dallamgyűjtemény CD-melléklete - Hagyományok Háza

Ádám István „Icsán” és bandája - Széki népzene (Mestereink sorozat) FA-069-2

Követelmény

Megfelelő testtartás, hangszertartás, vonótartás.

Az alapakkordok ismerete.
Esztam, lassú- és gyors dúvő kíséretetek.
Tiszta intonálás, akkordfogás.
Tudja a dallamokat énekelni is.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- 2-2 dallam széki lassú, csárdás és porka.
- Dél-dunántúli táncok 7-8 percben.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél-dunántúli tánczene kísérete „A” hangnemben (ugrós-kanásztánc, lassú és friss csárdás),
2. Széki tánczene kísérete (verbunk, sűrű és ritka tempó, négyes, lassú, csárdás, porka, hétlépés)
 - Tudja és alkalmazza a „kontrán” egyenletes ritmusban, mérsékelt és gyors tempóban is a szimmetrikus és az aszimmetrikus vonásokat (lassú és verbunk).
 - Lassú és gyors esztam. Lassú és gyors dúvő.
 - Vonóindítás, vonóváltás, különféle hangsúlyozási módok.
 - Kezdetben tudatos, később ösztönös alkalmazkodási reflex kialakítása a prímás játékához.
 - Hallás utáni dallamtanulás.
 - Ifj. Ádám István kontrás harmónia készlete, harmonizálási módjának elsajátítása.
 - „Szalasztott” vonóindítás és hangsúlyozás.
 - Az „előke” tudatos alkalmazása.
 - A prímás hangsúlyozásának és a különböző tánc típusok tempóinak pontos ismerete.
 - Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

Ajánlott tananyag
Könyvek, füzetek:

Virágvölgyi Márta: Bogyiszlói népzene. kíséret: Orsós Lajos brácsás (Budapest 1995) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete - Hagyományok Háza

Lajtha László: Dunántúli táncok és dallamok II. - Hagyományok Háza

A széki hangszeres népzene (Szerk.: Virágvölgyi - Felföldi) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Halmos Béla - Virágvölgyi Márta: A széki férfi táncok zenéje (Budapest 1995) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei

Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Lajtha László - Széki gyűjtés: Brácsamelléklet Nagy Zsolt lejegyzésében - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116

A bogyiszlói zenekar (Szerk.: Sebő Ferenc) SLPX 18095 Hungaroton 1984.

Lajtha László: Széki gyűjtés

Magyar népzenei dallamgyűjtemény CD-melléklete - Hagyományok Háza

Ádám István „Icsán” és bandája - Széki népzene (Mestereink sorozat) FA-069-2

Követelmény

Szimmetrikus és az aszimmetrikus vonások ismerete.

Lassú és gyors esztam. Lassú és gyors dúvő.

Különböző hangsúlyozási módok használata.

Énekes dallamok szövegének ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Széki táncok 7-8 percben.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

1. Kalotaszegi tánczene kísérete „A” és „D” hangnemekben (legényes, csárdás, szapora, verbunk)

2. Rábaközi tánczene kísérete „A” hangnemben (dus, lassú és friss csárdás)

- Funkciós harmonizálás a háromhúros brácsán (kontra).

- A cimbalommal együtt történő játékmód elsajátítása. A cimbalom, brácsa, bőgő felállású együttesekben a három hangszer szerepköre, egymással való dallami, harmóniai és ritmikai kapcsolata a játék során.

- Akkordkészlet bővítése: szeptim- és szűkített akkordok, valamint váltóakkordok Bunyi József, Tóni Rudi, Sztojka János és mások játéka alapján.

- Egy dallam harmóniavázán alapuló legalább három-négyféle „akkordozás” elsajátítása és variálása (improvizáció).

- Több kalotaszegi brácsás vonókezelésének és harmonizálásának elemző összehasonlítása.

- Vonózásbeli variációk.

- Tempótartás, a prímás játékaival való együttműködés.

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvolgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete - Hagyományok Háza
Árendás Péter - Doór Róbert - Mester László: Kalotaszegi legényesek (Magyarlóna) - brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993, 2000) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Nagy Zsolt: Kalotaszegi népzene I, II. (Brácsa melléklet) (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116

A bogárteleki Czilika-banda - Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003-004

Kalotaszegi híres prímások- Esküvő Mérében (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD017

Varga Ferenc „Csipás” - Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038

Magyarlóna - Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA-075-2

Váralmási Pici Aladár és bandája- Új Pátria 1.(Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-101-2

Szászfenes - A Muzák - Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-113-2

Követelmény

Funkciós harmonizálási készsége.

Szeptim- és szűkített akkordok.

Variált akkordmenetek játéka.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2-2 dallam rábaközi dus, lassú és friss csárdás
- Kalotaszegi táncok 7-8 percben

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Marosszéki (Vajdaszentivány és Magyarpéterlaka) tánczene kísérete (verbunk, sebes forduló, lassú, korcsos, cigánycsárdás), elsősorban „D” hangnemben

2. Magyarpalatkai tánczene kísérete (lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás, korcsos)

- Harmonizálás és akkordkészlet összeállítása Horváth Mihály és Ponci Gyula játéka alapján.

- Ritmusvariációk.

- Vonásnemek elemző összehasonlítása.

- Dúros harmonizálás és ennek helyi jellegzetességei.

- Vonókezelés elsajátítása, vonásnemek, vonásvariációk.

- Kiemelkedő brácsás egyéniségek játékstílusának összehasonlítása, és a különbségek tudatosítása: Kodoba Béla, Moldován Emerik, Mácsingó Sándor, Radák Mihály, Kodoba Lőrinc.

- Belső hangsúlyozás és aszimmetria a primás játékához igazodva.

- Énekes dallamok megtanulása.

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

Pávai István: Az erdélyi és a moldvai magyarság népi tánczenéje - Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Árendás Péter - Kozma Gyula: Vajdaszentiványi népzene I. brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116

Marosszéki Muzsika - Vavrincz András gyűjtéseiből HHCD 014-015

Péterlakai bandavezető - Lunka József (Fekete Antal gyűjtéseiből 4.) FECD 024

Vajdaszentiványi zenekar - Éljen a magyar! (Fekete Antal gyűjtéseiből 7.) FECD 032

Csiszár Aladár - Magyarpéterlaka - Új Pátria 12. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-112-

2

Mezőségi magyar népzene - Magyarpalatkai dupla CD (1992) Hungaroton

Magyarpalatkai népzene: Kodoba Béla és bandája, Jánosi András és Fekete Antal gyűjtése BSM 9503 (Budapest 1995)

BaSys - Music

Magyarpalatkai banda - Esküvő Mezőkeszüben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008

Magyarpalatkai banda - Esküvő Magyarpalatkán 1984-ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021

Báré-Magyarpalatka - Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-103-2

Követelmény

A dúros harmonizálás jellegzetességeinek ismerete.

Belső hangsúlyozás, ritmusvariációk alkalmazása.

Vonásvariációk ismerete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2-2 dallam magyarpalatkai lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás
- Marosszéki táncok 7-8 percben.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Magyarpalatkai tánczene kísérete (ritka magyar, sűrű magyar, négyes)

- Vonókezelés elsajátítása, vonásnemek, vonásvariációk.

- Kiemelkedő brácsás egyéniségek játéktípusának összehasonlítása, és a különbözőségek tudatosítása: - Kodoba Béla, Moldován Emerik, Mácsingó Sándor, Radák Mihály.

- Belső hangsúlyozás és aszimmetria a prímás játékához igazodva.

- A táncos és a zenekar viszonya: tempók, kiállások.

2. Szatmári tánczene kísérete „A” hangnemben (lassú és friss csárdás, kondástánc, oláhos)

- Akkordfelbontások négyhúros „klasszikus” brácsán, valamint akkordösszefűzések („menetek”) elsajátítása, szólamvezetés.

- Jellegzetes akkordmenetek és vonásnemek elsajátítása háromhúros kontrán ifj. Horváth András játéka alapján.

- Brácsázás és kontrázás közötti különbség a szatmári zenekarok játékában.

- A szatmárökoritói, kisari és a tiszakóródi zenekarok játéktípusa.

- Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.

- Énekes dallamok megtanulása.

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116

Magyarpalatkai népzene: Kodoba Béla és bandája, Jánosi András és Fekete Antal gyűjtése BSM 9503 (Budapest 1995)

BaSys - Music

Magyarpalatkai banda - Esküvő Mezökeszüben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008

Magyarpalatkai banda - Esküvő Magyarpalatkán 1984-ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021

Báré-Magyarpalatka - Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-103-2

Szatmári bandák (Szerk.: Vavrinecz András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192

Zörög az akácfalevél - Népdalok Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéből (Szerk.: Joób Árpád) SSB-CD 01

Követelmény

Belső hangsúlyozás és aszimmetria alkalmazása.

A brácsázás és kontrázás közötti különbség ismerete.

Improvizálás, saját variációk kidolgozása a stílus keretein belül.

Énekes dallamok megtanulása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2-2 dallam szatmári kondástánc, lassú és friss csárdás (A)

- Magyarpalatkai táncok 7-8 percben.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Szatmári tánczene kísérete „D” hangnemben (hallgató, magyar verbunk, lassú és friss csárdás, oláhos)

- „Klasszikus” négyhúros brácsán bonyolultabb akkordmenetek „A-D” hangnemekben, a szatmárököritői, a szamosangyalosi és a nyírmadai zenekar játéka alapján.

- Brácsaszólam lejegyzése és megtanulása, hangfelvétel alapján.

- Vonás- és akkordvariációk improvizatív és stílushű használata.

- A kötetlen metrumú dallamok (hallgató) kísérete, dallamkövetés.

- Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

2. Küküllő menti magyar táncok (lassú, székely verbunk, féloláhos, szökő, szegényes, pontozó), elsősorban Magyarózd, Ádamos és Szászcsávás népzeneje

- A Küküllő-menti dallamkincs és a táncok megismerése.

- Egyedi vonásnemek Kozák József, Mezei Ferenc („Csángáló”) kontrajátékában.

- A környékbeli további zenekarok játékának összehasonlítása (Magyarkirályfalva, Magyarbece, Magyarlapád).

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvolgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116

Szatmári bandák (Szerk.: Vavrinecz András, Hans Hurgig) Hungaroton 1995. HCD 18192

Zörög az akácfalevél - Népdalok Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéből (Szerk.: Joób Árpád) SSB-CD 01

A magyarbecei Kulcsár Ferenc bandája - Szerk.: Pávai István HHCD 011-012

Ádamosi banda - Sövényfalvi lakodalom 1980-ban (Fekete Antal gyűjtéseiből 5.) FECD 025

Szántó Ferenc - Magyarbece (Mestereink sorozat) FA-040-2

Szászcsávás Band - Transylvanian folk music Szerk.: Szánthó Zoltán

Szászcsávás Band 3. - Thermal Comfort Kft. 1998. Szerk.: Szánthó Zoltán

Szászcsávás-Szászbogács - Új Pátia 10. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-110-2

Követelmény

Bonyolultabb akkord menetek játéka.

Vonás- és akkordvariációk improvizatív és stílushű használata.

Dallamkövetés a hallgató dallamok kíséretében.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2-2 dallam Küküllő menti lassú, szökő, szegényes, pontozó

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb Követelményeinek. „B”

tagozat Követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél-dunántúli tánczene kísérete „A” hangnemben (ugrós-kanásztánc, lassú és friss csárdás),

2. Széki tánczene kísérete (verbunk, sűrű és ritka tempó, négyes, lassú, csárdás, porka, hétlépés)

- Tudja és alkalmazza a „kontrán” egyenletes ritmusban, mérsékelt és gyors tempóban is a szimmetrikus és az aszimmetrikus vonásokat (lassú és verbunk).

- Lassú és gyors esztam. Lassú és gyors dúvó.

- Vonóindítás, vonóváltás, különféle hangsúlyozási módok.

- Kezdetben tudatos, később ösztönös alkalmazkodási reflex kialakítása a primás játékához.

- Hallás utáni dallamtanulás.

- Ifj. Ádám István kontrás harmónia készlete, harmonizálási módjának elsajátítása.

- „Szalasztott” vonóindítás és hangsúlyozás.

- Az „előke” tudatos alkalmazása.

- A primás hangsúlyozásának és a különböző tánc típusok tempóinak pontos ismerete.

Kalotaszegi tánczene kísérete „A” hangnemben (legényes, csárdás, szapora, verbunk)

- Funkciós harmonizálás a háromhúros brácsán (kontra).

- Akkordkészlet bővítése: szeptim- és szűkített akkordok, valamint váltóakkordok.

- Több kalotaszegi brácsás vonókezelésének és harmonizálásának elemző összehasonlítása.

Vonózásbeli variációk.

- Tempótartás, a primás játékkal való együttműködés.

- Megfelelő zenekari összjáték.

- A tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulása.

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvolgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete - Hagyományok Háza

Árendás Péter - Doór Róbert - Mester László: Kalotaszegi legényesek (Magyarlóna) - brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993, 2000) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Nagy Zsolt: Kalotaszegi népzene I, II. (Brácsa melléklet) (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116

A bogártelki Czilika-banda - Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003-004

Kalotaszegi híres primások - Esküvő Méréban (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017

Varga Ferenc „Csipás” - Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038

Magyarlóna - Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA-075-2

Váralmási Pici Aladár és bandája - Új Pátria 1. (Az Utolsó Óra gyűjtéséből) FA-101-2

Szászfenes - A Muzák - Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjtéséből) FA-113-2

Követelmény

Szimmetrikus és az aszimmetrikus vonások ismerete.
Lassú és gyors esztam. Lassú és gyors düvő.
Különböző hangsúlyozási módok használata.
Énekes dallamok szövegének ismerete.
Szeptim- és szűkített akkordok, váltóakkordok alkalmazása.
Tempótartás, megfelelő zenekari összjáték.
Variációk a vonózásban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2-2 dallam kalotaszegi verbunk és legényes
- Széki táncok 7-8 percben.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Kalotaszegi tánczene kísérete „A”, „D”, „G” és „B” hangnemekben (legényes, csárdás, szapora, verbunk)

2. Rábaközi tánczene kísérete „A” és „D” hangnemekben (verbunk, dus, lassú és friss csárdás) Funkciós harmonizálás a háromhúros brácsán (kontra).

- A cimbalommal együtt történő játékmód elsajátítása. A cimbalom, brácsa, bőgő felállású együttesekben a három hangszer szerepköre, egymással való dallami, harmóniai és ritmikai kapcsolata a játék során.

- Akkordkészlet bővítése: szeptim- és szűkített akkordok, valamint váltóakkordok Bunyi József, Tóni Rudi, Sztojka János és mások játéka alapján.

- Egy dallam harmóniavázán alapuló legalább három-négyféle „akkordozás” elsajátítása és variálása (improvizáció).

- Több kalotaszegi brácsás vonókezelésének és harmonizálásának elemző összehasonlítása.

- Vonózásbeli variációk.

- Tempótartás, a primás játékaival való együttlétszerűsítés.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvolgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete - Hagyományok Háza
Árendás Péter - Doór Róbert - Mester László: Kalotaszegi legényesek (Magyarlóna) - brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993, 2000) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Nagy Zsolt: Kalotaszegi népzene I, II. (Brácsa melléklet) (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Hangzó anyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116

A bogártelki Czilika-banda - Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003-004

Kalotaszegi híres primások- Esküvő Méréban (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017

Varga Ferenc „Csipás” - Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038

Magyarlóna - Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA-075-2

Váralmási Pici Aladár és bandája- Új Pátria 1.(Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-101-2

Szászfenes - A Muzák - Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-113-2

Követelmény

A funkciós harmonizálás magasabb fokú készsége.

Szeptim- és szűkített akkordok stílushelyes használata.
A stílus keretein belül ötletesen variált akkordmenetek játéka.
A dallamok és közjátékok magabiztos kíséréte.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- 2-2 dallam rábaközi dus, lassú és friss csárdás
- Kalotaszegi táncok 7-8 percben

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Marosszéki (Vajdaszentivány és Magyarpéterlaka) tánczene kíséréte (verbunk, sebes forduló, lassú, korcsos, cigánycsárdás), elsősorban „D” hangnemben

2. Magyarpalatkai tánczene kíséréte (lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás, korcsos)

- Harmonizálás és akkordkészlet összeállítása Horváth Mihály és Ponci Gyula játéka alapján.

- Ritmusvariációk.

- Vonásnemek elemző összehasonlítása.

- Dúros harmonizálás és ennek helyi jellegzetességei.

- Vonókezelés elsajátítása, vonásnemek, vonásvariációk.

- Kiemelkedő brácsás egyéniségek játékstílusának összehasonlítása, és a különbségek tudatosítása: - Kodoba Béla, Moldován Emerik, Mácsingó Sándor, Radák Mihály, Kodoba Lőrinc.

- Belső hangsúlyozás és aszimmetria a prímás játékához igazodva.

3. Galga-mente népzeneje „A-D” hangnemekben (mars, lassú csárdás, bukós)

- Akkordfelbontások négyhúros „klasszikus” brácsán, valamint akkordösszefűzések („menetek”) elsajátítása, szólamvezetés.

- Jellegzetes akkordmenetek és vonásnemek elsajátítása, brácsázás és kontrázás közötti különbség.

- Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.

- Énekes dallamok megtanulása.

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

Pávai István: Az erdélyi és a moldvai magyarság népi tánczenéje - Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvolgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Árendás Péter- Kozma Gyula: Vajdaszentiványi népzene I. brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1993) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete - Hagyományok Háza Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116

Marosszéki Muzsika - Vavrinecz András gyűjtéseiből HHCD 014-015

Péterlakai bandavezető - Lunka József (Fekete Antal gyűjtéseiből 4.) FECD 024

Vajdaszentiványi zenekar - Éljen a magyar! (Fekete Antal gyűjtéseiből 7.) FECD 032

Csiszár Aladár - Magyarpéterlaka - Új Pátria 12. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-112-

2

Mezőségi magyar népzene - Magyarpalatkai dupla CD (1992) Hungaroton

Magyarpalatkai népzene: Kodoba Béla és bandája, Jánosi András és Fekete Antal gyűjtése
BSM 9503 (Budapest 1995)

BaSys - Music

Magyarpalatkai banda - Esküvő Mezőkeszüben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008

Magyarpalatkai banda - Esküvő Magyarpalatkán 1984-ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.)
FECD 021

Báré-Magyarpalatka - Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-103-2

Unger Balázs: Galga menti vonósbandák - Hagyományok Háza

Követelmény

A dúros harmonizálás jellegzetességeinek ismerete.

Belső hangsúlyozás, ritmusvariációk alkalmazása.

Vonásvariációk ismerete.

Akkordfelbontások, szólamvezetés elsajátítása négyhúros brácsán.

Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.

A dallamok és közjátékok magabiztos kíséréte.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2-2 dallam magyarpalatkai lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás

- Marosszéki táncok 7-8 percben.

- 2 dallam Galga menti mars

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Magyarpalatkai tánczene kíséréte (ritka magyar, sűrű magyar, négyes)

- Vonókezelés elsajátítása, vonásnemek, vonásvariációk.

- Kiemelkedő brácsás egyéniségek játéktípusának összehasonlítása, és a különbségek tudatosítása: - Kodoba Béla, Moldován Emerik, Mácsingó Sándor, Radák Mihály.

- Belső hangsúlyozás és aszimmetria a primás játékához igazodva.

- A táncos és a zenekar viszonya: tempók, kiállások.

2. Szatmári tánczene kíséréte „A” hangnemben (lassú és friss csárdás, kondástánc, oláhos)

- Akkordfelbontások négyhúros „klasszikus” brácsán, valamint akkordösszefűzések („menetek”) elsajátítása, szólamvezetés.

- Jellegzetes akkordmenetek és vonásnemek elsajátítása háromhúros kontrán ifj. Horváth András játéka alapján.

- Brácsázás és kontrázás közötti különbség a szatmári zenekarok játékában.

- A szatmárökrítői, kisari és a tiszakőrödi zenekarok játéktípusa.

- Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.

3. Bonchidai magyar táncok (lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás)

- Bonchidai román táncok (lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita)

- Énekes dallamok megtanulása.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvolgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete - Hagyományok Háza

Árendás Péter - Havasréti Pál: Bonchidai népzene I. brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1991) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Hangzóanyagok:

Bonchida-Válaszút - Észak-mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum 1.) FA-058-2

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116
 Magyarpalatkai népzene: Kodoba Béla és bandája, Jánosi András és Fekete Antal gyűjtése
 BSM 9503 (Budapest 1995)
 BaSys - Music
 Magyarpalatkai banda - Esküvő Mezőkeszüben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008
 Magyarpalatkai banda - Esküvő Magyarpalatkán 1984-ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.)
 FECD 021
 Báré-Magyarpalatka - Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-103-2
 Szatmári bandák (Szerk.: Vavrinecz András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192
 Zörög az akácfalevél - Népdalok Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéből (Szerk.: Joób Árpád)
 SSB-CD 01

Követelmény

Belső hangsúlyozás és aszimmetria a primás játékához igazodva.
 A brácsázás és kontrázás közötti különbség elemző ismerete.
 Stílusos improvizálás, saját variációk kidolgozása.
 Énekes dallamok megtanulása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2-2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita
- 2-2 dallam szatmári kondástánc, lassú és friss csárdás (A)
- Magyarpalatkai táncok 7-8 percben.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Szatmári tánczene kísérete „D” hangnemben (hallgató, magyar verbunk, lassú és friss csárdás, oláhos)

- „Klasszikus” négyhúros brácsán bonyolultabb akkordmenetek „A-D” hangnemekben, a szatmárököritői, a szamosangyalosi és a nyírmadai zenekar játéka alapján.
- Brácsaszólam lejegyzése és megtanulása, hangfelvétel alapján.
- Vonás- és akkordvariációk improvizatív és stílushű használata.
- A kötetlen metrumú dallamok (hallgató) kísérete, dallamkövetés.

2. Küküllő menti magyar táncok (lassú, székely verbunk, féloláhos, szökő, szegényes, pontozó), elsősorban Magyarózd, Ádámos és Szászcsávás népzeneje

- A Küküllő-menti dallamkincs és a táncok megismerése.
- Egyedi vonásnemek Kozák József, Mezei Ferenc („Csángáló”) kontrajátékában.
- A környékbeli további zenekarok játékának összehasonlítása (Magyarkirályfalva, Magyarbece, Magyarlapád).

3. Gömör népzeneje „A-D” hangnemekben (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás)

- Stílusos játékmód, elsősorban az alsókálosai, a szilicei és az osgyáni zenekarok játéka alapján.

- Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.
- Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
- Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvolgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
 Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete - Hagyományok Háza

Varsányi Ildikó: Gömöri népzene (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, (A bevezető tanulmányt írta: Agócs Gergely) szerk.: Eredics Gábor

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116

Szatmári bandák (Szerk.: Vavrinecz András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192

Zörög az akácfalevél - Népdalok Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéből (Szerk.: Joób Árpád) SSB-CD 01

A magyarbecsei Kulcsár Ferenc bandája - Szerk.: Pávai István HHCD 011-012

Ádamosi banda - Sövényfalvi lakodalom 1980-ban (Fekete Antal gyűjtéseiből 5.) FECD 025

Szántó Ferenc - Magyarbece (Mestereink sorozat) FA-040-2

Szászcsávás Band - Transylvanian folk music Szerk.: Szánthó Zoltán

Szászcsávás Band 3. - Thermal Comfort Kft. 1998. Szerk.: Szánthó Zoltán

Szászcsávás-Szászbogács - Új Pátria 10. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-110-2

Követelmény

Bonyolultabb akkord menetek játéka.

Vonás- és akkordvariációk improvizatív és stílushű használata.

Dallamkövetés a hallgató dallamok kíséretében.

A kötetlen metrumú dallamok (hallgató) kísérete, dallamkövetés.

Játék hegedűkontrával és brácsával.

Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

A dallamok és közzjátékok magabiztos kísérete.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2-2 dallam Küküllő menti lassú, szökő, szegényes, pontozó

- Gömöri hallgató és verbunk

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a vonós népzene hazai hangzó, lejegyzett és elméleti forrásanyagát, valamint az általános népzenei irodalmat,

- hangszer felépítését, részeit, hangolását, húrozását,

- a háromhúros kontra és a négyhúros brácsa fogásait, jellegzetes akkordmeneteit, vonókezelését, vonásnemeit.

A tanuló legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre, árnyalt és kifejező hangképzésre,

- az alapvonások, valamint a különböző vonásnemek alkalmazására,

- a jobb és bal kéz technikájának összehangolására,

- az adott tánczenére jellemző hangsúlyozás, aszimmetria és dinamika tudatos alkalmazására,

Rendelkezzék

- biztos tempótartással, ritmusérzéssel,

- periódusérzéssel,

- biztos zenei memóriával, fejlett hallással, kontrolláló képességgel,

- lapról olvasási készséggel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- tudásáról számot adni együttesel, illetve táncot kísérve,
- a teljes tánczenei folyamat kíséretére a prímás játéka alapján (tempóváltás, típusváltás stb.),
- énekes dallamok kíséretének megformálására az adott dialektus stílusának megfelelően,
- önálló zenekari számok összeállítására.

Az alapfokú művészeti vizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi brácsa főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Dél-dunántúli táncok (3-3 dallam ugrós, lassú- és friss csárdás)

Széki táncrend 7-8 percben (magyar, sűrű- és ritka tempó, lassú és csárdás)

Magyarpalatkai táncrend (ritka és sűrű magyar, lassú cigánytánc, csárdás, szökös és sűrű csárdás)

„B” tagozat

Széki táncrend 7-8 percben (magyar, sűrű- és ritka tempó, lassú és csárdás)

Szatmári táncok (verbunk, 3-3 dallam oláhos, lassú és friss csárdás)

Kalotaszegi táncok (3-3 dallam legényes, lassú csárdás és szapora)

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni

hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gömör népzeneje „D” hangnemben (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás)
- Stílusos játékmód, elsősorban az alsókálósai, a szilicei és az osgyáni zenekarok játéka alapján.

- Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.
- Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
- Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

Ajánlott tananyag

Varsányi Ildikó: Gömöri népzene (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, (A bevezető tanulmányt írta: Agócs Gergely) szerk.: Eredics Gábor

Követelmény

Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.

Együttműködés, alkalmazkodás a társas zenélésben.

A zenekari hangzás arányai iránti érzékenység.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Gömöri táncok 7-8 percben

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Bonchidai magyar táncok (lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás)

- Bonchidai román táncok (lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita)

Stílusos játékmód, elsősorban Kalló János játéka alapján.

- Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.
- Vonókezelés.

Ajánlott tananyag

Könyvek, füzetek:

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvolgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó

Nagy Zsolt: Magyar népzenei dallamgyűjtemény brácsamelléklete - Hagyományok Háza

Árendás Péter - Havasréti Pál: Bonchidai népzene I. brácsa, bőgő melléklet (Budapest 1991) Magyar Művelődési

Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Hangzóanyagok:

Bonchida-Válaszút - Észak-mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum 1.) FA-058-2

Követelmény

Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.

Brácsa és más kíséreshangszerek (pl. cimbalom) együttműködése a zenekarban.

A zenekari hangzás arányai.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2-2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita
- Bonchidai magyar táncok 7-8 percben

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kalotaszegi keserves, hajnali nóták és román táncok
- A kötetlen metrumú dallamok (keserves), valamint a rubato hajnali nóták kísérete, dallamkövetés, ritmizálás.
- A bánffyhungyadi, a magyarlónai és a mérai zenekarok játékának összehasonlítása.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virág völgye - Pávai) - Jelenlévő múlt, Planétás Kiadó
 Vasas Samu - Salamon Anikó: Kalotaszegi ünnepek - Gondolat, 1986.

Nagy Zsolt: Kalotaszegi népzene I, II. (Brácsa melléklet) (Budapest 1998) Magyar
 Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116

A bogártelki Czilika-banda - Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003-004

Kalotaszegi híres prímások- Esküvő Méréban (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017

Varga Ferenc „Csipás” - Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.)
 FECD 038

Magyarlóna - Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA-075-2

Váralmási Pici Aladár és bandája- Új Pátria 1.(Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-101-2

Szászfenes - A Muzák - Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-113-2

Követelmény

Rubato dallamok stílusos kísérete.

Tiszta intonáció.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Kalotaszegi román táncok
- Kalotaszegi keserves, hajnali, csárdás, szapora 7-8 percben

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Galga-mente népzeneje „A-D” hangnemekben (mars, lassú csárdás, bukós)

Ajánlott tananyag

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116

Unger Balázs: Galga menti vonósbandák - Hagyományok Háza

Követelmény

Mérsékelt és élénk tempójú táncdallamok kísérete.

Önállóság a dialektusnak megfelelő stílusos harmonizálás terén.

Tiszta intonáció.

Tempótartás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Galga menti táncok 7-8 percben

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gömör népzeneje „D” hangnemben (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás)
- Stílusos játékmód, elsősorban az alsókálósai, a szilicei és az osgyáni zenekarok játéka alapján.
- Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.
- Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
- Ördögösfüzes népzeneje (lakodalmi zene, cigánytánc, lassú és sűrű csárdás, ritka magyar, sűrű fogásolás, verbunk)
- Stílusos játékmód elsajátítása Mezei Ferenc zenekarának játéka alapján.
- Mezőségi lakodalmi szokások megismerése.
- Vonókezelés, speciális ritmusok és jellegzetes akkordmenetek megtanulása.
- Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

Ajánlott tananyag

Nagy Zsolt - Havasréti Pál: Ördögösfüzesi népzene brácsa-bőgő melléklete -
Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Ördögösfüzes - Mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum) FA-081-2 Nagy Zsolt -
Havasréti Pál: Ördögösfüzesi népzene CD-melléklete - Hagyományok Háza

Követelmény

Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása. Speciális ritmusok játéka.

Magas fokú együttműködés, alkalmazkodás a társas zenélésben.

A zenekari hangzás arányai iránti fokozott érzékenység.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Gömöri táncok 7-8 percben
- 2-2 dallam ördögösfüzesi lakodalmi zene és cigánytánc

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Bonchidai magyar táncok (lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás)
- Bonchidai román táncok (lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita)
- Stílusos játékmód, elsősorban Kalló János játéka alapján.
- Hegedűkontrával és „klasszikus” brácsával történő gyakorlás.
- Vonókezelés.
- Mezőföld népzeneje „D” és „G” hangnemekben (ugrós, eszközös táncok, lassú és friss csárdás)

Ajánlott tananyag

Béres vagyok, béres. Fejér megyei népzene Pesovár Ferenc gyűjtéséből - Alba Regia
Egyesület

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116

Követelmény

Vonókezelés, jellegzetes akkordmenetek megtanulása.

Brácsa és más dallamhangszerek (pl. tambura) együttműködése a zenekarban.

A zenekari hangzás kiértékelt arányai.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2-2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita
- Bonchidai magyar táncok 7-8 percben
- Mezőföldi táncok 7-8 percben

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kalotaszegi keserves, hajnali nóták és román táncok
- A kötetlen metrumú dallamok (keserves), valamint a rubato hajnali nóták kísérete, dallamkövetés, ritmizálás.
- A bánffyhungyadi, a magyarlónai és a mérai zenekarok játékának összehasonlítása.
- Szilágysági magyar népzeneje (figurázó, csárdás és ugrálás)

Ajánlott tananyag

Almási István: Szilágysági Magyar népzene - Kriterion könyvkiadó, 1979.

Szilágynagyfalu-Szilagybagos - Új Pátria 5. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-105-2

Követelmény

Rubato dallamok stílusos kísérete.

Élénk tempójú táncdallamok kísérete.

Önállóság a harmonizálás terén.

Tiszta intonáció.

Tempótartás.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Kalotaszegi román táncok
- Kalotaszegi keserves, hajnali, csárdás, szapora 7-8 percben
- Szilágysági csárdás és ugrálás

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Galga-mente népzeneje „A-D” hangnemekben (mars, lassú csárdás, bukós)
- Kürt népzeneje (verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás)

Ajánlott tananyag

Agócs Gergely - Gombai Tamás: Kürti bandák- Hagyományok Háza

Követelmény

Tiszta intonáció.

Tempótartás.

Mérsékelt és élénk tempójú táncdallamok kísérete.

Önállóság a dialektusnak megfelelő stílusos harmonizálás terén.
Önállóság a tánczenei folyamat felépítésében.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Galga menti táncok 7-8 percben
- Kürti táncok 7-8 percben

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a magyar népzene nyelvjárás-területeit és ezek stílusbeli jellemzőit,
- a hangszeres zene szerepét a magyar népzenei hagyományában,
- a tanult hangszeres dallamok formai sajátosságait,
- a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
 - a különböző tájegységekre jellemző hagyományos népi hangszereket, hangszer-együtteseket, valamint a vonós bandák különböző felállításait és ezek hangzását,
 - népzeneink múltját,
 - hangszere múltját, elterjedését a magyar népzeneben,
 - alapfokon a népzene kutatás történetét, nevesebb személyiségeit, választott hangszerének kiemelkedő művelőit, eredeti előadóit.

Legyen képes

- tánczenei folyamatban a dallamok összekötésére, ismerje a dallamok fűzésének szabályait,
- dallam- és típusváltás azonnali felismerésére,
- zenésztársaival zenei kapcsolatteremtésre.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a magyar népi vonós zene történetét,
- a népzene előadásmódjának jellegzetességeit és ezen belül részletesen a hangképzés, hangsúlyozás, a ritmus és a forma jellemző módjait, az előadás általános és különleges sajátosságait, valamint a zenei improvizáció népzeneinkre jellemző módjait,
 - a cigányság szerepét a magyar vonószenei hagyomány kialakulásában és falvaink zenei életében,
 - a szomszéd népek, valamint az európai népek vonószenei hagyományát.

Legyen fogékony

- más népek zenéjének befogadására.

Rendelkezzék

- a népzenei gyűjtőmunkához nélkülözhetetlen zenei felkészültséggel, jó kapcsolatteremtő képességgel, megfelelő előadói készséggel, szereplési tapasztalattal, állóképességgel.

Legyen képes

- céltudatosan gyakorolni,
- tánc kísérésére, táncossal való kapcsolatteremtésre.

Tudjon számot adni

- választott (falusi) mestere dallamanyagának, stílusának ismeretéről.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi brácsa főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Rábaközi/ vagy gömöri táncok (verbunk, dus, lassú- és friss csárdás)

Marosszéki táncok 7-8 percben (székely verbunk, sebes forduló, lassú csárdás, korcsos és szöktető)

Parlando-rubato dallamok (3 dallam kalotaszegi hajnali vagy mezősegi keserves vagy szatmári hallgató)

„B” tagozat

Rábaközi/ vagy gömöri táncok (verbunk, dus, lassú- és friss csárdás)

Marosszéki táncok 7-8 percben (székely verbunk, sebes forduló, lassú csárdás, korcsos és szöktető)

Erdélyi aszimmetrikus román táncok (2-2 dallam de-a lungu, purtata vagy invirtita)

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

NÉPI BÖGŐ/CSELLÓ

A bőgő/cselló tanításának céljai, feladatai

A népi bőgő/cselló főtárgy tanításának célja olyan zenészek képzése, akik képesek a kárpát-medencei magyar és nemzetiségi népzene hangszeres darabjait a zenei hagyományokhoz hűen, hitelesen, stílusosan megszólaltatni - az egyes tájegységeken kialakult tradícióknak megfelelően - 3 húros (bélhúros) nagybőgőn; 4 húros (fémhúros) nagybőgőn, illetve csellón.

A népi bőgő oktatási terve - lehetőség szerint - a népi hegedű oktatási tervéhez igazodik és párhuzamosan halad a népi brácsa tantervével.

A tanuló ismerje meg

- hangszerei felépítését, részeit, hangolását,
- a vonós hangszercsalád többi tagját,
- hangszerének múltját, fajtáit, elterjedését a magyar nyelvterület különböző vidékein, a jelentősebb zenekarokat és muzsikusi egyéniségeket,

- a Kárpát-medence jellemző magyar és nemzetiségi tánc típusait, táncait,
- a különféle tánc kiséretekben alkalmazandó ritmusképletekhez szükséges egyszerű és összetett vonásnemeket, pengetési módokat,
- a tánc házi gyakorlatban legelterjedtebb tájegységekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
- a tánczenei folyamatok szerkezetét, zenei tartalmát, a régi és új stílusú táncok zenéjének jellegzetességeit,
- a tánchoz nem kapcsolódó szokásdallamokat és alkalmi hangszeres darabokat,
- a szükséges zeneelméleti fogalmaknak (funkciós rend, harmóniák, basszusmenetek stb.) az egyéb kísérelőhangszerekkel (kontra, brácsa, cimbalom) együtt történő gyakorlati alkalmazását a nagybőgőn, illetve csellón.

Alakítsa ki

- természetes hangszerkezelést, összehangolt jobb- és balkéz mozgást,
- a hagyományokhoz igazodó, ugyanakkor saját adottságainak is megfelelő, helyes és hatékony test-, hangszer- és kéztartást,
- a vele együtt muzsikáló kísérelőhangszerekre is figyelemmel bíró rögtönzési készséget.

Fordítsa figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek és a pengetett játék elsajátítására,
- a lapról olvasási készség mellett a memorizáló képesség, valamint a rögtönzőképesség fejlesztésére,
- a rendszeres zenekari muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.

Váljon nyitottá más népi hangszerek, más népek zenéje, más zenei műfajok, művészeti ágak iránt.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Mondókák, gyermekdalok, gyermekjátékok, népdalok, táncok (szóval, énekelve, játszva, táncolva), illetve ezek kísérete énekkel, tapssal, dobogással, dobbal, gardonnal.
- A mozgás, a ritmus, a dallam és az anyanyelv összefüggései.
- A magyar népzeneben jellemző ritmusfordulatok megtanítása (egyenletes-, nyújtott- és élés ritmus valamint a szinkópa).
- Kamarazene - ritmust adó eszközökkel, hangszerekkel.

Követelmény

A tanuló ismerjen meg minél több gyermekdalt, népdalt.

Legyen képes - alapfokon - tájékozódni nyelvünk, dalaink, hangszeres zenénk ritmusvilágában.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Gyermekjátékok, táncok.
- Ének és ritmikus mozgás - ritmuskíséréssel (10-15 dallam, illetve mondóka).
- Kamarazene ritmusadó eszközökkel, hangszerekkel (kanál, fakalapács, bűgattyú, kereplő, kanna, köcsögduda, dob, gardon).

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ismerkedés a vonós hangszerekkel.
- Ritmusképzés rezgőhúrral.

A bőgő (cselló) megszólaltatása

- Pengetés egy húron egyenletes lassú, majd változó tempóban.
- Mozgás kísérése pengetéssel.
- A húr megrezgetése vonóval.
- A vonó vezetése egy húron, egyenletes lassú majd változó tempóban.
- Hangsúlyozás vonóval.
- Egyenletes, majd váltakozó ritmusú hangok játéka.
- Különféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).
- Mozgás kísérése külön játszott hangokkal (két húron is).

A brácsa (kontra, hegedű-kontra) megszólaltatása

- A hangszer tartása.
- Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban.
- A hűrok együtthangzása (húrsíkok), hangzatok megszólaltatása.
- Hangsúlyozás, egyenletes és változó ritmusú hangzatok.
- Különféle vonásmódok (pl. hangsúlyosan, hangsúlytalanul kezdődő, hosszú illetve rövid vonások).
- Mozgás kísérése különjátszott hangokkal.

A hegedű megszólaltatása

- A hangszer és a vonó tartása.
- Hangképzés, vonóvezetés egyenletes lassú, majd változó tempóban (húrsíkok!).
- Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok hegedűn (egy, két húron).
- A dallamok játéka együttessel.
- Az „együtt hangzás” megérzése és megértése.
- Mozgás, gyermekjáték, tánc kísérése együttessel.

Követelmény

A gyermek legyen képes megszólaltatni különböző, a zenekari játék szempontjából nélkülözhetetlen vonós hangszereket.

Sajátítsa el a vonós hangszeren történő hangképzés, hangsúlyozás és ritmusjáték alapelemeit.

Legyen képes hangok, és egyszerű dallamok intonálására saját hangszerén, valamint a megismert vonós hangszerek egyszerű megszólaltatására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Mondókák, kiolvasók, gyermekdalok előadása hegedűn (egy és két húron).
- Együttes játék - zenekarban, ritmikus mozgás, gyermekjáték és tánc kísérése zenekarral.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

- Dél-Dunántúl: ugrós-kanásztánc, lassú és friss csárdás „A” hangnemben
- Szék: lassú, csárdás, porka, verbunk
- Ismerje és tudja alkalmazni a tánckíséretben is a tanult (hangsúllyal kezdődő, illetve hangsúlyosan végződő) alapvonásokat.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virág völgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bögmelléklete - Hagyományok Háza

Lajtha László: Dunántúli táncok és dallamok II. - Hagyományok Háza

A széki hangszeres népzene (Szerk.: Virág völgyi - Felföldi) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Halmos Béla - Virág völgyi Márta: A széki férfitáncok zenéje - Hagyományok Háza

Lajtha László - Széki gyűjtés: Bögmelléklet Konkoly Elemér lejegyzésében - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116

A bogyszlói zenekar. (Szerk.: Sebő Ferenc) SLPX 18095 Hungaroton 1984.

Ádám István „Icsán” és bandája - Széki népzene (Mestereink sorozat) FA-069-2

Követelmény

Legyen képes

- a basszus funkciók alkalmazására az évfolyam szintjének megfelelően,
- tudatosan előkészíteni és végrehajtani a húr- és vonóváltó műveleteket,
- tudatos hangképzésre, hangszerkezelésre,
- tempótartásra, ritmizálásra, hangsúlyozásra,
- hallás utáni dallamtanulásra,
- az adott tánc típus és annak tempója ismeretében a megtanult dalokat kíséreni,
- felismerni a játszott dallamok szerkezetét,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2-2 dallam széki lassú, csárdás és porka.
- Dél-dunántúli táncok 7-8 percben.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

- Szék: ritka és sűrű tempó, négyes, hétlépés
- Ismerje és tudja alkalmazni a tánckíséretben is a tanult (szaggatott, illetve folyamatos) egyenletes és aszimmetrikus düvő vonásokat.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virág völgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bögmelléklete - Hagyományok Háza

Lajtha László: Dunántúli táncok és dallamok II. - Hagyományok Háza
A széki hangszeres népzene (Szerk.: Virágvolgyi - Felföldi) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Halmos Béla - Virágvolgyi Márta: A széki férfitáncok zenéje - Hagyományok Háza
Lajtha László - Széki gyűjtés: Bögömmelléklet Konkoly Elemér lejegyzésében - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116

A bogayislói zenekar. (Szerk.: Sebő Ferenc) SLPX 18095 Hungaroton 1984.

Ádám István „Icsán” és bandája - Széki népzene (Mestereink sorozat) FA-069-2

Követelmény

Legyen képes

- a megfelelő hangsúlyozásra, illetve a különböző vonásnemekkel a belső hangsúlyozásra,
- aszimmetrikus vonás használatára külön vonóval és dúvózva is (széki lassú, illetve négyes esetében),
- a különböző tánc típusokat az adott hangnemben kísérni, illetve a megfelelő sorzáró formulákkal lezárni (verbunk, ritka tempo, hétlépés),
- a műfaji váltások magabiztos végrehajtására (porka-hétlépés, sűrű-ritka tempó),
- teljes tánczenei folyamatok kíséretének eljátszására,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

Széki táncok 7-8 percben.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

- Kalotaszeg: legényes, csárdás, szapora, verbunk „A” hangnemben
- Rábaköz: dus, lassú és friss csárdás „A” hangnemben
- Fejlessze balkéz-technikáját a III. fekvésig terjedően a népzeneben használatos zárt fekvéseknek (1-4, illetve 2-4) megfelelően.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvolgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó
Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bögömmelléklete - Hagyományok Háza

Mester L. - Árendás P. - Doór R.: Kalotaszegi Legényesek (Magyarlóna) Hagyományok Háza

Mohácsy Albert: Kalotaszegi Népzene I-II. - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116

A bogártelki Czilika-banda - Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003-004

Kalotaszegi híres prímások- Esküvő Mérában (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017

Varga Ferenc „Csipás” - Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038

Magyarlóna - Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA-075-2

Váralmási Pici Aladár és bandája- Új Pátria 1.(Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-101-2

Szászfenes - A Muzák - Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-113-2

Követelmény

Legyen képes

- a pizzicato különböző fajtáinak alkalmazására a tánczenében,
- bizonyos tánckíséretnek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek változtatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett
- a friss csárdások gyors tempójának megtartására,
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2-2 dallam rábaközi dus, lassú és friss csárdás
- Kalotaszegi táncok 7-8 percben

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

- Marosszék: verbunk, sebes forduló, lassú, korcsos, cigánycsárdás „D” hangnemben
 - Magyarpalatka: lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás, korcsos
 - Ismerje a különböző tánc típusok tempóit, a műfaji váltásokat a primás játékához igazodva magabiztosan hajtsa végre
 - Tudja az alap- és összetett vonásokat német kápás vonóval, valamint a visszacsapósos, illetve visszacsapás nélküli pizzicatot.
 - Alkalmazza a megfelelő vonásnemeket az egy („C”) húron történő játékmódban is.
- Sajátítsa el az egy húros játékmód bal kéz-fekvéseit, rendelkezzen az ehhez szükséges állóképességgel.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvolgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Árendás P. - Kozma Gy.: Vajdaszentiványi Népzene I. brácsa-bölgő melléklete - Hagyományok Háza

Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bölgőmelléklete - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Marosszéki Muzsika - Vavrincz András gyűjtéseiből HHCD 014-015

Péterlaki bandavezető - Lunka József (Fekete Antal gyűjtéseiből 4.) FECD 024

Vajdaszentiványi zenekar - Éljen a magyar! (Fekete Antal gyűjtéseiből 7.) FECD 032

Csiszár Aladár - Magyarpéterlaka - Új Pátria 12. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-112-2

Magyarpalatkai banda - Esküvő Mezőkeszüben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008

Magyarpalatkai banda - Esküvő Magyarpalatkán 1984-ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021

Báré-Magyarpalatka - Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-103-2

Követelmény

Legyen képes

- a helyes hangsúlyozásra (pl. sebes forduló-korcsos szökös-sűrű csárdás közötti hasonlóságok, illetve különbözőségek érzékeltetésére),
- a különböző vonások és pengetések variációira,
- hallás utáni dallamtanulásra és a kotta nélküli kíséretre,

- a tanult tánc típusokat megfelelő hangnemben kísélni és lezárni,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak elsajátítására és énekes előadó zenekari kíséretére.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2-2 dallam magyarpalatkai lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás
- Marosszéki táncok 7-8 percben.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

- Magyarpalátka: ritka magyar, sűrű magyar, négyes
- Szatmár: lassú és friss csárdás, kondástánc, oláhos „A” hangnemben
- Ismerje a funkciós harmonizálást, a kíséretszólam jellemző fordulatait az új stílusú zenekarok játékában.

- Fejlessze balkéz-technikáját a III. fekvésig terjedően, a klasszikus zenei gyakorlatban használatos nyitott fekvések alkalmazásával.

- Alkalmazza tudatosan, a többi kísérőhangszerrel együttműködve a harmóniafüzéseknek megfelelő basszusmeneteket.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyarpalatkai banda - Esküvő Mezőkeszűben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008

Magyarpalatkai banda - Esküvő Magyarpalatkán 1984-ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021

Báré-Magyarpalátka - Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-103-2

Szatmári bandák (Szerk.: Vavrinecz András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192

Követelmény

Legyen képes

- önálló gyakorlásra, tanulásra,
- hallás utáni dallamtanulásra,
- a kíséretszólam egyszerű lejegyzésére, formai és tartalmi elemzésére,
- a különböző tánc típusok között a váltások magabiztos végrehajtására, ritmikai és zenei értelemben egyaránt (közjátékok, sorzárók, stb.),

- a zenei tartalom kifejezésének igényével a tempo, a karakter, a tánc típus és a dialektus Követelményeinek megfelelően a megtanult dallamokat hallás után játszani, illetve kísélni,

- parlando, rubato, giusto játékmódok igényes kíséretére,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására, azok kíséretére.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2-2 dallam szatmári kondástánc, lassú és friss csárdás
- Magyarpalatkai táncok 7-8 percben.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

Szatmár: hallgató, magyar verbunk, lassú és friss csárdás „D” hangnemben

Küküllő menti magyar táncok: lassú, székely verbunk, féloláhos, szökő, szegényes, pontozó

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene (5 lemez) LPX 18112-116

Szatmári bandák (Szerk.: Vavrinecz András, Hans Hurgig) Hungaroton 1995. HCD 18192

A magyarbecsei Kulcsár Ferenc bandája - Szerk.: Pávai István HHCD 011-012

Ádamosi banda - Sövényfalvi lakodalom 1980-ban (Fekete Antal gyűjtéseiből 5.) FECD 025

Szántó Ferenc - Magyarbecse (Mestereink sorozat) FA-040-2

Szászcsávás Band - Transylvanian folk music Szerk.: Szánthó Zoltán

Szászcsávás Band 3. - Thermal Comfort Kft. 1998. Szerk.: Szánthó Zoltán

Szászcsávás-Szászbagács - Új Pátria 10. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-110-2

Követelmény

Legyen képes

- önálló gyakorlásra, tanulásra,
- hallás és kotta utáni dallamtanulásra,
- a kíséretszólam egyszerű lejegyzésére, formai és tartalmi elemzésére,
- a különböző tánc típusok között a váltások magabiztos végrehajtására, ritmikai és zenei értelemben egyaránt (közjátékok, sorzárók, stb.),

- a zenei tartalom kifejezésének igényével a tempo, a karakter, a tánc típus és a dialektus követelményeinek megfelelően, a megtanult dallamokat hallás után játszani, illetve kísérni,

- parlando, rubato, giusto játékmódok igényes kíséretére,

- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására, azok kíséretére.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

2-2 dallam Küküllő-menti lassú, szökő, szegényes, pontozó

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfelelően minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

Szék: ritka és sűrű tempó, négyes, hétlépés

Ismerje és tudja alkalmazni a tánc kíséretben is a tanult (szaggatott, illetve folyamatos) egyenletes és aszimmetrikus düvő vonásokat.

Kalotaszeg: legényes, csárdás, szapora, verbunk „A” hangnemben
Fejlessze balkéz-technikáját a III. fekvésig terjedően a népzeneben használatos zárt fekvéseknek (1-4, illetve 2-4) megfelelően.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete - Hagyományok Háza

Mester L. - Árendás P. - Doór R.: Kalotaszegi Legényesek (Magyarlóna) Hagyományok Háza

Mohácsy Albert: Kalotaszegi Népzene I-II. - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116

A bogártelki Czilika-banda - Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003-004

Kalotaszegi híres prímások - Esküvő Mérában (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017

Varga Ferenc „Csipás” - Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038

Magyarlóna - Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA-075-2

Váralmási Pici Aladár és bandája- Új Pátria 1.(Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-101-2

Szászfenes - A Muzák - Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-113-2

Követelmény

Legyen képes

- a megfelelő hangsúlyozásra, illetve a különböző vonásnemekkel a belső hangsúlyozásra,
- aszimmetrikus vonás használatára külön vonóval és dúvózva is (széki lassú, illetve négyes esetében),
- a különböző tánc típusokat az adott hangnemben kíséni, illetve a megfelelő sorzáró formulákkal lezárni (verbunk, ritka tempo, hétlépés),
- a műfaji váltások magabiztos végrehajtására (porka-hétlépés, sűrű-ritka tempó),
- teljes tánczenei folyamatok kíséretének eljátszására,
- tánc kíséretnek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

Széki táncok 7-8 percben.

2-2 dallam kalotaszegi verbunk és legényes

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

- Kalotaszeg: legényes, csárdás, szapora, verbunk „A”, „G” és „B” hangnemben
- Rábaköz: verbunk, dus, lassú és friss csárdás „A” és „D” hangnemben
- Tudjon kíséni más, az adott tájegységen szokásos hangnemekben is.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete - Hagyományok Háza

Mester L. - Árendás P. - Doór R.: Kalotaszegi Legényesek (Magyarlóna) Hagyományok Háza

Mohácsy Albert: Kalotaszegi Népzene I-II. - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene LPX 18112-116

A bogártelki Czilika-banda - Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003-004

Kalotaszegi híres prímások- Esküvő Méréban (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017

Varga Ferenc „Csipás” - Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038

Magyarlóna - Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA-075-2

Váralmási Pici Aladár és bandája- Új Pátria 1.(Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-101-2

Szászfenes - A Muzák - Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-113-2

Követelmény

Legyen képes

- a pizzicato különböző fajtáinak alkalmazására a tánczenében,
- bizonyos tánckísérek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek változtatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett
- a friss csárdások gyors tempójának megtartására,
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Kalotaszegi táncok 7-8 percben
- 2-2 dallam rábaközi dus, lassú és friss csárdás

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

Marosszék: verbunk, sebes forduló, lassú, korcsos, cigánycsárdás „D” hangnemben

Magyarpalatka: lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás, korcsos

Galga mente: mars, lassú csárdás, bukós „A” hangnemben

Ismerje a különböző tánc típusok tempóit, a műfaji váltásokat a prímás játékához igazodva magabiztosan hajtsa végre

Tudja az alap- és összetett vonásokat német kápás vonóval, valamint a visszacsapásos, illetve visszacsapás nélküli pizzicatot.

Alkalmazza a megfelelő vonásnemeket az egy („C”) húron történő játékmódban is.

Sajátítsa el az egy húros játékmód bal kéz-fekvéseit, rendelkezzen az ehhez szükséges állóképességgel.

Fejlessze balkéz-technikáját a III. fekvésig terjedően a klasszikus zenében használatos nyitott fekvéseknek megfelelően.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Árendás P. - Kozma Gy.: Vajdaszentiványi Népzene I. brácsa-bőgő melléklete - Hagyományok Háza

Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete - Hagyományok Háza

Unger Balázs: Galga menti vonósbandák - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Marosszéki Muzsika - Vavrincz András gyűjtéseiből HHCD 014-015

Péterlaki bandavezető - Lunka József (Fekete Antal gyűjtéseiből 4.) FECD 024

Vajdaszentiványi zenekar - Éljen a magyar! (Fekete Antal gyűjtéseiből 7.) FECD 032

Csiszár Aladár - Magyarpéterlaka - Új Pátria 12. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-112-

2

Magyarpalatkai banda - Esküvő Mezőkeszüben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008

Magyarpalatkai banda - Esküvő Magyarpalatkán 1984-ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021

Báré-Magyarpalatka - Új Pátria 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-103-2

Követelmény

Legyen képes

- a helyes hangsúlyozásra (pl. sebes forduló-korcsos szökös-sűrű csárdás közötti hasonlóságok, illetve különbözőségek érzékeltetésére),
- a különböző vonások és pengetések variációira,
- hallás utáni dallamtanulásra és a kotta nélküli kíséretre,
- a tanult tánc típusokat megfelelő hangnemben kísérni és lezárni,
- bizonyos tánc kísérek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek változtatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak elsajátítására és énekes előadó zenekari kíséretére.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2-2 dallam magyarpalatkai lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás
- Marosszéki táncok 7-8 percben.
- 2 dallam Galga menti mars

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

- Magyarpalatka: ritka magyar, sűrű magyar, négyes
- Szatmár: lassú és friss csárdás, kondástánc, oláhos „A” hangnemben
- Bonchidai magyar táncok: lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás
- Bonchidai román táncok: lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita
- Ismerje a funkciós harmonizálásba kíséretszólam jellemző fordulóit az új stílusú zenekarok játékában.
- Fejlessze balkéz-technikáját a III. fekvésig terjedően, a klasszikus zenei gyakorlatban használatos nyitott fekvések alkalmazásával.
- Alkalmazza tudatosan, a többi kísérőhangszerrel együttműködve a harmóniafűzéseknek megfelelő basszusmeneteket.

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölggyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete - Hagyományok Háza

Árendás P. - Havasréti Pál.: Bonchidai Népzene I. brácsa-bőgő melléklet - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Bonchida-Válaszút - Észak-mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum 1.) FA-058-2

Magyarpalatkai banda - Esküvő Mezőkeszűben (Fekete Antal gyűjtéseiből 1.) FECD 008

Magyarpalatkai banda - Esküvő Magyarpalatkán 1984-ben (Fekete Antal gyűjtéseiből 3.) FECD 021

Báré-Magyarpalatka - Új Pátia 3. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-103-2

Szatmári bandák (Szerk.: Vavrincz András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192

Követelmény

Legyen képes

- önálló gyakorlásra, tanulásra,
 - hallás utáni dallamtanulásra,
 - a kíséretszólam egyszerű lejegyzésére, formai és tartalmi elemzésére,
 - a különböző tánc típusok között a váltások magabiztos végrehajtására, ritmikai és zenei értelemben egyaránt (közjátékok, sorzárók, stb.),
 - a zenei tartalom kifejezésének igényével a tempo, a karakter, a tánc típus és a dialektus
- Követelményeinek megfelelően a megtanult dallamokat hallás után játszani, illetve kísérni,
- parlando, rubato, giusto játékmódok igényes kíséretére,
 - bizonyos tánc kíséretetek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek váltogatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett
 - megfelelő zenekari összjátékra,
 - a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására, azok kíséretére.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2-2 dallam szatmári kondástánc, lassú és friss csárdás
- Magyarpalatkai táncok 7-8 percben.
- 2-2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

- Szatmár: hallgató, magyar verbunk, lassú és friss csárdás „D” hangnemben
- Küküllő menti magyar táncok: lassú, székely verbunk, féloláhos, szökő, szegényes, pontozó
- Gömör: verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás „D” hangnemben

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bőgőmelléklete - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene (5 lemez) LPX 18112-116

Szatmári bandák (Szerk.: Vavrincz András, Hans Hurtig) Hungaroton 1995. HCD 18192

A magyarbecei Kulcsár Ferenc bandája - Szerk.: Pávai István HHCD 011-012

Ádamosi banda - Sövényfalvi lakodalom 1980-ban (Fekete Antal gyűjtéseiből 5.) FECD
025

Szántó Ferenc - Magyarbece (Mestereink sorozat) FA-040-2

Szászcsávás Band - Transylvanian folk music Szerk.: Szánthó Zoltán

Szászcsávás Band 3. - Thermal Comfort Kft. 1998. Szerk.: Szánthó Zoltán

Szászcsávás-Szászbogács - Új Pátria 10. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-110-2

Varsányi Ildikó: Gömöri népzene - Hagyományok Háza

Követelmény

Legyen képes

- önálló gyakorlásra, tanulásra,
- hallás és kotta utáni dallamtanulásra,
- a kíséretszólam egyszerű lejegyzésére, formai és tartalmi elemzésére,
- a különböző tánc típusok között a váltások magabiztos végrehajtására, ritmikai és zenei értelemben egyaránt (közjátékok, sorzárók, stb.),

- a zenei tartalom kifejezésének igényével a tempo, a karakter, a tánc típus és a dialektus

Követelményeinek megfelelően, a megtanult dallamokat hallás után játszani, illetve kísérni,

- parlando, rubato, giusto játékmódok igényes kíséretére,
- bizonyos tánc kíséretetek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek változtatására a tempó és a zenei lüktetés megtartása mellett
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására, azok kíséretére.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2-2 dallam Küküllő-menti lassú, szökő, szegényes, pontozó
- Gömöri hallgató és verbunk

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- hangszerei felépítését, részeit, hangolását, húrozását,
- a három- és négyhúros bőgő, illetve cselló népzeneben használatos balkéz-fekvéseit, dialektusonként jellemző basszusmeneteit.

- a népzeneben használatos vonófajták kezelését, az egyszerű és összetett vonásnemeket, illetve a különböző pengetés fajtákat.

- a vonós népzene hazai hangzó, lejegyzett és elméleti forrásanyagát, valamint az általános népzenei irodalmat.

Legyen képes

- természetes, hosszú időtávon is oldott hangszerkezelésre, biztos és dinamikus hangképzésre vonóval és pengetve egyaránt,

- az egyszerű, illetve összetett vonások alkalmazására,

- a jobb és bal kéz technikájának összehangolására,

- az adott tánczenére jellemző hangsúlyozás, aszimmetria és dinamika tudatos alkalmazására,

- hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására.

Rendelkezzék

- biztos tempótartással, ritmusérzéssel,

- periódusérzéssel,

- lapról olvasási készséggel,

- biztos zenei memóriával, fejlett hallással, kontrolláló képességgel

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- tudásáról számot adni zenekari produkcióként illetve táncot kísérvé,
- teljes tánczenei folyamatok kíséretére a primás játékát (tempóváltásait, tánc típus-váltásait stb.) követve, az egyéb kísérőhangszerekkel ritmikailag és harmóniailag együttműködve,
- énekes dallamok kíséretének megformálására az adott dialektus stílusának megfelelően,
- önálló zenekari produkciók összeállítására.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi bőgő/cselló főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Dél-dunántúli táncok (3-3 dallam: ugrós, lassú- és friss csárdás)

Széki táncrend 7-8 percben (magyar, sűrű- és ritka tempó, lassú és csárdás)

Magyarpalatkai táncrend (ritka és sűrű magyar, lassú cigánytánc, csárdás, szökös és sűrű csárdás)

„B” tagozat

Széki táncrend 7-8 percben (magyar, sűrű- és ritka tempó, lassú és csárdás), lehetőség szerint csellón

Kalotaszegi táncok (3-3 dallam legényes, lassú csárdás és szapora)

Szatmári táncok (verbunk, 3-3 dallam oláhos, lassú és friss csárdás)

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

- Gömör: verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás „D” hangnemben

Ajánlott tananyag

Varsányi Ildikó: Gömöri népzene - Hagyományok Háza

Követelmény

Legyen képes

- bizonyos tánckísérek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek változtatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Gömöri táncok 7-8 percben

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

1. Bonchidai magyar táncok: lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás

2. Bonchidai román táncok: lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bögmelléklete - Hagyományok Háza

Árendás P. - Havasréti Pál: Bonchidai Népzene I. brácsa-böggő melléklet - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Bonchida-Válaszút - Észak-mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum 1.) FA-058-2

Követelmény

Legyen képes

- bizonyos tánckísérek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek változtatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2-2 dallam bonchidai román verbunk és invirtita

- Bonchidai magyar táncok 7-8 percben

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

- Kalotaszeg: keserves, hajnali és román táncok

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Mohácsy Albert: Kalotaszegi Népzene I-II. - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene (5 lemez) LPX 18112-116

A bogártelki Czilika-banda - Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003-004

Kalotaszegi híres prímások- Esküvő Mérában (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017

Varga Ferenc „Csipás” - Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038

Magyarlóna - Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA-075-2

Váralmási Pici Aladár és bandája- Új Pátria 1.(Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-101-2

Szászfenes - A Muzák - Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-113-2

Követelmény

Legyen képes

- bizonyos tánciskéretetek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek változtatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett

- megfelelő zenekari összjátékra,

- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Kalotaszegi román táncok

- Kalotaszegi keserves, hajnali, csárdás, szopora 7-8 percben

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

Galga mente: mars, lassú csárdás, bukós „A” hangnemben

Ajánlott tananyag

Unger Balázs: Galga menti vonósbandák - Hagyományok Háza

Követelmény

Legyen képes

- bizonyos tánciskéretetek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek változtatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett

- megfelelő zenekari összjátékra,

- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Galga menti táncok 7-8 percben

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

- Repertoárbővítés: Gömör: verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás

- Ördögösfüzes: cigánytánc, lassú és sűrű csárdás, ritka magyar, sűrű fogásolás, verbunk

Ajánlott tananyag

Nagy Zsolt - Havasréti Pál: Ördögösfüzesi népzene brácsa-bögő melléklete -
Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Ördögösfüzes - Mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum) FA-081-2

Követelmény

Legyen képes

- bizonyos tánciskéretnek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek változtatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett,

- megfelelő zenekari összjátékra,

- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Gömöri táncok 7-8 percben

- 2-2 dallam ördögösfüzesi cigánytánc és ritka magyar

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

Repertoárbővítés:

1. Bonchidai magyar táncok: lassú és sűrű magyar, lassú és sűrű csárdás

2. Bonchidai román táncok: lassú és sűrű csárdás, verbunk és invirtita

Mezőföld: ugrós és eszközös táncok, lassú és friss csárdás „G” hangnemben

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás
Kiadó

Mohácsy Albert: Magyar népzenei dallamgyűjtemény bögmelléklete - Hagyományok
Háza

Árendás P. - Havasréti Pál: Bonchidai Népzene I. brácsa-bögő melléklet - Hagyományok
Háza

Hangzóanyagok:

Bonchida-Válaszút - Észak-mezőségi magyar népzene (Kallós Archívum 1.) FA-058-2

Követelmény

Legyen képes

- bizonyos tánciskéretnek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek változtatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett,

- megfelelő zenekari összjátékra,

- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Bonchidai magyar és román táncok 7-7 percben
- Mezőföldi táncok 7percben

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

- Repertoárbővítés:
- Kalotaszegi: keserves, hajnali és román táncok
- Szilágyság: figurázó, csárdás és ugrálás

Ajánlott tananyag

A magyar népi tánczene (Szerk.: Virágvölgyi - Pávai) - Jelenlévő múlt sorozat, Planétás Kiadó

Mohácsy Albert: Kalotaszegi Népzene I-II. - Hagyományok Háza

Hangzóanyagok:

Magyar Népzenei Antológia I. Tánczene (5 lemez) LPX 18112-116

A bogártelki Czilika-banda - Kalotaszegi népzene, Szerk.: Pávai István HHCD 003-004

Kalotaszegi híres prímások- Esküvő Mérában (Fekete Antal gyűjtéseiből 2.) FECD 017

Varga Ferenc „Csipás” - Kalotaszegi lakodalom, Türe 1976 (Fekete Antal gyűjtéseiből 8.) FECD 038

Magyarlóna - Kalotaszegi magyar népzene (Kallós Archívum 2.) FA-075-2

Váralmási Pici Aladár és bandája- Új Pátria 1.(Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-101-2

Szászfenes - A Muzák - Új Pátria 13. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-113-2

Szilágynagyfalu-Szilagybagos - Új Pátria 5. (Az Utolsó Óra gyűjteményéből) FA-105-2

Követelmény

Legyen képes

- bizonyos tánc kísérek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek változtatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Kalotaszegi román táncok
- Kalotaszegi keserves, hajnali, csárdás, szapora 7-8 percben
- Szilágysági csárdás és ugrálás

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztés

- Repertoárbővítés:
- Galga-mente: mars, lassú csárdás, bukós „A” hangnemben
- Kürt: verbunk, hallgató, lassú és friss csárdás

Ajánlott tananyag

Unger Balázs: Galga menti vonósbandák - Hagyományok Háza

Agócs Gergely - Gombai Tamás: Kürti bandák- Hagyományok Háza

Követelmény

Legyen képes

- bizonyos tánc kíséretetek esetén többfajta vonásnem alkalmazására, ezek változtatására a tempó és a zenei löktetés megtartása mellett
- megfelelő zenekari összjátékra,
- a tanult dialektusok énekelt dallamainak megtanulására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Galga menti táncok 7-8 percben
- Kürti táncok 7-8 percben

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén A tanuló ismerje

- a magyar népzene nyelvjárás-területeit és ezek stílusbeli jellemzőit,
- a hangszeres zene szerepét a magyar népzenei hagyományában,
- a tanult hangszeres dallamok formai sajátosságait,
- a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
 - a különböző tájegységekre jellemző hagyományos népi hangszereket, hangszer-együtteseket, valamint a vonós bandák különböző felállításait és ezek hangzását,
 - népzenei múltját,
 - hangszere múltját, elterjedését a magyar népzeneben,
 - vázlatosan a hazai népzene kutatás történetét, nevesebb személyiségeit, választott hangszerének kiemelkedő művelőit, hagyományörző előadóit.

Legyen képes

- tánczenei folyamatban a különböző dallamok kíséretének összekötésére, ismerje a kíséretszólam fűzésének szabályait,
- dallam- és típusváltás azonnali felismerésére,
- zenésztársaival zenei kapcsolatteremtésre.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a magyar népi vonós zene történetét,
- a népzene előadásmódjának jellegzetességeit és ezen belül részletesen a hangképzés, hangsúlyozás, ritmus és a forma jellemző módjait, az előadás általános és különleges sajátosságait, valamint a zenei improvizáció népzenei jellemző módjait,
 - a cigányság szerepét a magyar vonószenei hagyomány kialakulásában és falvaink zenei életében,
 - a szomszéd népek, valamint az európai népek vonószenei hagyományát.

Legyen fogékony

- más népek zenéjének befogadására.

Rendelkezzék

- a népzenei gyűjtőmunkához nélkülözhetetlen zenei felkészültséggel, jó kapcsolatteremtő képességgel, megfelelő előadói készséggel, szereplési tapasztalattal, állóképességgel.

Legyen képes

- céltudatosan gyakorolni,
- tánc kísérésére, táncossal való kapcsolatteremtésre.

Tudjon számot adni

- választott (falusi) mestere dallamanyagának, stílusának ismeretéről.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi bőgő/cselló főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Marosszéki táncok 7-8 percben (székely verbunk, sebes forduló, lassú csárdás, korcsos és szöktető)

Rábaközi/ vagy gömöri táncok (verbunk, dus, lassú- és friss csárdás)

Parlando-rubato dallamok (3 dallam kalotaszegi hajnali vagy mezősegi keserves vagy szatmári hallgató)

„B” tagozat

Marosszéki táncok 7-8 percben (székely verbunk, sebes forduló, lassú csárdás, korcsos és szöktető)

Rábaközi/ vagy gömöri táncok (verbunk, dus, lassú- és friss csárdás)

Erdélyi aszimmetrikus román táncok (2-2 dallam de-a lungu, purtata vagy invirtita)

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

TEKERŐ

A tekerőtanítás feladatai

A tekerő tanterv alapvetően a magyar paraszti hagyományra épít. Ennek megfelelően a törzsanyag túlnyomórészt a tekerő ismert elterjedési területéről származik (Csongrád és Bács-Kiskun megye egésze, valamint Pest és Jász-Nagykun-Szolnok megye déli része). Az e területről származó dallamkincs alkotja hangszerünk magyar zenei anyanyelvét. Ennek tanításában-tanulásában az eredeti gyűjtések, hang- és videofelvételek játsszák a főszerepet. Ezen túlmenően a tanuló kapjon átfogó képet a magyar népzene egészéről, a hangszeres zene-tánc-népszokások-hagyományok összefüggésrendszeréről.

A program célja továbbá, hogy a tananyagon keresztül megvilágítsa a hangszer szerepét az európai műveltségfejlődésében. Ennek megfelelően lehetőséget biztosít a régi zenében, európai népzében, klasszikus zenében történő elmélyedésre is.

A program eredményes megvalósításának alapfeltétele, hogy az oktatás magyar rendszerű tekerőn történjen. A magyar hangszerek ugyanis több, nagyon fontos alkatrészben eltérnek más instrumentumoktól: a klaviatúra alapvetően más, a recsegőszerkezet egyedi, a kottaház szélesebb, a kerék és a hajtókar átmérője jóval kisebb.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népzene főbb dialektusait és azok formakultúráját, különös tekintettel az Alföld, még inkább a Dél-Alföld hagyományára,
- a hangszer adottságaiból következő zenei kifejezőmódokat,
- a hangszer működési elvét, beállításának módszereit, a karbantartás napi gyakorlatát,
- a tekerő sokszínűségét, történelmi múltját és jelenét, népi, történelmi, klasszikus és modern zenei hagyományát,
- a hangszer szakirodalmát, a hozzáférhető zenei felvételeket, gyűjtéseket.

Fejlessze a tanuló

- hallását, ritmusérzékét,
- zenei memóriáját, fantáziáját,
- játéktechnikáját, stílusérzékét,
- a kottaolvasás és írás készségét,
- a magyar nyelvvel is összefüggő hangsúlyérzékét,
- az improvizációs készséget, a zenei folyamatokban való gondolkodás képességét.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Mondókák, gyermekjáték dallamok, szokásdallamok, főként az alapfok első néhány évfolyamának dallamai.

Követelmény

A gyermek ismerkedjen meg minél több, az életkorának megfelelő népdallal, túlnyomórészt a tekerő magyarországi elterjedési területéről. Ezek segítségével ismerje meg a ritmus, dallam, mozgás és az anyanyelv kapcsolatát.

A megtanult dallamokat tudja énekelve, táncolva, játszva előadni, azokat tapssal, dobogással, ritmushangszerekkel kíséni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Mondókák, gyermekdalok, szokásdallamok, táncdallamok ritmuskísérettel.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Mondókák, gyermekjáték dallamok, szokásdallamok, főként az alapfok első néhány évfolyamának dallamai.

A gyermek különböző játékos gyakorlatok segítségével ismerkedjen meg a tekerő használatával:

- énekét kísérje egyenletesen forgatott tekerővel, amelybe csak egy húr van beakasztva (végig lehet próbálni mindhárom húrral)
- igyekezzon megszólaltatni ritmikusan, egyenletesen a recsegést
- énekét kísérje egyenletes recsegéssel (esetleg tanári segítséggel).

Követelmény

A gyermek ismerkedjen meg minél több, az életkorának megfelelő népdallal, túlnyomórészt a tekerő magyarországi elterjedési területéről. Ezek segítségével ismerje meg a ritmus, dallam, mozgás és az anyanyelv kapcsolatát.

A megtanult dallamokat tudja énekelve, táncolva, játszva előadni, azokat tapssal, dobogással, ritmushangszerekkel kíséni.

Tudja a tekerő különböző funkcióit (kísérőhúrok, egyenletes recsegés) külön-külön használni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Mondókák, gyermekdalok, szokásdallamok, táncdallamok ritmuskíséréssel, tekerő egyenletes hajtásával.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Gyermekdalok, szokásdallamok, jeles napok dalai, dudanóta típusú dél-alföldi csárdásdallamok.

A tanuló sajátítsa el

- a hangszer helyes tartását ülő helyzetben,
- a hajtókar megfelelő tartását, indítását, egyenletes, szünetmentes forgatását,
- a balkéz helyes tartását a kottaháztetőn,
- a szép zenei hang megformálásához szükséges billentéstechnikát.

Követelmény

Legyen képes

- egyenletesen, mérsékelt tempóban, szépen formált hangokkal az alapidallamokat játszani,
- tempótartásra,
- hallás utáni dallamtanulásra,
- fekvésváltásokat megvalósítani C1 - G1 és G1 - C2 közti hangtartományban,
- a négyujjas játéktechnika alkalmazására,
- negyedek mérsékelt tempójú recsegésére dallamhoz kötötten vagy anélkül.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű összeállítás.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél-alföldi oláhosok és lassú csárdások.

2. Hajdútáncok: XVIII. századi tánczenék a régi stílusú ugrós-legényes típuscsaládhoz kapcsolódva, szokásdallamok.

Követelmény

A tanuló legyen képes

- hangszerét önállóan felövezni, megfelelő tartással ülni,
- a recsegőt a kívánt tempó szerint önállóan beállítani,
- megfelelő billentéstechnikával szépen formált hangokat képezni,
- a dallamokat egyszerű leváltó-hangokkal díszíteni,
- a négyujjas ujjrendet alkalmazni,
- hangszerjátékát énekkel színesíteni, énekét hangszerrel kíséreni,
- a tá, és esetleg ti-ti ritmusképletek alkalmazására recsegésben,
- tempóváltásokat megvalósítani hosszabb zenei folyamatban.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű összeállítás.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél-alföldi lassú csárdás, friss csárdás, duda játékmód és hallgató.
2. Magyar történeti zene, szokásdallamok.

Követelmény

A tanuló legyen képes

- a kereket önállóan begyantázni,
 - a recsegőt korrigálni erős tempóváltás esetén (lassú - friss csárdás),
 - a leváltó-hangok és belső,
 - a tekerő teljes klaviatúráján való tájékozódásra,
 - a tá, ti-ti, ritmusképleteket recsegni,
 - a sorzáró „tá-ti-ti ti-ti tá szün”, vagy a „tj-ri-ri ti-ti tá szün” formula következetes alkalmazására csárdásokban,
 - ismerje a duda-játékmódot, a parlando-rubato előadásmód sajátosságait,
 - hosszabb tánczenei folyamatot megfelelő tempóváltással előadni.
- Tudjon több tekerővel együtt muzsikálni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű összeállítás.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél-alföldi tánczene (Szentés).
2. Kanásztáncok, dudánóták, ugrósok (népzenei dialektusok szerint), szokásdallamok, esetleg európai tekerőmuzsika (népzene).

Követelmény

A tanuló legyen képes

- hangszerét segítséggel behangolni,

- a 3 és 4 ujjas játéktechnikát alkalmazni
- különböző leváltó-hangokkal, kötésekkel a dallam belső hangsúlyozására,
- egyszerű körülírásokat, trillákat, sorzárlatokat alkalmazni,
- a bal és jobb kéz mozgásait függetleníteni,
- a recsegésben a tá, ti-ti, tij-ri-ri módusok,
- a szinkópa használatára.

Tudjon

- 3/4-es és 6/8-os dallamokat helyesen hangsúlyozni, recsegés nélkül,
- más hangszerekkel együtt zenélni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három különböző karakterű összeállítás.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél-alföldi tánczene (Csongrád).
2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene.

Követelmény

A tanuló legyen képes

- hangszerén tanári segítséggel a zászlókat behangolni, a húrokat vattázni, a kereket gyantázni,
- a recsegés dallamon belüli építkezését megvalósítani (Negyedekből sűrűsödő nyolcados-tizenhatodos mozgás, majd sorzárlat... stb),
- a három és négyujjas játékmód alkalmazására,
- szinkópás dallamépítésre a Dél-alföldi stíluson belül,
- üres dallamhúrra lezárni (G°),
- más hangszerekkel, énekesekkel együtt muzsikálni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három különböző összeállítás, ebből legalább egy kamarazenei formában.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél-alföldi zene (egyszerű adatközlői stílusjegyekkel).
2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.

Követelmény

A tanuló legyen képes

- hangszerét beállítani, tisztán behangolni,
- különböző ujjrendeket megfelelően alkalmazni,
- akkordfölbontásokra, skálákra,
- a dallamhúr első (A0) és negyedik fokán (D1) lezárni,
- az esztam hangsúlyú recsegést megvalósítani,
- a sorkezdő nyolcad felütés recsegéseket alkalmazni,

- a Dél-alföldre jellemző díszítéstechnikákat szabadon alkalmazni

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három különböző összeállítás, ebből egy zenekarral.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfelelően minőségben és mennyiségben magasabb Követelményeinek.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél-alföldi oláhok és lassú csárdások.
2. Dél-alföldi lassú csárdás.
3. Hajdútáncok: XVIII. századi tánczenék a régi stílusú ugrós-legényes típuscsaládhoz kapcsolódva, szokásdallamok.

Követelmény

A tanuló legyen képes

- hangszerét önállóan felővezni, megfelelő tartással ülni,
- a recsegőt a kívánt tempó szerint önállóan beállítani,
- megfelelő billentéstechnikával szépen formált hangokat képezni,
- a dallamokat üres húrra képzett és fogott billentyűs leváltó-hangokkal díszíteni,
- a négyujjas ujjrendet alkalmazni,
- hangszerjátékát énekkel színesíteni, énekét hangszerrel kíséreni,
- a tá, és esetleg ti-ti és sorvégi tá-szün ritmusképletek alkalmazására recsegésben,
- a bal és jobb kéz ritmikai függetlenítésére,
- tempóváltásokat megvalósítani hosszabb zenei folyamatban.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű összeállítás.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél-alföldi lassú csárdás, friss csárdás, duda játékmód és hallgató.
2. Magyar történelmi zene, szokásdallamok.

Követelmény

A tanuló legyen képes

- hangszerét behangolni a tanár által megadott alaphangra (recsegőhúr),
- a kerekét önállóan begyantanálni,
- a recsegőt korrigálni erős tempóváltás esetén (lassú -friss csárdás),
- a leváltó-hangok és belső leváltó-hangok helyes alkalmazására,
- körülírásokra, egyszerű trillákra, szekvenciákra,
- a tekerő teljes klaviatúráján való tájékozódásra,
- a tá, ti-ti, tij-ri-ri ritmusképleteket recsegní,

- a sorzáró „tá-ti-ti ti-ti tá szün”, vagy a „tj-ri-ri ti-ti tá szün” formula következetes alkalmazására csárdásokban,

- ismerje a duda-játékmódot, a parlando-rubato előadásmód sajátosságait,
- hosszabb tánczenei folyamatot megfelelő tempóváltással előadni.

Tudjon több tekerővel együtt muzsikálni

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű összeállítás.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél-alföldi tánczene (Szentés).

2. Kanásztáncok, dudánóták, ugrósok (népzenei dialektusok szerint), szokásdallamok, esetleg európai tekerőmuzsika (népzene).

Követelmény

A tanuló legyen képes

- hangszerét önállóan behangolni,
- a húrokat fölvertetni,
- a 3 és 4 ujjas játéktechnikát alkalmazni
- különböző leváltó-hangokkal, kötésekkel a dallam belső hangsúlyozására,
- egyszerű körülírással, tartott váltóhangos hosszú trillákat, sorzárlatokat alkalmazni,
- a bal és jobb kéz mozgásait függetleníteni, és azokat koordinálni,
- a recsegésben a tj-ri-ri ti-ti tá szün sorzárlat stílusos alkalmazására összefüggő tánczenei folyamatban,
- a szinkópa használatára.

Tudjon

- 3/4-es és 6/8-os dallamokat helyesen hangsúlyozni, recsegés nélkül,
- énekest kísélni,
- más hangszerekkel együtt zenélni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két-három különböző karakterű összeállítás

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél-alföldi tánczene (Csongrád).

2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene.

Követelmény

A tanuló legyen képes

- hangszerén a zászlókat behangolni, a húrokat vartatni, a kereket gyantázni,
- a recsegés dallamon belüli építkezését megvalósítani (Negyedekből sűrűsödő nyolcados-tizenhatodos mozgás, majd sorzárlat stb.),
- a sorzárlat utolsó negyedén hangsúlyt adni (hosszú recsegés),
- a három és négyujjas játékmód alkalmazására,

- rövid trillákból álló és szinkópás dallamépítésre a Dél-alföldi stíluson belül,
- akkordfelbontásokra, skálákra,
- speciális hangolású hangszeren játszani (kvart-, oktávhangolás),
- üres dallamhúrra lezárni (G0),
- más hangszerekkel, énekesekkel együtt muzsikálni, néptáncosokat zenével kísérfi.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három különböző összeállítás, ebből legalább egy kamarazenei formában.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél-alföldi zene (egyszerű adatközlői stílusjegyekkel).
2. Regionális népzene (A helyi környezet - település, megye, tájegység, dialektusterület népzenei anyaga).
3. Egyházi népénekek, szokásdallamok, komolyzenei művek.
2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.

Követelmény

A tanuló legyen képes

- hangszerét beállítani, tisztán behangolni,
 - a klaviatúrán tisztán intonálni,
 - különböző ujjrendeket megfelelően alkalmazni,
 - rövid kromatikus menetekre, akkordfölbontásokra, skálákra,
 - a dallamhúr első (A0) és negyedik fokán (D1) lezárni,
 - a „ri-ri ti” és a négy tizenhatodos recsegés megszólaltatására,
 - az esztamhangsúlyú recsegést megvalósítani,
 - a sorkezdő nyolcad és tizenhatod felütés recsegéseket alkalmazni,
 - a Dél-alföld jellemző díszítéstechnikáit szabadon alkalmazni
- Ismerje és alkalmazza néhány adatközlő egyéni játékmódját.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három különböző összeállítás, ebből egy zenekarral.

Követelmények az alapfokú évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- hangszer történetét, változatait, elterjedtségét Magyarországon és más országokban,
- a magyar tekerő hagyományos repertoárját és játékstílusát,
- hangszer irodalmát, hangfelvételeit, a jelentősebb magyar adatközlőket.

A tanuló legyen képes

- hangszerét behangolni,
- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- zenei és technikai szempontból tudatos elemző gyakorlásra,
- életkorának és képességeinek megfelelő zenei anyag stílusos előadására,
- közepes nehézségű dallami és ritmikai zenei problémák megoldására (leváltóhangok alkalmazása, lezárások, trillák, recsegési modusok, recsegések dallamon belüli építkezése),
- a díszítőmotívumok megfelelő alkalmazására.

A tanuló rendelkezzeék

- megfelelő zenei memóriával,
- jó hallással, koncentrálóképeséggel,
- kottaolvasási rutinnal.

Az alapfokú művészeti vizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Tekerő főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Három műsorszám bemutatása, amelyből kettő a Középső Tisza mente dallamanyagából áll, egy pedig Magyarország más tájegységeihez kötődik, esetleg historikus zene, vagy Európa más népeinek tekerőmuzsikája.

A műsorszámok között legyen olyan összeállítás, amely bemutatja a Középső Tisza mente tánczenéjét (oláhos, csárdás, frisses).

Ez utóbbiban legyenek felismerhetők a magyar tekerőre jellemző alapvető dallamalkotási és ritmikai sajátosságok.

„B” tagozat

Három műsorszám bemutatása, amelyből kettő a Középső Tisza mente dallamanyagából áll, egy pedig Magyarország más tájegységeihez kötődik, esetleg historikus zene, vagy Európa más népeinek tekerőmuzsikája.

A műsorszámok között legyen olyan összeállítás, amely bemutatja a Középső Tisza mente tánczenéjét (oláhos, csárdás, frisses).

Ez utóbbiban legyenek felismerhetők bizonyos adatközlőkre jellemző alapvető dallamalkotási és ritmikai sajátosságok (például Bársony Mihály, Balla István vagy Szenyéri Dániel stílusjegyei).

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó, - technikai felkészültség,
- jobb- és balkéz-technika,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél-alföldi zene (adatközlői stílusjegyekkel).
2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.

Követelmény

Legyen képes

- tisztán intonálni,
- aszimmetria megvalósítására dallamban,
- tartott váltóhangos hosszú trillákra,
- különbséget tenni a tekerő hagyományos magyar játéktechnikája illetve más tájegységek, műfajok előadásmódja között.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

3 különböző összeállításból álló koncert program, és a hangszer jellegéből, illetve a választott éves tananyag jellegéből adódóan a beszámoltatás történhet egyéni, zenekari vagy kamarazenei formában.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél-alföldi zene (adatközlői stílusjegyekkel).
2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.

Követelmény

Legyen képes

- az ismert dallamanyagot összefüggő tánczenei folyamatba rendezni,
- egyszerű akkordfelbontásokat, skálákat játszani,
- különbséget tenni a tekerő hagyományos magyar játéktechnikája illetve más tájegységek, műfajok előadásmódja között.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Négy különböző összeállításból álló koncert program. A hangszer jellegéből, illetve a választott éves tananyag jellegéből adódóan a beszámoltatás történhet egyéni, zenekari vagy kamarazenei formában is.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél-alföldi zene (adatközlői stílusjegyekkel).
2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.

Követelmény

Legyen képes

- egyszerűbb ritmus-aszimmetria megvalósítására,
- stílusfüggő ujjrendek megkülönböztetésére,
- különbséget tenni a tekerő hagyományos magyar játéktechnikája illetve más tájegységek, műfajok előadásmódja között.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Négy különböző összeállításból álló koncert program. A hangszer jellegéből, illetve a választott éves tananyag jellegéből adódóan a beszámoltatás történhet egyéni, zenekari vagy kamarazenei formában is.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél-alföldi zene (adatközlői stílusjegyekkel).
2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.

Követelmény

Legyen képes

- önálló hangszerkezelésre, beállításra, karbantartásra,
- különböző stílusoknak megfelelő játéktechnika megválasztására, tánczenei folyamat, koncert program összeállítására,
- különbséget tenni a tekerő hagyományos magyar játéktechnikája illetve más tájegységek, műfajok előadásmódja között.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Öt különböző összeállításból álló koncert program. A hangszer jellegéből, illetve a választott éves tananyag jellegéből adódóan a beszámoltatás történhet egyéni, zenekari vagy kamarazenei formában is.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél-alföldi zene (adatközlői stílusjegyekkel).
2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.
3. A tanár és a tanuló által közösen választott témakör: népzene, történeti zene vagy klasszikus zene.

Követelmény

Legyen képes

- tisztán intonálni,

- aszimmetria megvalósítására dallamban,
- tartott váltóhangos hosszú trillákra,
- különbséget tenni a tekerő hagyományos magyar játéktechnikája illetve más tájegységek, műfajok előadásmódja között.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három különböző összeállításból álló koncert program. A hangszer jellegéből, illetve a választott éves tananyag jellegéből adódóan a beszámoltatás történhet egyéni, zenekari vagy kamarazenei formában is.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél-alföldi zene (adatközlői stílusjegyekkel).
2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.
3. A tanár és a tanuló által közösen választott témakör: népzene, történeti zene vagy klasszikus zene.

Követelmény

Legyen képes

- az ismert dallamanyagot összefüggő tánczenei folyamatba rendezni,
- egyszerű akkordfelbontásokat, skálákat játszani,
- különbséget tenni a tekerő hagyományos magyar játéktechnikája illetve más tájegységek, műfajok előadásmódja között

Az év végi vizsga javasolt anyaga

Négy különböző összeállításból álló koncert program. A hangszer jellegéből, illetve a választott éves tananyag jellegéből adódóan a beszámoltatás történhet egyéni, zenekari vagy kamarazenei formában is.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél-alföldi zene (adatközlői stílusjegyekkel).
2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.
3. A tanár és a tanuló által közösen választott témakör: népzene, történeti zene vagy klasszikus zene.

Követelmény

Legyen képes

- egyszerűbb ritmus-aszimmetria megvalósítására,
- stílusfüggő ujjrendek megkülönböztetésére,
- különbséget tenni a tekerő hagyományos magyar játéktechnikája illetve más tájegységek, műfajok előadásmódja között.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

Négy különböző összeállításból álló koncert program. A hangszer jellegéből, illetve a választott éves tananyag jellegéből adódóan a beszámoltatás történhet egyéni, zenekari vagy kamarazenei formában is.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

1. Dél-alföldi zene (adatközlői stílusjegyekkel).
2. Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok, európai tekerőzene, rövid karakterdarabok a tekerő klasszikus zeneirodalmából.
3. A tanár és a tanuló által közösen választott témakör: népzene, történeti zene vagy klasszikus zene.

Követelmény

Legyen képes

- önálló hangszerkezelésre, beállításra, karbantartásra,
- különböző stílusoknak megfelelő játéktechnika megválasztására, tánczenei folyamat, koncert program összeállítására,
- különbséget tenni a tekerő hagyományos magyar játéktechnikája illetve más tájegységek, műfajok előadásmódja között.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Öt különböző összeállításból álló koncert program. A hangszer jellegéből, illetve a választott éves tananyag jellegéből adódóan a beszámoltatás történhet egyéni, zenekari vagy kamarazenei formában is.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a dél-alföldi tekerőzene stílusjegyeit és repertoárját,
- a magyar történeti zene tekerőn játszható repertoárját,
- az európai népek tekerőzenéjét és a hangszer klasszikus zeneirodalmát.

A tanuló legyen képes

- hangszerét karbantartani, behúrozni, rajta egyszerűbb javításokat elvégezni,
- repertoárjának és technikájának önálló továbbfejlesztésére,
- egyszerűbb akkordfelbontásokat, skálákat, tartott váltóhangos hosszú trillákat játszani,
- aszimmetrikus dallamelemeket és ritmusokat játszani,
- tánczenei folyamatot, koncertprogramot önállóan összeállítani.

A tanuló rendelkezék

- a tekerő hagyományos előadói gyakorlatára épülő rögtönzőképességgel.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Tekerő főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Négy összeállítás bemutatása, amelyből kettő a Középső Tisza mente dallamanyagából áll, másik kettő pedig Magyarország más tájegységeihez kötődik, esetleg historikus zene, Európa más népeinek tekerőmuzsikája, vagy a tekerő klasszikus zeneirodalmának reprezentánsa (például XVIII. századi angol tekerő duók)

A műsorszámok között legyen olyan összeállítás, amely bemutatja a Középső Tisza mente tánczenéjét (oláhos, csárdás, frisses), és reprezentálja azoknak a településeknek a dallamanyagát, ahonnan megbízható minőségű hangfelvétel áll rendelkezésre (például Tiszaújfalu, Bokros, Szentés, Fábiánsebestyén)

Ez utóbbiban legyenek felismerhetők bizonyos adatközlőkre jellemző alapvető dallamalkotási és ritmikai sajátosságok (például Bársony Mihály, Balla István vagy Szenyéri Dániel stílusjegyei)

„B” tagozat

Négy összeállítás bemutatása, amelyből kettő a Középső Tisza mente dallamanyagából áll, másik kettő pedig Magyarország más tájegységeihez kötődik, esetleg historikus zene, Európa más népeinek tekerőmuzsikája, vagy a tekerő klasszikus zeneirodalmának reprezentánsa (például XVIII. századi angol tekerő duók)

A műsorszámok között legyen olyan összeállítás, amely bemutatja a Középső Tisza mente tánczenéjét (oláhos, csárdás, frisses), és reprezentálja azoknak a településeknek a dallamanyagát, ahonnan megbízható minőségű hangfelvétel áll rendelkezésre (például Tiszaújfalu, Bokros, Szentés, Fábiánsebestyén)

Ez utóbbiban legyenek felismerhetők bizonyos adatközlőkre jellemző alapvető dallamalkotási és ritmikai sajátosságok (például Bársony Mihály, Balla István vagy Szenyéri Dániel stílusjegyei)

A négy műsorszám közül legalább egy zenekari összeállítás legyen (pl. tekerő-klarinét, tekerő-duda, két tekerő, vonós zenekar stb.)

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- technikai felkészültség,
- jobb- és balkéz-technika,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

FÚVÓS TANSZAK

NÉPI FURULYA

A furulyatanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- a furulyák fontosabb fajtáinak játéktechnikáját, a furulya hangszercsalád történeti múltját,
- a magyar népzene főbb dialektusaiban a furulyajáték jellegzetességeit, az ezekkel összefüggő énekelt és hangszeres dallamokat, táncfajtákat, népszokásokat, mindezek formai és tartalmi elemeivel, zenei gondolkodásmódjaival együtt,
- a hangszerjátékhoz szükséges elméleti ismereteket.

Fejlessze

- a tanuló hallását,
- a nyelvvel is összefüggő ritmus- és hangsúlyérzékét, formaérzékét, stílusérzékét, rögtönzőképességét, zenei emlékezetét,
- képességét dallamok rögtönző összefűzésére, táncjátékok és ciklusok kialakítására,
- önálló lényegfelismerő képességét,
- a táncosokkal, illetve az énekessel való zenei kommunikációképességét.

Alakítson ki

- könnyed hangszerkezelést,
- megfelelő légzéstechnikát, helyes és a hagyományoknak megfelelő befúvásmódokat,
- test-, hangszer- és kéztartást, billentést, laza, egyenletes ujjtechnikát.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Népdalok éneklése és furulyázása, díszítés nélkül, ügyelve a szöveg és nyelvi hangsúlyok adta szabályokra.

Ajánlott tananyag

Gergelits Márta: Furulya előkészítő 1-2 (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Dévai János: Furulyaiskola I. (Budapest 1987) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Fábián Éva - Juhász Zoltán: Éneklő furulya. Hagyományok Háza 2003.

Követelmények

Legyen képes a tanévben tanult népdalokat helyes hangsúlyozással énekelni és furulyázni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Rubato és giusto népdalok eljátszása, magyar nyelvi hangsúlyozással és ritmikával.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Székelyföldi népdalok éneklése és furulyázása, díszítés nélkül, ügyelve a szöveg és nyelvi hangsúlyok adta szabályokra.

Ajánlott tananyag

Gergelits Márta: Furulya előkészítő 1-2 (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Dévai János: Furulyaiskola I. (Budapest 1987) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Fábián Éva - Juhász Zoltán: Éneklő furulya. Hagyományok Háza, 2003.

Követelmények

Legyen képes a tanévben tanult székelyföldi népdalokat helyes hangsúlyozással énekelni és furulyázni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Rubato, lassú és sebes csárdás dallamok eljátszása a Székelyföldről.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Udvarhelyszéki dallamok.
- A hatlyukú furulya alsó 10 hangjának használata.
- A hetedik hang módosítása félfedéssel.
- Az ajakkal segített felhangos fúvástechnika kialakítása.
- Hangcsoportok összekötése (legato), szétválasztása (staccato).
- A csárdásdallamok ütemeinek belső hangsúlyai.

Ajánlott tananyag

Gergelits Márta: Furulya előkészítő 1-2 (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Dévai János: Furulyaiskola I. (Budapest 1987) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Juhász Zoltán: Furulyaiskola II. - Székelyföld (Budapest 1989) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Követelmény

Legyen képes a tanult székelyföldi dallamokat stílusosan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban, egyszerűen díszítve, variáltnan eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy-egy rubato, lassú és sebes csárdás dallam Udvarhely székéből.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Csíki székely dallamok.
- A hatlyukú furulya alsó 14 hangjának használata - az első átfújás hangjai.
- A hetedik hang módosítása villafofogással.
- Triolás ritmusok a forgatós dallamokban.
- Aszimmetrikus ütemezésű és ritmusú csárdás dallamok.
- Közös muzsikálás másik furulyával, gardonnal.

Ajánlott tananyag - kották hangzó melléklettel

Juhász Zoltán: Furulyaiskola II. - Székelyföld (Budapest 1989) Magyar Művelődési Intézet
- Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Követelmény

Legyen képes a tanult felcsíki dallamokat stílusosan, egyszerűen díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy-egy felcsíki keserves, lassú és sebes csárdás, féloláhos, verbunk dallam gardonkísérettel is.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dunántúli dialektus dallamai és játékmódja furulyán.

- A dallamok záróhangja a furulya alaphangja.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. - Dél-Dunántúl, kotta + kazetta (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (Néprajzi Múzeum, MTA Zenetudományi Intézet)

Követelmény

Legyen képes a tanult dunántúli dallamokat stílusosan, egyszerűen díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Dél-dunántúli rubato, ugrós, kanásztánc, lassú és friss csárdás dallamok eljátszása.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyimesi dallamok.

- A hatlyukú furulya 2 oktávjának használata.

- Torokhangos (gégezöngés) kíséret a tanuló alkatától, fejlettségi szintjétől függően.

- Aszimmetrikus ütemezésű és ritmusú, illetve szinkópás ritmusú dallamok és hangsúlyozásuk.

- Közös muzsikálás másik furulyással, gardonnal.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán: Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. Magyar Művelődési Intézet, 1998

Juhász Zoltán: Furulyaiskola III. - Gyimes (Budapest 1990) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Nesztor Iván: Gyimesi furulyamuzsika (Budapest 1993) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában - kazetta. szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton

Követelmény

Legyen képes

- a tanult gyimesi dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani.
- a hatlyukú furulya 2 oktávjának használatára.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy-egy gyimesi lassú és sebes magyaros, csárdás, kettős jártatója és sirülője, keserves dallam eljátszása gardonkísérettel is

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A palóc furulyajáték dallamvilága és játéktechnikája.
- Semleges hangsorú furulyák ismerete.
- Dudanóták játéka furulyán, dudautánzó furulyajáték.
- A dallamok záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon.
- A törzshangok elválasztására szolgáló figurák, variációk.
- Több furulya együttes játéka.
- Énekkíséret furulyával.
- Az énekes-nyelvi törvények, hangsúlyok, prozódiai szabályok érvényesülése a furulyajátékban.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán: Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. Magyar Művelődési Intézet, 1998

Juhász Zoltán: Kukucska Ernő nógrádi dudás és furulyás hagyatéka (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív nógrádi dudás és furulyás felvételek (Pátria hanglemezsorozat, MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)

Magyar dudások CD

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el az évfolyam technikai szintjén a palóc furulyajáték dallamvilágát és játéktechnikáját.

Semleges hangsorú furulyák ismerete.

A dallamok záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két-két palóc giusto és rubato dallam eljátszása.
- Dudautánzó furulyajáték

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hatlyukú furulya 2. és 3. átfújása.
- A mezősegi lassú és magyar ritmikája, hangsúlyai a széki zenében.
- Tilinkójáték.
- Variáció és díszítés a széki és moldvai dialektus szabályai szerint.

- Ismerkedés a szomszédnépek hangszereivel és dallamaival.
- Önálló dallamtanulás, egyszerű lejegyzés.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. - Dél-Dunántúl, kotta + kazetta (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (Néprajzi Múzeum, MTA Zenetudományi Intézet)

Széki énekesek és furulyások CD - Fonó kiadás

Gyűjtések széki furulyásoktól - Hagyományok Háza

Balogh Sándor: Moldvai csángómagyar furulyás dallamok és énekek

Széki pár. Szerk. Juhász Zoltán (kazetta)

Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában - kazetta. szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton

Moldvai csángómagyar furulyás dallamok: Hodorog András- kazetta. szerk. Balogh Sándor (Budapest 1994) Harmónia BT.

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el az évfolyam technikai szintjén a mezősegi lassú és magyar ritmikáját, hangsúlyait a széki zenén keresztül.

Legyen képes

- a tanult moldvai dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban játszani.

- a hatlyukú furulya 2. és 3. átfújására.

- önálló dallamtanulásra, egyszerű lejegyzésre.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Széki lassú csárdás, magyar.

- Moldvai táncdallamok.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb Követelményeinek. „B” tagozat Követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Csíki székely keservesek és táncdallamok: cepres, féloláhos, „Gábor Ignácé”, „székely csárdás”, párnástánc, medvés, „örömanya tánca”, „gólya”, verbunk, „marosszéki” Ambrus János, Balog Áron népzenei felvételeiből.

- Variálás és díszítés a csíki székely dialektus szabályai szerint.

- A hatlyukú furulya alsó 14 hangjának használata - az első átfújás hangjai.

- A hetedik hang módosítása villafofással.

- Triolás ritmusok a forgatós dallamokban.

- Aszimmetrikus ütemezésű és ritmusú csárdás dallamok.

- Közös muzsikálás másik furulyással, gardonnal.

Ajánlott tananyag - kották hangzó melléklettel

Juhász Zoltán: Furulyaiskola II. - Székelyföld (Budapest 1989) Magyar Művelődési Intézet
- Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Követelmény

Legyen képes a tanult felcsíki dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Összeállítás a tanult felcsíki népzeneből: keserves, lassú és sebes csárdás, féloláhos, verbunk dallamok gardonkísérettel.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

A dunántúli dialektus dallamai (parlando rubato előadású lírai dalok, ugrós táncdallamok, lassú és friss csárdás dallamok) a kistájak figyelembe vételével:

- Somogy: Kelec József, Sándor László

- Tolna: Máté István

- Zala: Badacsonyi Lajos, Bíró István

- Baranya: Német Vince

népzenei felvételei alapján.

A dallamok záróhangja a furulya alaphangja.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV - Dél-Dunántúl, kotta + kazetta (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (Néprajzi Múzeum, MTA Zenetudományi Intézet)

Követelmény

Legyen képes a tanult dunántúli dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Dél-dunántúli rubato, ugrós, kanásztánc, lassú és friss csárdás dallamok eljátszása.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyimesi keserves és táncdallamok: lassú és sebes magyaros, kettős jártatója és sirülője, féloláhos medvés, héjszák, „juhait kereső pásztor” Tímár Viktor, Tímár János, Karácsony Lázár, Bács Péter, Hermán György népzenei felvételeiből.

- Gyimesi dallamok, variálás és díszítés a gyimesi dialektus szabályai szerint.

- A hatlyukú furulya 2 oktávjának használata.

- Torokhangos (gégezöngés) kíséret a tanuló alkatától, fejlettségi szintjétől függően.

- Aszimmetrikus ütemezésű és ritmusú, illetve szinkópás ritmusú dallamok és hangsúlyozásuk.

- Közös muzsikálás másik furulyással, gardonnal.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán: Furulyaiskola III. - Gyimes (Budapest 1990) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Nesztor Iván: Gyimesi furulyamuzsika (Budapest 1993) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában- kazetta. Szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton

Követelmény

Legyen képes

- a tanult gyimesi dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban énekelni és eljátszani.

- a hatlyukú furulya 2 oktávjának használatára.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Gyimesi lassú és sebes magyaros, csárdás, kettős jártatója és sirülője, keserves dallamok eljátszása gardonkísérettel is

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

A palóc furulyajáték dallamvilága és játéktechnikája az alábbi adatközlők népzenei felvételei alapján:

- Heves: Pozsik István

- Gömör: Fodor József

- Nógrád: Bertók Mihály, Koós József, Melo József.

Semleges hangsorú furulyák ismerete.

Dudanóták játéka furulyán, dudautánzó furulyajáték.

A dallamok záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon.

A törzshangok elválasztására szolgáló figurák, variációk.

Több furulya együttes játéka.

Énekkíséret furulyával.

Az énekes-nyelvi törvények, hangsúlyok, prozódiai szabályok érvényesülése a furulyajátékban.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán: Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. Magyar Művelődési Intézet, 1998

Juhász Zoltán: Kukucska Ernő nógrádi dudás és furulyás hagyatéka (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív nógrádi dudás és furulyás felvételek (Pátria hanglemezsorozat, MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)

Magyar dudások CD

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el az évfolyam technikai szintjén a palóc furulyajáték dallamvilágát és játéktechnikáját.

Semleges hangsorú furulyák ismerete.

A dallamok záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon.

Az év végi beszámoló javasolt anyaga

- Palóc giusto és rubato dallamok eljátszása.
- Dudautánzó furulyajáték

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A széki furulyajáték dallamvilága és játéktechnikája Székely Ferenc népzenei felvételei alapján:

- A mezőségi lassú és magyar ritmikája, hangsúlyai a széki zenében.
- A moldvai furulyajáték dallamvilága és játéktechnikája az alábbi adatközlők népzenei felvételei alapján: Csobán György, Gusa Pál, Hodorog András, Tálász András.
- Variáció és díszítés a mezőségi és moldvai dialektus szabályai szerint.
- A hatlyukú furulya 2. és 3. átfújása.
- Tilinkójáték.
- Ismerkedés a szomszédnépek hangszereivel és dallamaival.
- Önálló dallamtanulás, egyszerű lejegyzés.

Ajánlott tananyag

Széki énekesek és furulyások CD - Fonó kiadás

Gyűjtések széki furulyásoktól - Hagyományok Háza

Balogh Sándor: Moldvai csángómagyar furulyás dallamok és énekek

Széki pár. Szerk. Juhász Zoltán (kazetta)

Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában- kazetta. Szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton

Moldvai csángómagyar furulyás dallamok: Hodorog András - kazetta. Szerk. Balogh Sándor (Budapest 1994) Harmónia BT.

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el az évfolyam technikai szintjén a mezőségi lassú és magyar ritmikáját, hangsúlyait a széki zenén keresztül.

Legyen képes

- a tanult moldvai dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani.
- a hatlyukú furulya 2. és 3. átfújására.
- önálló dallamtanulásra, egyszerű lejegyzésre.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Széki lassú csárdás, magyar.
- Moldvai táncdallamok.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló legyen képes

- természetes hangszerkezelésre,
- tiszta intonációra,
- a hang, illetve hangszín kialakítására, díszítésére a hagyomány adta kereteken belül,

- hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására hangfelvételtől,
- énekes dallamok megformálására hangszerein az adott dialektus hagyományos előadásmódján,
- énekkíséretre,
- más hangszerekkel való együttes játékokra a hagyomány adta kereteken belül (furulyák, gardon, citera, esetleg hegedű, cimbalom),
- népzenei darabok értelmes, tagolt előadására a ritmus, a hangsúlyok, az összetartozó és elkülönülő hangok helyes felfogása, illetve alkalmazása révén,
- a tanult dialektusok táncrendjeinek eljátszására.

Rendelkezzék

- az adott dialektus előadói hagyományára épülő rögtönzőkészséggel,
- zenei emlékezőtehetséggel,
- a magyar nyelv és a népzene kapcsolatára épülő ritmus és hangsúlyozási készséggel, formaérzéssel,
- a táncossal, énekessel való zenei kommunikáció képességével,
- olyan irányú kottaismerettel, mely a népzenei darabok megtanulását segíti,
- a szükséges zeneelméleti ismeretekkel.

Ismerje

- hangszerei múltját és változatait a magyar nyelvterületen,
- hangszerei repertoárját, illetve annak jellemző részét és előadói hagyományát a fontosabb dialektusterületeken.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- tudásáról számot adni szólóban és hangszeres-énekes együttesben színpadon is,
- céltudatosan, önállóan gyakorolni,
- hangszertechnikáját, repertoárját önállóan is fejleszteni.

Ismerje

- és alkalmazza a népzene előadásmódjának jellegzetes hangszeres megoldásait- a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző vokális és hangszeres dallamait, tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét.

Rendelkezzen a magyar és a szomszéd népek vokális, zenei és tánc hagyománya táji, történeti tagozódásában való tájékozódáshoz szükséges népzenei, tánc történeti, néprajzi, történelmi valamint kulturális ismeretekkel.

Az alapkú művészeti vizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi furulya fő tárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Udvarhelyszéki és csíki dallamok (csárdás, „marosszéki”, verbunk).

Somogyi és zalai dallamok (pásztornóta, ugrós, lassú és friss csárdás)

Gyimesi táncok.

„B” tagozat

Székelyföldi dallamok és táncok (keserves, lassú és sebes csárdás, marosszéki).

Somogyi és zalai dallamok (lassú és friss csárdás, ugrós).

Gyimesi táncok és más dallamok.

Moldvai dallamok.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A Székelyföld furulyazenéje. Továbbképzés az 1-2. évfolyamon tanult dallamokra építve.
- Az ikerfurulya (gyimesi továbbképzés).
- A forgatós táncok dallamvilága.
- Variáció és díszítés a gyergyói és marosszéki kis-dialektusok szabályai szerint.

Ajánlott tananyag

Gyergyó-medencei gyűjtések, felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Bartók Nyárad-menti gyűjtése furulyásoktól (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Juhász Zoltán: Furulyaiskola II. - Székelyföld (Budapest 1989) Magyar Művelődési Intézet
- Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Követelmény

Legyen képes

- a tanult marosszéki dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani.

- elsajátítani a forgatós táncok dallamvilágának jellegzetességeit.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Gyimesi keservesek és táncdallamok (lassú és sebes magyaros, kettős, sirülje, héjszák)
- Székelyföldi hangszeres és vokális eredetű táncdarabok (forgatós, verbunk, féloláhos)
- Hangszerjáték gardonkísérettel.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A Tiszántúl, Szilágyság és a Felföld pásztorainak furulyazenéje.
- Önálló tanulás, parlando és rubato pásztornóták lejegyzése.
- Hangmódosítás villafogásokkal.
- A záróhang a furulya IV., illetve I. hangja.
- A flóta.

Ajánlott tananyag

Szilágysági, tiszántúli, gömöri, hevesi, zoboralji felvételek. Hagyományok Háza

Az utolsó dudás - Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége Magyar Művelődési Intézet, 1998

Flóta felvételek

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el a Tiszántúl, Szilágyság és a Felföld pásztorainak furulyazenéjét az évfolyam technikai és zenei szintjén.

Legyen képes:

- hangmódosításra villafogásokkal.
- önálló tanulásra, parlando és rubato pásztornóták lejegyzésére.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Nógrádi páasztornóták és táncdallamok flótán.
- Tiszántúli és szilágysági dallamok furulyán.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A Küküllő-vidék furulyazenéje.
- A 2. - 3. átfújás kombinálása.
- A pontozó zenetörténeti jelentősége, dallamai, formavilága.
- Kapcsolatok a román invertita és haidau dallamokkal.
- A dunántúli dialektus dallamai és játékmódja hosszúfurulyán.
- A 2. átfújás használata hosszúfurulyán.
- A torokhangos (gégezöngés) kíséret szabályai hosszúfurulyán.

Ajánlott tananyag

Mestereink - Magyarbece, Szántó Ferenc - kazetta (Budapest 1995) Harmónia BT.

Becei, magyarlapádi, héderfajai gyűjtések

Küküllővidéki furulyaiskola illetve példatár (előkészületben)

Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. - Dél-Dunántúl, kotta + kazetta (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (Néprajzi Múzeum, MTA Zenetudományi Intézet)

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el a Küküllő-vidék furulyazenéjét az évfolyam technikai és zenei szintjén.

Legyen képes a 2 - 3. átfűzés kombinálására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Küküllő vidéki párostáncok, pontozók, keservesek, román táncok.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Észak-mezőségi furulyazene dallamkincse, formavilága, technikája.

A mezőségi lassú és a csárdás aszimmetrikus ütemezése és ritmikája.

Ritka és sűrű legényesek.

Ajánlott tananyag

Magyarszováti, visai, ördögösfüzesi, szásznyíresi és bálványosváráljai furulyások felvételei. (Hagyományok Háza)

Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában - kazetta. szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton

Nesztor Iván: Harmatos a borostyánfa levele (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Csobánok nótái. Bálványosváráljai és szásznyíresi furulyások és énekesek. CD, Fonó kiadás

Követelmény

Legyen képes elsajátítani

- az Észak-mezőségi furulyazene dallamkincsét, formavilágát, technikáját.

- a mezőségi lassú és a csárdás aszimmetrikus ütemezését és ritmikáját.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Észak-mezőségi lírai dalok és táncdallamok

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A Székelyföld furulyazenéjének további megismerése András József, Elekes Albert, Faludi Áron, Józsa Lajos népzenei felvételei alapján.

- Variáció és díszítés a gyergyói és marosszéki kis-dialektusok szabályai szerint.

- A forgatós táncok dallamvilága.

- Az ikerfurulya (gyimesi továbbképzés).

Ajánlott tananyag

Gyergyó-medencei gyűjtések, felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Bartók Nyárád-menti gyűjtése furulyásoktól (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Juhász Zoltán: Furulyaiskola II. - Székelyföld (Budapest 1989) Magyar Művelődési Intézet
- Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Követelmény

Legyen képes

- a tanult gyergyói dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani,
- a tanult marosszéki dallamokat stílusosan, díszítve, variáltan, a tánc típusoknak megfelelő tempóban eljátszani,
- elsajátítani a forgatós táncok dallamvilágának jellegzetességeit,
- elsajátítani a gyimesi ikerfurulya játék jellegzetességeit.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Gyimesi keservek és táncdallamok: lassú és sebes magyaros, kettős, sirülje, héjszák
- Székelyföldi hangszeres és vokális eredetű táncdarabok: forgatós, verbunk, féloláhos
- Hangszerjáték gardonkísérettel.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A Tiszántúl furulyazenéje Kádár Ferenc, Rab István, Bagoly József, Koszta József népzenei felvételei alapján: parlando rubato előadásmódú lírai dalok, lassú és friss csárdás, oláhos.
- Szilágyság furulyazenéje Birtalan József népzenei felvételei alapján: parlando rubato előadásmódú lírai dalok, táncdallamok: tövisháti csárdás, verbunk, lassú és friss csárdás.
- Nógrádi pásztornóták Pál István népzenei felvételeiből.
- Önálló tanulás, parlando és rubato pásztornóták lejegyzése.
- Hangmódosítás villa fogásokkal.
- A záróhang a furulya IV., illetve I. hangja.
- A flóta.

Ajánlott tananyag

Szilágysági, tiszántúli, gömöri, hevesi, zoboralji felvételek. Hagyományok Háza

Az utolsó dudás- Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége Magyar Művelődési Intézet, 1998

Flóta felvételek

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el eredeti felvételek alapján

- Tiszántúl, Szilágyság furulyazenéjét az évfolyam technikai és zenei szintjén.
- pásztornótákat és táncdallamokat Pál István repertoárjából flótán.

Legyen képes:

- hangmódosításra villa fogásokkal.
- önálló tanulásra, parlando és rubato pásztornóták lejegyzésére.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Nógrádi pásztornóták és táncdallamok flótán.
- Tiszántúli és szilágysági dallamok furulyán.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A Küküllő-vidék furulyazenéje Szántó Ferenc népzenei felvételei alapján: parlando rubato előadásmódú lírai dalok, székely verbunk, csárdás, féloláhos, szökő.
- A pontozó zenetörténeti jelentősége, dallamai, formavilága.
- Kapcsolatok a román invertita és haidau dallamokkal.
- A 2 - 3. átfújás kombinálása.
- A dunántúli dialektus dallamai és játékmódja hosszúfurulyán: Jankovics Imre, Káplár János, Német Vince, Bíró István népzenei felvételei alapján.
- A 2. átfújás használata hosszúfurulyán.
- A torokhangos (gégezöngés) kíséret szabályai hosszúfurulyán.

Ajánlott tananyag

Mestereink - Magyarbece, Szántó Ferenc - kazetta (Budapest 1995) Harmónia BT.

Becei, magyarlapádi, héderfajai gyűjtések

Küküllővidéki furulyaiskola illetve példatár (előkészületben)

Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. - Dél-Dunántúl, kotta + kazetta (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (Néprajzi Múzeum, MTA Zenetudományi Intézet)

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el és stílusosan, díszítve, variáltan szólaltassa meg a Küküllő-vidék furulyazenéjét az évfolyam technikai és zenei szintjén.

Legyen képes a 2 - 3. átfújás kombinálására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Küküllő vidéki lírai dalok, különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok, román táncok.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Bukovinai keservesek és táncdallamok: silladri, ruszászka, a karácsonyi betlehemes pásztortánca Antal András, Flekszon Pál, Pál Antal népzenei felvételei alapján.
- Észak-mezőségi furulyazenében szerzett tudás elmélyítése Csete Árpád, Bálint Ferenc népzenei felvételei alapján: dallamkincs, formavilág, technika.
- A mezőségi lassú és a csárdás aszimmetrikus ütemezése és ritmikája.
- Ritka és sűrű legényesek.

Ajánlott tananyag

Magyarszováti, visai, ördögösfüzesi, szásznyíresi és bálványosváráljai furulyások felvételei. (Hagyományok Háza)

Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában- kazetta. Szerk. Juhász Zoltán (Budapest 1993) Hungaroton

Nesztor Iván: Harmatos a borostyánfa levele (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Csobánok nótái. Bálványosváráljai és szásznyíresi furulyások és énekesek. CD, Fonó kiadás

Követelmény

Legyen képes elsajátítani

- a bukovinai furulyajáték dallamkincsét, formavilágát, technikáját.
- az Észak-mezőségi furulyazene dallamkincsét, formavilágát, technikáját.
- a mezőségi lassú és a csárdás aszimmetrikus ütemezését és ritmikáját.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Bukovinai keserves és táncdallamok
- Magyarorszáti, visai, ördögösfüzesi dallamok

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje valamennyi magyar furulyafajta játékmódját, tudjon rajtuk a hagyományos előadókét megközelítő szinten önállóan összeállított dallamfűzért játszani minden jellemző tájegység anyagából szólisztikusan és más hangszerekkel együtt.

A tanuló legyen képes

- minden ismert dialektusból dallamfűzéseket, táncrendeket játszani magas technikai szinten, hallgatóság előtt is,

- más hangszeren vagy énekes formában fennmaradt dallamok önálló adaptálására.

Ismerje

- hangszer repertoárját, illetve annak jellemző részét és előadói hagyományát minden magyar népzenei dialektusban,

- a hangszer szerepét a történeti zenében,

- a rokonnépek hasonló hangszereit és példákat azok repertoárjából,

- a szomszédnépek hasonló hangszereit és példákat azok repertoárjából,

- hangszer elterjedtségét a Földön.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- a kifejezőmód, megfelelő stílusismeret és technikai felkészültség birtokában zenei élményt nyújtani,

- szubjektív zenei élményét esztétikailag igényesen kifejezni,

- olyan művészi szándékú kifejezőmódra, amely összefüggő egységben tükrözi hagyományismeretét, zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége érettségét.

Tudja a tanult játéktechnikai elemeket meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi furulya főtárgy („A” „B” tagozat)

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Dunántúli dallamok és táncok. (pásztornóták, kanásztánc, ugrós, lassú és friss csárdás.)

Udvarhelyszéki és csíki táncok és más dallamok. (csárdás, marosszéki, verbunk, keserves.)

Gyimesi táncok és más dallamok. (lassú magyaros, sebes magyaros, kettős, héjszák, féloláhos, verbunk, keserves.)

„B” tagozat

Palóc dallamok és táncok. (pásztornóták, kanásztánc, lassú és friss csárdás.)

Széki dallamok. (lassú, csárdás, magyar)

Gyimesi táncok és más dallamok. (lassú magyaros, sebes magyaros, kettős, héjszák, féloláhos, verbunk, keserves, „juhait kereső pásztor”.)

Moldvai dallamok.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

DUDA

A dudatanítás szakirányú feladatai

A kontrasípos magyar duda bolhalyukas és bolhalyuk nélküli altípusai játékmódjainak megtanítása egyidejűleg a népi furulyajátékának megismertetésével.

A dudát fenntartó népzenei dialektusok, zenei formakultúrájának, dallamkincsének, zenei gondolkodásmódjának megtanítása, díszítésmódjainak, a dudán, illetve furulyán játszott énekes, illetve táncdallamainak és tánc típusainak részletes megismertetése.

A magyar nyelvterület többi - a dudát már nem használó - dialektusának áttekintő ismerete, különös figyelemmel a népi furulyára és hangszeres tánczenére.

A duda magyar és európai történeti múltjának, előadói hagyományának, más népek kultúrájában elfoglalt szerepének ismertetése.

Fejlessze

- a tanuló hallását, a nyelvvel is összefüggő ritmus- és hangsúlyérzékét, stílusérzékét, rögtönző készségét, motivikus zenei gondolkodását, formaérzékét, zenei emlékezetét,
- képességét dallamok rögtönző összetűzésére, táncételek és ciklusok kialakítására,
- a táncossal és énekessel való zenei kommunikációra, önálló lényegfelismerésre.

Alakítson ki

- könnyed hangszerkezelést, megfelelő légzéstechnikát, helyes befűvásmódot, helyes test-, kéz- és hangszertartást,
- egyenletes erősségű játékot, pontos tempótartást.

A tanuló ismerje meg

- hangszer felépítését, részeit, hangolását, karbantartását,
- a hangszerjáték általános és speciális jellegzetességeit (pontos intonálás, variálás, díszítés, apráják, a bolhaluk használata, „rikkantás”, kontrajáték stb.).

Előkészítő évfolyam

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes test- és hangszertartás, légzés kialakítása.
- Egyszerű népdalok, ütempáros játékdalok és szokásdallamok eljátszása furulyán.

Ajánlott tananyag - kották hangzó melléklettel

Gergelys Márta: Furulya előkészítő 1-2 (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Dévai János: Furulyaiskola I. (Budapest 1987) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. - Dél-Dunántúl, hangzó anyaggal együtt (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

ifj. Csoóri Sándor: Dudanóták gyűjteménye (Budapest 1986) Közművelődési Intézet

Követelmény

Legyen képes a tanult dudanótákat tempótartással énekelni és furulyázni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Dél-dunántúli dallamok eljátszása furulyán.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Dél-dunántúli népdalok éneklése és elfurulyázása.

Ajánlott tananyag

Gergelys Márta: Furulya előkészítő 1-2 (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Dévai János: Furulyaiskola I. (Budapest) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. - Dél-Dunántúl, hangzó anyaggal együtt (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

ifj. Csoóri Sándor: Dudanóták gyűjteménye (Budapest 1986) Közművelődési Intézet

Követelmény

Legyen képes a tanult dél-dunántúli népdalokat tempótartással énekelni és furulyázni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Dél-dunántúli dallamok eljátszása furulyán.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hatlyukú furulya alsó 10 hangjának használata.
- Hangcsoportok összekötése (legato), szétválasztása (staccato).
- Variálás és díszítés a Dél-dunántúli dialektus szabályai szerint.
- Intonálás dudán.
- Egyszerű apraják dudán.

Ajánlott tananyag

Gergelits Márta: Furulya előkészítő 1-2 (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Dévai János: Furulyaiskola I. (Budapest 1987) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. - Dél-Dunántúl, hangzó anyaggal együtt (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Követelmény

Legyen képes

- hatlyukú furulyán a tanult dél-dunántúli dallamokat énekelni, stílusos díszítéssel, variálva eljátszani az évfolyamnak megfelelő technikai szinten.
- megszólaltatni a dudát, egyszerű aprajákat játszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Dél-dunántúli ugrósok, dudánóták eljátszása furulyán, egyszerű, de stílusos díszítéssel, variálással.
- Egyszerű dudacifrák eljátszása dudán.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A palóc furulyajáték.
- Semleges hangsorú furulyák.
- Dudánóták furulyán.
- Intonálás dudán.
- Hangok elválasztása értelmező előkéekkel (nyitott játék) dudán.
- A kontraszp zárt, csak a záróhangok elválasztásánál használjuk.
- Egyszerű dallamok, cifrák játéka dudán.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív nógrádi duda és furulyafelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)

Követelmény

Legyen képes

- a tanult palóc dallamokat énekelni, stílusos díszítéssel, variálva eljátszani az évfolyamnak megfelelő technikai szinten.

- dudán a tanult egyszerű dallamokat eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egyszerű dallamok, dudacifrák dudán.

- Palóc dudánóták és rubato pásztornóták furulyán, stílusos előadásban.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Dudaütő furulyajáték.

- A dallam záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon.

- Hangok elválasztása értelmező előkéekkel (nyitott játék) dudán.

- A kontrasztos zárt, csak a záróhangok elválasztásánál használjuk.

- Bonyolultabb dallamok és közjátékok, egyszerűbb díszítések dudán, a palóc dialektus szabályai szerint.

- A bolhalyuk használata.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív nógrádi dudás és furulyafelvételek (Pátria hanglemezsorozat, MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum, Hagyományok Háza)

Követelmény

Legyen képes

- a dudaütő furulya játék elsajátítására.

- dudán bonyolultabb dallamokat és közjátékokat, egyszerűbb díszítésekkel eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Dudánóták stílusos, dudaütő eljátszása furulyán.

- Egyszerűen, de stílusosan díszített dudajáték.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A törzshangok elválasztására szolgáló figurák, variációk mindkét hangszeren.

- A dallamhangokat szétválasztó kontrajáték dudán.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán: Kukucska Ernő nógrádi dudás és furulyás hagyatéka - hangzó anyaggal (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív nógrádi dudás és furulyás felvételek. (Pátria lemezsorozat, MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum, Hagyományok Háza)

Követelmény

Legyen képes fejleszteni hangszerjátékát a tanév előírásai szerint.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Rubato pásztornóták, csárdás és kanásztánc dallamok furulyán, dudautánzó előadásban.
- Dudanóták és rubato pásztornóták dudán, a dallamhangokat elválasztó kontrajátékkal.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A törzshangok elválasztása zárt technikával.
- Az oktávlyuk használata „rikkantásra”.
- Bonyolultabb dudacifrák.
- Önálló tanulás, egyszerű lejegyzések.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. (Budapest 1998)
Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Archív palóc duda-felvételek. (MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)
Magyar dudások CD

Követelmény

Legyen képes

- fejleszteni hangszerjátékát a tanév előírásai szerint,
- önálló tanulásra és egyszerűbb lejegyzésekre.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Rubato pásztornóták, régi és új stílusú táncdallamok dudán.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dunántúli dialektus dallamai és játékmódja furulyán és dudán.
- A dallamhangokat elválasztó kontrajáték dudán.
- Önálló tanulás felvételtől, lejegyzés készítése.
- Furulyás dallamok értelmezése dudán.
- Tánc és ének kísérete.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. - Dél-Dunántúl (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar dudások CD
Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)

Követelmény

Legyen képes

- folyamatosan fejleszteni hangszerjátékát a tanév előírásai szerint,
- ének- és tánc kíséretre,
- a dunántúli dialektus dallamait furulyán és dudán is stílusosan, díszítve eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Rubato pásztornóták, ugrósok, csárdás dallamok, dudanóták dudán a Dél-dunántúli játékmódban.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb Követelményeinek. „B” tagozat Követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

A palóc furulyajáték dallamvilága és játéktechnikája az alábbi adatközlők népzenei felvételei alapján:

- Heves: Pozsik István
- Gömör: Fodor József
- Nógrád: Bertók Mihály, Koós József, Melo József.

Semleges hangsorú furulyák.

Dudanóták furulyán.

Intonálás dudán.

Hangok elválasztása értelmező előkéekkel (nyitott játék) dudán.

A kontrasíp zárt, csak a záróhangok elválasztásánál használjuk.

Egyszerű dallamok, cifrák játéka dudán.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. (Budapest 1998)
Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív nógrádi duda és furulyafelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)

Követelmény

Legyen képes

- a tanult palóc dallamokat énekelni, stílusos díszítéssel, variálva eljátszani az évfolyamnak megfelelő technikai szinten.
- dudán a tanult egyszerű dallamokat eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egyszerű dallamok, dudacifrák dudán.
- Palóc dudanóták és rubato pásztornóták furulyán, stílusos előadásban.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Dudaütöző furulyajáték.

- A dallam záróhangja a furulya alaphangja mind az alsó, mind a felső oktávon.

- Hangok elválasztása értelmező előkéekkel (nyitott játék) dudán.

- A kontrasíp zárt, csak a záróhangok elválasztásánál használjuk.

- Bonyolultabb dallamok és közjátékok, egyszerűbb díszítések dudán, a palóc dialektus szabályai szerint.

- A bolhalyuk használata.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív nógrádi dudás és furulyafelvételek (Pátria hanglemezsorozat, MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum, Hagyományok Háza)

Követelmény

Legyen képes

- a dudautánzó furulya játék elsajátítására,
- dudán bonyolultabb dallamokat és közjátékokat, egyszerűbb díszítésekkel eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Dudanóták stílusos, dudautánzó eljátszása furulyán.
- Egyszerűen, de stílusosan díszített dudajáték.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Palóc dudajáték: Szikora János, Vrebóka István, Bertók Mihály, Koós József, Kukucska Ernő, Lapáti - Antal, Lukács Péter, Zsíros Péter, Pál István.
- A törzshangok elválasztására szolgáló figurák, variációk mindkét hangszeren.
- A dallamhangokat szétválasztó kontrajáték dudán.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán: Kukucska Ernő nógrádi dudás és furulyás hagyatéka - hangzó anyaggal (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív nógrádi dudás és furulyás felvételek. (Pátria lemezsorozat, MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum, Hagyományok Háza)

Követelmény

Legyen képes

- fejleszteni hangszerjátékát, repertoárját a tanév előírásai szerint.
- tudásáról számot adni szólóban és hangszeres-énekes együttesben színpadon is.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Rubato pásztornóták, csárdás és kanásztánc dallamok furulyán, dudautánzó előadásban.
- Dudanóták és rubato pásztornóták dudán, a dallamhangokat elválasztó kontrajátékkal.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Repertoárfejlesztés.
- A törzshangok elválasztása zárt technikával.
- Az oktávlyuk használata „rikkantásra”.
- Bonyolultabb dudacifrák.
- Önálló tanulás, egyszerű lejegyzések.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán Az utolsó dudás. Pál István nógrádi pásztor zenei öröksége. (Budapest 1998) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Archív palóc duda-felvételek. (MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)
Magyar dudások CD

Követelmény

Legyen képes

- fejleszteni hangszerjátékát a tanév előírásai szerint,
- önálló tanulásra és egyszerűbb lejegyzésekre.
- tudásáról számot adni szólóban és hangszeres-énekes együttesben színpadon és táncházban is.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Rubato pásztornóták, régi és új stílusú táncdallamok dudán.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dunántúli dialektus furulya dallamai (parlando rubato előadású lírai dalok, ugrós táncdallamok, lassú és friss csárdás dallamok) a kistájak figyelembe vételével:
- Somogy: Kelec József, Sándor László,
- Tolna: Máté István.
- Zala: Badacsonyi Lajos, Bíró István.
- Baranya: Német Vince népzenei felvételei alapján.

A dunántúli dialektus dallamai és játékmódja dudán:

- Pusztasomorja: Sós Antal,
- Berzence: Jankovics Imre,
- Tótújfalu: Gvadányi Pál felvételei alapján.

A dallamhangokat elválasztó kontrajáték dudán.

Önálló tanulás felvételről, lejegyzés készítése.

Furulyás dallamok értelmezése dudán.

Tánc és ének kísérete.

Ajánlott tananyag

Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV. - Dél-Dunántúl (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar dudások CD

Archív dunántúli duda és furulyafelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)

Követelmény

Legyen képes

- folyamatosan fejleszteni hangszerjátékát a tanév előírásai szerint,
- ének- és tánckíséretre,
- a dunántúli dialektus dallamait furulyán és dudán is stílusosan, díszítve eljátszani,
- repertoárját önállóan is fejleszteni,
- tudásáról számot adni szólóban és hangszeres-énekes együttesben, táncegyüttes kíséretként színpadon és táncházban is.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Rubato pásztornóták, ugrósok, csárdás dallamok, dudanóták dudán a Dél-dunántúli játékmódban.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló legyen képes

- természetes hangszerkezelésre,
- tiszta intonációra,
- hangszerét önállóan behangolni,
- a hang és hangszín kialakítására, díszítésére a hagyomány adta kereteken belül,
- hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására hangfelvételtől,
- énekes dallamok megformálására hangszerén az adott dialektus hagyományos előadásmódján,
- népzenei darabok értelmes, tagolt előadására a ritmus, a hangsúlyok, az összetartozó és elkülönülő hangok helyes felfogása révén,
- táncrendek eljátszására.

A tanuló rendelkezék

- az adott dialektus előadói hagyományára épülő rögtönző készséggel, zenei emlékezőtehetséggel,
- a magyar nyelv és a népzene kapcsolatára épülő ritmus- és hangsúlyozási készséggel, formaérzéssel,
- a táncossal és énekessel való zenei kommunikáció képességével,
- olyan szintű kottaismerettel, mely a népzenei darabok megtanulásakor segít.

Ismerje

- hangszerre múltját, fajtáit, illetve változatait a magyar nyelvterület fontosabb vidékein.

Tudjon

- stílusosan díszített dudanótákat és aprajákat játszani, ismerje a kontrajáték szabályait, tudja használni az oktávlyukat, megfelelően el tudja választani a dallam törzshangjait, tudjon táncot és éneket kísélni.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- tudásáról számot adni szólóban és hangszeres-énekes együttesben színpadon is,
- céltudatosan, önállóan gyakorolni,
- hangszertechnikáját, repertoárját önállóan is fejleszteni.

Ismerje

- és alkalmazza a népzene előadásmódjának jellegzetes hangszeres megoldásait- a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző vokális és hangszeres dallamait, tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét.

Rendelkezzen a magyar és a szomszéd népek vokális, zenei és tánc hagyománya táji, történeti tagozódásában való tájékozódáshoz szükséges népzenei, tánc történeti, néprajzi, történelmi valamint kulturális ismeretekkel

Az alapfokú művészeti vizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Duda főtárgy („A” „B” tagozat)

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Nógrádi dallamok és táncok (kondástánc, lassú és friss csárdás).
- Dunántúli dallamok és táncok (ugrós, lassú és friss csárdás).

„B” tagozat

- Palóc dallamok és táncok (kondástánc, lassú és friss csárdás).
- Csallóközi és szigetközi dudazene.
- Dunántúli táncok és más dallamok.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Hont megyei dudastílus.
- Ritmusaprózó kontrajáték.
- A zoboralji magyar dudazene.
- Önálló dallamtanulás, lejegyzés készítése.
- Együttes játék hegedűvel.

Ajánlott tananyag

Archív felvételek Szikora János és Seres Imre honti, valamint Elgyütt József nyitrai dudásokról.

Felvételek Bihari János zsérei hegedűs duda-prímkontrázó hegedüléséről.

Kazettán megjelent szlovák dudafelvételek.

Román és szlovák hangszeres népzene tartalmazó lemezek, kazetták.

Magyar dudások CD

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el a zoboralji és Hont megyei dudastílust.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Hont és Nyitra megyei dudajáték.

- Hangszerjáték hegedűssel.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Szigetközi és csallóközi dudazene.

- Csak énekes változatban fennmaradt dudánóták értelmezése dudán.

- Ritmusaprózó kontrajáték.

- Ismerkedés a szlovák dudazenével.

Ajánlott tananyag

Tanai Péter: Sós Antal és dudái - tanulmány lejegyzésekkel

Archív felvételek Sós Antal szigetközi dudástól, valamint csallóközi dudásoktól

Szlovák dudás felvételek

ifj. Csoóri Sándor: Dudánóták gyűjteménye (Budapest 1986) Közművelődési Információs Intézet

Magyar dudások CD

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el a szigetközi és csallóközi dudastílust.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Szigetközi dudánóták.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Moldvai csángó dudazene.

- Ujjrend a bolhalyuk nélküli dudán (a kontrát a gyűrűsujj kezeli).

- Csak énekes változatban fennmaradt dudánóták értelmezése dudán.

- Ismerkedés a moldvai csángó furulyazene duda vonatkozású dallamaival.

Ajánlott tananyag

Moldvai csángó dudafelvételek.

Moldvai csángómagyar furulyás dallamok. szerk. Balogh Sándor (Budapest 1995)

Szeretők a táncba. szerk. Balogh Sándor (Budapest 1997) Etnofon

ifj. Csoóri Sándor: Dudánóták gyűjteménye (Budapest 1986) Közművelődési Információs Intézet

„Gaide su gaide” - szerb és horvát dudazene a Dráva mentéről (Kazetta, szerk. Szabó Zoltán)

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el a moldvai csángó dudastílust.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Moldvai magyar dudadallamok.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Jankovics Imre somogyi dudás ujjrendje, dallamai.

- Hosszúfurulyás dallamok értelmezése dudán.

- A háromsípós sípszár.

- Történeti dallamok értelmezése, eljátszása dudán.

Ajánlott tananyag

Jankovics Imre somogyi dudás felvételei (MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)

Történeti zenénk gyűjteményes kiadványai

Felhasználhatók még az Óbudai Népzenei Iskola már megjelent, illetve a későbbiekben megjelenő módszertani kiadványai, hang- és videofelvételei.

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el a somogyi dudastílust.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Dél-dunántúli dallamok.

- XVI-XVIII. századi dallamaink dudán.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Hont megyei dudastílus.

- Ritmusaprózó kontrajáték.

- A zoboralji magyar és a környező szlovák dudazene.

- Önálló dallamtanulás, lejegyzés készítése.

- Együttes játék hegedűvel.

Ajánlott tananyag

Archív felvételek Szikora János és Seres Imre honti, valamint Elgyütt József nyitrai dudásokról.

Felvételek Bihari János zsérei hegedűs duda-prímkontrázó hegedüléséről.

Kazettán megjelent szlovák dudafelvételek.

Román és szlovák hangszeres népzenei tartalmazó lemezek, kazetták.

Magyar dudások CD

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el a zoboralji és Hont megyei dudastílust.
Legyen képes a tanult dialektusból dallamfüzéreket, táncrendeket játszani magas technikai színvonalon, hallgatóság előtt is.

- Az év végi vizsga javasolt anyaga
- Hont és Nyitra megyei dudajáték.
 - Szlovák és román dudadallamok.
 - Hangszerjáték hegedűssel.

8. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok - Tananyag
- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Szigetközi és csallóközi dudazene.
 - Csak énekes változatban fennmaradt dudanóták értelmezése dudán.
 - Ritmusaprózó kontrajáték.
 - Ismerkedés a szlovák dudazenével.

Ajánlott tananyag

Tanai Péter: Sós Antal és dudái - tanulmány lejegyzésekkel
Archív felvételek Sós Antal szigetközi dudástól, valamint, csallóközi dudásoktól
Szlovák dudás felvételek
ifj. Csoóri Sándor: Dudanóták gyűjteménye (Budapest 1986) Közművelődési Információs Intézet
Magyar dudások CD

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el a szigetközi és csallóközi dudastílust.
Legyen képes a tanult dialektusból dallamfüzéreket, táncrendeket játszani magas technikai színvonalon, hallgatóság előtt is.
Legyen képes a kifejezősmód, megfelelő stílusismeret és technikai felkészültség birtokában zenei élményt nyújtani,

- Az év végi vizsga javasolt anyaga
- Szigetközi dudanóták.
 - Nyitra környéki szlovák dudazene.

9. évfolyam „B” tagozat

- Fejlesztési feladatok - Tananyag
- Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Ismerkedés a moldvai csángó furulyazene duda vonatkozású dallamaival furulyás adatközlők népzenei felvételeinek segítségével: Hodorog András, Csobán György, Gusa Pál.
 - Moldvai csángó dudazene.
 - Ujjrend a bolhalyuk nélküli dudán (a kontrát a gyűrűsujj kezeli).
 - Ismerkedés a sokác gaidával.
 - Csak énekes változatban fennmaradt dudanóták értelmezése dudán.

Ajánlott tananyag

Moldvai csángó dudafelvételek.
Moldvai csángómagyar furulyás dallamok. szerk. Balogh Sándor (Budapest 1995)

Szeretőm a táncba. szerk. Balogh Sándor (Budapest 1997) Etnofon
ifj. Csoóri Sándor: Dudanóták gyűjteménye (Budapest 1986) Közművelődési Információs
Intézet

„Gaide su gaide” - szerb és horvát dudazene a Dráva mentéről (Kazetta, szerk. Szabó
Zoltán)

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el a moldvai csángó dudastílust.

Legyen képes a tanult dialektusból dallamfüzéreket, táncrendeket játszani magas technikai
színvonalon, hallgatóság előtt is.

Legyen képes szubjektív zenei élményét esztétikailag igényesen kifejezni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Moldvai magyar dudadallamok.
- Délszláv dudadallamok.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Egy önállóan kiválasztott hangszerjátékos repertoárjának, előadásmódjának részletes
megismerése.

- Hosszúfurulyás dallamok értelmezése dudán.
- A háromsípós sípszár.
- Történeti dallamok értelmezése, eljátszása dudán.

Ajánlott tananyag

Jankovics Imre somogyi dudás felvételei (MTA Zenetudományi Intézet, Néprajzi Múzeum)

Történeti zenénk gyűjteményes kiadványai

Felhasználhatók még az Óbudai Népzenei Iskola már megjelent, illetve a későbbiekben
megjelenő módszertani kiadványai, hang- és videofelvételei.

Követelmény

Ismerje meg és sajátítsa el a somogyi dudastílust.

Legyen képes a tanult dialektusból dallamfüzéreket, táncrendeket játszani magas technikai
színvonalon, hallgatóság előtt is.

Sajátítsa el a történeti dallamok értelmezésének módszerét.

Legyen képes olyan művészi szándékú kifejezőmódra, amely összefüggő egységben
tükrözi hagyományismeretét, zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége
érettségét.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Dél-dunántúli dallamok.
- XVI-XVIII. századi dallamaink dudán.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló legyen képes

- minden ismert dialektusból dallamfüzéreket, táncrendeket játszani magas technikai
színvonalon, hallgatóság előtt is,

- más hangszeren vagy énekes formában fennmaradt dallamok önálló adaptálására. Ismerje
- hangszere repertoárját, illetve annak jellemző részét és előadói hagyományát a magyar népzenei dialektusokban,
- a hangszer szerepét a történeti zenében,
- a rokonépek hasonló hangszereit és példákat azok repertoárjából,
- a szomszédnépek hasonló hangszereit és példákat azok repertoárjából,
- hangszere elterjedtségét a Földön.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- a kifejezőmód, megfelelő stílusismeret és technikai felkészültség birtokában zenei élményt nyújtani,
- szubjektív zenei élményét esztétikailag igényesen kifejezni,
- olyan művészi szándékú kifejezőmódra, amely összefüggő egységben tükrözi hagyományismeretét, zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége érettségét.

Tudja a tanult játéktechnikai elemeket meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Duda főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Nógrádi dallamok és táncok. (Pásztornóták, kanásztánc, lassú és friss csárdás.
- Dunántúli dallamok és táncok. (Pásztornóták, kanásztánc, ugrós, lassú és friss csárdás.)

„B” tagozat

Palóc dallamok és táncok. (Pásztornóták, kanásztánc, lassú és friss csárdás.)

Csallóközi és szigetközi dudazene

Moldvai dudazene.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,

- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

NÉPI KLARINÉT / TÁROGATÓ

A klarinét/tárogató tanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a magyar népzeneben használatos klarinétfajták és a tárogató történetét, az európai kultúrában és a Kárpát-medence népzenei világában elfoglalt helyüket és szerepüket,
- a hangszerek kezelését, fúvás- és játéktechnikáját,
- a klarinétot és a tárogatót fenntartó tájegységek zenei formáit, műfajait és tánckíséret-típusait,
- az egyes tájegységek jellemző stílusjegyeit,
- a hagyományos népzenei előadás gondolkodásmódját,
- a Kárpát-medence népzenejének alapvető jellemzőit.

Fejlessze

- zenei hallását, dallam- és harmóniaérzékét,
- ritmus- és hangsúlyérzékét,
- zenei emlékezetét,
- lapról olvasási készségét,
- intonációs és dinamikai érzékenységet,
- motivikus és strófikus gondolkodásmódját,
- képességét motívumok és dallamok rögtönzött összefűzésére, tánczenei folyamatok önálló megvalósítására, népzenei darabok koncertszerű előadására,
- kamarazenei alkalmazkodóképességét és kommunikációját.

Alakítsa ki

- a fejlett légzéstechnikát,
- a kiegyenlített tónusú, hangszínekben telt klarinéthangot,
- a biztonságos hangindítást és lezárást,
- az egyenletes ujjtechnikáját.

A tárogató tantárgy választható, nem kötelező.

Előképző évfolyamok

Az előképzőt furulyatanítással kezdjük, még akkor is, ha már nem kisiskolás korú a jelentkező. Ezzel nemcsak az esetleges testi-fizikai korlátokhoz alkalmazkodnunk, hanem a néphagyomány gyakorlatát is követjük. Lehetőleg pásztorfurulyát használjunk, mert ezzel kezdetből fogva a stílushűség irányába tereljük a tanulókat. Az előképző tananyagánál a népzenei ág furulya tanterve a kötelező.

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Népdalok éneklése és furulyázása, díszítés nélkül, ügyelve a szöveg és nyelvi hangsúlyok adta szabályokra.

Ajánlott tananyag

A furulya előkészítő dallamanyagából kis hangterjedelmű és G-re transzponált mixolíd hangsorú dallamok.

Követelmények

Legyen képes a tanévben tanult népdalokat helyes hangsúlyozással énekelni és furulyázni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Rubato és giusto népdalok eljátszása, magyar nyelvi hangsúlyozással és ritmikával.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Székelyföldi népdalok éneklése és furulyázása, díszítés nélkül, ügyelve a szöveg és nyelvi hangsúlyok adta szabályokra.

Követelmények

Legyen képes a tanévben tanult székelyföldi népdalokat helyes hangsúlyozással énekelni és furulyázni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Rubato, lassú és sebes csárdás dallamok eljátszása a Székelyföldről.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

Előnyt jelenthet, ha a tanuló korábban Böhm vagy esetleg német rendszerű klarinéton tanult, de tudnunk kell, hogy a stílusos játékmód elsajátításához, bizonyos tájegységek zenéjéhez, érdemes gyűrűk nélküli, ún. „csöcsös” vagy parasztklarinétot használni.

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes szájtartás és hangszerfogás elsajátításának alapozása.
- Hangindítás - tartott hangok játéka.
- A nyelv és az ujjak mozgásának szinkronizálása.
- A klarinét alsó regiszterének törzshangjai kis G-től G'-ig.
- Staccato és legato játékmód.

Követelmény

A légzés, befúvás, hangindítás alapjainak elsajátítása.

A törzshangok biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.

Gyermekdalok, ugrós dallamok megszólaltatása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Öt gyermekdal.
- Öt ugrós dallam.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Dunántúli táncdallamok.
- Fúvástechika fejlesztése.
- Tiszta intonálás az alsó regiszterben.
- Az alsóregiszter törzshangjai E-től A'-ig.
- Dór és mixolíd skálák.
- Éles és nyújtott ritmus, szinkópa.

Ajánlott tananyag

Bogyiszlói népzene - Dubai János klarinétos (Budapest) Magyar Művelődési Intézet -
Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Követelmény

Legyen képes a tanult népdalokat tiszta intonálással, tempótartással eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Tíz dunántúli ugrós dallam előadása, díszítés nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Dunántúli csárdás dallamok.
- Lapról olvasás (1#, 1b).
- Regiszterváltás, átfújás.
- Hangterjedelem G'-ig.
- Skálák (1#, 1b).

Ajánlott tananyag

Pór Ferenc (Ozora) AP 5492 (Budapest) MTA Zenetudományi Intézet

Követelmény

Legyen képes a tanult dunántúli táncdallamokat tiszta intonálással, tempótartással, összefűzve is eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Öt ugrós dallam összefűzve.
- Öt lassú csárdás dallam.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Dél-alföldi táncdallamok.
- 2#-, 2b-s hangnemek.
- Hangterjedelem C'''-ig.
- Dallamfűzések.

Ajánlott tananyag

Tari Rókus, Kovács Márton - Csongrád-Bokros (Bartha Z. Ágoston és Berán István gyűjtése - NSZH)

Követelmény

Legyen képes a tanult dél-alföldi táncdallamokat a tanév technikai előírásai szerint, összefűzve is eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Öt Dél-alföldi oláhos, öt lassú csárdás, öt friss csárdás dallam.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Szatmári táncdallamok.
- Díszítésmódok.
- Variánsok, motívumfűzések.
- Táncfolyamat gyakorlása zenekarban.

Ajánlott tananyag

Szatmári bandák. szerk. Hans Hurgig - Vavrincz András SLPX 18154 (Budapest 1991) Hungaroton

Györtelek (Budapest 1955) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Virágvolgyi Márta-Vavrincz András: Szatmári népzene I-II. (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics G.

Tárogató: Tóth István - Nyíradony EDCE-009-10 (Budapest 1996) Etnofon

Követelmény

Legyen képes a tanult szatmári táncdallamokat a tanév technikai előírásai szerint, díszítve, variálva, összefűzve is eljátszani zenekari felállásban.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Szatmári magyar verbunk, lassú és friss csárdás.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Székelyföldi táncok.
- Aszimmetrikus ütemek, ritmusok.
- Hangnem-modulációk.
- Oktáv-váltás.
- Zenekari gyakorlat.

Ajánlott tananyag

Homoródabásfalvi zenekar (Majláth Géza) (Budapest 1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Makfalva (Lőrincz Sándor) Ft 625 sz. film (Budapest 1968) MTA Zenetudományi Intézet

Követelmény

Legyen képes a tanult székelyföldi táncdallamokat a tanév technikai előírásai szerint, díszítve, variálva, összefűzve is eljátszani zenekari felállásban.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Székelyföldi táncok 7-8 percben

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb Követelményeinek. B tagozat Követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Bogyiszlói népzene Dubai János népzenei anyagából

Fúvástechnika fejlesztése.

Tiszta intonálás az alsó regiszterben.

Az alsóregiszter törzshangjai E-től A'-ig.

Dór és mixolíd skálák.

Éles és nyújtott ritmus, szinkópa.

Dallamfűzések.

Ajánlott tananyag

Bogyiszlói népzene - Dubai János klarinétos (Budapest) Magyar Művelődési Intézet -
Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Követelmény

Legyen képes a tanult népdalokat tiszta intonálással, tempótartással eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Öt dunántúli ugrós dallam összefűzött előadása, díszítés nélkül.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Pór Ferenc ozorai hangszerjátékos népzenei anyaga.

- Lapról való hangszerjáték (1 #, 1b).

- Regiszterváltás, átfújás.

- Hangterjedelem G"-ig.

- Skálák (1#, 1b).

- Dallamfűzések.

Ajánlott tananyag

Pór Ferenc (Ozora) AP 5492 (Budapest) MTA Zenetudományi Intézet

Követelmény

Legyen képes a tanult dunántúli táncdallamokat tiszta intonálással, tempótartással, összefűzve is eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Ugrósok, lassú és friss csárdás dallamok összefűzve, egyszerűen díszített előadásban.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Tari Rókus, Kovács Márton dél-alföldi hangszerjátékosok népzenei anyaga.
- 2#-, 2b-s hangnemek.
- Hangterjedelem C"-ig.
- Dallamfűzések.

Ajánlott tananyag

Tari Rókus, Kovács Márton - Csongrád-Bokros (Bartha Z. Ágoston és Berán István gyűjtése - NSzH)

Követelmény

Legyen képes a tanult dél-alföldi táncdallamokat a tanév technikai előírásai szerint, összefűzve is eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Dél-alföldi oláhos, lassú csárdás, friss csárdás dallamok összefűzése 7-8 percben.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Szatmári táncdallamok.
- Tóth István nyíradonyi hangszerjátékos anyaga.
- Díszítésmódok.
- Variánsok, motívumfűzések.
- Dallamfűzések.
- Táncfolyamat gyakorlása zenekarban.

Ajánlott tananyag

Szatmári bandák. szerk. Hans Hurtig - Vavrinecz András SLPX 18154 (Budapest 1991) Hungaroton

Györtelek (Budapest 1955) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Virágvolgyi Márta - Vavrinecz András: Szatmári népzene I-II. (Budapest 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Tárogató: Tóth István - Nyíradony EDCE-009-10 (Budapest 1996) Etnofon

Követelmény

Legyen képes

- a tanult szatmári táncdallamokat a tanév technikai előírásai szerint, díszítve, variálva, összefűzve is eljátszani zenekari felállásban,
- céltudatosan, önállóan gyakorolni,
- hangszertechnikáját, repertoárját önállóan is fejleszteni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Palando előadású pásztordalok eljátszása.
- Különböző tempójú szatmári táncok 7-8 percben

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Majláth Géza, homoródabásfalvi hangszerjátékos és a makfalvai Lőrincz Sándor népzenei anyaga.

- A klarinét használata a történeti dallamok játékában.
- Aszimmetrikus ütemek, ritmusok.
- Hangnem-modulációk.
- Oktáv-váltás.
- Zenekari gyakorlat.

Ajánlott tananyag

Homoródabásfalvi zenekar (Majláth Géza) (Budapesti 997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Makfalva (Lőrincz Sándor) Ft 625 sz. film (Budapest 1968) MTA Zenetudományi Intézet

Követelmény

Legyen képes

- a tanult székelyföldi táncdallamokat a tanév technikai előírásai szerint, díszítve, variálva, összefűzve is eljátszani zenekari felállásban.
- tudásáról számot adni szólóban és hangszeres-énekes együttesben színpadon is
- céltudatosan, önállóan gyakorolni,
- hangszertechnikáját, repertoárját önállóan is fejleszteni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Különböző lüktetésű és tempójú székelyföldi táncok 7-8 percben a tanév során megismert adatközlők anyagából.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén A tanuló ismerje

- a klarinétot és a tárogatót fenntartó tájegységek tánc típusait, a hangszeres játék fő stílusjegyeit, díszítésmódjait,
- az egyes tájegységek harmonizálási szokásait.

Legyen képes

- tiszta intonációra,
- biztos hangindításra,
- zökkenőmentes regiszterváltásra (legatoval is),
- hangszeres kamarazenélésre.

Rendelkezzék

- fejlett ujjtechnikával,
- biztos légzéstechnikával,
- tartós kondícióval,

Ismerje

- a klarinét, mint transzponáló hangszer lehetőségeit és problémáit,
- a népzenei felvételek lelőhelyeit,
- az egyes tájegységek jelentős adatközlőit,
- a népzenei mozgalom eseményeit, fórumait, előadóit.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- tudásáról számot adni szólóban és hangszeres-énekes együttesben színpadon is.
- céltudatosan, önállóan gyakorolni,

- hangszerteknikáját, repertoárját önállóan is fejleszteni.

Ismerje

- és alkalmazza a népzene előadásmódjának jellegzetes hangszeres megoldásait- a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző vokális és hangszeres dallamait, tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét.

Rendelkezzen a magyar és a szomszéd népek vokális, zenei és tánc hagyománya táji, történeti tagozódásában való tájékozódáshoz szükséges népzenei, tánc történeti, néprajzi, történelmi valamint kulturális ismeretekkel

Az alapfokú művészeti vizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi klarinét/tárogató főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Két összeállítás bemutatása, amely tartalmazzon parlando rubato, lassú és friss csárdás, egyszerű díszítéssel játszott dallamokat két népzenei dialektus anyagából.

„B” tagozat

A vizsgázó öt összeállítást készít a tanult anyag alapján, melyből a vizsgabizottság kettőt, a vizsgázó egyet választ

A vizsgán közreműködhetnek hangszeres és énekes tanulók.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni

hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A Dél-Dunántúl jellemző tánc típusainak hangszeres kísérete.
- A tanuló eddigi tudására alapozva, azt bővítve fejlessze technikai tudását, zenei készségeit és igényességét.
- Bővítse repertoárját önállóan is a megadott irodalom alapján, a tanár útmutatásai szerint.

Ajánlott tananyag

Hangzó felvételek a MTA Zenetudományi Intézet Multimédiás adatbázisából: www.zti.hu

Követelmény

Legyen képes a tanult népzenei dialektus anyagát stílushűen, variálva, differenciált hangszerjátékkal, élményszerűen, zenekarban és szólóban is eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Szólisztikus játék és hangszerkíséret zenekarral a tanult népzenei dialektus anyagából.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A Dél-Alföld jellemző tánc típusainak hangszeres kísérete.
- A tanuló eddigi tudására alapozva, azt bővítve fejlessze technikai tudását, zenei készségeit és igényességét.
- Bővítse repertoárját önállóan is a megadott irodalom alapján, a tanár útmutatásai szerint.

Ajánlott tananyag

Hangzó felvételek a MTA Zenetudományi Intézet Multimédiás adatbázisából: www.zti.hu

Követelmény

Legyen képes a tanult népzenei dialektus anyagát stílushűen, variálva, differenciált hangszerjátékkal, élményszerűen, zenekarban és szólóban is eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Szólisztikus játék és hangszerkíséret zenekarral a tanult népzenei dialektus anyagából.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A palócok jellemző tánc típusainak hangszeres kísérete.
- A tanuló eddigi tudására alapozva, azt bővítve fejlessze technikai tudását, zenei készségeit és igényességét.
- Bővítse repertoárját önállóan is a megadott irodalom alapján, a tanár útmutatásai szerint.

Ajánlott tananyag

Hangzó felvételek a MTA Zenetudományi Intézet Multimédiás adatbázisából: www.zti.hu

Követelmény

Legyen képes a tanult népzenei dialektus anyagát stílushűen, variálva, differenciált hangszerjátékkal, élményszerűen, zenekarban és szólóban is eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Szólisztikus játék és hangszerkíséret zenekarral a tanult népzenei dialektus anyagából.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A Székelyföld jellemző tánc típusainak hangszeres kísérete.
- A tanuló eddigi tudására alapozva, azt bővítve fejlessze technikai tudását, zenei készségeit és igényességét.
- Bővítse repertoárját önállóan is a megadott irodalom alapján, a tanár útmutatásai szerint.

Ajánlott tananyag

Hangzó felvételek a MTA Zenetudományi Intézet Multimédiás adatbázisából: www.zti.hu

Követelmény

Legyen képes a tanult népzenei dialektus anyagát stílushűen, variálva, differenciált hangszerjátékkal, élményszerűen, zenekarban és szólóban is eljátszani.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Szólisztikus játék és hangszerkíséret zenekarral a tanult népzenei dialektus anyagából.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dunántúli népzenei dialektus jellemző népdaltípusainak átfogó ismerete és játéka.
- A tanuló eddigi tudására alapozva, azt bővítve fejlessze technikai tudását, zenei készségeit és igényességét.

Ajánlott tananyag

Hangzó felvételek a MTA Zenetudományi Intézet Multimédiás adatbázisából: www.zti.hu

Követelmény

Legyen képes

- a tanult népzenei dialektus anyagát stílushűen, variálva, differenciált hangszerjátékkal, élményszerűen, zenekarban is eljátszani.
- repertoárját önállóan is bővíteni a megadott irodalom alapján, a tanár útmutatásai szerint.
- népzenei lejegyzéseket használni.
- a kifejezőmód, megfelelő stílusismeret és technikai felkészültség birtokában zenei élményt nyújtani.

Szerezzen gyakorlatot

- népzenei darabok önálló előadásában,
- hangszeres együttessel a tánc kíséretben is.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Virtuóz szólisztikus játék és hangszerkíséret zenekarral a tanult népzenei dialektus anyagából.
- Önállóan feldolgozott hangszeres összeállítások bemutatása a tanult népzenei dialektus anyagából.

8. évfolyam „B tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az alföldi népzenei dialektus jellemző népdaltípusainak átfogó ismerete és játéka.
- A tanuló eddigi tudására alapozva, azt bővítve fejlessze technikai tudását, zenei készségeit és igényességét.

Ajánlott tananyag

Hangzó felvételek a MTA Zenetudományi Intézet Multimédiás adatbázisából: www.zti.hu

Követelmény

Legyen képes

- a tanult népzenei dialektus anyagát stílushűen, variálva, differenciált hangszerjátékkal, élményszerűen, zenekarban is eljátszani.
- repertoárját önállóan is bővíteni a megadott irodalom alapján, a tanár útmutatásai szerint.
- népzenei lejegyzéseket használni.
- szubjektív zenei élményét esztétikailag igényesen kifejezni

Szerezzen gyakorlatot

- népzenei darabok önálló előadásában,
- hangszeres együttesel a tánckíséretben is.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Virtuóz szólisztikus játék és hangszerkíséret zenekarral a tanult népzenei dialektus anyagából.
- Önállóan feldolgozott hangszeres összeállítás bemutatása a tanult népzenei dialektus anyagából.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az északi népzenei dialektus jellemző népdaltípusainak átfogó ismerete és játéka.
- A tanuló eddigi tudására alapozva, azt bővítve fejlessze technikai tudását, zenei készségeit és igényességét.

Ajánlott tananyag

Hangzó felvételek a MTA Zenetudományi Intézet Multimédiás adatbázisából: www.zti.hu

Követelmény

Legyen képes

- a tanult népzenei dialektus anyagát stílushűen, variálva, differenciált hangszerjátékkal, élményszerűen, zenekarban is eljátszani.
- hallás után repertoárját önállóan is bővíteni a megadott irodalom alapján, a tanár útmutatásai szerint.
- népzenei lejegyzéseket használni és készíteni.

- a tanult játéktechnikai elemeket meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

Szerezzen gyakorlatot

- népzenei darabok önálló előadásában,
- hangszeres együttessel a tánckíséretben is.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Virtuóz szólisztikus játék és hangszerkíséret zenekarral a tanult népzenei dialektus anyagából.
- Önállóan feldolgozott hangszeres összeállítások bemutatása a tanult népzenei dialektus anyagából.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az erdélyi népzenei dialektus jellemző népdaltípusainak átfogó ismerete és játéka.
- A tanuló eddigi tudására alapozva, azt bővítve fejlessze technikai tudását, zenei készségeit és igényességét.
- Bővítse repertoárját önállóan is a megadott irodalom alapján, a tanár útmutatásai szerint.

Ajánlott tananyag

Hangzó felvételek a MTA Zenetudományi Intézet Multimédiás adatbázisából: www.zti.hu

Követelmény

Legyen képes

- a tanult népzenei dialektus anyagát stílushűen, variálva, differenciált hangszerjátékkal, élményszerűen, zenekarban is eljátszani.
- repertoárját önállóan is bővíteni a megadott irodalom alapján, a tanár útmutatásai szerint.

Szerezzen gyakorlatot

- népzenei darabok önálló előadásában,
- hangszeres együttessel a tánckíséretben is.

Legyen képes

- a tanár útmutatásai alapján a népzenei archívumok anyagából önállóan is bővíteni repertoárját. Népzenei lejegyzéseket használni és készíteni.
- olyan művészi szándékú kifejezésmódra, amely összefüggő egységben tükrözi hagyományismeretét, zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége érettségét.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Virtuóz szólisztikus játék és hangszerkíséret zenekarral a tanult népzenei dialektus anyagából.
- Önállóan feldolgozott hangszeres összeállítások bemutatása a tanult népzenei dialektus anyagából.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Legyen képes

- Böhm-rendszerű klarinéton írott „E”-ig „paraszt”-klarinéton (és fakultatív tárogatón) H’-ig kiegyenlített hangzásra,
- díszített játékmód megvalósítására,

- friss csárdás tempó előadására,
- a hagyományra épülő rögtönző és variáló képességgel.

Szerezzen gyakorlatot

- népzenei darabok önálló előadásában,
- hangszeres együttesrel a tánckíséretben is.

Legyen képes

- hallás után önállóan bővíteni repertoárját,
- népzenei lejegyzéseket használni.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- a kifejezőmód, megfelelő stílusismeret és technikai felkészültség birtokában zenei élményt nyújtani,

- szubjektív zenei élményét esztétikailag igényesen kifejezni,
- olyan művészi szándékú kifejezőmódra, amely összefüggő egységben tükrözi hagyományismeretét, zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége érettségét.

Tudja a tanult játéktechnikai elemeket meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi klarinét/tárogató főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

A vizsgázó öt összeállítást készít a tanult anyag alapján, melyből a vizsgabizottság kettőt, a vizsgázó egyet választ.

Az összeállítások tartalmazzanak többféle lüktetésű és tempójú, a dialektusoknak megfelelő díszítésekkel játszott dallamokat.

A vizsgán közreműködhetnek hangszeres és énekes tanulók.

„B” tagozat

Három különböző dialektusterületről származó összeállítás bemutatása, a megismert adatközlők anyagából.

Egy vonószekerekkel kísért szatmári összeállítás bemutatása.

Az összeállítások tartalmazzanak többféle lüktetésű és tempójú, a dialektusoknak megfelelő díszítésekkel játszott dallamokat.

A vizsgán közreműködhetnek hangszeres és énekes tanulók.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,

- hangszerkezelés,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

PENGETŐS TANSZAK

CITERA

A citeratanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- a citera lehetőségeit, a rajta játszható dallamok minél szélesebb körét (a tanterv a magyar népzenei gyakorlatra épül, elzárkózik a hangszertől idegen zenei anyagoktól, nem számítva az archív forrásokból is ismert adaptációkat),
- a citerával rokon pengetős hangszereket, illetve a hasonló repertoárt használó más („bourdon”) hangszereket,
- a hangszer irodalmát, a hangzó vagy kottás formában közölt anyagok minél nagyobb részét,
- a citerajáték jellegzetes hangsorait, pengetésformáit,
- a játékot megelőző zenei elképzelést, a citera kezelésének jellegzetes mozgásformáit, és tudatosítsa a tanulóban ezek kapcsolatát.

Alakítsa ki

- a rendszeres napi munka szükségességét, megismertette a tanulókkal a céltudatos gyakorlás módszereit,
- a könnyed hangszerkezelést, a helyes testtartást, kéztartást, ujjmozgást, összehangolt bal- és jobbkezes-játékot.

Fordítson figyelmet

- a hangzóanyagok önálló feldolgozására, a lapról olvasási készség, a zenei memória fejlesztésére.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyermekjátékdalok éneklése ritmuskísérettel (tapssal, dobbal, dobbantással stb.).
- Egyszerűbb magyar népi hangszerek megismertetése és a tanári bemutatót követő megszólaltatása (cserépdob, tikfa, köcsögduda, doromb, nádmirliton, madársíp, körtemuzsika).
- A hangszer hangzásának és a rajta való játék megfigyeltetése tanári bemutatással.
- A hangszerjáték közben a testtartás, a hangszertartás, a két kéz tartásának megfigyeltetése.
- Kényelmes testtartással elhelyezkedés a hangszer előtt.

Jobb kéz

- A pengető fogásának kialakítása
- A pengetés helyének behatárolása
- Az íves pengetés gyakorlása; a pengetés erejének, a pengetőmozdulat hosszának meghatározása
- Ritmusgyakorlatok végzése a hangszer üres húrjain a basszushúroktól kiindulva, negyed értékek pengetésével kezdve, nyolcadpárokkal folytatva, lassú tempóban
- Az egyenletes negyed értékek és nyolcadpárok pengetését ezek variálása követi

Bal kéz

- A dallamjatszó bal kéz tartásának beállítása
- Az ujjak elnevezése, számozása
- A dallamhangok helye a fogólapon
- A húrlenyomás gyakorlásának fázisai: 1) húrlenyomás hüvelykujjal G'-F'-E' hangokon (külön-külön); 2) húrlenyomás mutatóujjal F'-E'-D' hangokon (összekapcsolva az 1. fázissal); 3) húrlenyomás középső ujjal F'-E'-D'-C' hangokon (összekapcsolva az 1. és 2. fázissal)
- Ujjcsúsztatás gyakorlása hüvelyk- és középső ujjakkal

Gyermekdalok éneklése majd hangszeren való megszólaltatása (szó-mi / szó-lá-szó / mi-ré-dó / szó-lá-szó-mi / mi-ré-dó / szó-mi-dó / szó-fá-mi-ré-dó / lá-szó-fá-mi-ré-dó) hangkészlettel.

Az első érintősor fogalma, fogástáblázat alkalmazása.

A citera első hat törzshangjának ismerete C'-től A'-ig, azok szolmizációs és abc-s nevekkal való éneklése.

A tanuló a tanult dalokat legyen képes szolmizálni.

Ismerje a negyed érték, a fél érték, a nyolcadpár, a negyed szünet fogalmát.

Sajátítsa el a kottából való daltanulást.

A tanuló ismerje a citera főbb részeinek elnevezést.

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó

Követelmény

A helyes pengetési irányok elsajátítása.

Egyenletes negyed értékek és nyolcadpárok pengetésével kis hangterjedelmű gyermekdalok lejátszása íves pengetésmóddal.

A tanuló legyen képes helyes ujjrend kialakítására, a dallamjatszó ujjak könnyed változtatására, a hüvelyk- és a középső ujj csúsztatására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

Gyermekdalok éneklése a citera üres húrjainak hozzápengetésével:

- egyszerű ritmus osztinató kíséret,
- a dal ritmusának hozzápengetése az énekelt dalhoz,
- egyszerű ritmuskíséret hozzápengetése az énekelt dalhoz) Gyermekdalokjátéka citerán lassú egyenletes tempóban.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Az első előképző osztályban elsajátított technika továbbfejlesztése.

Jobb kéz

- A pengető szabályos fogásának kialakítása
- Egyenletes negyed, nyolcad pengetés - kezdetben csak üres húrokon a le-föl (befelé-kifelé) pengetés szabályai szerint.
- Az íves pengetésmód gyakorlása
- Halk játék - a kísérőhúrok dallamhúrokhoz legközelebb eső részének meg pengetésével (2-3 húr)
- Finom pengetés gyakorlása
- Középerős játék - a kísérőhúrokon a basszushúrokat is érintő pengetéssel (4-5 kísérőhúr)

Bal kéz

- A természetes bal kéztartás kialakítása (játék közben a csukló és a kézfej helyzete maradjon változatlan, ne törje be és ne forgassa a kézfejét a tanuló)
- A bal kéz négy ujjának alkalmazása dallamjáték során, előre megtervezett ujjrend szerint
- A negyedik ujj használatát előzzék meg olyan gyakorlatok, amelyekben az F' hangról lefelé lépegetve negyedik ujjal érjük el a C' hangot. Hasonló gyakorlatokat végezzen a tanuló G'-ről és A'-ről is
- A második érintősor Esz' hangjának lenyomása 2. ujjal, skálaszerű gyakorlással (G'-F'-Esz'-D'-C')
- A dó-pentachord és dó-hexachord hangsorú gyermekdalok játéka kibővül kisterces, lá-pentachord hangsorú gyermekdalok játékaival

A citera hat törzshangjának ismerete C'-től A'-ig, valamint az második érintősor Esz' hangjának ismerete, szolmizációs és abc-s nevekkkel való éneklése.

A tanuló sajátítsa el a kottából való daltanulást, a fogástáblázat igénybevételét.

Ismerje az alsó hangtartomány kifejezést.

Ismerje és tudja megnevezni a hangszer fő részeit: nagyfej, kisfej, tőke, fedőlap, oldallap, fogólap, dallam-, kísérő-, kisfejhúr.

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó

Követelmény

Egyenletes pengetéssel gyermekdalokjátéka

Négy ujj használata a húrlenyes során

A tanuló legyen képes a helyes ujjrend kialakítására, a dallamjátszó ujjak könnyed változtatására.

A második érintősoron található Esz' módosított hang második ujjal történő lenyomására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Gyermekdalok (dó-pentachord, dó-hexachord és lá-pentachord hangsor) éneklése és citerán való megszólaltatása.
- Saját, vagy másik tanuló énekének kísérete citerán.
- Gyermekdalok játéka citerán lassú és középgyors tempóban.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az előképzőben elsajátított játéktechnika továbbfejlesztése.

Jobb kéz:

- Egyenletes negyed, nyolcad pengetés - kezdetben csak üres húrokon a le-föl (befelé-kifelé) pengetés szabályai szerint
- Az íves pengetésmód mellett az egyenes vonalú pengetés gyakorlása
- A tanuló tudja bependíteni a dallamba az utolsó kisfej C” hangját
- Halk és középérs pengetés gyakorlása
- A hangszer hangszínének változtatása a pengetés helyének megváltoztatásával

Bal kéz:

- A természetes bal kéz tartás kialakítása technikai gyakorlatokkal
- A négy ujjas játék gyakorlása
- A helyes ujjrend kialakítása
- A hüvelykujj csúsztatása
- A dó-pentachord, dó-hexachord és lá-pentachord hangsorú gyermekdalok kibővülnek a C” hanggal a kisfejhúr bependítésével

Gyermekdalok énekelve és citerán az alsó hangtartományban.

A csoportos citerázás alapjai, egyszerre történő pengetés, dallamindítás, dallamzárás.

Gyermekdalok összefűzése (2-3 gyermekdal folyamatos játszása).

A tanuló tudja szolmizálni, kottából olvasni és abc-s nevekkal megnevezni a tanult C-lá és C-dó pentachord hangsorú gyermekdalok hangjait.

Az alsó hangtartomány, 2/4-es ütem, negyed érték, nyolcadpár, negyed szünet fogalmának ismerete.

Ismerje a hangszer múltját, a hangszer szerkezetét, főbb típusait.

Ajánlott tananyag

Kodály: 333 olvasógyakorlat Zeneműkiadó

Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó

Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.

Követelmény

Mérsékelt tempóban egyenletes negyed- és nyolcadmozgás.

A pengetés irányainak biztos tudása.

Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés.

Technikai gyakorlatok az alsó hangtartományban (C'-A'-ig) 4 ujjal.
A kapkodós játék alapjainak elsajátítása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Gyermekdal-fűzés, csoportos citerázás (2-3 tanuló egyszerre játssza ugyanazt a dalt).
- Gyermekdalok megszólaltatása citerán énekléssel is (saját vagy más tanuló énekével).

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Jobb kéz

- Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetések változtatása a tanult dallamokon.
- A kapkodós játék alapjainak gyakorlása: 1) a tanult dallamok negyed értékű szüneteinek kitöltése C'' kisfejhúr bependítésével; 2) negyed értékű dallamhangok színesítése C'' kisfejhúr bependítésével (a negyed értékek nyolcadokra bontásával).

Bal kéz

- Az alsó hangtartomány bővülése a C hang alatti hangokkal
- Alsó hangtartomány bővítése felfelé a G' A' B' C'' D'' hangokkal
- A felső- és az alsó hangtartomány összekapcsolása

Gyermekdalok és régi stílusú népdalok játéka csak citerán, illetve éneket kísérvé.

Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés.

Alsó- és felső hangtartomány fogalmának ismerete.

Dó-pentachord, dó-hexachord, lá-pentachord, lá-pentaton, dór-hangsor ismerete.

Ajánlott tananyag

Kodály: 333 olvasógyakorlat Zeneműkiadó

Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó

Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.

Követelmény

Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés tudatos alkalmazása.

A sorvégi szünet kitöltése a C''-re hangolt kisfejhúr bependítésével.

Biztos hangtartomány váltás.

4 ujjal történő játék, a megfelelő ujjrend kialakítása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három-négy dalból álló dalcsozor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.

- Legalább egy dalcsozor megszólaltatása saját éneket kísérvé (a tanuló hangfekvésének megfelelően hangolt citerán).

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Jobb kéz

- Esztam kíséret
- Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás
- Ritmusgyakorlatok a négy tizenhatodos egyenletes pengetés kialakítására
- Az eddig alkalmazott „normál” negyed- és nyolcadpár pengetés változtatása a sűrű pengetéssel

Bal kéz

- Biztos hangtartományváltás (felülről lefelé)
- Új módosított hang, az Asz’ fogásának gyakorlása, megfelelő ujjrend kialakításával: 1) a 2. ujj csúsztatása B’-ről Asz’-ra; 2) Ugyanez a lépés a 2. és a 3. ujj váltásával

Régi és új stílusú népdalok; lá-pentaton, kétrendszerű lá-pentaton, dór, természetes moll hangsorú dallamok játéka.

Dallamdíszítés négy tizenhatodos ritmusaprózással

Esztam kíséret.

Ritmusaprózás (tizenhatodokra bontás) sűrű pengetéssel a hangszer dallamhúrjain.

A kottából való és hallás utáni daltanulás kialakítása.

A kétrendszerű lá-pentaton értelmezése.

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI. kötete (1973, Budapest) Akadémiai Kiadó

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (1977) Zeneműkiadó

Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.

Követelmény

Esztam kíséret - a felfelé irányuló pengetések hangsúlyozása.

Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás.

Biztos hangtartomány váltás.

Helyes, önálló ujjrend kialakítása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- 3-4 különböző karakterű dalból álló dalcsokor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.

- Dunántúli ugrós dallamok esztam kísérettel.

- Dalcsokor tizenhatodos ritmusaprózással.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Jobb kéz

- A tizenhatodos ritmusaprózás, ti-tiri és tiri-ti ritmusok pengetésmódjának gyakorlása
- A tremoló játék alapjai; csak dallamhúrokon, kitartott hangok sűrű pergetése
- Az esztam kíséret továbbfejlesztése
- Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés változtatása

Bal kéz

- Dunántúli terc

- Fríges zárású dallamok

- A biztos balkézjáték technikájának fejlesztése, az újabb hangsorok skálaszerű gyakorlásával

Dél-dunántúli ugrós és kanásztánc dallamok

Dunántúli terces dallamok

Fríges zárású dallamok

Fríg hangsor, fríges zárlat

Esztam kíséret, ugrós tánc, dunántúli terc

Tizenhatodos ritmusaprózás

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973-1987) Akadémiai Kiadó

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)

Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I-II. (CD) (Budapest, 2004-2005) Flaccus Kiadó

Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola

Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton

Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton

Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Követelmény

A tizenhatodos ritmusaprózás megvalósítása.

A pergetés (tremolo) önálló alkalmazása.

Egyszerű esztam kíséret megvalósítása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három egyénileg összeállított dalcsokor megszólaltatása énekléssel és csak hangszeren játszva.

- Csoportos citerázás (3-4 fő).

- Egy összeállítás esztam kíséret alkalmazásával a Dél-Dunántúl dallamaiból.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A tremoló játék fejlesztése; 1) felütésből indított pergetés; 2) hangsúlyos pengetésből indított pergetés; 3) felfelé irányuló pendítésből indított pergetés.

- Dallamdíszítés 1) nyolcadoló, kapkodós játékkal; 2) ritmusaprózással - a tizenhatodos aprózás sűrű pengetéseinek váltakozása a normál pengetésekkel egy dallamon belül.

- Sűrű esztam kíséret elsajátítása.

- Lépegetős játék gyakorlása.

- Szinkópa ritmus le-föl-föl irányú pengetése.
- Negyed értékű dallamhangok nyolcadra csökkentése, diminuálása
- Dél-dunántúli ugrósok és kanásztáncok
- Szlavóniai dallamok
- Felvidéki dudanóták
- Kanásztánc fogalma.
- Bővített szekund.
- Szinkópa ritmus.
- Diminuálás.

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973-1987) Akadémiai Kiadó

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)

Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó

Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola

Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton

Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton

Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Követelmény

Pergetéssel való dallamdíszítés.

Nyolcadolós kapkodós díszítés.

Tizenhatodos aprózással történő díszítés.

Sűrű esztam kíséret elsajátítása.

Szinkópa ritmus pontos játéka.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három egyénileg összeállított dalcsozor énekkel és citerával, eredeti felvételek alapján:

- Dél-Dunántúl

- Szlavónia

- csoportosan (3-4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.

A bal kéz virtuóz játékának fejlesztése.

A tizenhatodos mozgású dallamdíszítés tanulása (alsó-, felső váltóhangos, körülírtasos díszítés).

Sűrű esztam kíséret technikájának fejlesztése.

A tremoló játék tökéletesítése.

A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása.
Pontozott ritmusértékek pengetésének játékmódja az eredeti felvételek alapján.
A fél értékű dallamhangok autentikus játék szerinti bontása új stílusú népdalokon.
Dél-dunántúli ugrósok és kanásztáncok
Észak-magyarországi és dunántúli dudanóták
Alföldi régi- és új stílusú, csárdás tempójú dallamok
Alsó-, felső váltóhangos, körülírással díszítés
Nyújtott- és éles ritmus

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési
Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor
Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetek (Budapest, 1973-1987) Akadémiai Kiadó
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I-II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó
Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)
Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.
Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar
Művelődési Intézet
Hangzóanyag
Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó
Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991)
Hungaroton
Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Fellegzik az idő - bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Követelmény

Sűrű esztam kíséret alkalmazása.
Tremoló játéktechnika alkalmazása.
Dallamdíszítés tizenhatod értékű dallamhangokkal.
A szinkópa ritmus többféle pengetés módjának ismerete, alkalmazása.
Az autentikus citerajáték szerint a pontozott és fél értékek bontott játéka.
A tanuló legyen képes igényesen megformálni az előadandó dallamokat; legyen tisztában a
különböző zenei tájegységek dallamdíszítéseivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három népzenei összeállítás előadása citerán, saját vagy mások énekét kísérve:
- Dunántúl,
- Alföld,
- csoportosan (3-4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt (sűrű esztam alkalmazásával)

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb Követelményeinek. „B” tagozat Követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Jobb kéz

- Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetések váltogatása a tanult dallamokon.
- A kapkodós játék alapjainak gyakorlása: 1) a tanult dallamok negyed értékű szüneteinek kitöltése C” kisfejhúr bependítésével; 2) negyed értékű dallamhangok színesítése C” kisfejhúr bependítésével (a negyed értékek nyolcadokra bontásával).

Bal kéz

- Az alsó hangtartomány bővülése a C hang alatti hangokkal
- Alsó hangtartomány bővítése felfelé a G’ A’ B’ C” D” hangokkal
- A felső- és az alsó hangtartomány összekapcsolása

Gyermekdalok és régi stílusú népdalok játéka csak citerán, illetve éneket kísérve.

Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés.

Alsó- és felső hangtartomány fogalmának ismerete.

Dó-pentachord, dó-hexachord, lá-pentachord, lá-pentaton, dór-hangsor ismerete.

Ajánlott tananyag

Kodály: 333 olvasógyakorlat Zeneműkiadó

Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára I. Gyermekjátékok szerk. Kerényi György (Budapest, 1951) Akadémiai Kiadó

Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.

Követelmény

Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés tudatos alkalmazása.

A sorvégi szünet kitöltése a C”-re hangolt kisfejhúr bependítésével.

Biztos hangtartomány váltás.

4 ujjal történő játék, a megfelelő ujjrend kialakítása.

A kisfejhúrok dallamszínesítő funkciójának kialakítása, a kapkodós játék gyakorlása.

Legyen képes a tanuló dinamikai változtatásra egy-egy tanult dallam játéka során.

Ismerje meg a lá-pentaton hangsort és tudjon dallampéldákat játszani.

Ismerje a hangtartomány-váltás szabályait, alakítson ki önálló, szabályos ujjrendet.

Legyen képes saját - vagy másiktanuló - énekével együtt játszani, tudjon más hangszerrel (fúrllya, tekerő, tambura) együtt muzsikálni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- 3-4 dalból álló dalsokor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.

- Legalább egy dalcsoport megszólaltatása saját éneket kísérve (a tanuló hangfekvésének megfelelően hangolt citerán).

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Jobb kéz

- Esztam kíséret
- Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás
- Ritmusgyakorlatok a négy tizenhatodos egyenletes pengetés kialakítására
- Az eddig alkalmazott „normál” negyed- és nyolcadpár pengetés változtatása a sűrű pengetéssel

Bal kéz

- Biztos hangtartomány váltás (felülről lefelé)
- Új módosított hang, az Asz’ fogásának gyakorlása, megfelelő ujjrend kialakításával: 1) a 2. ujj csúsztatása B’-ről Asz’-ra; 2) Ugyanez a lépés a 2. és a 3. ujj váltásával

Régi és új stílusú népdalok; lá-pentaton, kétrendszerű lá-pentaton, dór, természetes moll hangsorú dallamok játéka.

Dallamdíszítés négy tizenhatodos ritmusaprózással

Esztam kíséret.

Ritmusaprózás (tizenhatodokra bontás) sűrű pengetéssel a hangszer dallamhúrjain.

A kottából való és hallás utáni daltanulás kialakítása.

A kétrendszerű lá-pentaton értelmezése.

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI. kötete (1973, Budapest) Akadémiai Kiadó

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (1977) Zeneműkiadó

Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.

Követelmény

Esztam kíséret - a felfelé irányuló pengetések hangsúlyozása.

Ritmusaprózás, tizenhatodokra bontás.

Biztos hangtartomány váltás.

Helyes, önálló ujjrend kialakítása.

Az esztam kíséret alkalmazása

A normál és a sűrű pengetés változtatása egy dallamon belül (negyed-, nyolcad- és tizenhatod értékeken)

Ti-tiri és tiri-ti ritmusaprózás alkalmazása már tanult dallamokon

Tudjon a tanuló az esztam kíséretből a dallamsorok végén visszaváltani a lefelé történő hangsúlyos pengetésre

Ismerje a dunántúli terc fogalmát és tudjon játszani dallamokat ilyen hangokkal

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három-négy különböző karakterű dalból álló dalcsozor egyéni és csoportos előadásban, az éves technikai követelményeknek megfelelő szinten.

- Dunántúli ugrós dallamok esztam kísérettel.

- Dalcsozor tizenhatodos ritmusaprózással.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Jobb kéz

- A tizenhatodos ritmusaprózás, ti-tiri és tiri-ti ritmusok pengetésmódjának gyakorlása

- A tremoló játék alapjai; csak dallamhúrokon, kitartott hangok sűrű pergetése

- Az esztam kíséret továbbfejlesztése

- Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés váltogatása

Bal kéz

- Dunántúli terc

- Fríges zárású dallamok

- A biztos balkézjáték technikájának fejlesztése, az újabb hangsorok skálaszerű gyakorlásával

Dél-dunántúli ugrós és kanásztánc dallamok

Dunántúli terces dallamok

Fríges zárású dallamok

Fríg hangsor, fríges zárlat.

Esztam kíséret, ugrós tánc, dunántúli terc.

Tizenhatodos ritmusaprózás

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973-1987) Akadémiai Kiadó

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)

Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I-II. (CD) (Budapest, 2004-2005) Flaccus Kiadó

Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola

Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton

Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton

Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Követelmény

A tizenhatodos ritmusaprózás megvalósítása.

A pergetés (tremolo) önálló alkalmazása.

Egyszerű esztam kíséret megvalósítása.

A tanuló alkalmazzon sűrű pengetéssel esztam kíséretet

Fejlessze a tremoló játék technikáját korábban tanult dallamok hosszabb értékű dallamhangjain

Alkalmazza a felfelé irányuló pendítésből indított pergetést

Fejlessze a díszítő játéktechnikát nyolcadoló, kapkodós pengetéssel

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három egyénileg összeállított dalcsokor megszólaltatása énekléssel és csak hangszeren játszva.

- Csoportos citerázás (3-4 fő).

- Egy összeállítás esztam kíséret alkalmazásával a Dél-Dunántúl dallamaiból.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

A tremoló játék fejlesztése; 1) felütésből indított pergetés; 2) hangsúlyos pengetésből indított pergetés; 3) felfelé irányuló pendítésből indított pergetés.

- Dallamdíszítés 1) nyolcadoló, kapkodós játékkal; 2) ritmusaprózással -a tizenhatodos aprózás sűrű pengetéseinek váltakozása a normál pengetésekkel egy dallamon belül.

- Sűrű esztam kíséret elsajátítása.

- Lépegetős játék gyakorlása.

- Szinkópa ritmus le-föl-föl irányú pengetése.

- Negyed értékű dallamhangok nyolcadra csökkentése, diminuálása

- Dél-dunántúli ugrósok és kanásztáncok

- Szlavóniai dallamok

- Felvidéki dudanóták

- Kanásztánc fogalma.

- Bővített szekund.

- Szinkópa ritmus.

- Diminuálás.

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetek (Budapest, 1973-1987) Akadémiai Kiadó

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)

Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó

Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola

Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia III. Dunántúl (LP) szerk.: Olsvai Imre (Budapest, 1988) Hungaroton

Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton

Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Követelmény

Pergetéssel való dallamdíszítés.

Nyolcadolós kapkodós díszítés.

Tizenhatodos aprózással történő díszítés.

Sűrű esztam kíséret elsajátítása.

Szinkópa ritmus pontos játéka.

A tremoló játék tökéletesítése

A tizenhatodos mozgású dallamdíszítés tanulása (alsó-, felső váltóhangos, körülírasos díszítés)

A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása

Pontozott ritmusértékek pengetésének játékmódja az eredeti felvételek alapján

A fél értékű dallamhangok autentikus játék szerinti bontása új stílusú népdalokon

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három egyénileg összeállított dalcsozor énekkel és citerával. eredeti felvételek alapján:

- Dél-Dunántúl,

- Szlavónia,

- csoportosan (3-4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.

- A bal kéz virtuóz játéka fejlesztése.

- A tizenhatodos mozgású dallamdíszítés tanulása (alsó-, felső váltóhangos, körülírasos díszítés).

- Sűrű esztam kíséret technikájának fejlesztése.

- A tremoló játék tökéletesítése.

- A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása.

- Pontozott ritmusértékek pengetésének játékmódja az eredeti felvételek alapján.

- A fél értékű dallamhangok autentikus játék szerinti bontása új stílusú népdalokon.

- Dél-dunántúli ugrások és kanásztáncok

- Észak-magyarországi és dunántúli dudánóták

- Alföldi régi- és új stílusú, csárdás tempójú dallamok

- Alsó-, felső váltóhangos, körülírasos díszítés

- Nyújtott- és éles ritmus

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene I. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI. és VII. kötetei (Budapest, 1973-1987) Akadémiai Kiadó

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I-II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó

Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)

Népdalválogatás a tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvéből.

Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó

Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
 Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
 Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton
 Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
 Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
 Fellegzik az idő - bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Követelmény

Sűrű esztam kíséret alkalmazása.
 Tremoló játéktechnika alkalmazása.
 Dallamdíszítés tizenhatod értékű dallamhangokkal.
 A szinkópa ritmus többféle pengetésmódjának ismerete, alkalmazása.
 Az autentikus citerajáték szerint a pontozott és fél értékek bontott játéka.
 A tanuló legyen képes igényesen megformálni az előadandó dallamokat; legyen tisztában a különböző zenei tájegységek dallamdíszítéseivel.
 Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval
 Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával - glisszandó játékmód
 Húrlefogás - húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál)
 Kis nyújtott-, kis éles-, triolás nyújtott- és triolás éles ritmus pengetése
 A parlando-rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három népzenei összeállítás előadása citerán, saját vagy mások énekét kísérve:
- Dunántúl,
- Alföld,
- csoportosan (3-4 fő), lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt (sűrű esztam alkalmazásával)

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén A tanuló ismerje

- a hangszer kialakulásának történetét és a népzenei dialektusokat,
- a citerazene hangzóanyagát és kottában rögzített irodalmát, valamint az általános népzenei gyűjteményeket, szakkönyveket,
- hangszere felépítését, karbantartását (húrcsere) és hangolását.

Legyen képes

- a hangszernek megfelelő népzene stílushű és improvizatív előadására,
- a pontozott ritmusok autentikus, bontott megszólaltatására,
- a helyes tempó- és ritmustartásra,
- transzponálni a hangszerének megfelelően,
- szólóban és zenekarban saját vagy más énekét kísérni,

Ismerje

- a citerazene különböző tájegységeinek általános stílusjegyeit, a citerán leggyakrabban játszott dallamokat,
- ismerje a kiemelkedő adatközlők játékát,
- ismerje a bourdon-kíséretes zene jellemzőit,
- a „kapkodós” játékstílus, a pergetés, a váltogatott lassú és sűrű pengetés, a húrlefogás, a nyomóval történő játék, a parlando rubato játékmód alapjait.
- a hangszeren való hagyományos hangsúlyozást,

Rendelkezzék

- tiszta hangképzéssel hangszerén,
- biztos zenei memóriával,
- megfelelő technikával, stílusismerettel, előadói készséggel,
- szereplési (színpadi) gyakorlattal.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül) A tanuló ismerje és alkalmazza

- a tánczene általános kísérettípusait
- a diatonikus hangszer és az azon való játékmódot
- az oktávnyi vagy annál szélesebb glisszandós díszítést
- a kapkodós játékmódot
- a húrtoompításos játék sajátosságait

Tudjon különbséget tenni

- az énekelt népdal és a tánczenei kíséret között

Legyen képes

- a parlando-rubato dalok előadására
- kamarazenére más népi hangszerekkel

Az alapfokú művészeti vizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Citera főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Három összeállítás bemutatása, amely tartalmazzon csárdás, ugrós, friss, nyomóval, egyszerű díszítéssel játszott dallamokat.

„B” tagozat

A vizsgázó öt összeállítást készít a tanult anyag alapján, melyből a vizsgabizottság választ hármat.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszer tartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- technikai felkészültség,
- jobb- és balkéz-technika,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
- A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
- Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések játsszása.
- Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
- Biztonságos 4 ujjal történő játék.
- Húrlefogás alkalmazása csárdás dallamok tánc kíséréte során.
- Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval.
- Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával - glisszandó játékmód.
- Húrlefogás - húrtozpítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékanál).
- Kis nyújtott-, kis éles-, triolás nyújtott- és triolás éles ritmus pengetése.
- A parlando-rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása.
- Válogatás régi és új stílusú dallampéldákból: 1. Dél-Alföld; 2. Közép-Alföld; 3. kötetlen ritmusú dallamok az alföldi területekről

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetek (Budapest, 1973-1997) Akadémiai- és Balassi Kiadó

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I-II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó

Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)

Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)

Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet

Bodza Klára - Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III-IV (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó

Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola

Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton

Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
Fellegzik az idő-bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Követelmény

A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.

Alkalmazza a húrlefogást lassú düvő kíséretű dallamokon.

Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.

Ismerje az eredeti játékmódokat.

Alakuljon ki a magas technikai színvonalú játékkultúra.

Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.

A hüvelykujjas nyomótechnika alkalmazása

Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval

Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával - glisszandó játékmód

Húrlefogás - húrtoompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál)

Kis nyújtott-, kis éles-, triolás nyújtott- és triolás éles ritmus pengetése

A parlando-rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve,
- Alföld (új stílusú dalok nyomóval, glisszandó díszítéssel),
- Alföld (kötetlen ritmusú dallamok),
- Észak-Magyarország (Borsod / Heves / Nógrád / Pest m.).

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
- A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
- Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések és dallamok játéka.
- Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
- Biztonságos 4 ujjal történő játék.
- Gyorsdűvő kíséret eredetileg vonószenekekar által előadott dallamok játszása alapján.
- Húrlefogás megfelelő alkalmazása tánc kíséret játéka során.
- Új stílusú dallamok sorvégi díszítéstípusainak ismerete, alkalmazása.
- Dél-alföldi, közép-alföldi tájegység dallamai; az erdélyi dialektus énekes dallamainak hangszeres megszólaltatása

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973-1997) Akadémiai- és Balassi Kiadó

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó

Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)

Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)

Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet

Bodza Klára - Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III-IV (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza

Virágvölgyi Márta - Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei

Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó

Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola

Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia II-V. (LP) (Budapest, 1986-1993) Hungaroton

Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton

Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)

Fellegzik az idő - bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest 1995) Hungaroton

Követelmény

A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.

Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.

Alkalmazza a húrlefogást lassú düvő és esztam kíséretű dallamokon.

Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.

Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.

Ismerje az eredet játékmódokat.

Alakuljon ki magas színvonalú játékkultúra.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

_ Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve:

- Közép-Alföld (új stílusú dallamok sorzáró, körülírással díszítéssel),

- Erdély (énekes dallamok díszített előadása citerán),

- Dél-Alföld (lassú-, gyors- és friss csárdás folyamat).

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.

- Sorzáró és az azt megelőző ütem hagyományos díszítéseinek megszólaltatása eredeti felvételek tanulmányozása alapján (Alföld, Észak-Magyarország).

- A gyorsdűvő kíséret gyakorlása és alkalmazása erdélyi táncdallamokon.

- Dél-, közép-, kelet-, észak-alföldi tájegységek dallamai.

- Erdélyi táncdallamok (Szilágyság, Maros-mente, Küküllő-mente, Kalotaszeg, Gyimes).

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973-1997) Akadémiai- és Balassi Kiadó

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó

Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)
 Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)
 Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
 Bodza Klára - Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III-IV (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
 Virágvölgyi Márta - Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
 Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László Alapítvány
 Hangzóanyag
 Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó
 Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
 Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
 Magyar Népzenei Antológia II-V. (LP) (Budapest, 1986-1993) Hungaroton
 Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
 Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
 Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
 Fellegzik az idő-bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
 Sárreai Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (Püspökladány, 2008)
 Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest, 1995) Hungaroton

Követelmény

A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
 Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
 Alkalmazza a húrlefogást lassú düvő és esztam, valamint gyorsdűvő kíséretű dallamokon.
 Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
 Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdiszítéseivel.
 Ismerje az eredeti játékmódokat.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve:
- Hortobágy
- Szatmár
- Erdély

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- A triolás pengetésmód alkalmazása
- Aszimmetrikus ritmizálás
- Páratlan nyolcadú énekes dallamok játéka
- A leggyakoribb tánckíséret típusok ismerete és alkalmazása
- Dél-dunántúli, kelet-alföldi, felvidéki, székelyföldi, gyimesi és moldvai tájegységek dallamai.

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973-1997) Akadémiai- és Balassi Kiadó

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó

Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)

Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)

Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet

Bodza Klára - Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III-IV (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza

Virágvölgyi Márta - Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei

Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László Alapítvány

Domokos Pál Péter- Rajeczky Benjamin: Csángó népzene I-II-III. (Budapest, 1956/61/91) Zeneműkiadó

Balogh Sándor: Moldvai hangszeres dallamok (Budapest, 2001) Etnofon

Seres András - Szabó Csaba: Csángómagyar daloskönyv (Budapest, 1991) Héttorony Könyvkiadó

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I-II-III-IV (CD) (Budapest, 2004-2009) Flaccus Kiadó

Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola

Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia II-V. (LP) (Budapest, 1986-1993) Hungaroton

Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton

Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Tuka Zsigmond: Nagykunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)

Fellegzik az idő - bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest, 1995) Hungaroton

Sárréti Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (CD) (Püspökladány, 2008)

Szeretöm a táncba - moldvai csángómagyar népzene (CD) (Budapest, 1997) Etnofon

Moldvai hangszeres dallamok- sültün, kobzon, hegedűn (CD) (Budapest, 2001) Etnofon

Serény magyaros (CD) (Budapest, 2002) Etnofon

Követelmény

A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.

Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.

Alkalmazza a húrlefogást lassú düvő és esztam, valamint gyorsdűvő kíséretű dallamokon.

Ismerje és tudja játszani valamennyi citerán használatos hangsort.

Legyen képes megformálni az előadott dallamokat.

Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.

Ismerje az eredeti játékmódokat.

Alakuljon ki a magas színvonalú játékkultúra.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három népzenei összeállítás előadása citerán az alábbi tájegységek dallamaiból válogatva:

- Dél-Dunántúl vagy Kelet-Alföld vagy Felvidék,

- Mezőség vagy Székelyföld /vagy Gyimes,

- Moldva.

A három összeállításból 1 csoportos előadásban, lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.
- A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.
- Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések játszása.
- Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.
- Biztonságos 4 ujjal történő játék.
- Húrlefogás alkalmazása csárdás dallamok tánc kíséréte során.
- Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval.
- Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával -glisszandó játékmód.
- Húrlefogás - húrtompítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékanál).
- Kis nyújtott-, kis éles-, triolás nyújtott- és triolás éles ritmus pengetése.
- A parlando-rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása.
- Válogatás régi és új stílusú dallampéldákból: 1. Dél-Alföld; 2. Közép-Alföld; 3. kötetlen ritmusú dallamok az alföldi területekről

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetek (Budapest, 1973-1997) Akadémiai- és Balassi Kiadó

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I-II. kötet (Budapest, 1977) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk (Budapest, 1973) Zeneműkiadó

Sárosi Bálint: Citera és citerajáték Szeged környékén (Budapest, 1961)

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó

Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)

Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)

Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet

Bodza Klára - Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III-IV (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó

Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola

Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia IV. Alföld (LP) szerk.: Paksa Katalin (Budapest, 1991) Hungaroton

Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton

Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Tuka Zsigmond: Nagyunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)

Fellegzik az idő - bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Követelmény

A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.

Alkalmazza a húrlefogást lassú düvő kíséretű dallamokon.

Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.

Ismerje az eredeti játékmódokat.

Alakuljon ki a magas technikai színvonalú játékkultúra.

Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.

A hüvelykujjas nyomótechnika alkalmazása

Dúr hangsorú dallamok játéka nyomóval

Új stílusú dallamok népdalsorainak összekapcsolása a nyomó csúsztatásával - glisszandó játékmód

Húrlefogás - húrtozpítás a kísérő húrokon (csárdás táncdallamok játékánál)

Kis nyújtott-, kis éles-, triolás nyújtott- és triolás éles ritmus pengetése

A parlando-rubato előadásmód tanulmányozása, gyakorlása

Dallamdíszítés; előkék, utókák

Az erdélyi dialektus énekes dallamainak hangszeres megszólaltatása

Új stílusú dallamok sorvégi díszítéstípusainak ismerete, alkalmazása

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve,

- Alföld (új stílusú dalok nyomóval, glisszandó díszítéssel),

- Alföld (kötetlen ritmusú dallamok),

- Észak-Magyarország (Borsod / Heves / Nógrád / Pest m.).

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.

- A jobb kéz valamennyi eddig tanult pengetésmódjának továbbfejlesztése.

- A bal kéz virtuóz játékának továbbfejlesztése.

- Hangsúlytalan előkék, tizenhatod ritmusú díszítések és dallamok játéka.

- Biztos tájékozottság kialakítása az egész fogólapon.

- Biztonságos 4 ujjal történő játék.

- Gyorsdűvő kíséret eredetileg vonószenekar által előadott dallamok játszása alapján.

- Húrlefogás megfelelő alkalmazása tánckíséret játéka során.

- Új stílusú dallamok sorvégi díszítéstípusainak ismerete, alkalmazása.

- Dél-alföldi, közép-alföldi tájegység dallamai; az erdélyi dialektus énekes dallamainak hangszeres megszólaltatása

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973-1997) Akadémiai- és Balassi Kiadó

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó

Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)

Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)

Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet

Bodza Klára - Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III-IV (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza
 Virág völgyi Márta - Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei
 Füzetek, szerk.: Eredics Gábor
 Hangzóanyag
 Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó
 Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola
 Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton
 Magyar Népzenei Antológia II-V. (LP) (Budapest, 1986-1993) Hungaroton
 Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton
 Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton
 Tuka Zsigmond: Nagy-kunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)
 Fellegzik az idő - bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton
 Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest 1995) Hungaroton

Követelmény

A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.
 Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.
 Alkalmazza a húrlefogást lassú düvő és esztam kíséretű dallamokon.
 Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.
 Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.
 Ismerje az eredet játékmódokat.
 Alakuljon ki magas színvonalú játékkultúra.
 Hagyományos citerás díszítések; előkék, utókák, alsó-, felső váltóhangok, nagyobb távolságokat kitöltő futamok játéka
 Sorzáró és az azt megelőző ütem hagyományos díszítéseinek megszólaltatása eredeti felvételek tanulmányozása alapján (Alföld, Észak-Magyarország)
 A gyorsdűvő kíséret gyakorlása és alkalmazása erdélyi táncdallamokon

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve:
- Közép-Alföld (új stílusú dallamok sorzáró, körülírással díszítéssel),
- Erdély (énekes dallamok díszített előadása citerán),
- Dél-Alföld (lassú-, gyors- és friss csárdás folyamat).

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- Sorzáró és az azt megelőző ütem hagyományos díszítéseinek megszólaltatása eredeti felvételek tanulmányozása alapján (Alföld, Észak-Magyarország).
- A gyorsdűvő kíséret gyakorlása és alkalmazása erdélyi táncdallamokon.
- Dél-, közép-, kelet-, észak-alföldi tájegységek dallamai.
- Erdélyi táncdallamok (Szilágyság, Maros-mente, Küküllő-mente, Kalotaszeg, Gyimes).

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó
 Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetek (Budapest, 1973-1997) Akadémiai- és Balassi Kiadó

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó

Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)

Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)

Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet

Bodza Klára - Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III-IV (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza

Virágvolgyi Márta - Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László Alapítvány

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I-II-III. (CD) (Budapest, 2004-2007) Flaccus Kiadó

Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola

Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia II-V. (LP) (Budapest, 1986-1993) Hungaroton

Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton

Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Tuka Zsigmond: Nagyunsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)

Fellegzik az idő - bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Sárréti Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (Püspökladány, 2008)

Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest, 1995) Hungaroton

Követelmény

A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.

Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.

Alkalmazza a húrlefogást lassú dúvó és esztam, valamint gyorsdúvó kíséretű dallamokon.

Legyen képes igényesen megformálni az előadott dallamokat.

Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.

Ismerje az eredeti játékmódokat.

A triolás pengetésmód alkalmazása

A leggyakoribb tánckíséret típusok ismerete és alkalmazása

Aszimmetrikus ritmizálás

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három népzenei összeállítás előadása citerán és saját vagy mások énekét kísérve:

- Hortobágy,

- Szatmár,

- Erdély.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig kialakított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.

- A triolás pengetésmód alkalmazása

- Aszimmetrikus ritmizálás

- Páratlan nyolcadú énekes dallamok játéka

- A leggyakoribb tánckíséret típusok ismerete és alkalmazása

- Dél-dunántúli, kelet-alföldi, felvidéki, székelyföldi, gyimesi és moldvai tájegységek dallamai.

Ajánlott tananyag

Balogh Sándor - Bolya Mátyás: Magyar citerazene II. (Budapest, 2008) Flaccus Kiadó

Balogh Sándor: Citeraiskola - hangkazettával (Budapest, 1992/1997) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Magyar Népzene Tára VI., VII., VIII., IX. és X. kötetei (Budapest, 1973-1997) Akadémiai- és Balassi Kiadó

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest, 1981) Zeneműkiadó

Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja - bihari népdalok (Berettyóújfalu, 1978)

Bencze Lászlóné: A ladányi torony tetejébe... (Püspökladány, 1974)

Bodza Klára - Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest, 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet

Bodza Klára - Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III-IV (Budapest, 2002/2004) Hagyományok Háza

Virágvolgyi Márta - Vavrinecz András: Szatmári népzene (Budapest, 1992) Magyar Művelődési Intézet - Népzenei

Füzetek, szerk.: Eredics Gábor

Pávai István: Az erdélyi és moldvai magyarság népi tánczenéje (Budapest, 1993) Teleki László Alapítvány

Domokos Pál Péter- Rajeczky Benjamin: Csángó népzene I-II-III. (Budapest, 1956/61/91) Zeneműkiadó

Balogh Sándor: Moldvai hangszeres dallamok (Budapest, 2001) Etnofon

Seres András - Szabó Csaba: Csángómagyar daloskönyv (Budapest, 1991) Héttorony Könyvkiadó

Hangzóanyag

Magyar Citerás Antológia I-II-III-IV (CD) (Budapest, 2004-2009) Flaccus Kiadó

Citerahagyomány (MC) (Budapest, 2000) Óbudai Népzenei Iskola

Magyarországi citeramuzsika (LP, MC) (Budapest, 1977) Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia II-V. (LP) (Budapest, 1986-1993) Hungaroton

Magyar Népzene 1-2. (LP), szerk.: Rajeczky B. (Budapest, 1969/1972) Hungaroton

Magyar hangszeres népzene (LP) szerk.: Sárosi B. (Budapest, 1980) Hungaroton

Tuka Zsigmond: Nagykinsági citeraszó (MC) (Budapest, 2003)

Fellegzik az idő - bihari népdalok (CD) (Budapest, 2008) Dialekton

Szatmári bandák (MC) szerk.: Vavrinecz András (Budapest, 1995) Hungaroton

Sárréti Népi Együttes: Válogatás 50 év dalaiból (CD) (Püspökladány, 2008)

Szeretők a táncba - moldvai csángómagyar népzene (CD) (Budapest, 1997) Etnofon

Moldvai hangszeres dallamok - sültűn, kobzon, hegedűn (CD) (Budapest, 2001) Etnofon

Serény magyaros (CD) (Budapest, 2002) Etnofon

Követelmény

A tanuló ismerje és alkalmazza az eddig tanult pengetési módokat, kíséretfajtákat.

Tudjon tremolózni a dallam megfelelő hangjain.

Alkalmazza a húrlefogást lassú düvő és esztam, valamint gyorsdűvő kíséretű dallamokon.

Ismerje és tudja játszani valamennyi citerán használatos hangsort.

Legyen képes megformálni az előadott dallamokat.

Legyen tisztában a különböző tájegységek dallamdíszítéseivel.

Ismerje az eredeti játékmódokat.

Alakuljon ki a magas színvonalú játékkultúra.

Az eredetihez hű, stílusos előadás

A gyimesi lassú magyaros aszimmetrikus ritmizálása
Váltakozó ütemű dallamok játéka
Többféle hangolású citera használata
Triolás lüktetésű és 7/8-os moldvai táncdallamok játéka

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három népzenei összeállítás előadása citerán az alábbi tájegységek dallamaiból válogatva:
- Dél-Dunántúl vagy Kelet-Alföld vagy Felvidék,
- Mezőség vagy Székelyföld /vagy Gyimes,
- Moldva.

A három összeállításból 1 csoportos előadásban, lehetőleg különböző népi hangszerekkel együtt.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a citerán használatos valamennyi hangsort,
- a tánc típusok jellegzetes karaktereit és dallamtípusait,
- a citerával történő tánc kíséret technikai jellegzetességeit.

Legyen képes

- igényesen megformálni az általa előadott dallamokat a dialektusok díszítésmódjainak, játékmódjainak felhasználásával, más hangszerekkel együttjátszani (kamarazene),
- önállóan összeállításokat készíteni a dialektusterületek dallamaiból.

Tudjon

- hangsúlytalan előkéket, tizenhatod ritmusú díszítéseket és dallamokat játszani, tremolózni a dallam megfelelő hangjain
- hangszerén a dallamokat stílusosan, ritmusbontással és variációkkal díszíteni,

A tanuló mutasson példát az alsóbb évfolyamok tanulóinak precíz, pontos, stílusos játékával, biztos hangszerkezelésével.

Tudja behangolni hangszerét tanára segítségével.

Vegyen részt szólistaként vagy zenekari tagként a citerazene fórumain (találkozók, versenyek, előadások, fesztiválok, lemezpályázatok, táborok, stb.).

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül

A tanuló tudja önállóan behangolni hangszerét

Rendelkezzék szereplési (színpadi) gyakorlattal

Tudjon játszani valamennyi dialektusterületről egy-egy jellemző énekes-, valamint tánczenei összeállítást

Legyen képes több különböző karakterű összeállítás folyamatos játékára, virtuóz előadására

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Citera főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Három különböző dialektusterületről származó összeállítás bemutatása, amely tartalmazza legalább egy adatközlő anyagát.

- Egy énekkíséretes összeállítás.

- Egy hangszerkíséret bemutatása.

Az összeállítások tartalmazzanak parlando, csárdás (dűvő), ugrós, friss, nyomóval, 16-odos mozgású dallamokat.

„B” tagozat

A vizsgázó nyolc összeállítást készít a tanult anyag alapján, melyből a vizsgabizottság kettőt, a vizsgázó egyet választ.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- technikai felkészültség,
- jobb- és balkéz-technika,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

TAMBURÁK

Az alapfokú tamburaoktatás - figyelembe véve a hangszer hagyományos használatát - magába foglalja a prím-tambura, valamint a basszprím és a tamburakontra (E kontra) ismeretanyagának tanítását. A tambura bőgő oktatási terve a vonós bőgő oktatási tervéhez igazodik. A tamburafélék oktatási terve kvart hangolású, E alapú hangszerekre készült.

A tamburatanítás feladatai

Tudatosítsa

- a tervszerű és rendszeres munka szükségességét,
- a gyakorlás módszereit.

A tanuló ismerje meg

- a hangszer család és hangszere kialakulásának történetét,
- a tamburajáték hagyományos területeit és ezek zenei jellemzőit.

Sajátítsa el

- a könnyed pengetést és laza pergetést,
- a laza billentést, amelyből kialakul a gyors, virtuóz dallamvezetés.

Ismerje meg

- azokat a modális harmóniákat, illetve harmóniafűzéseket, amelyek a népi hangszerelésre jellemzőek,
- az együtt zenélés alapkövetelményeit,
- a népi variációs, rögtönzésszerű hangszeres dallamvezetés alapvető szabályait.

Váljon nyitottá

- más népi hangszerek, más népek zenéje, más zenei műfajok, művészeti ágak iránt. A tamburazene tanulásával a tanuló nem csak a magyar, hanem más európai népek (délszláv, bolgár, török stb.) zenéjével is megismerkedhet, széleskörűen gazdagítva zenei műveltségét.

PRÍMTAMBURA

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyermekdalok, kis hangterjedelmű népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése, tamburán való megszólaltatása, különböző kezdőhangokról indítva, egy majd két húron, első fekvésben, az üres húrok gyakori használatával, helyes test-, hangszer- és kéztartással, húrlefogással, pengető tartással, egy pengetési irány alkalmazásával.

- A hangszer hangolásának, a törzshangok helyének megismerése.

- A hangsúlyos és hangsúlytalan pendítés, az egész, fél, negyed, nyolcad hangérték és szünet értékek megfigyelése és megkülönböztetése.

- Kötött és elválasztott dallamhangok alkalmazása.

Ajánlott tananyag

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerekhez kapcsolódó példatárai, előkészítő és hangszer-iskola kiadványai, hangzó melléklettel (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -, szerk.: Eredics Gábor

A tanulók általános iskolai ének-zene tankönyvének gyermek- és népdalanyaga.

Más, tetszőleges kis ambitusu, egyszerű ritmikájú magyar vagy déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez kötődő, gyermekdal, népdal, mérsékelt tempójú táncdallam.

Követelmény

Helyes test-, hangszer- és kéztartás.

Gyermekdalok, népdalok éneklése, tamburán való megszólaltatása a tanult technikai szinten.

A hangszer hangolásának, a törzshangok helyének ismerete.

A hangsúlyos és hangsúlytalan pendítés, az egész, fél, negyed, nyolcad hangérték és szünet értékek megkülönböztetése.

Kötött és elválasztott dallamhangok alkalmazása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három különböző karakterű, egymáshoz illeszkedő gyermekdal, népdal, egyszerűbb táncdallam előadása, a tanár, illetve felsőbb évfolyamos tanuló közreműködésével, kíséretével.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyermekdalok, kis hangterjedelmű népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése, tamburán való megszólaltatása, különböző kezdőhangokról indítva, egy majd két húron, első fekvésben,

az üres húrok gyakori használatával, helyes test-, hangszer- és kéztartással, húrlefogással, pengető tartással, kétféle pengetési irány alkalmazásával.

- További követelmény a hangszer hangolásának, a törzshangok helyének, a hangsúlyos és hangsúlytalan pendítés, a pengetési irányokhoz, ujjrendhez kötődő speciális jelzések ismerete, a páros és páratlan lüktetés, az egész, fél, negyed, nyolcad hangérték és szünet értékek megkülönböztetése.

- Kötött és elválasztott dallamhangok alkalmazása.

- Improvizatív játék motivikus zenei egységekkel, dallamsorokkal, periódusokkal.

- Hangközök, köztük a kis és nagy szekund, G és D alapú hangsorok ismerete, játéka.

Ajánlott tananyag

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, előkészítő és hangszer-iskola kiadványai, hangzó melléklettel (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -, szerk.: Eredics Gábor

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

A tanulók általános iskolai ének-zene tankönyvének gyermek- és népdalanyaga.

Más, tetszőleges kis ambitusu, egyszerű ritmikájú magyar vagy déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez kötődő, gyermekdal, népdal, mérsékelt tempójú táncdallam.

Követelmény

Helyes test-, hangszer- és kéztartás, húrlefogás, pengető tartás.

A tanult gyermekdalok, népdalok éneklése, tamburán való megszólaltatása az évfolyam technikai szintjén.

A pengetési irányokhoz, ujjrendhez kötődő speciális jelzések ismerete.

A páros és páratlan lüktetés.

Hangközök, G és D alapú hangsorok ismerete, játéka.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három különböző karakterű, egymáshoz illeszkedő gyermekdal, népdal, egyszerűbb táncdallam előadása, a tanár, illetve felsőbb évfolyamos tanuló közreműködésével, kíséretével.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyermekdalok, kis hangterjedelmű népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése, tamburán való megszólaltatása, különböző kezdőhangokról indítva, két húron, első-második fekvésben, az üres húrok gyakori használatával, helyes test-, hangszer- és kéztartással, szabályos pengető fogással, húrlefogással, kétféle pengetési irány alkalmazásával.

- A hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés, kötött és elválasztott dallamhangok, az ujjrend helyes alkalmazása, a páros és páratlan lüktetés, az egész, fél, negyed, nyolcad hangérték és szünet értékek megkülönböztetése.

- Hangközök, A és E alapú hangsorok ismerete, helyes ujjrenddel történő játéka.

- A törzshangok olvasása cl -g2 hangterjedelemben, kötött (legato), és elválasztott (staccato, tenuto) dallamhangok, hangcsoportok megszólaltatása

- Hangos és halkjáték.

- Tetraton, dó- és la-pentachord hangkészletben szabad variációk, akár önálló dallamsorok, periódusok improvizálása, motívumok, dallamok azonosságának és különbségének felismerése.

Ajánlott tananyag

Szendrődi Ferenc: Tamburaiskola I. (előkészületben)

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerekhez kapcsolódó példatárai, előkészítő és hangszer-iskola kiadványai, hangzó melléklettel (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -, szerk.: Eredics Gábor

A tanulók általános iskolai ének-zene tankönyvének gyermek- és népdalanyaga.

Más, tetszőleges kis ambitusu, egyszerű ritmikájú magyar vagy déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez kötődő, gyermekdal, népdal, mérsékelt tempójú táncdallam.

Követelmény

Megfelelő testtartás, hangszertartás, kéztartás, pengető fogás.

Szabályos húrlefogás, kétféle pengetési irány alkalmazása.

Egyszólamú dallam játék pengetve.

Legato, törésmentes dallamvezetés.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három - négy különböző karakterű, egymáshoz illeszkedő gyermekdal, népdal, egyszerűbb táncdallam előadása, a tanár, illetve felsőbb évfolyamos tanuló közreműködésével, kíséretével.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kis-, és közepes hangterjedelmű népdalok, ill. hangszeres dallamok hallás utáni, és kottából történő megtanulása, megszólaltatása egyszerűbb variációkkal, azonosság, hasonlóság, különbség felismerésével, különböző kezdőhangokról indítva, a használatba vett hangtartomány fokozatos bővítésével, fekvésjáték használatával, helyes test-, hangszer- és kéztartással, szabályos pengető fogással, húrlefogással, kétféle pengetési irány alkalmazásával, a negyed hangértékek hármas pergetéssel történő kitöltésével.

- Gyakorlatok aszimmetrikus ritmusú táncdallamok megszólaltatásához hangsúlyok, belső hangsúly, alkalmazásával.

- Tizenhatod hangérték és szünet, triola, szinkópa, valamint az esztam kísérettípus ismerete.

- A hangok olvasása c1 -d2 közötti hangterjedelemben. Formai ismeretek megalapozása.

- Dó-pentachord, dó-hexachord, lá-pentachord, lá-pentaton hangsorok ismerete, hangnemek tudatosítása, dúr skálák felépítése, játéka 2#, 2b előjegyzésig.

- Együtt játék a tanárral, másik tamburás tanulóval.

Ajánlott tananyag

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, előkészítő és hangszer-iskola kiadványai, hangzó melléklettel (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -, szerk.: Eredics Gábor

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

A tanulók általános iskolai ének-zene tankönyvének gyermek- és népdalanyaga.

Más, tetszőleges kis ambitusu, egyszerű ritmikájú magyar vagy déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez kötődő, gyermekdal, népdal, mérsékelt tempójú táncdallam.

Követelmény

Szabályos húrlefogás.

Kétféle pengetési irány alkalmazása.

Egyszólamú dallamjáték, fekvésben, hármass pergetés alkalmazásával.

Hangsúlyok, belső hangsúlyok alkalmazása dallamjátékban.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Négy különböző karakterű, egymáshoz illeszkedő gyermekdal, népdal, egyszerűbb táncdallam előadása, a tanár, illetve felsőbb évfolyamos tanuló illetve brácsstambura közreműködésével.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Közepes hangterjedelmű hangszeres táncdallamok, ill. népdalok megtanulása a szokott módon, megszólaltatása stílusos díszítésekkel, variációkkal, a harmadik és negyedik fekvés igénybevételével, kvint transzpozíciók használatával.

- Aszimmetrikus ritmusú (5/8, 7/8) táncdallamok megszólaltatása, finom belső hangsúlyok alkalmazásával.

- A gyors esztam és a lassú düvő kísérettípus ismerete.

- A hangok olvasása c1 - e3 közötti hangterjedelemben.

- Kromatikus fríg hangkészletben önálló dallamsorok, periódusok improvizálása.

- Tercmenetek játéka.

- Módosított hangok használata.

- Dúr skálák felépítése, játéka 3#, 3b, összhangzatos moll skálák 2#, 2b előjegyzésig, a húr váltások, fekvésváltások könnyed technikai kivitelezésével.

- Negyed értékeken hármass és ötös pergetés alkalmazása.

- Váltóhangos díszítések.

- Az helyes ujjazat szerepének tudatosítása.

- Dúr, moll hármashangzatok ismerete.

- Halkítás - erősítés, árnyalt dinamika, helyes hangsúlyozás használata.

- A hangszín változtatás pengetés technikai ismerete, a kettőzött húron való játék meghatározó szerepének tudatosítása a népzene stílusos megszólaltatásában.

- Együtt játék a tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, népi brácsa, harmonika, dob stb.) tanulóval.

Ajánlott tananyag

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerekhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret- és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -, szerk.: Eredics Gábor

A tanulók általános iskolai ének-zene tankönyvének népdalanyaga.

Pesovár Ferenc: A juhait kereső pásztor (Székesfehérvár 1983)

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Más, tetszőleges hétfokú, egyszerű ritmikájú magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez -, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, mérsékelt tempójú népi táncdallamok, parlando-rubato népdalok hangszeres változatai.

Követelmény

Dallamjáték fekvésben, hármas és ötös pergetés alkalmazásával.

Hangsúlyok, belső hangsúlyok alkalmazása.

Díszítések, terc menetek a dallamjátékban.

A gyors esztam és dúvó kísérettípus, az aszimmetrikus ritmusképletek ismerete.

Árnyalt dinamika.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Négy különböző karakterű, köztük aszimmetrikus ritmusú, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando, rubato népdal stílusos előadása, a tanár, illetve felsőbb évfolyamos tanuló közreműködésével.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Élénkebb tempójú hangszeres táncdallamok, ill. népdalok megszólaltatása stílusos díszítésekkel, a népzenei-, előadói gyakorlatban használatos hangnemekben, az ötödik és hatodik fekvés igénybevételével, kvint transzpozíciók használatával, az üres húrok segítségével megszólaltatható bourdon többszólamúság lehetőségének kihasználásával.

- Aszimmetrikus ritmusú (7/8,9/8) táncdallamok megszólaltatása, finom belső hangsúlyok alkalmazásával.

- A gyors esztam, a lassú-, és a gyors dúvó kísérettípus ismerete, a tánc típusok formai elemzése.

- Dominánsszeptim akkordok, dúr és moll akkordok fordításainak ismerete.

- A tanult akkordmenetek felismerése kottaképről, hagyományos lejegyzésről, hallás útján.

- Az alteráció fogalma.

- A formai ismeretek bővítése.

- Skálajáték egy húron. Dúr és moll skálák 4#, 4b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban.

- Egyszerűbb akkordfogások.

- Játék f, mf, p, pp dinamikai tartományokban.

- Hangszer specifikus díszítések a kettőzött húron.

- Játék biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, koncerten és tánckísérő funkcióban a tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, népi brácsa, klarinét, furulya, duda, harmonika, cimbalom, dob, stb.) tanulókkal, hangszeres népzenei együttesel (pl. tamburazenekarral, vonós, cimbalmos együttes).

Ajánlott tananyag

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerekhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -, szerk.: Eredics Gábor (Pl. Virágvolgyi Márta: Bogyiszlói népzene)

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Horvát népzenei hagyományok Magyarországon II.CD (Vujicsics Egyesület 2004)

Összetett ritmikájú magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez-, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, élénkebb tempójú népi táncdallamok, parlando-rubato népdalok hangszeres változatai.

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó népzenei dallamtár, eredeti hangzó anyag.

Követelmény

Dallamjáték bourdon kíséret alkalmazásával.

Díszítések a kettőzött húron.

A gyors esztam a lassú és gyors dúvó egyenletes megszólaltatása.

Dinamika stílusos alkalmazása, játék a forte dinamikai tartomány használatával.

Tempótartás szóló és kísérő szerepkörben.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három igényes népzenei darab és egy önállóan összeállított táncfűzér, táncrend előadása koncerten, táncházban.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A játéktechnika tökéletesítése révén gyors tempójú hangszeres táncdallamok, megszólaltatása stílusos diatonikus és kromatikus körülírásokkal, futamokkal, triolás, a kettőzött húron szekundos díszítésekkel, a népzenei-, előadói gyakorlatban használatos hangnemekben.

- Aszimmetrikus ritmusú (7/8, 11/8) táncdallamok, parlando-robato dallamok megformálása érzékeny artikulációval, folyamatos pergetéssel, magas hangfekvéseket érintve.

- A formai ismeretek bővítése, a tánc típusok ismerete, kíséret önálló harmonizálásának, akkordmenetek felismerésének előkészítése, a moduláció fogalma, felismerése, négyeshangzatok alkalmazása.

- Dúr és moll skálák játéka 5#, 5b előjegyzésig, a húr és fekvésváltások könnyed technikai kivitelezésével, két oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.

- Akkordfogások bővítése.

- Játék ff, f, mf, p, pp dinamikai tartományokban, tiszta intonációval, az optimális hangszín megtartásával az oktávváltások során is.

- A hangterjedelem kibővítése kromatikusan c1-a3-ig.

- Hosszabb játékfolyamat teljesítése biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, koncerten és tánckísérő funkcióban a tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, klarinét, furulya, duda, harmonika, cimbalom, dob, stb.) tanulóval, népdalkörrel, hangszeres népzenei együttesel (vonós-cimbalmos együttes, vegyes összetételű zenekar stb.) tamburazenekarral.

Ajánlott tananyag

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerekhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -, szerk.: Eredics Gábor (Pl. Virágvolgyi Márta: Bogyiszlói népzene)

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Horvát népzenei hagyományok Magyarországon II.CD (Vujicsics Egyesület 2004)

Összetett ritmikájú magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez -, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, élénkebb tempójú népi táncdallamok, parlando-rubato népdalok hangszeres változatai.

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó népzenei dallamtár, eredeti hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok, kazetták (magyar, szerb, horvát, dalmát, bosnyák stb.)

Követelmény

Parlando-rubato dallamjáték pergetve.

Díszítések a kettőzött húron.

A tánc típusok ismerete.

Dinamika, artikuláció stílusos alkalmazása.

Tiszta intonáció valamennyi dinamikai tartományban.

Játék élénk tempóban, magas hangfekvéseket érintve.

Hosszabb játékfolyamatban is biztos tempótartás.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három hosszabb népzenei darab és egy táncrend, táncfűzér.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig elsajátított játéktechnikai zenei ismeretek összefoglalása, az önálló ismeretbővítés, tanulás motivációjának kialakítása (dallamtanulás, lejegyzés).

- A hatékony és eredményes gyakorlás módszereinek tudatosítása.

- A futamtechnika, díszítéstechnika fejlesztése, tempók érzékeny beállítása.

- Népzenei folyamatok elemzése, a hagyományörzés indítékainak feltárása.

- Kromatikus skálák.

- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két-két és 1/2 oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.

- Automatizmusok kialakítása különösen a húr váltások, fekvésváltások az ujjazat, a pengetés és pergetéstechnika, a helyes hangszertartás, pengetőfogás, kéztartás területén.

- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a zenei elemzés, értelmezés, a variációképzés területén is.

- Zenei, előadói élményt keltő játékfolyamat teljesítése biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Szendrői Ferenc: Tamburaiskola I. (előkészületben)

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerekhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -, szerk.: Eredics Gábor

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Horvát népzenei hagyományok Magyarországon II. CD (Vujicsics Egyesület 2004)

Magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez-, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, élénkebb tempójú népi táncdallamok, parlando-rubato népdalok hangszeres változatai.

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Helyes hangszertartás, kéztartás, pengető fogás.

A tánc típusok, kísérettípusok, az aszimmetrikus ritmusok ismerete.

Tiszta intonáció, törésmentes dallamvezetés.

A tanult hangszeres játéktechnikai elemek természetes, könnyed alkalmazása.
Hosszabb játékfolyamat teljesítése a zenei karaktereknek megfelelő előadásmóddal, biztos tempótartás.

A dinamika lehetőségek kihasználása a stílus adta kereteken belül.

Kamaraegyüttesi, zenekari közreműködés változatos módokon.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Hosszabb népzenei összeállítás és egy táncrend, táncfűzér.

BASSZPRÍMTAMBURA (ÉS CSELLÓTAMBURA)

A követelmények és a tanítás szakirányú feladatainak tekintetében a basszprímtambura és a - vele rokon zenei funkciót betöltő - csellótambura tanterv azonos a prímtambura tantervével. A prímtamburától részleges eltérő zenekari szerepük indokolja a 3. évfolyamtól az alábbi kiegészítéseket, hangsúly áthelyezéseket.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszer hangolásának ismerete, a basszprímtambura helyes tartása, a pengetés-technika transzferálása a megváltozott menzurális viszonyok kapcsán.

- Basszprím szólamok párhuzamos mozgással és ellenmozgással, heterofon dallam és tercpárhuzam, improvizatív és rögzült motívumokból építkező obligát szólam.

Követelmény

Dallamjáték fekvésben.

Hangsúlyok, belső hangsúlyok alkalmazása.

Dallam és terc szólam ismerete.

A basszprímszólam rögzült motívumainak ismerete, használata.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Négy különböző karakterű, köztük aszimmetrikus ritmusú, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando rubato népdal stílusos előadása, a tanár, illetve felsőbb évfolyamos tanuló közreműködésével.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A basszprímtambura vertikális pozíciója a tamburazenekari szólambeosztásban.

- Hangképet, hangzást, disszonancia-konzonancia váltakozását meghatározó szólamának stíluskeretei.

Követelmény

A basszprímszólam rögzült motívumainak használata.

A zenekari hangzás hiányzó, érzékeny hangjainak megtalálása.

A zenei kreativitás improvizatív megnyilvánulása a basszprím játékban.

A stílusismeret és a zenei ízlés megalapozottsága.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három igényes népzenei darab és egy önállóan összeállított táncfűzér, táncrend előadása koncerten, táncházban.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Közelítés - távolodás a prímshólam vonzásában, a harmóniamenet determinációjában.
- A terc-karakterű (tercszönyeg, tercfelhő), a kvinterősítő, a dallamot segítő basszprímshólam.
- A dallam leegyszerűsödése, augmentáltálódása, vagy dúsítása, diminúciója a basszprímshólamokban.
- A sorvégi átvezető frázisok, nyugvóhangok, ritmikai kiegészítő motívumok stilisztikai jelentősége.

Követelmény

Dallam és terc shólam, a harmóniamenet ismerete.

A zenekari hangzás hiányzó, érzékeny hangjainak megtalálása.

A stílusismeret és a zenei ízlés megalapozottsága.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három hosszabb népzenei darab és egy táncrend, táncfűzér.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A basszprím, mint szólóhangszer, mint terc-tambura.
- A basszprímshólam zenekari összetételtől függő determinációi.
- Az improvizált harmadik shólam (harmad shólam) szerepe a déli szláv tamburazenekari hagyományban.

Követelmény

Dallamismeret.

A harmonizáció ismerete.

A zenekari hangzásba való érzékeny illeszkedés.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Hosszabb népzenei összeállítás és egy táncrend, táncfűzér.

BRÁCSAMBURA

A követelmények és a tanítás szakirányú feladatainak tekintetében a brácsambura tanterv azonos a prímambura tantervével. A prímamburától eltérő zenekari szerepe - akkordikus és ritmikai kísérő funkciója - indokolja a 3. évfolyamtól az alábbi kiegészítéseket, hangsúly áthelyezéseket.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszer hangolásának ismerete, a brácestambura helyes tartása, a pengetés- pergetés technika transzferálása. Alkalmazkodás a megváltozott menzurális viszonyokhoz.
- Kíséret dúr és moll, valamint dominánsseptim akkordokkal.
- A kvint transzpozíciók készség szintű megvalósítása.
- Aszimmetrikus ritmusú (5/8, 7/8) táncdallamok kísérete, finom belső hangsúlyok alkalmazásával.
- A gyors esztam és a lassú düvő kísérettípus ismerete.
- A tanult akkordmenetek felismerése kottaképről, hagyományos lejegyzésről, hallás útján is.
- A ritmikailag pontos brácestambura játék megalapozása, a gyors és pontos harmóniaváltás előkészítése. E-dúr, e-moll, A-dúr, a-moll, D-dúr, C-dúr, Cisz-dúr, Cisz-moll, f-moll, g-moll akkordok lefogásának gyakorlása.
- Húrlefogás hüvelykujjal.

Követelmény

Az esztam, gyors esztam és düvő kísérettípus ismerete.

Egyszólamú dallam kísérete dúr, moll és dominánsseptim akkordokkal.

Hangsúlyok, belső hangsúlyok alkalmazása dallamjáték kíséretében.

Árnyalt dinamika, pontos ritmika.

Szokásos akkordmenetek, kíséreti sémák memorizálása.

A D-dúr akkord biztos, hagyományos fogása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Négy különböző karakterű, köztük aszimmetrikus ritmusú, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando, rubato népdal stílusos előadása, a tanár, illetve felsőbb évfolyamos tanuló közreműködésével.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A brácestambura vertikális pozíciója a tamburazenekari szólambeosztásban.
- Tonalitást, hangképet, hangzást, kísérettípust meghatározó szólamának stíluskeretei.
- Élénkebb tempójú hangszeres táncdallamok, ill. népdalok harmonizálása és kísérete a népzenei-, előadói gyakorlatban használatos hangnemekben.
- Aszimmetrikus ritmusú (7/8, 9/8) táncdallamok kísérete, finom belső hangsúlyok alkalmazásával.
- A gyors esztam, a lassú-, és a gyors düvő kísérettípus ismerete, a táncstípusok formai elemzése.
- Kíséret dúr és moll, valamint dominánsseptim alap akkordokkal, és fordításaikkal.
- A tanult akkordmenetek felismerése kottaképről, hagyományos lejegyzésről, hallás útján is.
- F-dúr, G-dúr, B-dúr, H-dúr, h-moll, c-moll, d-moll akkordok lefogásának gyakorlása.
- A ritmikailag pontos brácestambura játék, a gyors és pontos harmóniaváltás gyakorlása.

Követelmény

Az gyors esztam a lassú és gyors düvő kísérettípus ismerete.

Pontos, gyors harmóniaváltás.

Szokásostól eltérő akkordmenetek.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három igényes népzenei darab és egy önállóan összeállított táncfűzér, táncrend előadása koncerten, táncházban.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Bourdon-kíséret brácsstamburán.

- Hiányos akkordok használatának lehetőségei.

- A brácsstambura szerepe s sorvégi zárlatok ritmikai kiegészítő motívumok megszólaltatásában.

- Aszimmetrikus ritmusú (7/8, 11/8) táncdallamok, parlando-rubato dallamok kíséretének technikai előkészítése.

- A formai ismeretek bővítése.

- A tánc típusok ismerete.

- Kíséret az eddig tanult akkordokkal.

- A akkordmenetek önálló kialakításának, felismerésének előkészítése.

- A moduláció fogalma, felismerése.

- Négyeshangzatok és fordításuk alkalmazása.

Játék ff, f, mf, p, pp dinamikai tartományokban, tiszta intonációval.

- A tonalitásérzék fejlesztése.

- Hosszabb játék folyamat teljesítése E, A, C, D, G, dúr- és moll hármas és négyeshangzatok megszólaltatásával, biztos tempótartással, koncerten és tánc kísérő funkcióban.

Követelmény

Aszimmetrikus ritmusképletek ismerete, használata.

Dinamikai lehetőségek stílusos kihasználása.

Parlando- rubato dallamok kísérete folyamatos pergetéssel.

Biztos tempótartás.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három hosszabb népzenei darab és egy táncrend, táncfűzér.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig elsajátított játéktechnikai zenei ismeretek összefoglalása, az önálló ismeretbővítés, tanulás motivációjának kialakítása (dallamtanulás, lejegyzés, harmonizálás).

- A hatékony és eredményes gyakorlás módszereinek tudatosítása.

- A tempók érzékeny beállítása.

- Népzenei folyamatok elemzése, a hagyományörzés indítékainak feltárása.

- Automatizmusok kialakítása a helyes hangszertartás, kéztartás, tempótartás, gyors akkordváltás, ismert, vagy ismeretlen dallam rögtönzött kíséretének megvalósítása területén.

- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a harmonizálás területén.

- Zenei, előadói élményt keltő játék folyamat teljesítése biztos tempótartással változatos kamarazenei összeállításokban.

Követelmény

Automatizmusok a helyes hangszertartás, kéztartás, tempótartás, gyors akkordváltás terén.
Rögtönzött kíséret megszólaltatása.
Aszimmetrikus ritmusképletek ismerete, használata.
Önálló harmonizálás.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
Hosszabb népzenei összeállítás és egy táncrend, táncfűzér.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb Követelményeinek.

PRIMTAMBURA

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kis-, és közepes hangterjedelmű népdalok, ill. hangszeres dallamok hallás utáni, és kottából történő megtanulása, megszólaltatása egyszerűbb variációkkal, azonosság, hasonlóság, különbség felismerésével, különböző kezdőhangokról indítva, a használatba vett hangtartomány fokozatos bővítésével, fekvésjáték használatával, helyes test-, hangszer- és kéztartással, szabályos pengető fogással, húrlefogással, kétféle pengetési irány alkalmazásával, a negyed hangértékek hármas pergetéssel történő kitöltésével.
- Gyakorlatok aszimmetrikus ritmusú táncdallamok megszólaltatásához hangsúlyok, belső hangsúly, alkalmazásával. Tizenhatod hangérték és szünet, triola, szinkópa, valamint az esztam kísérettípus ismerete.
- A hangok olvasása c1-d2 közötti hangterjedelemben. Formai ismeretek megalapozása.
- Dó-pentachord, dó-hexachord, lá-pentachord, lá-pentaton hangsorok ismerete, hangnemek tudatosítása, dúr skálák felépítése, játéka 2#, 2b előjegyzésig.
- Együtt játék a tanárral, másik tamburás tanulóval.

Ajánlott tananyag

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, előkészítő és hangszer-iskola kiadványai, hangzó melléklettel (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -, szerk.: Eredics Gábor

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

A tanulók általános iskolai ének-zene tankönyvének gyermek-, és népdalanyaga.

Más, tetszőleges kis ambitusu, egyszerű ritmikájú magyar vagy déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez kötődő, gyermekdal, népdal, mérsékelt tempójú táncdallam.

Követelmény

Helyes test-, hangszer- és kéztartás.

Szabályos húrlefogás.

Kétféle pengetési irány alkalmazása.

Egyszólamú dallamjáték, fekvésben, hármas pergetés alkalmazásával.

Hangsúlyok, belső hangsúlyok alkalmazása dallamjátékban.

A negyed hangértékek hármassal történő kitöltése.

Az esztam kísérettípus ismerete.

A zenei kreativitás megnyilvánulása: variációk.

Hat és hétfokú hangkészletben szabad variációk, önálló dallamsorok, periódusok improvizálása.

A kottából történő tanulás bevezetése.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Öt különböző karakterű, egymáshoz illeszkedő gyermekdal, népdal, egyszerűbb táncdallam előadása, a tanár, illetve felsőbb évfolyamos tanuló illetve brácsastambura közreműködésével.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Közepes hangterjedelmű hangszeres táncdallamok, ill. népdalok megtanulása a szokott módon, megszólaltatása stílusos díszítésekkel, variációkkal, a harmadik és negyedik fekvés igénybevételével, kvint transzpozíciók használatával.

- Aszimmetrikus ritmusú (5/8, 7/8) táncdallamok megszólaltatása, finom belső hangsúlyok alkalmazásával.

- A gyors esztam és a lassú düvő kísérettípus ismerete.

- A hangok olvasása c1-e3 közötti hangterjedelemben. Kromatikus fríg hangkészletben önálló dallamsorok, periódusok improvizálása.

- Tercmenetek játéka.

- Módosított hangok használata.

- Dúr skálák felépítése, játéka 3#, 3b, összhangzatos moll skálák 2#, 2b előjegyzésig, a húr-váltások, fekvésváltások könnyed technikai kivitelezésével. Negyed értékeken hármassal és ötös pergetés alkalmazása.

- Váltóhangos díszítések.

- Az helyes ujjazat szerepének tudatosítása.

- Dúr, moll hármashangzatok ismerete.

- Halkítás - erősítés, árnyalt dinamika, helyes hangsúlyozás használata.

- A hangszín változtatás pengetés technikai ismerete, a kettőzött húron való játék meghatározó szerepének tudatosítása a népzene stílusos megszólaltatásában.

- Együtt játéka tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, népi brácsa, harmonika, dob, stb.) tanulóval.

Ajánlott tananyag

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerekhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -, szerk.: Eredics Gábor

A tanulók általános iskolai ének-zene tankönyvének népdalanyaga.

Pesovár Ferenc: A juhait kereső pásztor (Székesfehérvár 1983)

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Más, tetszőleges hétfokú, egyszerű ritmikájú magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez -, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, mérsékelt tempójú népi táncdallamok, parlando-rubato népdalok hangszeres változatai.

Követelmény

Dallamjáték fekvésben, hármas és ötös pergetés alkalmazásával.

Hangsúlyok, belső hangsúlyok alkalmazása.

Díszítések, terc menetek a dallamjátékban.

A gyors esztam és dúvó kísérettípus, az aszimmetrikus ritmusképletek ismerete.

Árnyalt dinamika.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Négy különböző karakterű, köztük aszimmetrikus ritmusú, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando, rubato népdal stílusos előadása, a tanár, illetve felsőbb évfolyamos tanuló közreműködésével.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Élénkebb tempójú hangszeres táncdallamok, ill. népdalok megszólaltatása stílusos díszítésekkel, a népzenei-, előadói gyakorlatban használatos hangnemekben, az ötödik és hatodik fekvés igénybevételével, kvint transzpozíciók használatával, az üres húrok segítségével megszólaltatható bourdon többszólamúság lehetőségének kihasználásával.

- Aszimmetrikus ritmusú (7/8, 9/8) táncdallamok megszólaltatása, finom belső hangsúlyok alkalmazásával. A gyors esztam, a lassú-, és a gyors dúvó kísérettípus ismerete, a tánc típusok formai elemzése.

- Dominánsszeptim akkordok, dúr és moll akkordok fordításainak ismerete.

- A tanult akkordmenetek felismerése kottaképről, hagyományos lejegyzésről, hallás útján.

- Az alteráció fogalma.

- A formai ismeretek bővítése.

- Skálajáték egy húron. Dúr és moll skálák 4#, 4b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban.

- Egyszerűbb akkordfogások.

- Játék f, mf, p, pp dinamikai tartományokban.

- Hangszer specifikus díszítések a kettőzött húron.

- Játék biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, koncerten és tánc kíséző funkcióban a tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, népi brácsa, klarinét, furulya, duda, harmonika, cimbalom, dob, stb.) tanulóval, hangszeres népzenei együttesel (pl. tamburazenekarral, vonós, cimbalmos együttes).

Ajánlott tananyag

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerekhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -, szerk.: Eredics Gábor (Pl. Virág völgyi Márta: Bogviszlói népzene)

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Horvát népzenei hagyományok Magyarországon II.CD (Vujicsics Egyesület 2004)

Összetett ritmikájú magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez -, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, élénkebb tempójú népi táncdallamok, parlando-rubato népdalok hangszeres változatai.

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó népzenei dallamtár, eredeti hangzó anyag.

Követelmény

Dallamjáték bourdon kíséret alkalmazásával.
 Díszítések a kettőzött húron.
 Skálajátékegy húron. Dúr és moll skálák 4#, 4b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban.
 Egyszerűbb akkordfogások.
 Játék f, mf, p, pp dinamikai tartományokban.
 A gyors esztam a lassú és gyors düvő egyenletes megszólaltatása.
 Dinamika stílusos alkalmazása, játék a forte dinamikai tartomány használatával.
 Tempótartás szóló és kísérő szerepkörben.
 Az alteráció fogalmának ismerete.
 A formai ismeretek bővítése.
 A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
 - Három igényes népzenei darab és egy önállóan összeállított táncfüzér, táncrend előadása koncerten, táncházban.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A játéktechnika tökéletesítése révén gyors tempójú hangszeres táncdallamok, megszólaltatása stílusos diatonikus és kromatikus körülírásokkal, futamokkal, triolás, a kettőzött húron szekundos díszítésekkel, a népzenei-, előadói gyakorlatban használatos hangnemekben.
- Aszimmetrikus ritmusú (7/8, 11/8) táncdallamok, parlando-rubato dallamok megformálása érzékeny artikulációval, folyamatos pergetéssel, magas hangfekvéseket érintve.
- A formai ismeretek folyamatos bővítése, a táncstípusok ismerete, kíséret önálló harmonizálásának, akkordmenetek felismerésének előkészítése, a moduláció fogalma, felismerése, négyeshangzatok alkalmazása.
- Dúr és moll skálák játéka 5#, 5b előjegyzésig, a húr és fekvésváltások könnyed technikai kivitelezésével, két oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.
- Akkordfogások bővítése.
- Játék ff, f, mf, p, pp dinamikai tartományokban, tiszta intonációval, az optimális hangszín megtartásával az oktáv váltások során is.
- A hangterjedelem kibővítése kromatikusan c1-a3-ig.

Hosszabb játékfolyamat teljesítése biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, koncerten és tánckísérő funkcióban a tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, klarinét, furulya, duda, harmonika, cimbalom, dob, stb.) tanulóval, népdalkörrel, hangszeres népzenei együttesel (vonós-cimbalmos együttes, vegyes összetételű zenekar stb.) tamburazenekarral.

Ajánlott tananyag

Szendrődi Ferenc: Tamburaiskola I. (előkészületben)

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerekhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -, szerk.: Eredics Gábor (Pl. Virág völgyi Márta: Bogviszlói népzene)

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Horvát népzenei hagyományok Magyarországon II. CD (Vujicsics Egyesület 2004)

Összetett ritmikájú magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez -, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, élénkebb tempójú népi táncdallamok, parlando-rubato népdalok hangszeres változatai.

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó népzenei dallamtár, eredeti hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok, kazetták (magyar, szerb, horvát, dalmát, bosnyák stb.)

Követelmény

Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig.

Húr és fekvésváltások könnyed technikai kivitelezéssel.

Parlando-rubato dallamjáték pergetve.

Díszítések a kettőzött húron.

A tánc típusok ismerete.

Dinamika, artikuláció stílusos alkalmazása.

Tiszta intonáció valamennyi dinamikai tartományban.

Játék élénk tempóban, magas hangfekvéseket érintve.

Hosszabb játékfolyamatban is biztos tempótartás.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

A moduláció fogalma, felismerése

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három hosszabb népzenei darab és egy táncrend, táncfűzér.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig elsajátított játéktechnikai zenei ismeretek összefoglalása, az önálló ismeretbővítés, tanulás motivációjának kialakítása (dallamtanulás, lejegyzés).

- A hatékony és eredményes gyakorlás módszereinek tudatosítása.

- A futamtechnika, díszítéstechnika fejlesztése, tempók érzékeny beállítása. Népzenei folyamatok elemzése, a hagyományörzés indítékainak feltárása.

- Kromatikus skálák.

- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két-két és 1/2 oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.

- Automatizmusok kialakítása különösen a húrváltások, fekvésváltások az ujjazat, a pengetés és pergetéstechnika, a helyes hangszertartás, pengetőfogás, kéztartás területén.

- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a zenei elemzés, értelmezés, a variációképzés területén is.

- Zenei, előadói élményt keltő játékfolyamat teljesítése biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Szendrődi Ferenc: Tamburaiskola I. (előkészületben)

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerekhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -, szerk.: Eredics Gábor

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Horvát népzenei hagyományok Magyarországon II. CD (Vujicsics Egyesület 2004)

Magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnépéhez, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, élénkebb tempójú népi táncdallamok, parlando-rubato népdalok hangszeres változatai.

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag. Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza) Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Helyes hangszertartás, kéztartás, pengető fogás.

A tánc típusok, kísérettípusok, az aszimmetrikus ritmusok ismerete.

Tiszta intonáció, törésmentes dallamvezetés.

A tanult hangszeres játéktechnikai elemek természetes, könnyed alkalmazása.

Hosszabb játékfolyamat teljesítése a zenei karaktereknek megfelelő előadásmóddal, biztos tempótartás.

A dinamika lehetőségek kihasználása a stílus adta kereteken belül.

Kamaraegyüttesi, zenekari közreműködés változatos módokon.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

A hangszernek megfelelő népi dallamok stílushű előadása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Hosszabb népzenei összeállítás és egy táncrend, táncfűzér.

BASSZPRÍMTAMBURA (ÉS CSELLÓTAMBURA)

A követelmények és a tanítás szakirányú feladatainak tekintetében a basszprímtambura és a - vele rokon zenei funkciót betöltő - csellótambura tanterv azonos a prímtambura tantervével. A prímtamburától részleges eltérő zenekari szerepük indokolja a 3. évfolyamtól az alábbi kiegészítéseket, hangsúly áthelyezéseket.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszer hangolásának ismerete, a basszprímtambura helyes tartása, a pengetés-technika transzferálása a megváltozott menzurális viszonyok kapcsán.

- Basszprím szólamok párhuzamos mozgással és ellenmozgással, heterofon dallam és terc párhuzam, improvizatív és rögzült motívumokból építkező obligát szólam.

Követelmény

A hangszer hangolásának, helyes tartásának, a pengetés-technikájának ismerete.

Dallamjáték fekvésben.

Hangsúlyok, belső hangsúlyok alkalmazása.

Dallam és terc szólam ismerete.

A basszprímszólam rögzült motívumainak ismerete, használata.

Együttműködés a prímtamburával.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Négy különböző karakterű, köztük aszimmetrikus ritmusú, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando, rubato népdal stílusos előadása, a tanár, illetve felsőbb évfolyamos tanuló közreműködésével.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A basszprímtambura vertikális pozíciója a tamburazenekari szólambeosztásban.

Hangképet, hangzást, disszonancia-konzonancia váltakozását meghatározó szólamának stíluskeretei.

Követelmény

A basszprímszólam rögzült motívumainak használata.

A zenekari hangzás hiányzó, érzékeny hangjainak megtalálása.

A zenei kreativitás improvizatív megnyilvánulása a basszprím játékban.

A stílusismeret és a zenei ízlés megalapozottsága.

A együttműködés, nyitottság, empátia a zenekari játékban.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három igényes népzenei darab és egy önállóan összeállított táncfűzér, táncrend előadása koncerten, táncházban.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Közelítés - távolodás a prímszólam vonzásában, a harmóniamenet determinációjában.

- A terc-karakterű (tercszönyeg, tercfelhő), a kvinterősítő, a dallamot segítő basszprímszólam.

- A dallam leegyszerűsödése, augmentálódása, vagy dúsítása, diminúciója a basszprímszólamokban.

- A sorvégi átvezető frázisok, nyugvóhangok, ritmikai kiegészítő motívumok stilisztikai jelentősége.

Követelmény

Dallam és terc szólam, a harmóniamenet ismerete.

A zenekari hangzás hiányzó, érzékeny hangjainak megtalálása.

A stílusismeret és a zenei ízlés megalapozottsága.

A repertoár folyamatos bővítése.

A magyar népzenei anyag eredeti felvételekből való megismerése.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három hosszabb népzenei darab és egy táncrend, táncfűzér.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A basszprím, mint szólóhangszer, mint terc-tambura.

- A basszprímszólam zenekari összetételtől függő determinációi.

- Az improvizált harmadik szólam (harmad szólam) szerepe a déli szláv tamburazenekari hagyományban.

Követelmény

Dallamismeret.

A harmonizáció ismerete.

A zenekari hangzás hiányzó, érzékeny hangjainak megtalálása.
A repertoár folyamatos bővítése.
A nemzetiségi népzenei anyag eredeti felvételekből való megismerése.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
- Hosszabb népzenei összeállítás és egy táncrend, táncfűzer.

BRÁCSTAMBURA

A követelmények és a tanítás szakirányú feladatainak tekintetében a brácstambura tanterv azonos a prímstambura tantervével. A prímstamburától eltérő zenekari szerepe - akkordikus és ritmikai kísérő funkciója - indokolja a 3. évfolyamtól az alábbi kiegészítéseket, hangsúly áthelyezéseket.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszer hangolásának ismerete, a brácstambura helyes tartása, a pengetés- pergetés technika transzferálása. Alkalmazkodás a megváltozott menzurális viszonyokhoz.
- Kíséret dúr és moll, valamint dominánsseptim akkordokkal.
- A kvint transzpozíciók készség szintű megvalósítása. Aszimmetrikus ritmusú (5/8, 7/8) táncdallamok kísérete, finom belső hangsúlyok alkalmazásával.
- A gyors esztam és a lassú düvő kísérettípus ismerete.
- A tanult akkordmenetek felismerése kottaképről, hagyományos lejegyzésről, hallás útján is.
- A ritmikailag pontos brácstambura játék megalapozása, a gyors és pontos harmóniaváltás előkészítése.
- E-dúr, e-moll, A-dúr, a-moll, D-dúr, C-dúr, Cisz-dúr, Cisz-moll, f-moll, g-moll akkordok lefogásának gyakorlása.
- Húrlefogás hüvelykujjal.

Követelmény

Az esztam, gyors esztam és düvő kísérettípus ismerete.
Egyszólamú dallam kísérete dúr, moll és dominánsseptim akkordokkal.
Hangsúlyok, belső hangsúlyok alkalmazása dallamjáték kíséretében.
Árnyalt dinamika, pontos ritmika.
Szokásos akkordmenetek, kíséreti sémák memorizálása.
A tanult akkordok biztos intonálása.
A repertoár folyamatos bővítése.
A magyar népzenei anyag eredeti felvételekből való megismerése.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
- Négy különböző karakterű, köztük aszimmetrikus ritmusú, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando, rubato népdal stílusos előadása, a tanár, illetve felsőbb évfolyamos tanuló közreműködésével.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A brácestambura vertikális pozíciója a tamburazenekari szólambeosztásban.
- Tonalitást, hangképet, hangzást, kísérettípust meghatározó szólamának stíluskeretei.
- Élénkebb tempójú hangszeres táncdallamok, ill. népdalok harmonizálása és kísérete a népzenei-, előadói gyakorlatban használatos hangnemekben.
- Aszimmetrikus ritmusú (7/8, 9/8) táncdallamok kísérete, finom belső hangsúlyok alkalmazásával.
- A gyors esztam, a lassú-, és a gyors dúvó kísérettípus ismerete, a tánc típusok formai elemzése.
- Kíséret dúr és moll, valamint dominánsseptim alap akkordokkal, és fordításaikkal.
- A tanult akkordmenetek felismerése kottaképről, hagyományos lejegyzésről, hallás útján is.
- F-dúr, G-dúr, B-dúr, H-dúr, h-moll, c-moll, d-moll akkordok lefogásának gyakorlása. A ritmikailag pontos brácestambura játék, a gyors és pontos harmóniaváltás gyakorlása.

Követelmény

Az gyors esztam a lassú és gyors dúvó kísérettípus ismerete.

Aszimmetrikus ritmusú táncdallamok kísérete.

Pontos, gyors harmóniaváltás.

Szokásostól eltérő akkordmenetek.

A tanult akkordmenetek felismerése kottaképről, hagyományos lejegyzésről, hallás útján is.

A tanult tánc típusok formai elemzése.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

A repertoár folyamatos bővítése.

A nemzetiségi népzenei anyag eredeti felvételekből való megismerése.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három igényes népzenei darab és egy önállóan összeállított táncfüzér, táncrend előadása koncerten, tánc házában.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Bourdon-kíséret brácestamburán.
- Hiányos akkordok használatának lehetőségei.
- A brácestambura szerepe s sorvégi záratok ritmikai kiegészítő motívumok megszólaltatásában.
- Aszimmetrikus ritmusú (7/8, 11/8) táncdallamok, parlando-rubato dallamok kísérete.
- Kíséret az eddig tanult akkordokkal.
- A akkordmenetek önálló kialakításának, felismerésének előkészítése.
- A moduláció fogalma, felismerése.
- Négyeshangzatok és fordításaik alkalmazása.
- Játék ff, f, mf, p, pp dinamikai tartományokban, tiszta intonációval.
- A tonalitás érzékének fejlesztése.
- Hosszabb játékfolyamat teljesítése E, A, C, D, G, dúr- és moll hármas és négyeshangzatok megszólaltatásával, biztos tempótartással, koncerten és tánc kísérő funkcióban.

Követelmény

Aszimmetrikus ritmusképletek ismerete, használata.

Dinamikai lehetőségek stílusos kihasználása.

Parlando- rubato dallamok kísérete folyamatos pergetéssel.

Biztos tempótartás.
Négyeshangzatok és fordításaik alkalmazása.
A moduláció fogalma, felismerése.
A formai ismeretek bővítése.
A tanult tánc típusok ismerete.
Szabad kíséret az eddig tanult akkordokkal zenekari felállásban.

Az év végi vizsga javasolt anyaga
Három hosszabb népzenei darab és egy táncrend, táncfüzér.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig elsajátított játéktechnikai zenei ismeretek összefoglalása, az önálló ismeretbővítés, tanulás motivációjának kialakítása (dallamtanulás, lejegyzés, harmonizálás).
- A hatékony és eredményes gyakorlás módszereinek tudatosítása.
- A tempók érzékeny beállítása.
- Népzenei folyamatok elemzése, a hagyományörzés indítékainak feltárása.
- Automatizmusok kialakítása a helyes hangszertartás, kéztartás, tempótartás, gyors akkordváltás, ismert, vagy ismeretlen dallam rögtönzött kíséretének megvalósítása területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a harmonizálás területén.
- Zenei, előadói élményt keltő játék folyamat teljesítése biztos tempótartással változatos kamarazenei összeállításokban.

Követelmény

Automatizmusok a helyes hangszertartás, kéztartás, tempótartás, gyors akkordváltás terén.

Rögtönzött kíséret megszólaltatása.

Aszimmetrikus ritmusképletek ismerete, használata.

Önálló harmonizálás.

Zenei, előadói élményt keltő játék biztos tempótartással változatos kamarazenei összeállításokban.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két hosszabb népzenei összeállítás és egy táncrend, táncfüzér.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a közép-európai tamburafélék kialakulásának történetét, típusait és zenei dialektusait,
- a tamburazene hazai hangzó, lejegyzett és elméleti forrásanyagát, valamint az általános népzenei irodalmat.

Legyen képes

- laza pengetésre, kiegyensúlyozott pergetésre,
- könnyed és magabiztos hangszerkezelésre,
- különféle hangsorokat egy oktáv terjedelemben tisztán és pergőn játszani,
- a használatos hangzatok és harmóniák lefogására,
- a hangszernek megfelelő népi dallamok stílushű előadására,
- kontrajáték esetén a tempótartásra és gyors harmóniaváltásokra,

- tájékozódni a teljes fogólap fekvéslehetőségeiben,
- szóló és kíséző szerepkört ellátni különféle hangszeres együttesekben,
- zenekarral énekszólistát kísélni,
- zenekarral táncot kísélni.

Rendelkezzék

- stílusismerettel,
- képzelőerővel,
- magas szintű technikával,
- előadói készséggel, tapasztalattal,
- korának megfelelő önállósággal a zenei anyag kiválasztásában és a megszólaltatás színvonalában.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak bemutatásával:

- egy élénk tempójú táncdallam,
- egy mérsékelt tempójú táncdallam,
- egy párlandó, rubato népzenei dallam,
- egy szabadon választott népzenei darab,
- egy kamaradarab, kíséző belső szólam feladatkörét ellátva.

Az alapfokú művészeti vizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Tambura főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy élénk tempójú táncdallam,
- Egy mérsékelt tempójú táncdallam terc és szext dallammozgásokkal
- Egy parlando, rubato népzenei dallam,
- Egy szabadon választott népzenei darab, igényes basszus-szólammal
- Egy kamaradarab, kíséző feladatkörben. A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy élénk tempójú táncdallam,
- Egy mérsékelt tempójú táncdallam terc és szext dallammozgásokkal,
- Egy parlando, rubato népzenei dallam,
- Egy szabadon választott népzenei darab, igényes basszus-szólammal,
- Egy kamaradarab, kíséző feladatkörben. A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,

- jobb- és balkéz-technika,
- technikai felkészültség,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe. „B” tagozat Követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozat szintjét.

PRIMTAMBURA

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, önálló tanulmányozása.
- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.
- A biztos ízlés, a muzikalitás erősítése.
- Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása.
- A népzenei hagyomány elemzése.
- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két - két és 1/2 oktávon élénk tempóban.
- Automatizmusok kialakítása különösen a húr váltások, fekvésváltások az ujjazat, a pengetés és pergetéstechnika, a helyes hangszertartás, pengetőfogás, kéztartás területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban.
- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás.
- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Horvát népzenei hagyományok Magyarországon II.CD (Vujicsics Egyesület 2004)

Fonogrammok a Bánátból 1912 / Szerb zenei Hagyományok I. CD-ROM (Vujicsics Egyesület, Eredics Gábor 2004)

Magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez-, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, élénkebb tempójú népi táncdallamok, parlando-rubato népdalok hangszeres változatai.

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Az alapfok évfolyamaiban elért technikai és zenei színvonal fejlődése.

Az önálló zenei tevékenység belső feltételeinek kialakulása.

Hatékony hallás utáni tanulás.

Szín gazdag játék.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

8. évfolyam A tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok önálló tanulmányozása.
- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.

- Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása.

- A népzenei hagyomány elemzése.

- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két - két és 1/2 oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.

- Automatizmusok kialakítása különösen a húrváltások, fekvésváltások az ujjazat, a pengetés és pergetéstechnika, a helyes hangszertartás, pengetőfogás, kéztartás területén.

- Szín gazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval.

- Az önállóság megszerzése a zenei elemzés, értelmezés, a variációképzés területén is.

- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése. Vokálisan-, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.

- Mennyiségileg is számottevő dallamismeret.

- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Horvát népzenei hagyományok Magyarországon II. CD (Vujicsics Egyesület 2004)

Fonogrammok a Bánátból 1912 / Szerb zenei Hagyományok I. CD-ROM (Vujicsics Egyesület, Eredics Gábor 2004)

Magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez-, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, élénkebb tempójú népi táncdallamok, parlando-rubato népdalok hangszeres változatai.

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

A hangszertechnika folyamatos fejlődése.

Az önálló zenei tevékenység belső feltételeinek kialakulása.

Hatékony és eredményes önálló gyakorlási módszerek alkalmazása.

Hatékony hallás utáni tanulás eredeti felvételekről, biztos kottaolvasási készség.

Saját lejegyzések készítése.

Szín gazdag játék, differenciált dinamika, fejlett hangszínkultúra.

Differenciált, mennyiségileg is számottevő dallamismeret.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok, elméleti szakirodalom önálló tanulmányozása.

- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.

- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése.

- Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása.

- Virtuóz játéktechnika kialakítása.

- A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igényének felkeltése.

- Dúr és moll skálák játéka, két - két és 1/2 oktávon élénktempóban, hármashangzat felbontással.

- Automatizmusok kialakítása különösen a húr váltások, fekvésváltások az ujjazat, a pengetés és pergetéstechnika, a helyes hangszertartás, pengetőfogás, kéztartás területén.

- Szín gazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a zenei elemzés, értelmezés, a variációképzés területén is.

- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés, a világos megformálás, a differenciált dinamika, a fejlett hangszínkultúra iránt. A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése.

- Vokálisan-, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.

- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Horvát népzenei hagyományok Magyarországon II.CD (Vujicsics Egyesület 2004)

Fonogrammok a Bánátból 1912 / Szerb zenei Hagyományok I. CD-ROM (Vujicsics Egyesület, Eredics Gábor 2004)

Magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez-, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, élénkebb tempójú népi táncdallamok, parlando-rubato népdalok hangszeres változatai.

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)
Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

A biztos hangszerteknika folyamatos kialakulása.

A pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés, a világos megformálás, a differenciált dinamika fejlesztése.

Hatékony és eredményes önálló gyakorlási módszer elsajátítása.

Biztos hallás utáni tanulás, a kottaolvasási készség folyamatos fejlődése.

Szín gazdag játék, differenciált dinamika, fejlett hangszínkultúra.

Tudatos repertoárbővítés.

Önálló zenei elemzés, értelmezés.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

A hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igénye.

A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok, elméleti szakirodalom önálló tanulmányozása. A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.

- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.

- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése. Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása. Virtuóz játéktechnika kialakítása.

- A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igényének felkeltése.

- Dúr és moll skálák játéka, két - két és 1/2 oktávon élénktempóban, hármashangzat felbontással.

- Automatizmusok kialakítása különösen a húr váltások, fekvésváltások az ujjazat, a pengetés és pergetéstechnika, a helyes hangszertartás, pengetőfogás, kéztartás területén.

- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés, a világos megformálás, a differenciált dinamika, a fejlett hangszínkultúra iránt.

- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése. Vokálisan-, vagy más hangszereken megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.

- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerep körben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Horvát népzenei hagyományok Magyarországon II.CD (Vujicsics Egyesület 2004)

Fonogrammok a Bánátról 1912 / Szerb zenei Hagyományok I. CD-ROM (Vujicsics Egyesület, Eredics Gábor 2004)

Magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez-, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, élénkebb tempójú népi táncdallamok, parlando-rubato népdalok hangszerez változatai.

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Virtuóz játéktechnika.

Telt, erőteljes hang, kifejező játékmód

Önállóság a zenei tevékenység minden területén: gyakorlás, repertoár bővítés, tanulás, előadás szerkesztése.

Szín gazdag játék, differenciált dinamika, fejlett hangszínkultúra.

A magyar és nemzetiségi népzenei hagyománynak a hangszer irodalmán túlmutató, elmélyült ismerete.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

BASSZPRIMTAMBURA (ÉS CSELLÓTAMBURA)

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Basszprímtamburák munkamegosztása.
- A csellótambura szólam megjelenése, hangképet, hangzást, basszprím szólamot meghatározó hangfekvése.
- Az akkordikus szólam, zengő kvartok, kvintek a basszprímszólamban.
- A sematikus szólam, a tévelygő, invenció nélküli szólam, a stílusismeret nélküli szólam.

Követelmény

Az alapfok évfolyamaiban elért színvonal megőrzése.

Dallam és terc szólam, a harmóniamenet ismerete.

Mennyiségileg is számottevő dallamismeret.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Basszprímtamburák munkamegosztása.

- A csellótambura szólam megjelenése, hangképet, hangzást, basszprím szólamot meghatározó hangfekvése.

- Az akkordikus szólam, zengő kvartok, kvintek a basszprímszólamban.
- A kettőzött húr adta lehetőségek kihasználása a dallamdíszítés terén.
- A sematikus szólam, a tévelygő, invenció nélküli szólam, a stílusismeret nélküli szólam.
- A virtuozitás lehetőségei, stíluskeretei a tamburazenekari hagyományban.

Követelmény

A hangszerteknikai és zenei szint folyamatos fejlődése.

A basszprím és csellótambura szólam rögzült motívumainak ismerete, használata.

Az önálló zenei tevékenység belső feltételeinek kialakulása.

Eredményes gyakorlási módszer elsajátítása.

Szingazdag játék.

Mennyiségileg is számottevő dallamismeret.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A virtuozitás lehetőségei, stíluskeretei a tamburazenekari hagyományban.
- Kamarazenei lehetőségek a basszprím és csellótamburán.
- Az akkordikus szólam, zengő kvartok, kvintek a basszprímszólamban.
- A kettőzött húr adta lehetőségek kihasználása a dallamdíszítés terén.
- A sematikus szólam, a tévelygő, invenció nélküli szólam, a stílusismeret nélküli szólam.
- A basszprím és csellótambura szólam, mint a zenei alkotóerő megnyilvánulása.

Követelmény

A hangszerteknikai és zenei szint folyamatos fejlődése.

A basszprím és csellótambura szólam rögzült motívumainak ismerete, használata.

Szingazdag játék, differenciált dinamika.

A zenei kreativitás improvizatív megnyilvánulása a basszprím és csellótambura játékban.

Az önálló zenei tevékenység megnyilvánulása a gyakorlás és önálló tanulás terén.

Biztos kottaolvasási készség.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó, variált, improvizatív hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Basszprímtamburák munkamegosztása.

- A csellótambura szólam megjelenése, hangképet, hangzást, basszprím szólamot meghatározó hangfekvése. A virtuozitás lehetőségei, stíluskeretei a tamburazenekari hagyományban.

- Kamarazenei lehetőségek a basszprím és csellótamburán.
- Az akkordikus szólam, zengő kvartok, kvintek a basszprímszólamban.
- A kettőzött húr adta lehetőségek kihasználása a dallamdíszítés terén.
- A sematikus szólam, a tévelygő, invenció nélküli szólam, a stílusismeret nélküli szólam.
- A basszprím és csellótambura szólam, mint a zenei alkotóerő megnyilvánulása.

Követelmény

Virtuóz hangszerjáték.

A basszprím és csellótambura szólam rögzült motívumainak ismerete, használata.

Biztos kottaolvasási és lejegyzési készség.

Szín gazdag játék, differenciált dinamika, fejlett hangszínkultúra.

A magyar és nemzetiségi népzenei hagyománynak a hangszer irodalmán túlmutató, elmélyült ismerete.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás improvizatív megnyilvánulása a basszprím és csellótambura játékban.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

PRIMTAMBURA

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, önálló tanulmányozása.
- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.
- Az önállóság a erősítése.
- Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása.
- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés a tiszta, világos megformálás iránt.
- A jó megfigyelőkészség, memória.
- Gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése.
- Dúr és moll skálák játéka, két - két és 1/2 oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.
- Automatizmusok kialakítása különösen a húr váltások, fekvésváltások területén.
- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Vujicsics Tihámér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Horvát népzenei hagyományok Magyarországon II.CD (Vujicsics Egyesület 2004)

Fonogrammok a Bánátból 1912 / Szerb zenei Hagyományok I. CD-ROM (Vujicsics Egyesület, Eredics Gábor 2004)

Magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez-, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, élénkebb tempójú népi táncdallamok, parlando-rubato népdalok hangszeres változatai.

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Az alapfok évfolyamaiban elért színvonal fejlődése.

Az önálló zenei tevékenység belső feltételeinek kialakulása.

Eredményes gyakorlási módszer elsajátítása.

Hatékony hallás utáni tanulás, biztos kottaolvasási készség.

Folyamatosan, önállóan is bővített dallamismeret.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok, önálló tanulmányozása.

- A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.

- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.

- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése.

- Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása.

- A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igényének felkeltése.

- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két - két és 1/2 oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.

- Automatizmusok kialakítása különösen a húrváltások, fekvésváltások az ujjazat, a pengetés és pergetéstechnika, a helyes hangszertartás, pengetőfogás, kéztartás területén.

- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a zenei elemzés, értelmezés, a variációképzés területén is.

- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése. Vokálisan-, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.

- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Horvát népzenei hagyományok Magyarországon II.CD (Vujicsics Egyesület 2004)

Fonogrammok a Bánátból 1912 / Szerb zenei Hagyományok I. CD-ROM (Vujicsics Egyesület, Eredics Gábor 2004)

Magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez-, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, élénkebb tempójú népi táncdallamok, parlando-rubato népdalok hangszeres változatai.

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza) Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek csiszolása.

Önálló zenei tevékenység a gyakorlásban és tanulásban.

Biztos kottaolvasási és írási készség.

Szingazdag játék, differenciált dinamika.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok, elméleti szakirodalom önálló tanulmányozása. A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.

- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.

- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése. Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása. A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igényének felkeltése.

- Dúr és moll skálák játéka, két - két és 1/2 oktávon élénktempóban, hármashangzat felbontással.

- Automatizmusok kialakítása különösen a húrváltások, fekvésváltások az ujjazat, a pengetés és pergetéstechnika, a helyes hangszertartás, pengetőfogás, kéztartás területén.

- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a zenei elemzés, értelmezés, a variációképzés területén is.

- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés, a világos megformálás, a differenciált dinamika, a fejlett hangszínkultúra iránt.

- Mennyiségileg is számottevő dallamismeret.

- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Horvát népzenei hagyományok Magyarországon II.CD (Vujicsics Egyesület 2004)

Fonogrammok a Bánátból 1912 / Szerb zenei Hagyományok I. CD-ROM (Vujicsics Egyesület, Eredics Gábor 2004)

Magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez-, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, élénkebb tempójú népi táncdallamok, parlando-rubato népdalok hangszerezési változatai.

Bármilyen más, a helyi és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Virtuóz játéktechnika kialakítása

Önállóság a gyakorlásban, a tanulásban, az iskolán kívül zenei tevékenységek szervezésében.

Szín gazdag játék, differenciált dinamika, fejlett hangszínkultúra.

Mennyiségileg is számottevő dallam- és stílusismeret.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Vokálisan-, vagy más hangszereken megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok, elméleti szakirodalom önálló tanulmányozása. A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.

- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.

- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése. Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása. Virtuóz játéktechnika kialakítása.

- A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igényének felkeltése.

- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két - két és 1/2 oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.

- Automatizmusok kialakítása különösen a húr váltások, fekvésváltások az ujjazat, a pengetés és pergetéstechnika, a helyes hangszertartás, pengetőfogás, kéztartás területén.

- Szín gazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a zenei elemzés, értelmezés, a variációképzés területén is.

- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés, a világos megformálás, a differenciált dinamika, a fejlett hangszínkultúra iránt.

- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése. Vokálisan-, vagy más hangszereken megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.

- Mennyiségileg is számottevő dallamismeret.

- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Vujicsics Tihamér: A magyarországi délszlávok zenei hagyományai (Budapest 1978)

Horvát népzenei hagyományok Magyarországon II.CD (Vujicsics Egyesület 2004)
Fonogrammok a Bánátból 1912 / Szerb zenei Hagyományok I. CD-ROM (Vujicsics Egyesület, Eredics Gábor 2004)

Magyar vagy valamely déli szláv kisebbséghez, szomszédnéphez-, ill. más etnikumhoz kötődő, tamburán előadható, élénkebb tempójú népi táncdallamok, parlando-rubato népdalok hangszerezési változatai.

Bármilyen más, a helyi és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Virtuóz játéktechnika.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

Biztos hallás utáni tanulás, a kottaolvasási készség folyamatos fejlődése.

Biztos tempótartás szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Mennyiségileg is számottevő dallamismeret a magyar és nemzetiségi népzenei dialektusokon belül.

Vokálisan-, vagy más hangszereken megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.

A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának folyamatos megismerése.

A népzenei hagyomány tanult tájegységeinek, műfajainak, dallamtípusainak elemzése.

Tudatos, elkötelezett hagyományörzés.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

BASSZPRIMTAMBURA (ÉS CSELLÓTAMBURA)

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Basszprímtamburák munkamegosztása.

- A csellótambura szólam megjelenése, hangképet, hangzást, basszprím szólamot meghatározó hangfekvése.

- Kamarazenei lehetőségek a basszprím és csellótamburán.

- Az akkordikus szólam, zengő kvartok, kvintek a basszprímszólamban.

Követelmény

Az alapfok évfolyamaiban elért színvonal fejlődése.

Az önálló zenei tevékenység belső feltételeinek kialakulása.

Eredményes gyakorlási módszer elsajátítása.

Hatékony hallás utáni tanulás, biztos kottaolvasási készség.

Folyamatosan, önállóan is bővített dallamismeret.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kamarazenei lehetőségek a basszprím és csellótamburán.
- Az akkordikus szólam, zengő kvartok, kvintek a basszprímszólamban.
- A kettőzött húr adta lehetőségek kihasználása a dallamdíszítés terén.

Követelmény

Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek csiszolása.

Önálló zenei tevékenység a gyakorlásban és tanulásban.

Biztos kottaolvasási és írási készség.

Szingazdag játék, differenciált dinamika.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kamarazenei lehetőségek a basszprím és csellótamburán.
- Az akkordikus szólam, zengő kvartok, kvintek a basszprímszólamban.
- A kettőzött húr adta lehetőségek kihasználása a dallamdíszítés terén.
- A sematikus szólam, a tévelygő, invenció nélküli szólam, a stílusismeret nélküli szólam.

Követelmény

Virtuóz játéktechnika kialakítása

Önállóság a gyakorlásban, a tanulásban, az iskolán kívül zenei tevékenységek szervezésében.

Szingazdag játék, differenciált dinamika, fejlett hangszínkultúra.

Mennyiségileg is számottevő dallam- és stílusismeret.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Vokálisan-, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A virtuozitás lehetőségei, stíluskeretei a tamburazenekari hagyományban.
- Kamarazenei lehetőségek a basszprím és csellótamburán.
- A basszprím és csellótambura szólam, mint a zenei alkotóerő megnyilvánulása.

Követelmény

Virtuóz játéktechnika.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

Biztos hallás utáni tanulás, a kottaolvasási készség folyamatos fejlődése.

Biztos tempótartás szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Mennyiségileg is számottevő dallamismeret a magyar és nemzetiségi népzenei dialektusokon belül.

Vokálisan-, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.

A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának folyamatos megismerése.

A népzenei hagyomány tanult tájegységeinek, műfajainak, dallamtípusainak elemzése.

Tudatos, elkötelezett hagyományörzés.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás, különböző karakterű dallamokból táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje és legyen képes megfelelően előadni 10-15 perc időtartamú, különböző népzenei dialektusokból, karakterekből, esetleg szomszédnépi hagyományból válogatott programját.

Legyen képes

- a tanult jobb- és balkéz-technikai elemeket egy meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani,

- az alapfok évfolyamaiban elért színvonalának eredményes megőrzésére, annak lehetőség szerinti továbbfejlesztésére,

- differenciált dinamika és kifejező játékmód alkalmazására,

- különböző dialektusok, tájegységek dallamainak stílusos, ízléses, igényes előadására,

- egyszerűbb népzenei darabokat zeneileg és technikailag önállóan megoldani,

- kamarazenei feladatkörben közreműködni.

Rendelkezzék

- kiművelt hangszeres technikával,

- helyes kéztartással,

- telt, erőteljes hanggal,

- kifejező játékmóddal,

- stílusismerettel,

- a hangszer karbantartására vonatkozó alapvető ismeretekkel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a gyors kéztechnika alapjait, a kéz tizenhatod mozgású egyenletes vezetését, az ujjak aktív, pontos munkáját,

- a hangszer szélesebb irodalmát,

- a darabok harmóniai, formai szerkezetét, stílusjegyeit.

Legyen képes

- az egyenletesen vezetett dinamikai ívek megvalósítására,

- saját kézzalkatának megfelelő, célszerű ujjrendeket készíteni,

- a tiszta szólamvezetésre, pontos tagolásra, világos, érthető megformálásra,

- a kifejezőmód, megfelelő stílusismeret és technikai felkészültség birtokában zenei élményt nyújtani,

- kifejező és dinamikailag árnyalt hangon játszani,

- szubjektív zenei élményét esztétikailag igényesen kifejezni,
- olyan művészi szándékú kifejezőmódra, amely összefüggő egységben tükrözi hagyományismeretét, zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége érettségét.

Tudja a tanult játéktechnikai elemeket egy meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

Tudjon

- nagyobb terjedelmű zenei folyamatokat előadni,
- kamarazenében - a hagyományban előforduló hangszerekkel - közreműködni,
- repertoár darabokat önállóan is elsajátítani,
- ritmikailag pontos, stílusos díszítéseket játszani,
- egyrészt pontosan kottát olvasni a zenei karakter, a hangok, a ritmus, az ujjrend, a légvezetés, a regisztrálás pontos figyelembevételével, másrészt ismert, vagy hallott dallamhoz megfelelő kíséretet rögtönözni.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Tambura főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Különböző stílusú, karakterű, tempójú népzenei dallamok
- Rövid zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban

„B” tagozat

- Egy élénk tempójú táncdallam
- Egy mérsékelt tempójú táncdallam terc és szext dallammozgásokkal
- Egy párlandó, rubato népzenei dallam
- Egy szabadon választott népzenei darab, igényes basszus-szólammal
- Egy kamaradarab, kísérő feladatkörben
- Zenei anyag lapról játszása mérsékelt tempóban

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás
- hangminőség
- hangszerkezelés
- helyes ritmus és tempó
- technikai felkészültség
- jobb- és balkéz-technika
- előadásmód
- zenei stílusok és előadások megvalósítása
- díszítések megvalósítása
- memória
- alkalmazkodóképesség
- állóképesség

KOBOZ

A koboztanítás feladatai

Ismertesse meg

- a koboz felépítését, történetét, egykori és mai használatát,
- a hangzó vagy kottás formában elérhető anyagokat, ezek kezdetben segítséggel, majd önállóan történő feldolgozását, értelmezését,
- a hangszer hangolásával, kezelésével kapcsolatos gyakorlati tudnivalókat.

Alakítson ki

- helyes testtartást, kéztartást, ujjmozgatást,
- könnyed, természetes, összehangolt bal- és jobbkezes-játékot,
- biztos intonációt, ritmusos játékot,
- rögtönzési készséget,
- képességet a szólisztikus játékokra és a kíséretre.

Fordítson figyelmet

- a zenei memória, a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- az önálló kíséretszerkesztés megtanulására,
- a társas muzsikálásra,
- rendszeres gyakorlásra, kitartó, céltudatos munkára.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ismerkedés a pengetős hangszerekkel.
- Moldvai dalok, táncdallamok éneklése, hallgatása.
- A koboz helyes tartása, pengetési módjai.
- Egyszerű ritmusgyakorlatok egy-egy húron ujjal, illetve pengetővel (mondókák, egyszerű dalok kísérete egy - majd két húron).

Követelmény

Sajátítsa el a hangképzés, hangsúlyozás, ritmusjáték alapjait.

Legyen képes hangok és egyszerű dallamok intonálására.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy mondóka kísérete üres kvinttel
- Egyszerű dallam eljátszása, vagy énekkíséret

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ismerkedés a pengetős hangszerekkel.
- Moldvai dalok, táncdallamok éneklése, hallgatása.
- A koboz helyes tartása, pengetési módjai.

- Egyszerű ritmusgyakorlatok egy-egy húron ujjal, illetve pengetővel (mondókák, egyszerű dalok kísérete egy - majd két húron).
- A legegyszerűbb akkordok megtanulása.

Követelmény

A tanuló ismerje a magyar népzene pengetős hangszereit (koboz, citera, tambura).

Sajátítsa el a hangképzés, hangsúlyozás, ritmusjáték alapjait.

Legyen képes hangok és egyszerű dallamok intonálására.

Állítson elő néhány kettőshangzást, egyszerű akkordot.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három egyszerű moldvai dallam eljátszása, vagy énekkíséret

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszer helyes tartásának megtanítása.
- A pengető fogása, a kétféle pengetési irány gyakorlása.
- A hangok helye a fogólapon a szolmizációs skálának megfelelően.

Követelmény

Ismerje a tanuló

- a hangszer történetét, alkalmazásának módjait, hangolását.

- a hangszer és a pengető helyes tartását, illetve fogását.

Legyen képes

- tisztán intonálva egyszerű skálagyakorlatokat elvégezni (mozgó dó-val), szolmizációs hangokkal énekelve az ajánlott hangkészleten belül (C - H).

- az egyszerűbb pengetési módokat kivitelezni (negyed, nyolcad ritmusban).

- néhány kettőshangzás megszólaltatására.

- alapvető akkordokat tisztán megszólaltatni, ezekkel éneket kísérni.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három egyszerűbb dallam szólóban
- Egy énekelt dallam vagy szöveges mondóka egyszerű kísérettel

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes intonáció kialakítása
- A kétirányú pengetés egyenletességének kimunkálása

Követelmény

A tanuló ismerje a megszólaltatható hangok szolmizációs és ABC-s neveit

Legyen képes

- egyenletes, ritmikus dallamjátékra

- egy oktáv hangterjedelmű modális skálák (dór, eol, mixolid) eljátszására a ritmusos játék és helyes intonáció követelményeit szem előtt tartva

- „dűvő”- és „esztam” játékokra a főbb akkordokkal

Az év végi vizsga javasolt anyaga
- Két egyszerű moldvai táncdallam
- Két énekkíséret

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Az akkordkészlet bővítése
- További pengetési technikák gyakorlása

Követelmény

Gyakran előforduló modális skálák gyakorlása
Transzponálás

A tizenhatodos mozgás nyugodt tempóban történő végrehajtása (pl. hajdútánc-jellegű daraboknál)

Gyorsabb akkordváltások végrehajtása
Tremolo játék
Kéthúros dallamjáték fekvésváltás nélkül

Az év végi vizsga javasolt anyaga
- Négy közepes nehézségi fokú táncdallam
- Két moldvai ének kísérettel

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Az aszimmetrikus kíséreti formákhoz szükséges technikák elsajátítása és értelmezése

Követelmény

Gyakran előforduló skálák gyakorlása
Transzponálás

Aszimmetrikus illetve vagy bonyolultabb ritmusú kísérek, ill. dallamok megszólaltatása (pl. kecskés, kettős)

Egyszerűbb moldvai csángó dallamok előadása szólóban
Kéthúros dallamjáték fekvésváltással

Az év végi vizsga javasolt anyaga
- Három táncdallam vagy kobozzal kísért ének
- Két furulyán vagy hegedűn játszott táncdallam kísérete

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- A parlando kíséret megvalósításához szükséges pengetési technika elsajátítása
- Az akkordkészlet kiterjesztése

Követelmény

A moldvai zenében gyakori skálák - modális, nagyterces fríg, akusztikus, harmonikus és melodikus moll, bő kvartos mixolid és dór, kalindra, stb - gyakorlása másfél oktáv hangterjedelemben.

Gyors tempójú és aszimmetrikus (váltakozó, páratlan ritmusú, szinkópás löktetésű darabok) szólisztikus megszólaltatása.

Ugyanilyen jellegű énekelt, vagy hangszeren játszott művek igényes kísérete.

Parlando ének (keserves, ballada) kísérete (triolás pengetés).

Alap harmóniafüzések transzponálása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három nehezebb dallam szólisztikus előadása
- Két ballada vagy hangszeres dallam kísérete

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszerkezelési biztonság fejlesztése
- Körülíró díszítés

Követelmény

Régi magyar táncok

Skálagyakorlatok két oktáv hangterjedelemben

Összetettebb harmóniafüzések transzponálása

Magas technikai színvonalú darabok előadása

Zenekari játék, a főbb moldvai csángó hangszeres táncdallamok kíséretének ismerete

Körülíró díszítés, akkordok, futamok együttes alkalmazása

Gazdagabb hangszínek és bonyolultabb karakterek megvalósítása

A hangszerteknika önálló fejlesztésének készsége

A kifejező előadasmódra való törekvés

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három virtuóz szólisztikus táncdallam bemutatása
- Három énekelt vagy hangszeres dallam kísérete

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb Követelményeinek. „B” tagozat Követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A helyes intonáció kialakítása
- A két irányú pengetés egyenletességének kimunkálása

Követelmény

A tanuló ismerje a megszólaltatható hangok szolmizációs és ábc-s neveit

Legyen képes

- egyenletes, ritmikus dallamjátékra
- egy oktáv hangterjedelmű modális skálák (dór, eol, mixolid) eljátszására a ritmusos játék és helyes intonáció követelményeit szem előtt tartva
- „dűvő”- és „esztam” játékra a főbb akkordokkal
- tizenhatodokat tartalmazó dallamok megszólaltatása

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Öt egyszerű moldvai táncdallam
 - Két ének kíséret
3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az akkordkészlet bővítése
- További pengetési technikák gyakorlása

Követelmény

Gyakran előforduló modális skálák gyakorlása

Transzponálás

A tizenhatodos mozgás nyugodt tempóban történő végrehajtása (pl. hajdútánc-jellegű daraboknál)

Gyorsabb akkordváltások végrehajtása

Tremolo játék

Kéthúros dallamjáték fekvésváltás nélkül

Bővített akkordkészlet

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Öt közepes nehézségi fokú táncdallam
- Két moldvai ének kísérettel

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az aszimmetrikus kíséreti formákhoz szükséges technikák elsajátítása és értelmezése

Követelmény

Gyakran előforduló skálák gyakorlása

Transzponálás.

Aszimmetrikus illetve vagy bonyolultabb ritmusú kísérek, ill. dallamok megszólaltatása (pl. kecskés, kettős)

Egyszerűbb moldvai csángó dallamok előadása szólóban

Kéthúros dallamjáték fekvésváltással

Önálló kíséretszerkesztés egyszerű harmóniákkal

Gyors tempójú, egyenletes futamok megszólaltatása

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két táncdallam vagy kobozzal kísért ének
- Két furulyán vagy hegedűn játszott táncdallam kísérete

- Két szólisztikus táncdallam

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A parlando kíséret megvalósításához szükséges pengetési technika elsajátítása
- Az akkordkészlet kiterjesztése

Követelmény

A moldvai zenében gyakori skálák - modális, nagyterces fríg, akusztikus, harmonikus és melodikus moll, bő kvartos mixolid és dór, kalindra, stb - gyakorlása másfél oktáv hangterjedelemben

Gyors tempójú és aszimmetrikus (váltakozó, páratlan ritmusú, szinkópás löktetésű darabok) szólisztikus megszólaltatása

Ugyanilyen jellegű énekelt, vagy hangszeren játszott művek igényes kísérete.

Parlando ének (keserves, ballada) kísérete (triolás pengetés).

Alap harmóniafüzések transzponálása

Hangzó- és videóanyagok önálló feldolgozása

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két nehezebb dallam szólisztikus előadása
- Két ballada
- Két hangszeres dallam kísérete

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Régi magyar, középkori táncdallamokból készített összeállítás bemutatása
- Román táncdallamokból készített összeállítás bemutatása
- A hangszerkezelési biztonság fejlesztése
- Körülíró díszítés

Követelmény

Skálagyakorlatok két oktáv hangterjedelemben Összetettebb harmóniafüzések transzponálása.

Magas technikai színvonalú darabok előadása

Zenekari játék, a főbb moldvai csángó hangszeres táncdallamok kíséretének ismerete

Körülíró díszítés, akkordok, futamok együttes alkalmazása

Gazdagabb hangszínek és bonyolultabb karakterek megvalósítása

A hangszertechnika önálló fejlesztésének készsége

A kifejező előadásmódra való törekvés

Hangzó- és videó anyagok önálló feldolgozása

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Öt virtuóz szólisztikus táncdallam bemutatása,
- Öt énekelt vagy hangszeres dallam kísérete

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszer múltját, jelenkori használatát
- azokat a népzenei stílusokat, amelyekhez a hangszer kapcsolódik

Legyen képes

- természetes, stílusos hangszerkezelésre
- ismerje a szóló- és kísérorjáték általánosan előforduló technikáit
- a tiszta intonációra szóló-, illetve akkordjáték esetén
- hangszerét önállóan behangolni
- a jobb- és balkéz-játék összehangolására

Rendelkezzék

- a stílusos játékhoz szükséges technikai ismeretekkel, improvizációs készséggel, előadókészséggel és stílusismerettel
- megfelelő kottaolvasási és harmóniaszerkesztési tudással

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül) Legyen képes

- a kíséret begyakorolt és improvizatív technikáinak megvalósítására
- különleges kifejezőeszközök használatára
- a táncritmusokhoz kapcsolódó különféle pengetési technikák és ritmizációk alkalmazására

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Koboz főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Öt táncdallamból álló moldvai összeállítás bemutatása

Régi magyar táncokból álló összeállítás bemutatása

Énekes, illetve hegedűn vagy furulyán játszott moldvai összeállítás improvizatív jellegű kísérete

„B” tagozat

Valamennyi gyakran előforduló moldvai táncdallam kíséretének ismerete

Régi magyar, középkori, vagy román táncdallamokból készített összeállítás bemutatása

Videofelvétel elemzése, lejegyzése, az ott látható kíséret megvalósítása

Énekes, illetve hegedűn vagy furulyán játszott moldvai összeállítás improvizatív jellegű kísérete

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás
- hangminőség
- hangszerkezelés
- helyes ritmus és tempó
- technikai felkészültség
- jobb- és balkéz-technika

- előadásmód
- zenei stílusok és előadások megvalósítása
- díszítések megvalósítása
- memória
- alkalmazkodóképesség
- állóképesség

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az alapfokú képzésben elsajátított játéktechnikai szint továbbfejlesztése
- Különleges kifejezőeszközök megtanítása (előkéek, vibrato, staccato). - Parlando jellegű keleti (arab, török) dallamok
- Duó-játék átiratok felhasználásával

Követelmény

Parlando darabok stílusos megszólaltatása

Zenekari játék

Akkordkíséret dallamkiemeléssel

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Skálagyakorlatok két oktáv hangterjedelembe, ritmusvariációkkal
- Három parlando dallam (magyar vagy keleti)
- Zenekari játék

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A cimbalomszerű játékmód elsajátítása, (virtuóz hűrváltások).
- Ismerkedés a román cobzajátékkal
- Improvizáció a társas muzsikálás során
- Középkori és reneszánsz művek megszólaltatása a hangszeren
- Duó-játék

Követelmény

Stílusos játék a hangszer minden lehetőségét felhasználva

Régizenei dallamok (középkori, vagy reneszánsz táncdallamok, énekkísérek, stb.) megszólaltatása

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Virtuóz szólisztikus játék

- Hangszerkíséret zenekarral

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A tanuló eddigi tudására alapozva, azt bővítve fejlessze technikai tudását, zenei készségeit és igényességét
- Bővítse repertoárját önállóan is a megadott irodalom alapján, a tanár útmutatásai szerint

Követelmény

Stílusos játék a hangszer minden lehetőségét felhasználva

Régizenei dallamok (középkori, vagy reneszánsz táncdallamok, énekkísérek, stb.) megszólaltatása

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Virtuóz szólisztikus játék
- Hangszerkíséret zenekarral

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A tanuló eddigi tudására alapozva, azt bővítve fejlessze technikai tudását, zenei készségeit és igényességét
- Bővítse repertoárját önállóan is a megadott irodalom alapján, a tanár útmutatásai szerint

Követelmény

Stílusos játék a hangszer minden lehetőségét felhasználva

Régizenei dallamok (középkori, vagy reneszánsz táncdallamok, énekkísérek, stb.) megszólaltatása

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Virtuóz szólisztikus játék
- Hangszerkíséret zenekarral

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az alapfokú képzésben elsajátított játéktechnikai szint továbbfejlesztése.
- Különleges kifejezőeszközök megtanítása (előké, vibrato, staccato).
- Parlando jellegű keleti (arab, török) dallamok.
- Duó-játék átiratok felhasználásával

Követelmény

Parlando darabok stílusos megszólaltatása

Zenekari játék

Akkordkíséret dallamkiemeléssel

Hangzó- és videóanyagok önálló feldolgozása

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Skálagyakorlatok két oktáv hangterjedelembe, ritmusvariációkkal
- Öt parlando dallam
- Zenekari játék szólisztikus elemekkel

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A cimbalomszerű játékmód elsajátítása, (virtuóz hűrváltások).
- Ismerkedés a román cobzajátékkal
- Improvizáció a társas muzsikálás során.
- Középkori és reneszánsz művek megszólaltatása a hangszeren
- Duó-játék

Követelmény

Stílusos játék a hangszer minden lehetőségét felhasználva.

Régizenei dallamok (középkori, vagy reneszánsz táncdallamok, énekkísérek, stb.) megszólaltatása

Önállóan feldolgozott hangszeres összeállítások elkészítése

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Virtuóz szólisztikus játék
- Hangszerkíséret zenekarral
- Két, önállóan feldolgozott hangszeres összeállítás bemutatása

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A tanuló eddigi tudására alapozva, azt bővítve fejlessze technikai tudását, zenei készségeit és igényességét

- Bővítse repertoárját önállóan is a megadott irodalom alapján, a tanár útmutatásai szerint

Követelmény

Stílusos játék a hangszer minden lehetőségét felhasználva.

Régizenei dallamok (középkori, vagy reneszánsz táncdallamok, énekkísérek, stb.) megszólaltatása

Önállóan feldolgozott hangszeres összeállítások elkészítése

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Virtuóz szólisztikus játék
- Hangszerkíséret zenekarral
- Három önállóan feldolgozott hangszeres összeállítás bemutatása

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

A tanuló eddigi tudására alapozva, azt bővítve fejlessze technikai tudását, zenei készségeit és igényességét

Bővítse repertoárját önállóan is a megadott irodalom alapján, a tanár útmutatásai szerint

Követelmény
Stílusos játék a hangszer minden lehetőségét felhasználva
Régizenei dallamok (középkori, vagy reneszánsz táncdallamok, énekkísérek, stb.) megszólaltatása
Önállóan feldolgozott hangszeres összeállítások elkészítése

Az év végi vizsga javasolt anyaga
- Virtuóz szólisztikus játék
- Hangszerkíséret zenekarral
- Öt önállóan feldolgozott énekes-hangszeres összeállítás bemutatása

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén
A tanuló ismerje
- hangszerének a moldvai magyar népzene kívüli felhasználási területeit
Legyen képes
- magas technikai szintű hangszerkezelésre
- technikájának önálló továbbfejlesztésére, eredetileg más hangszereken játszott dallamok adaptálására, önálló kíséretszerkesztésre
- improvizálni minden stílusban, az egész fogólapot uralni, minden általánosan használt akkordot megszólaltatni, az ujjrendet és akkordozást egyénileg is megtervezni, begyakorolni
- zenekari játékokra, minden jellegzetes moldvai csángó hangszeres táncdallam kíséretének ismeretével
- körülíró díszítés, akkordok, futamok együttes alkalmazására
Rendelkezzék
- a stílusos zenei kifejezést lehetővé tevő képzelőerővel, technikával, előadói készséggel
- igényes, fejlett hallással, biztos zenei memóriával, koncentrálóképesseggel, szereplési rutinnal
- az önálló munkához szükséges hangzóanyag-értelmezési, lapról olvasási készséggel

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)
Legyen képes
- improvizálni minden stílusban, az egész fogólapot uralni, minden általánosan használt akkordot megszólaltatni, az ujjrendet és akkordozást egyénileg is megtervezni, begyakorolni
- gazdagabb hangszínek és bonyolultabb karakterek megvalósítására
Rendelkezzék
- az önálló munkához szükséges lapról olvasási készséggel
- igényes, fejlett hallással, biztos zenei memóriával, koncentrálóképesseggel, szereplési rutinnal, a stílusos zenei kifejezést lehetővé tevő képzelőerővel, technikával, előadói készséggel

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei
A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll

A vizsga tantárgya és időtartama
Koboz főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Öt táncdallamból álló moldvai összeállítás bemutatása

Régi magyar táncokból álló összeállítás bemutatása

Énekes, illetve hegedűn vagy furulyán játszott moldvai összeállítás improvizatív jellegű kísérete

„B” tagozat

Valamennyi gyakran előforduló moldvai táncdallam kíséretének ismerete

Régi magyar, középkori, vagy román táncdallamokból készített összeállítás bemutatása

Videofelvétel elemzése, lejegyzése, az ott látható kíséret megvalósítása

Énekes, illetve hegedűn vagy furulyán játszott moldvai összeállítás improvizatív jellegű kísérete

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás
- hangminőség
- hangszerkezelés
- helyes ritmus és tempó
- technikai felkészültség
- jobb- és balkéz-technika
- előadásmód
- zenei stílusok és előadások megvalósítása
- díszítések megvalósítása
- memória
- alkalmazkodóképesség
- állóképesség

AKKORDIKUS TANSZAK

NÉPI CIMBALOM

A cimbalomtanítás feladatai Ismertesse meg a tanulókkal

- a cimbalom történetét, irodalmát, változatait
- a hangszer akusztikai sajátosságait, a húrok elrendezését
- a cimbalomirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit a népzeneben és a klasszikus zenében
- a hangszerkezeléshez vezető mozgásformákat, azok kapcsolatát a zenei elképzelés megvalósításával
- a népzene főbb stílusrétegeit, az egyes tájegységek zeneileg jellemző vonásait, a cimbalomjáték főbb stílusjegyeit, játéktechnikai módjait
- a hangszer kezeléshez, a magasrendű zenei kifejezéshez vezető mozgásformákat, azok kapcsolatait a zenei elképzelés megvalósításához
- a népzene és műzene közötti hasonlóságokat és különbségeket
- a lejegyzési módokat
- a különböző stílusrétegeket, a stílusokon belüli népdalokat és táncdallamokat, a táncok kísérőzenei szerkezetét, felépítését, stílushű előadásmódját

Alakítson ki

- könnyed hangszerkezelést
- helyes pedálhasználatot (amennyiben a tanuló saját hangszerrel rendelkezik)

Fordítson figyelmet

- a tanult művek stílusos előadására
- árnyalt frazeálásra, artikulációra
- a különböző ütésmódokra
- a díszítések biztos ismeretére és pontos megszólaltatására
- a táncrendek elemeire
- a virtuóz játéktechnikára való törekvésre
- magyar népzene harmonizálására

Segítse készségfejlesztő gyakorlatokkal az ismeretanyagok elsajátítását:

- valamennyi dúr és moll skála, kromatikus skála, akkordjáték
- lapról olvasás
- transzponálás
- néptánc- és népzene kíséret rögtönzése

Tanítsa meg a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokat

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Ismerkedés a hangszerrel játékos formában. Nagyon egyszerű gyermekdalok (Süss fel nap, Szólj síp, szólj, Fecskét látok stb.) megszólaltatása. Ritmusjátékok, rögtönzések játékok. A tanár cimbalomjátékának „kísérete” tapssal, vagy más ritmushangszerrel, később ugyanez „egyhangos” kíséréssel a cimbalmon.

Követelmény

Gyermekjáték dalok cimbalmozása, éneklése, tapssal való kísérete.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy gyermekjáték fűzér

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Gyermekjátékdalok a gyermek tehetségéhez mérten, hosszabb-rövidebb ritmusjáték tapssal, majd cimbalmon.

Rögtönzési képesség fejlesztése játékosan.

Rövid játékdallamok (részletek) hallás utáni játszása.

Követelmény

Gyermekjáték dallamok cimbalmozása, éneklése.

Adott ritmusképletre, adott hangkészlettel való rögtönzés (pl. tá tá titi tá ismétlődő ritmusra rögtönzés c-d-é-f hangkészlettel)

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy gyermekjáték fűzér
- Egy ritmusrögtönzés megadott hangkészlettel

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A hangszer megszólaltatása helyes verőtartással és testtartással. (Kisnövésű gyermekeknél álló helyzetben.)
- Adott ritmusok tapsolása, kopogása és hangszeren való megszólaltatása.
- Adott ritmusra való rögtönzés a hangszeren.
- A gyermek által már ismert gyermekdalok játéka (egyre nagyobb hangterjedelemmel).
- Skálák.
- Egyszerűbb dunántúli dallamok cimbalmozása.
- Egyszerű moldvai énekes dallamok cimbalmozása.
- A cimbalom magyarországi története röviden.

Követelmény

Ismert gyermekdalok, dunántúli ugrósok egyszerűsített dallama, moldvai énekes dallamok, 4 ütemes, egyszerű ritmusú és dallamú „példa” (pl. még nem ismert gyermekjátékdallam) hallás utáni „visszhangozása”.

C-dúr és a-moll, skála és hármashangzat felbontás két oktáv terjedelemben.

Dúr és moll hangzatok hallás utáni megkülönböztetése.

Az egyik kéz egyenletes mérőütése mellett, a másik kéz nyolcad és tizenhatod ütése váltott kézzel, lassú tempóban. Amennyiben magassága már elegendő, kezdje el megtanulni a pedál kezelését.

Legyen képes játékos formában rögtönözni is.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Dunántúli ugrós dallamok előadása zenekari kísérettel.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Tendl Pál legegyszerűbb darabjaiból néhány
- Néhány kőrispataki dallam egyszerűsítve Lajtha László gyűjtéséből
- Dunántúli ugrósok mérsékelten díszítve
- Néhány darab Bartók Gyermekeknek I. kötetéből (egyszólamú)
- Skálák, hangzatfelbontások
- A cimbalom „östörténete” röviden
- Lajtha László soproni gyűjtésének megismerése, hallgatása.
- Tremolójáték megismerése
- Különböző ütemmódok: legato, staccato használata
- Pedál differenciáltabb használata

Követelmény

Legalább három egyszerű Tendl-dallam és egyszerűsített kísérete, 3 kőrispataki dallam, 5 ugrós dallam (egyszerűsített kísérete is), C-dúr

(a-moll), G-dúr skálák és hármashangzat-felbontások két oktáv terjedelemben.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Négy dunántúli ugrós dallam
- Két kőrispataki dallam zenekarral.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyergyócsomafalvi dallamok.
- Kőrispataki dallamok.
- Néhány darab Bartók Gyermeknek II. kötetből.
- Egyszerű dunántúli dallamok és kíséretük.
- Skálák, hármashangzatok, tremolójáték.
- Skálajáték sebességének tehetség szerinti fokozása.

Követelmény

Marosszéki dallamok Oláh József cimbalmos dallamaiból

Egyszerű kőrispataki dallamok Lajtha László gyűjtéséből.

Dunántúli dallamok (ugrós, csárdás).

Skálák, hármashangzatok: 3#, 3b két oktáv terjedelemben.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Összeállítás a dunántúli ugrósokból és csárdásokból zenekari kísérettel.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- További dunántúli dallamok és egyszerű kíséretük.
- Moldvai táncdallamok és egyszerű kíséretük.
- Néhány darab Tendl Pál soproni cimbalmos dallamaiból.
- Kőrispataki dallamok Lajtha László gyűjtéséből.
- Néhány dallam Bartók Gyermeknek II. kötetből
- Skálák, hármashangzatok, tremolójáték, kromatika.
- Oktávmenet.
- Pedáltechnika fejlesztése.

Követelmény

Dunántúli dallamok: ugrósok, csárdások.

Moldvai táncdallamok.

Legalább 2 darab Tendl Pál közepes nehézségű dallamaiból.

Legalább 2 darab a kőrispataki dallamokból.

Legalább egy darab Bartók Gyermeknek II. kötetből (ha lehetőség van rá, két cimbalommal).

Skálák, hármashangzatok: 3#, 3b három oktáv terjedelemben.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Kőrispataki dallamok: erdélyes, lassú, csárdás, cigánycsárdás vonószekari kísérettel.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Felsőősfalvi dallamok vagy további kőrispataki dallamok.
- Mezőföldi táncdallamok egyszerű kísérete.
- Bonchidai dallamok.
- Skálák, hármashangzatok, hármashangzat-felbontás, négyeshangzatok.
- Különböző ütemmódok fejlesztése.

Követelmény

Felsőősfalvi dallamok Paradica János játéka alapján vagy 4-5 kőrispataki dallam.

Mezőföldi dallamok kísérete Paraszt Badi József primás és zenekara játéka alapján.

Bonchidai csárdás, ritka- és sűrű magyar, román forgató Cankó Károly játéka alapján (dallamjáték és kíséret).

Skálák, hármashangzatok: 4#, 4b

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Bonchidai táncok

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Szatmári táncdallamok kísérete.
- További felsőősfalvi dallamok.
- Egy Allaga etűd.
- Egy darab Bartók Gyermeknek II. kötetből.
- Skálák, hármashangzatok, négyeshangzatok 4#, 4b, négyeshangzatok, hármashangzat-felbontás, harmóniafüzés.
- Különböző ütemmódok fejlesztése.
- Hármashangzat-felbontás.
- Harmóniafüzés.

Követelmény

Magyar verbunk és csárdás dallamok valamelyik szatmári zenekartól.

További felsőősfalvi dallamok Paradica János játéka alapján.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Skálák eljátszása, a hozzá tartozó hármashangzat felbontással
- Felsőősfalvi dallamok Paradica János játéka alapján
- Egy egyszerűbb népdal népzeneileg hiteles megharmonizálása

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb Követelményeknek. „B” tagozat Követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Tendl Pál legegyszerűbb darabjaiból néhány.
- Néhány kőrispataki dallam egyszerűsítve Lajtha László gyűjtéséből.
- Dunántúli ugrósok mérsékelten díszítve.
- Néhány darab Bartók Gyermeknek I. kötetéből (egyszólamú).
- Skálák, hangzatfelbontások.
- A cimbalom „őstörténete” röviden.
- Lajtha László soproni gyűjtésének megismerése, hallgatása.
- Tremolójáték megismerése.
- Különböző ütésmódok: legato, staccato használata.
- Pedál differenciáltabb használata.

Követelmény

Legalább három egyszerű Tendl-dallam és egyszerűsített kísérete, kőrispataki dallamok, ugrós dallamok, (egyszerűsített kísérete is), C-dúr (a-moll), G-dúr skálák és hármashangzat-felbontások két oktáv terjedelemben.

A skálaformációk, skálatanulmányok kibővített alkalmazása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy skála variációkkal
- Öt dunántúli ugrós dallam
- Három kőrispataki dallam zenekarral

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyergyócsomafalvi dallamok.
- Legalább 3 darab a Bartók gyermekeknek II. kötetből.
- Moldvai táncdallamok.
- Egyszerű rábaközi dallamok és kíséretük.
- Skálák, hármashangzatok, tremolójáték.
- A népzenei díszítésmódok.
- A népzenei dallamok egyszerű elemzése.
- Lajtha László kőrispataki gyűjtésének megismerése (hangzóanyag).
- Skálajáték sebességének fokozása.
- Dinamikai különbségek gyakorlása.
- Díszítések gyakorlása.

Követelmény

Marosszéki dallamok Oláh József gyergyócsomafalvi cimbalmos dallamaiból.

Moldvai táncdallamok egyszerű kísérettel.

Rábaközi dus dallamok (egyszerűen, kevés díszítéssel).

Skálák, hármashangzatok: 3#, 3b három oktáv terjedelemben.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Összeállítás rábaközi dus dallamokból, olyan módon, hogy mind a „dallamjátész”, mind pedig a „kísérő” szerepkör előtérbe kerülhessen.

Mivel ezen a szinten a gyermekek még nem rendelkeznek elég technikai tudással ahhoz, hogy a rábaközi cimbalmosok kíséretét tökéletesen megvalósítsák, a tanárral közösen kidolgozott egyszerűsített - de a népzene szempontjából hiteles - kíséretet játsszon a tanuló.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Néhány további dunántúli (pl. mezőföldi) dallam.
- Moldvai táncdallamok.
- Tendl Pál soproni cimbalmos dallamaiból.
- Felső-sófalvi dallamok Paradica János cimbalmos játéka alapján.
- Néhány dallam Bartók Gyermeknek II. kötetből.
- Székelyföldi cimbalmos gyűjtések megismerése (hangzóanyag).
- Skálák, hármashangzatok, tremolójáték, kromatika.
- Oktávmenet, négyes-hangzat futam.
- Kromatikus skála gyakorlása.
- Pedáltechnika fejlesztése.

Követelmény

Dunántúli dallamok: ugrósok, csárdások.

Moldvai táncdallamok.

Legalább 3 darab Tendl Pál dallamaiból.

Legalább 3 darab a felső-sófalvi dallamokból.

Legalább egy darab Bartók Gyermeknek II. kötetből (ha lehetőség van rá, két cimbalommal).

Skálák, hármashangzatok: 4#, 4b.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Felső-sófalvi táncdallamok Paradica János cimbalmos játéka alapján

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Felső-marosmenti dallamok.
- Szatmári dallamok kísérete.
- Bonchidai dallamok.
- Néhány Allaga-etüd.
- Egy barokk vagy klasszikus mű.
- Skálák, hármashangzatok, négyeshangzatok, hármashangzat-felbontás, harmóniafüzés.
- Különböző ütemmódok fejlesztése.

Követelmény

Felső-marosmenti forduló, csárdás, korcsos dallam Lakatos Gábor (alsóbölkényi) cimbalmos játéka alapján.

Szatmári verbunk és lassú és friss csárdás kísérete.

Bonchidai csárdás, ritka- és sűrű magyar, román forgató Cankó Károly játéka alapján (dallamjáték és kíséret).

Skálák, hármashangzatok

Az év végi vizsga javasolt anyaga
- Bonchidai táncok zenekari kísérettel.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése
- Marossárpataki dallamok
- További bonchidai csárdások.
- További szatmári táncdallamok kísérete.
- Néhány Allaga-etűd.
- Egy barokk vagy klasszikus mű.
- Skálák, hármashangzatok, négyeshangzatok.

Követelmény

Korcsos és csárdás Virág Géza mezőgalambodi cimbalmos játéka alapján.
Magyar verbunk és csárdás dallamok valamelyik szatmári zenekartól.
Egy Allaga-etűd.
Egy barokk vagy klasszikus mű.
Skálák, hármashangzatok

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Skálák eljátszása, a hozzá tartozó hármashangzat felbontással.
- Egy népdal megharmonizálása a népzene szempontjából hiteles módon.
- Egy Allaga-etűd.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló legyen képes

- helyes hangképzéssel megszólaltatni hangszerét,
- biztos tempótartással eljátszani darabjait,
- a jobb- és balkéz összehangolt játékára,
- megfelelő ütemmódok alkalmazására,
- a tanult népzenei darabok hiteles, tagolt előadására, a ritmus, a hangsúlyok, az összetartozó és elkülönülő hangok helyes értelmezésével,
- a cimbalom teljes hangkészletét kihasználva adott harmónia-menetek, skálák megszólaltatására 4#, 4b előjegyzésig,
- egyszerű népdal rögtönzésszerű meg harmonizálására,
- hallás után- eredeti felvételtől- kielégítő szinten megtanulni egyszerűbb zenei anyagot,
- önálló összeállításokat készíteni hangszeres anyagából.

Rendelkezzék

- az ezekhez szükséges hangszertechnikai tudással,
- megfelelő összpontosítási képességgel,
- kielégítő kottaolvasási képességgel,
- alapszintű magyar népzene-elméleti ismeretekkel.

Ismerje

- hangszerének felépítését, történetét,
- a cimbalomnak a magyar népzeneben betöltött szerepét, feladatait.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes a cimbalom teljes hangkészletét kihasználva adott harmónia-
menetek, skálák megszólaltatására tagozaton 7#, 7b-ig),

Tudjon stílusosan előadni

- népzenei feldolgozást Bartók Béla műveiből (pl. Bartók: Gyermekeknek),
- Allaga-etűdöt,
- tudjon népdalt harmonizálni,
- ismerje a főbb népzenei stílusrétegeket,
- ismerje a cimbalomjáték főbb technikai módját.

Az alapfokú művészeti vizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi cimbalom főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Skálák eljátszása, a hozzá tartozó hármashangzat felbontással:

(A vizsgáztató választ a népzeneben gyakran használt dúr és moll skálák közül kettőt).

Egy népzenei feldolgozás Bartók Béla műveiből (pl. Bartók: Gyermekeknek I., II.).

Egy egyszerűbb népdal a népzene szempontjából hiteles megharmonizálása.

Bonchidai Csárdás, Ritka- és sűrű magyar, Román forgató dallamok zenekarral (kísérő szerep).

Tendl Pál soproni, vagy Paradica János felsősófalvi cimbalmos dallamaiból összeállítás (legalább 5 dallam) zenekarral (szólista szerep).

„B” tagozat

Biztos skálajáték 7#, 7b előjegyzésig, hármashangzat felbontással. (A vizsgáztató véletlenszerűen kiválaszt két-három skálát).

Egy népzenei feldolgozás Bartók Béla műveiből (pl. Bartók: Gyermekeknek I., II.).

Egy népdal megharmonizálása a népzene szempontjából hiteles módon.

Bonchidai csárdás, ritka- és sűrű magyar, román forgató dallamok zenekarral (kísérő szerep).

Egy Allaga-etűd.

Tendl Pál soproni, vagy Virág Géza mezőgalambodi cimbalmos dallamaiból összeállítás (legalább 5 dallam) zenekarral (szólista szerep).

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- technikai felkészültség,
- jobb- és balkéz-technika,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,

- díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dunántúli és moldvai dialektus terület dallamai.
- Rugalmas ütemmódok fejlesztése (ejtegetés, tremolo).
- Hármashangzat-felbontások gyakorlása.
- Harmóniafűzés.

Követelmény

Dunántúli ugrások, dusok, lassú és friss csárdások, kanásztáncok, eszközös táncok a mezőföldi és sárközi zenekarok játéka alapján.

Moldvai énekes és táncdallamok kísérete.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Moldvai összeállítás (pl. hegedű-cimbalom esetleg énekessel).

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az erdélyi dialektus terület dallamai: székelyföldi és mezőségi táncdallamok.
- Biztos hangszerkezelés, virtuóz skálajáték gyakorlása.

Követelmény

Felső-marosmenti forduló, csárdás, korcsos dallam Lakatos Gábor (alsóbölkényi) cimbalmos játéka alapján.

Bonchidai csárdás, ritka- és sűrű magyar, román forгатós Cankó Károly játéka alapján.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Bonchidai táncok.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az alföldi és felföldi dialektusterület: a szatmári zenekarok dallamai.
- Palócföld (pl. Kartal) és/vagy Gömör (pl. Alsókállosa) tánczenéje.

- Hangközláncok.
- Kromatikus és egészhangú skálák.
- A repetíció sebességének növelése.

Követelmény

A jánki, tiszakóródi, kisari, rozsályi, szatmárököritői zenekarok dallamaiból válogatva: verbunk, oláhos, lassú és friss csárdás dallam.

Verbunk, csárdás és friss csárdás dallam a kartali és/vagy az alsókálosai zenekar játéka alapján.

Biztos hangszeres technika.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Galgamenti és gömöri táncrend

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Népzenei feldolgozás Bartók Béla műveiből.
- Allaga-etűd.
- Tendl Pál soproni cimbalmos darabjai.
- Magyarpéterlaki dallamok.

Követelmény

Egy népzenei feldolgozás Bartók Béla műveiből (pl.: Bartók: Gyermekeknek III., IV.).

Egy közepes nehézségű Allaga-etűd.

Legalább 4 „nehezebb” Tendl-dallam.

Legalább 4 magyarpéterleki dallam Szép József játéka alapján.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy népzenei feldolgozás Bartók Béla műveiből (pl.: Bartók: Gyermekeknek III., IV., Este a székelyeknél)

- Szatmári lassú és friss csárdás dallamok zenekarral (kísérő szerep)

- Tendl Pál soproni cimbalmos „nehezebb” darabjai vagy Szép József magyarpéterleki cimbalmos korcsos vagy sebes dallamaiból összeállítás zenekarral

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A dunántúli és moldvai dialektus terület dallamai.
- Bonchidai táncdallamok.
- Rugalmas ütemmódok fejlesztése (ejtegetés, tremolo).
- Hármashangzat-felbontások gyakorlása.
- Harmóniafűzés.
- Rögtönzési készség fejlesztése.

Követelmény

Dunántúli ugrósok, dusok, lassú és friss csárdások, kanásztáncok, eszközös táncok a mezőföldi, sárközi és rábaközi zenekarok játéka alapján.

Moldvai énekes és táncdallamok kísérete.

Bonchidai ritka és sűrű csárdás, ritka és sűrű magyar, román forgató Cankó Károly játéka alapján.

Dúr, moll skálák biztos ismerete 7#, 7 b, modális skálák, pentaton hangsorok.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Bonchidai táncok

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Székelyföldi cimbalmos-egyéniségek játékanak megismerése, elemzése és összehasonlítása I.: kőrispataki és felsősófalvi cimbalmosok.
- A szatmári zenekarok dallamkincse.
- Biztos hangszeres technika, virtuóz skála és akkord-játék.
- Hangközmenetek.

Követelmény

Erdélyes”, forgató, marosszéki, szöktető, cigánycsárdás, verbunk dallamok a kőrispataki Gábor Gyula, Kristóf Vencel és a felsősófalvi Paradica János játéka alapján.

A jánki, tiszakőrödi, kisari, rozsályi, szatmárököritői zenekarok dallamaiból: verbunk, oláhos, lassú és friss csárdás.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Szatmári táncrend

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Székelyföldi cimbalmos-egyéniségek játékanak megismerése, elemzése és összehasonlítása
- Felsőmarosmenti és marosszéki cimbalmosok.
- Hangzatpárok.
- Hangközláncok.
- Kromatikus és egészhangú skálák.
- A repetíció sebességének növelése.

Követelmény

Verbunk, forduló, csárdás, korcsos és cigánycsárdás dallamok Virág Géza (Mezőgalambod), Toni Árpád, vagy Bóné Sándor (Vajdaszentivány), Buta (Szép) József (Magyarpéterlaka) játéka alapján.

Biztos hangszeres technika

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Székelyföldi táncrend egy cimbalmos egyéniség játéka alapján (forduló, csárdás, korcsos, cigánycsárdás)

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Népzenei feldolgozás Bartók Béla műveiből.
- Allaga-etűd.
- Barokk vagy klasszikus mű.
- Tendl Pál soproni cimbalmos darabjai.
- Magyarpéterlaki dallamok.
- Gömöri dallamok.

Követelmény

Népzenei feldolgozások Bartók Béla műveiből (pl.: Bartók: Gyermeknek III., IV.).

Egy közepes nehézségű Allaga-etűd.

Egy barokk vagy klasszikus mű.

Legalább 4 „nehezebb” Tendl-dallam.

Legalább 4 magyarpéterleki dallam Szép József játéka alapján.

Gömöri lassú és friss csárdások Máté Gyula cimbalmos játéka alapján.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Egy közepes nehézségű Allaga-etűd.
- Egy népzenei feldolgozás Bartók Béla műveiből (pl.:15 magyar parasztdal, Szonatina, Három csikmegyei népdal).
- Rögtönzött zenekari előadás gömöri, (és/vagy) szatmári lassú és friss csárdás dallamokból (kísérő szerep).
- A rögtönzött zenekari előadás azt jelenti, hogy a dallamokat nem egyeztetik előre a hegedűssel (prímás), hanem a cimbalmos az évek alatt kialakult dallam- és stílusismeretére támaszkodva rögtönzésszerűen kíséri, amely megfelel a hagyományos népzenei gyakorlatnak.
- Tendl Pál soproni cimbalmos „nehezebb” darabjaiból vagy Szép József magyarpéterlaki cimbalmos korcsos és/vagy sebes dallamaiból összeállítás (5 dallam) zenekarral (szólista szerep).

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén A tanuló ismerje

- a tanult tájegységek sajátosságait a cimbalomjáték tekintetében (kísérési mód, hangszer összeállítás),
- a tanult népzenei darabok eredeti, gyűjtött anyagát, előadóművészeit, zenekarait,
- középfokon a magyar népzene-elméletet,
- a magyar népzene történetét,
- hangszerének szerepét a történeti zenében.

Legyen kitekintése

- a népzenei ihletésű darabokra és a cimbalmos zeneirodalomra,
- a szomszéd népek zenei hagyományára, különösen a cimbalom terén,
- a rokon népek cimbalmos muzsikáira.

Legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- zenei anyagát és technikai tudását önállóan fejleszteni,
- helyes kézrend és pedálozási technika megválasztására,
- kottából és hallás után játszani,
- biztosan transzponálni.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül) Legyen képes

- magas szintű zenekari játékra mind „prímási”, mind „kísérő” szerepben,

- tiszta, stílusos kifejező erejű, dinamikailag árnyalt, kidolgozott, hiteles hangszerjátékra,
 - a népzenei dialektusok sajátosságait figyelembe vevő rögtönzésre,
 - dallam lejegyzésre,
 - természetes, oldott hangszerkezelésre,
- Alkalmas legyen népzenei gyűjtésre mind elméleti, mind gyakorlati szempontból.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi cimbalom főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy népzenei feldolgozás Bartók Béla műveiből (Bartók: Gyermeknek III., I.V, Este a székelyeknél.)
- Gömöri lassú és friss csárdás dallamok zenekarral (kísérő szerep)
- Egy közepes nehézségű Allaga-etűd
- Összeállítás Tendl Pál soproni vagy Szép József magyarpéterlaki cimbalmos korcsos és/vagy sebes dallamaiból zenekarral (szólista szerep)

„B” tagozat

- Egy népzenei feldolgozás Bartók Béla műveiből. (15 magyar parasztdal, Szonatina, Három csikmegyei népdal.)
- Rögtönzött zenekari előadás gömöri lassú és friss csárdás dallamokból (kísérő szerep)
- Két közepes nehézségű Allaga-etűd
- Összeállítás Tendl Pál soproni, vagy Szép József magyarpéterlaki cimbalmos korcsos és/vagy sebes dallamaiból zenekarral (szólista szerep)

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó, - technikai felkészültség,
- jobb- és balkéz-technika,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő minőségű hangszer (Schunda, Bohák).

Szabályozható magasságú szék.

Kottatartó.

Metronóm.

Hangzó zenei és videó/DVD példatár.

MP3-as és CD játszó, video-, illetve DVD lejátszó-felvevő készülék.

Lejegyzések készítésére alkalmas többsebességű magnetofon vagy számítógép.

NÉPI HARMONIKA

A népi harmonika tanítás feladatai Ismertesse meg a tanulókkal

- a harmonika alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét, akusztikai sajátosságait,
- a hangszer történetét, fajtáit, a néphagyományban betöltött szerepét,
- a hangszer alkalmazásának területeit, lehetőségeit a Közép-európai (szomszédnépi) és a magyar dialektusterületek vonatkozásában egyaránt.

Alakítson ki

- könnyed hangszerkezelést
- helyes hangszer-, test-, kar- és kéztartást,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező harmonikahangot,
- sokszínű billentéskultúrát,
- kidolgozott légszekrény-vezetést,
- a szóló és kísérő funkciónak, valamint különböző etnikai karaktereknek megfelelő regisztrálási képességet,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a két kéz függetlenségét,
- a gyors harmóniaváltás és stílusos dallamdíszítés képességét.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hármashang- és négyeshangzatokat akkordfogásban, különböző felbontásokban, futamokban, a skálákhoz hasonló módokon,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, díszítésmódokat,
- speciális ujjrendeket.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség és a hallás utáni tanulás párhuzamos fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a zeneileg igényes, stílushelyes kidolgozásra,
- a rendszeres társas muzsikálásra, koncertek és táncházak formájában is.

Fejlessze a tanuló

- zenei hallását, a melodikus és a funkciós hallást,
- metrum- és ritmusérzékét, periódus érzékét, az egyenletes tempótartást, az aszimmetrikus, páratlan ritmusképletek terén is,
- hangszerkezelését, technikáját, a kezek függetlenségét etűdszerű ujjgyakorlatok alkalmazásával,
- légszekrénykezelését,
- muzikalitását a stílusos dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával.

Tanítsa meg az alapvető karbantartási feladatokat.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyermekdalok, illetve kis ambitusú népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése, majd harmonikával történő megszólaltatása, különböző kezdőhangokról indítva a diatonikus billentyűtartomány, illetőleg a basszusgombok használatával.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, előkészítő és hangszer-iskola kiadványai, hangzó melléklettel (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor

A tanulók általános iskolai ének-zene tankönyvének gyermek-, és népdalanyaga.

Más, tetszőleges kis ambitusú, egyszerű ritmikájú magyar vagy valamely kisebbséghez, szomszédnéphez kötődő, egy vagy két kézzel előadható gyermekdal, népdal, mérsékelt tempójú táncdallam.

Követelmény

Megfelelő testtartás, hangszertartás, kéztartás.

Gyermekdalok, kis hangterjedelmű népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése, harmonikán való megszólaltatása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három különböző karakterű táncdallam, egyszólamú és egyszerű basszus kísérettel történő előadása.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyermekdalok, kis hangterjedelmű népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése, harmonikán való megszólaltatása, különböző kezdőhangokról indítva a diatonikus billentyűtartomány és a basszusgombok használatával.

- A légzésváltáshoz kötődő speciális jelzések, a hangszínek, a páros és páratlan lüktetés megkülönböztetése, a törzshangok olvasása g-kulcsban c1-g2, f-kulcsban F-c1 hangterjedelemben, hangpárok, kötött és elválasztott dallamhangok, hangsúlyok alkalmazása.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, előkészítő és hangszer-iskola kiadványai, hangzó melléklettel (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor

A tanulók általános iskolai ének-zene tankönyvének gyermek-, és népdalanyaga.

Más, tetszőleges kis ambitusu, egyszerű ritmikájú magyar vagy valamely kisebbséghez, szomszédnéphez kötődő, egy vagy két kézzel előadható gyermekdal, népdal, mérsékelt tempójú táncdallam.

Követelmény

Megfelelő testtartás, hangszertartás, kéztartás.

Gyermekdalok, kis hangterjedelmű népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése, harmonikán való megszólaltatása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Négy különböző karakterű, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando, rubato népdal egyszólamú és egyszerű basszuskísérettel történő előadása.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyermekdalok, kis hangterjedelmű népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése, harmonikán való megszólaltatása.

- A törzshangok olvasása c1-g2, F-d1 hangterjedelemben, hangpárok, kötött (legato), és elválasztott (staccato, tenuto) dallamhangok, hangcsoportok megszólaltatása.

Hangos és halk játék.

- Tetraton, dó- és la-pentachord hangkészletben szabad variációk, akár önálló dallamsorok, periódusok improvizálása.

- Gyakorlatok váltott kézzel.

- Kíséret dúr akkordokkal

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, előkészítő és hangszer-iskola kiadványai, hangzó melléklettel (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor

A tanulók általános iskolai ének-zene tankönyvének gyermek-, és népdalanyaga.

Más, tetszőleges kis ambitusu, egyszerű ritmikájú magyar vagy valamely kisebbséghez, szomszédnéphez kötődő, egy vagy két kézzel előadható gyermekdal, népdal, mérsékelt tempójú táncdallam.

Követelmény

Megfelelő testtartás, hangszertartás, kéztartás.

Váltott kézzel megszólaltatott dallamok, gyakorlatok.

Egyszólamú dallam kísérete dúr akkordokkal.

Legato, törésmentes dallamvezetés, légvezetés.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- A tanult anyagból 4 különböző karakterű, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando, rubato népdal egyszólamú és akkordikus basszuskísérettel történő előadása.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kis-, és közepes hangterjedelmű népdalok, ill. hangszeres dallamok, hallás utáni, és kottából történő megtanulása, megszólaltatása egyszerűbb díszítésekkel, variációkkal, azonosság, hasonlóság, különbség felismerésével, különböző kezdőhangokról indítva a diatonikus billentyűtartomány kromatikus bővülésének fokozottabb használatával.

- Gyakorlatokaszimmetrikus ritmusú táncdallamok megszólaltatásához hangsúlyok, belső hangsúly, alkalmazásával.
- Tizenhatod hangérték és szünet, triola, szinkópa, valamint az esztam kísérettípus ismerete.
- A hangok olvasása C-d3 közötti hangterjedelembe.
- Hat és hétfokú hangkészletben szabad variációk, önálló dallamsorok, periódusok improvizálása.
- Kíséret dúr és dominánsszeptim akkordokkal, terc és kvint basszussal.
- Egyszerűbb dúr akkordmenetek felismerése hallás útján.
- Dúr skálák felépítése, játéka 2#, 2b előjegyzésig az ujjalátevés stabilizálásával.
- Együttes játék a tanárral, másik harmonikás tanulóval.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, hangzó melléklettel (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor

A tanuló általános iskolai ének-zene tankönyvének népdalanyaga.

Más, tetszőleges hétfokú, egyszerű ritmikájú magyar vagy valamely kisebbséghez, szomszédnéphez kötődő, két kézzel előadható, mérsékelt tempójú népi táncdallamok, parlando-rubato népdalok hangszeres változatai.

Követelmény

Az esztam kísérettípus ismerete.

Egyszólamú dallam kísérete dúr és dominánsszeptim akkordokkal.

Hangsúlyok, belső hangsúlyok alkalmazása dallamjátékban, kíséretben.

Nonlegato, staccato játék.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Négy különböző karakterű, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando, rubato népdal akkordikus basszuskísérettel történő stílusos előadása.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Közepes hangterjedelmű hangszeres táncdallamok, ill. népdalok megtanulása a szokott módon, megszólaltatása stílusos díszítésekkel, variációkkal, kvint transzpozíciók használatával.

- Aszimmetrikus ritmusú (5/8, 7/8) táncdallamok megszólaltatása, finom belső hangsúlyok alkalmazásával. A gyors esztam és a lassú dúvó kísérettípus ismerete.

- A hangok olvasása C- e3 közötti hangterjedelembe.

- Kromatikus fríg hangkészletben önálló dallamsorok, periódusok improvizálása.

- Kíséret dúr és moll, valamint dominánsszeptim akkordokkal, dúr szext és kvartszext fordításokkal, terc és kvintbasszussal.

- Dallamos basszusmenetek játéka.

Módosított hangok használata a basszus gombokon.

- A tanult akkordmenetek felismerése kottaképről, hagyományos lejegyzésről, hallás útján is.

- Dúr skálák felépítése, játéka 3#, 3b, összhangzatos moll skálák 2#, 2b előjegyzésig, az ujjalátevés könnyed technikai kivitelezésével.

- Repetíciós technika megvalósítása azonos és váltott ujjakkal.

- Triolás, váltóhangos, repetíciós díszítések.
- Az helyes ujjazat szerepének tudatosítása.
- Dúr, moll hármashangzatok,
- Kétszólamú tercelő játék a jobb kézben.
- Halkítás - erősítés, árnyalt dinamika használata.
- A regisztrálás szerepének tudatosítása a népzene stílusos megszólaltatásában, a regiszterváltás kivitelezésének fejlesztése.
- Együttjáték a tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, tambura dob, stb.) tanulóval.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor

A tanulók általános iskolai ének-zene tankönyvének népdalanyaga.

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Más, tetszőleges hétfokú, egyszerű ritmikájú magyar vagy valamely kisebbséghez, szomszédnéphez -, ill. bármely etnikumhoz kötődő, két kézzel előadható, mérsékelt tempójú népi táncdallamok, parlando-rubato népdalok hangszeres változatai.

Követelmény

A gyors esztam és dúvő kísérettípus ismerete.

Ujjalátevéses dallam kísérete dúr és moll akkordokkal.

Díszítések, terc menetek a dallamjátékban.

Árnyalt dinamika.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Négy különböző karakterű, köztük aszimmetrikus ritmusú, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando, rubato népdal akkordikus basszus kísérettel történő stílusos előadása.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Élénkebb tempójú hangszeres táncdallamok, ill. népdalok megszólaltatása stílusos díszítésekkel, a népzenei-, előadói gyakorlatban használatos hangnemekben.

- Aszimmetrikus ritmusú (7/8, 9/8) táncdallamok megszólaltatása, finom belső hangsúlyok alkalmazásával. A gyors esztam, a lassú-, és a gyors dúvő kísérettípus ismerete, a tánc típusok formai elemzése.

- Kíséret dúr és moll, valamint domináns szeptim akkordokkal, dúr szext és kvartszext fordításokkal, moll akkordok kvartszext fordításaival.

- A tanult akkordmenetek felismerése kottaképről, hagyományos lejegyzésről, hallás útján is.

- Az alteráció fogalma.

- A formai ismeretek bővítése.

- Dúr és moll skálák játéka 4#, 4b előjegyzésig, az ujjalátevés könnyed technikai kivitelezésével, két oktávon élénk tempóban.

- Akkordfogások jobb kézzel.

- Játék f, mf, p, pp dinamikai tartományokban.

- Játék biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, koncerten és tánckísérő funkcióban a tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, klarinét, furulya, duda, tambura, cimbalom, dob, stb.) tanulóval, hangszeres népzenei együttesrel (pl. vonós, cimbalmos együttes).

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I-II.

Vas Gábor: Dallamos basszusétűdök harmonikára

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor (Pl. Vavrinecz András: Vajdaszentiványi népzene I.

Árendás Péter - Kozma Gyula: Vajdaszentiványi népzene I. brácsa, bőgő melléklet)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Követelmény

Akkordfogások jobb kézzel.

Tempótartás szóló és kísérő szerepkörben.

Stílusos díszítéstechnika a dallamjátékban.

A lassú és gyors dúvó egyenletes megszólaltatása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három igényes népzenei darab és egy táncrend, táncfűzér.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A játéktechnika (billentés, futam-, és légszekrény-technika) tökéletesítése révén gyors tempójú hangszeres táncdallamok, megszólaltatása stílusos díszítésekkel, a népzenei-, előadói gyakorlatban használatos hangnemekben.

- Aszimmetrikus ritmusú (7/8, 11/8) táncdallamok, parlando rubato dallamok megformálása érzékeny artikulációval.

- A formai ismeretek bővítése.

- A tánc típusok ismerete.

- Kíséret az eddig tanult akkordokkal, valamint moll akkordok kvartszext és szext fordításaival.

- A akkordmenetek önálló kialakításának, felismerésének előkészítése.

- A moduláció fogalma, felismerése.

- Négyeshangzatok és fordításaik alkalmazása.

- Dúr és moll skálák játéka 5#, 5b előjegyzésig, az ujjalátévés könnyed technikai kivitelezésével, két oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.

- Akkordfogások jobb kézzel.

- Játék ff, f, mf, p, pp dinamikai tartományokban, tiszta intonációval, a nagyobb hangszer lehetőségeinek felismerése, kihasználása a regisztráció területén is.

- A hangterjedelem kibővítése kromatikusan C-a3-ig.

- Hosszabb játékfolyamat teljesítése biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, koncerten és tánckísérő funkcióban a tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, klarinét, trombita, furulya, duda, tambura, cimbalom, dob, stb.) tanulóval, népdalkörrel, hangszeres népzenei együttesrel (vonós-cimbalmos együttes, tamburazenekar, fúvószenekar, stb.) harmonika-zenekarral.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I-II.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor (Pl. Vavrinecz András: Vajdaszentiványi népzene I.

Árendás Péter - Kozma Gyula: Vajdaszentiványi népzene I. brácsa, bőgő melléklet)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok, kazetták (pl. Székelyföld, Felső- Maros-mente, Sóvidék, valamint kisebbségi anyagok)

Követelmény

Tiszta intonáció valamennyi dinamikai tartományban.

Transzpozíció, moduláció ismerete, alkalmazása.

Hosszabb játékfolyamatban is biztos tempótartás.

Regisztráció alkalmazása.

Kamaraegyüttesi, zenekari közreműködés.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három hosszabb népzenei darab és egy táncrend, táncfűzér.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig elsajátított játéktechnikai zenei ismeretekösszefoglalása, az önálló ismeretbővítés, tanulás motivációjának kialakítása (dallamtanulás, lejegyzés).

- A hatékony és eredményes gyakorlás módszereinek tudatosítása.

- A futamtechnika fejlesztése, tempók érzékeny beállítása.

- Népzenei folyamatok elemzése, a hagyományörzés indítékainak feltárása.

- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással. Automatizmusok kialakítása különösen a légvezetés, a záró hangok légszekrényes zárása, a helyes hangszertartás, kéztartás területén.

- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a regisztráció területén is.

- Zenei, előadói élményt keltő játékfolyamat teljesítése biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, előkészítő és hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet-, szerk.: Eredics Gábor (Pl. Virágvölgyi Márta: Kalotaszegi legényesek, Virágvölgyi Márta: Kalotaszegi népzene I, II., Árendás Péter - Doór Róbert - Mester László: Kalotaszegi legényesek- brácsa, bőgő melléklet)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Helyes hangszertartás, kéztartás.

Törésmentes dallamvezetés, légvezetés, a légszekrény-technikai elemek automatizmusa.

A kísérettípusok ismerete.

Stílusos díszítések és artikuláció a dallamjátékban.

Tiszta intonáció, differenciált dinamika.

A tanult hangszeres játéktechnikai elemek természetes, könnyed alkalmazása.

Hosszabb játékfolyamat teljesítése a zenei karaktereknek megfelelő előadásmóddal, biztos tempótartás.

Regisztrálási lehetőségek kihasználása a stílus adta kereteken belül.

Kamaraegyüttesi, zenekari közreműködés változatos módokon.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Hosszabb népzenei összeállítás és egy táncrend, táncfűzér.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb Követelményeinek. „B” tagozat Követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Kis-, és közepes hangterjedelmű népdalok, ill. hangszeres dallamok, hallás utáni, és kottából történő megtanulása, megszólaltatása egyszerűbb díszítésekkel, variációkkal, azonosság, hasonlóság, különbség felismerésével, különböző kezdőhangokról indítva a diatonikus billentyűtartomány kromatikus bővülésének fokozottabb használatával.

- Gyakorlatokaszimmetrikus ritmusú táncdallamok megszólaltatásához hangsúlyok, belső hangsúly, alkalmazásával.

- Tizenhatod hangérték és szünet, triola, szinkópa, valamint az esztam kísérettípus ismerete.

- A hangok olvasása C-d3 közötti hangterjedelemben.

- Hat és hétfokú hangkészletben szabad variációk, önálló dallamsorok, periódusok improvizálása.

- Kíséret dūr és dominánsszeptim akkordokkal, terc és kvint basszussal.

- Egyszerűbb dūr akkordmenetek felismerése hallás útján.

- Dūr skálák felépítése, játéka 2#, 2b előjegyzésig az ujjalátevés stabilizálásával.

- Együttjáték a tanárral, másik harmonikás tanulóval.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, hangzó melléklettel (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor

A tanulók általános iskolai ének-zene tankönyvének népdalanyaga.

Más, tetszőleges hétfokú, egyszerű ritmikájú magyar vagy valamely kisebbséghez, szomszédnéphez kötődő, két kézzel előadható, mérsékelt tempójú népi táncdallamok, parlando-rubato népdalok hangszeres változatai.

Követelmény

Az esztam kísérettípus ismerete.

Egyszólamú dallam kísérete dúr és dominánsszeptim akkordokkal.

Hangsúlyok, belső hangsúlyok alkalmazása dallamjátékban, kíséretben. Nonlegato, staccato játék.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Öt különböző karakterű, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando, rubato népdal akkordikus basszuskísérettel történő stílusos előadása.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Közepes hangterjedelmű hangszeres táncdallamok, ill. népdalok megtanulása a szokott módon, megszólaltatása stílusos díszítésekkel, variációkkal, kvint transzpozíciók használatával.

- Aszimmetrikus ritmusú (5/8, 7/8) táncdallamok megszólaltatása, finom belső hangsúlyok alkalmazásával.

- A gyors esztam és a lassú dúvő kísérettípus ismerete.

- A hangok olvasása C-e3 közötti hangterjedelemben.

- Kíséret dúr és moll, valamint dominánsszeptim akkordokkal, dúr szext és kvartszext fordításokkal, terc és kvintbasszussal.

- Dallamos basszusmenetek játéka.

- Módosított hangok használata a basszus gombokon.

- A tanult akkordmenetek felismerése kottaképről, hagyományos lejegyzésről, hallás útján is.

- Dúr skálák felépítése, játéka 3#, 3b, összhangzatos moll skálák 2#, 2b előjegyzésig, az ujjalátéves könnyed technikai kivitelezésével.

- Repetíciós technika megvalósítása azonos és váltott ujjakkal.

- Triolás, váltóhangos, repetíciós díszítések.

- Az helyes ujjazat szerepének tudatosítása.

- Dúr, moll hármashangzatok,

- Kétszólamú tercelő játék a jobb kézben.

- Halkítás - erősítés, árnyalt dinamika használata.

- A regisztrálás szerepének tudatosítása a népzene stílusos megszólaltatásában, a regiszterváltás kivitelezésének fejlesztése.

- Együttjáték a tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, tambura dob, stb.) tanulóval.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor

A tanulók általános iskolai ének-zene tankönyvének népdalanyaga.

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Más, tetszőleges hétfokú, egyszerű ritmikájú magyar vagy valamely kisebbséghez, szomszédnéphez -, ill. bármely etnikumhoz kötődő, két kézzel előadható, mérsékelt tempójú népi táncdallamok, parlando-rubato népdalok hangszeres változatai.

Követelmény

A gyors esztam és dúvó kísérettípus ismerete.

Aszimmetrikus ritmusú táncdallamok megszólaltatása.

Kromatikus fríg hangkészletben önálló dallamsorok, periódusok improvizálása.

Módosított hangok használata a basszus gombokon.

Kíséret dominánsseptim akkordokkal, dúr szext és kvartszext fordításokkal, terc és kvintbasszussal.

Ujjalátevéses dallam kísérete dúr és moll akkordokkal.

Díszítések, terc menetek a dallamjátékban.

Árnyalt dinamika.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Öt különböző karakterű, köztük aszimmetrikus ritmusú, egymáshoz illeszkedő táncdallam és parlando, rubato népdal akkordikus basszuskísérettel történő stílusos előadása.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Élénkebb tempójú hangszeres táncdallamok, ill. népdalok megszólaltatása stílusos díszítésekkel, a népzenei-, előadói gyakorlatban használatos hangnemekben.

- Aszimmetrikus ritmusú (7/8, 9/8) táncdallamok megszólaltatása, finom belső hangsúlyok alkalmazásával.

- A gyors esztam, a lassú-, és a gyors dúvó kísérettípus ismerete, a tánc típusok formai elemzése.

- Kíséret dúr és moll, valamint dominánsseptim akkordokkal, dúr szext és kvartszext fordításokkal, moll akkordok kvartszext fordításaival.

- A tanult akkordmenetek felismerése kottaképről, hagyományos lejegyzésről, hallás útján is.

- Dúr és moll skálák játéka 4#, 4b előjegyzésig, az ujjalátevés könnyed technikai kivitelezésével, két oktávon élénk tempóban.

- Akkordfogások jobb kézzel.

- Játék biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, koncerten és tánckísérő funkcióban a tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, klarinét, furulya, duda, tambura, cimbalom, dob, stb.) tanulóval, hangszeres népzenei együttesrel (pl. vonós, cimbalmos együttes).

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I-II.

Vas Gábor: Dallamos basszusétűdök harmonikára

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor (Pl. Vavrinecz András: Vajdaszentiványi népzene I.

Árendás Péter - Kozma Gyula: Vajdaszentiványi népzene I. brácsa, bőgő melléklet)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Követelmény

Akkordfogások jobb kézzel.

Kíséret dúr szext és kvartszext fordításokkal, moll akkordok kvartszext fordításaival is.

Élénkebb tempójú hangszeres táncdallamok megszólaltatása stílusos díszítésekkel.

Tempótartás szóló és kísérő szerepkörben.

A lassú és gyors düvő egyenletes megszólaltatása.

Játék f, mf, p, pp dinamikai tartományokban.

Stílusos díszítéstechnika a dallamjátékban.

A formai ismeretek bővítése.

Az alteráció fogalma.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három igényes népzenei darab és egy táncrend, táncfüzér.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A játéktechnika (billentés, futam-, és légszekerény-technika) tökéletesítése révén gyors tempójú hangszeres táncdallamok, megszólaltatása stílusos díszítésekkel, a népzenei-, előadói gyakorlatban használatos hangnemekben.

- Aszimmetrikus ritmusú (7/8, 11/8) táncdallamok, parlando-rubato dallamok megformálása érzékeny artikulációval.

- Kíséret az eddig tanult akkordokkal, valamint moll akkordok kvartszext és szext fordításaival.

- Az akkordmenetek önálló kialakításának, felismerésének előkészítése.

- Négyeshangzatok és fordításaik alkalmazása.

- Dúr és moll skálák játéka 5#, 5b előjegyzésig, az ujjalátévés könnyed technikai kivitelezésével, két oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.

- Akkordfogások jobb kézzel.

- Játék ff, f, mf, p, pp dinamikai tartományokban, tiszta intonációval, a nagyobb hangszer lehetőségeinek felismerése, kihasználása a regisztráció területén is.

- A hangterjedelem kibővítése kromatikusan C-a3-ig.

- Hosszabb játékfolyamat teljesítése biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, koncerten és tánckísérő funkcióban a tanárral, más tanszakos (ének, hegedű, klarinét, trombita, furulya, duda, tambura, cimbalom, dob, stb.) tanulóval, népdalkörrel, hangszeres népzenei együttesel (vonós-cimbalmos együttes, tamburazenekar, fúvószenekar, stb.) harmonika-zenekarral.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola I-II.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor (Pl. Vavrinecz András: Vajdaszentiványi népzene I.

Árendás Péter - Kozma Gyula: Vajdaszentiványi népzene I. brácsa, bőgő melléklet)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok, kazetták (pl. Székelyföld, Felső-Maros-mente, Sóvidék, valamint kisebbségi anyagok)

Követelmény

Tiszta intonáció valamennyi dinamikai tartományban.

Transzpozíció, moduláció ismerete, alkalmazása.

Hosszabb játékfolyamatban is biztos tempótartás.

Regisztráció alkalmazása.

Kamaraegyüttesi, zenekari közreműködés.

A moduláció fogalma, felismerése.

A formai ismeretek bővítése.

A tánc típusok ismerete.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Három hosszabb népzenei darab és két táncrend, táncfüzér.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Az eddig elsajátított játéktechnikai zenei ismeretek összefoglalása, az önálló ismeretbővítés, tanulás motivációjának kialakítása (dallamtanulás, lejegyzés).

- A futamtechnika fejlesztése, tempók érzékeny beállítása.

- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással. Automatizmusok kialakítása különösen a légvezetés, a záró hangok légszekrényes zárása, a helyes hangszer tartás, kéztartás területén.

- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a regisztráció területén is.

- Zenei, előadói élményt keltő játékfolyamat teljesítése biztos tempótartással szóló és kísérő szerepekben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, előkészítő és hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet-, szerk.: Eredics Gábor (Pl. Virág völgyi Márta: Kalotaszegi legényesek, Virág völgyi Márta: Kalotaszegi népzene I, II., Árendás Péter - Doór Róbert - Mester

László: Kalotaszegi legényesek- brácsa, bőgő melléklet)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Helyes hangszer tartás, kéztartás.

Törésmentes dallamvezetés, légvezetés, a légszekrény-technikai elemek automatizmusa.

A kísérettípusok ismerete.

Stílusos díszítések és artikuláció a dallamjátékban.

Tiszta intonáció, differenciált dinamika.

A tanult hangszeres játéktechnikai elemek természetes, könnyed alkalmazása.

Hosszabb játékfolyamat teljesítése a zenei karaktereknek megfelelő előadásmóddal, biztos tempótartás.

Regisztrálási lehetőségek kihasználása a stílus adta kereteken belül.

Kamaraegyüttesi, zenekari közreműködés változatos módokon.
A zenei kreativitás megnyilvánulása.
Népzenei folyamatok elemzése, a hagyományörzés indítékainak feltárása.
A hatékony és eredményes gyakorlás módszereinek tudatosítása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Hosszabb népzenei összeállítás és egy táncrend, táncfüzér.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

- hangszer repertoárját, előadói tradícióit, elterjedtségét a magyar, és a Kárpát-medence népeinek zenei hagyományában,
- a különböző etnikai karakterekhez és stílusokhoz jól illeszkedő díszítésmódokat, a regiszterek, hangszínek kiválasztásának alapvető szempontjait,
- a tanult népzenei anyagban előforduló tempó- és egyéb előadási jeleket, a hangszeréhez kötődő illetve a népzenei gyakorlatban alkalmazott akkordjelzések jelentését,
- hangszer jelentősebb hagyományörző népi előadóit.

Tudja

- hangszerét helyesen tartani,
- a légszekerény-technikai elemeket automatikusan használni.

Legyen képes

- előre megtervezett légvezetéssel játszani,
- differenciált dinamika alkalmazására,
- valamennyi dinamikai tartomány alkalmazására,
- a zenei formát visszatükröző légvezetésre,
- a bal kéz néphagyományban használatos funkcióinak alkalmazására,
- a hangszer regisztrálási lehetőségeit kihasználni,
- fejből előadni darabjait.

Rendelkezzék

- évfolyamának megfelelően kiművelt hangszeres technikával,
- helyes kéztartással,
- telt, erőteljes hanggal,
- kifejező játékmóddal,
- az adott zenedarab stílusának, karakterének megfelelő előadásmóddal,
- a hangszer karbantartására vonatkozó alapvető ismeretekkel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak népzenei koncerten, táncházban történő bemutatásával:

- egy élénk tempójú táncdallam,
- egy mérsékelt tempójú táncdallam terc és szext dallammozgásokkal,
- egy parlando, rubato népzenei dallam,
- egy szabadon választott népzenei darab, igényes basszus-szólammal,
- egy kamaradarab, kísérő feladatkörben.

Az alapfokú művészeti vizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama
Népi harmonika főtárgy
„A” tagozat: minimum 10 perc
„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy élénk tempójú táncdallam,
- Egy mérsékelt tempójú táncdallam terc és szext dallammozgásokkal
- Egy párlandó, rubato népzenei dallam,
- Egy szabadon választott népzenei darab, igényes basszus-szólammal
- Egy kamaradarab, kísérő feladatkörben.

„B” tagozat

- Egy élénk tempójú táncdallam,
- Egy mérsékelt tempójú táncdallam terc és szext dallammozgásokkal,
- Egy párlandó, rubato népzenei dallam,
- Egy szabadon választott népzenei darab, igényes basszus-szólammal,
- Egy kamaradarab, kísérő feladatkörben.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- technikai felkészültség,
- jobb- és balkéz-technika,
- díszítések megvalósítása,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, önálló tanulmányozása.
- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.

- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése.
- Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása.
- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig.
- Automatizmusok kialakítása különösen a díszítések, valamint a légvezetés területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval
- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés a tiszta, világos megformálás iránt.
- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése.
- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -, szerk.: Eredics Gábor

Erdélyi, moldvai, Felső-Garam menti, sárosi felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Az alapfok évfolyamaiban elért színvonal továbbfejlesztése.

Eredményes gyakorlási módszer elsajátítása.

Hatékony hallás utáni tanulás, biztos kottaolvasási készség.

Színgazdag játék, differenciált dinamika.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás különböző karakterű dallamokból és táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok, önálló tanulmányozása.

- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.

- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése.
- Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása.
- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban.
- Automatizmusok kialakítása különösen a díszítések, valamint a légvezetés, a helyes hangszertartás, kéztartás területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a regisztráció területén is.
- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés a tiszta, világos megformálás, a differenciált dinamika.

- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése.
- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -, szerk.: Eredics Gábor

Erdélyi, moldvai, Felső-Garam menti, sárosi felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Az elért technikai és zenei színvonal továbbfejlesztése.

Az önálló zenei tevékenység belső feltételeinek kialakulása.

Eredményes gyakorlási módszer elsajátítása.

Hatékony hallás utáni tanulás.

Szingazdag játék.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Mennyiségileg is számottevő dallamismeret.

Vokálisan-, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.

A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.

A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igényének felkeltése.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás különböző karakterű dallamokból és táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok, elméleti szakirodalom önálló tanulmányozása. Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.

- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése.

- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzéssel, két oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.

- Automatizmusok kialakítása különösen a díszítések, valamint a légvezetés, a záró hangok légszekerényes zárása, a helyes hangszertartás, kéztartás területén.

- Szingazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval.

- Az önállóság megszerzése a regisztráció területén is.

- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés a tiszta, világos megformálás, a differenciált dinamika, a fejlett hangszínkultúra iránt.

- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése. Vokálisan-, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.

- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -, szerk.: Eredics Gábor

Erdélyi, moldvai, Felső-Garam menti, sárosi felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Az elért technikai és zenei színvonal továbbfejlesztése.

Az önálló zenei tevékenység kialakulása.

Önállóság megszerzése a regisztráció területén is.

Eredményes gyakorlási módszer elsajátítása.

Hatékony hallás utáni tanulás, biztos kottaolvasási készség.

Saját lejegyzések készítése.

Szín gazdag játék, differenciált dinamika.

Mennyiségileg is számottevő dallamismeret.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.

A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományörzéshez való tudatos kapcsolódás.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás különböző karakterű dallamokból és táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok, elméleti szakirodalom önálló tanulmányozása. A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.

- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.

- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése.

- Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása.

- Virtuóz játéktechnika kialakítása.

- A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igényének felkeltése.

- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással. Automatizmusok kialakítása különösen a díszítések, valamint a légvezetés, a záró hangok légszekrényes zárása, a helyes hangszertartás, kéztartás területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a regisztráció területén is.
- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés a tiszta, világos megformálás, a differenciált dinamika, a fejlett hangszínkultúra iránt.
- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése. Vokálisan-, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.
- Mennyiségileg is számottevő dallamismeret.
- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -, szerk.: Eredics Gábor

Erdélyi, moldvai, Felső-Garam menti, sárosi felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Az elért technikai és zenei színvonal következetes továbbfejlesztése, önállóan is.

Az önálló zenei tevékenység.

Eredményes önálló gyakorlási módszer elsajátítása.

Hatékony hallás utáni tanulás, biztos kottaolvasási készség.

Színgazdag játék, differenciált dinamika, fejlett hangszínkultúra.

Mennyiségileg is számottevő dallamismeret.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

Nyitott, empátikus kamarazenélés.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás különböző karakterű dallamokból és táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, önálló tanulmányozása.
- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.
- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése.

- Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása.
- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig.
- Automatizmusok kialakítása különösen a díszítések, valamint a légvezetés területén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval
- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés a tiszta, világos megformálás iránt.
- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése.
- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -, szerk.: Eredics Gábor

Erdélyi, moldvai, Felső-Garam menti, sárosi felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

A „B” tagozaton az alapfok évfolyamaiban elért technikai szint továbbfejlesztése.

Eredményes, hatékony gyakorlási módszer elsajátítása.

Biztos hallás utáni tanulás, a kottaolvasási készség fejlődése.

Színgazdag játék, differenciált dinamika.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

Biztos tempótartás szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás különböző karakterű dallamokból és táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok, önálló tanulmányozása.

- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.

- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése.

- Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása.

- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban.

- Automatizmusok kialakítása különösen a díszítések, valamint a légvezetés, a helyes hangszertartás, kéztartás területén.

- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a regisztráció területén is.

- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés a tiszta, világos megformálás, a differenciált dinamika.

- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése.

- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -, szerk.: Eredics Gábor

Erdélyi, moldvai, Felső-Garam menti, sárosi felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Virtuóz játéktechnika kialakítása.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Szín gazdag játék, differenciált dinamika.

Eredményes, hatékony gyakorlási módszer elsajátítása.

Biztos hallás utáni tanulás, a kottaolvasási készség fejlődése.

Biztos tempótartás szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Mennyiségileg is számottevő dallamismeret a magyar népzenei dialektusokon belül.

Vokálisan-, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.

A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.

A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igényének felkeltése.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás különböző karakterű dallamokból és táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok, elméleti szakirodalom önálló tanulmányozása. Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.

- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése.

- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzéssel, két oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.

- Automatizmusok kialakítása különösen a díszítések, valamint a légvezetés, a záró hangok légszekerényes zárása, a helyes hangszertartás, kéztartás területén.

- Szín gazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval.

- Az önállóság megszerzése a regisztráció területén is.

- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés a tiszta, világos megformálás, a differenciált dinamika, a fejlett hangszínkultúra iránt.

- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése. Vokálisan-, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.

- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -, szerk.: Eredics Gábor

Erdélyi, moldvai, Felső-Garam menti, sárosi felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Virtuóz játéktechnika fejlesztése.

Meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

A zenei kreativitás megnyilvánulása.

Szín gazdag játék, differenciált dinamika.

Eredményes, hatékony gyakorlási módszer.

Biztos hallás utáni tanulás, a kottaolvasási készség folyamatos fejlődése.

Biztos tempótartás szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Mennyiségileg is számottevő dallamismeret a magyar és nemzetiségi népzenei dialektusokon belül.

Vokálisan-, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.

A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.

A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igényének felkeltése.

Önállóság megszerzése a regisztráció területén is.

Saját lejegyzések készítése.

A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának folyamatos megismerése.

A népzenei hagyomány tanult tájegységeinek, műfajainak, dallamtípusainak elemzése.

Tudatos, elkötelezett hagyományörzés.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás különböző karakterű dallamokból és táncfűzér előadása, valamint két kamarazenei közreműködés.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- A zenei műveltség elmélyítése, hangfelvételek, kottakiadványok, elméleti szakirodalom önálló tanulmányozása. A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.

- Az eddig elsajátított játéktechnikai, zenei ismeretek összefoglalása, szintet tartása, csiszolása.

- Az önállóság, a biztos ízlés, a muzikalitás erősítése.

- Hatékony és eredményes gyakorlási módszerek alkalmazása.
- Virtuóz játéktechnika kialakítása.
- A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igényének felkeltése.
- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással. Automatizmusok kialakítása különösen a díszítések, valamint a légvezetés, a záró hangok légszekrényes zárása, a helyes hangszertartás, kéztartás területén.
- Szín gazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval, önállóság megszerzése a regisztráció területén is.
- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés a tiszta, világos megformálás, a differenciált dinamika, a fejlett hangszínkultúra iránt.
- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése. Vokálisan-, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.
- Mennyiségileg is számottevő dallamismeret.
- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

Ajánlott tananyag

Bogár István: Harmonikaiskola II.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992-98) Magyar Művelődési Intézet -, szerk.: Eredics Gábor

Erdélyi, moldvai, Felső-Garam menti, sárosi felvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Archív hangfelvételek (MTA Zenetudományi Intézet, Hagyományok Háza)

Gyűjtéseket közreadó CD kiadványok.

Követelmény

Virtuóz játéktechnika fejlesztése.

Megújuló zenei kreativitás.

Szín gazdag játék, differenciált dinamika, fejlett hangszínkultúra.

Eredményes, hatékony, önálló, gyakorlási módszer.

Biztos hallás utáni tanulás eredeti felvételekről is

Kottaolvasási, transzponálási készség.

Saját lejegyzések készítése.

Mennyiségileg is számottevő dallamismeret a magyar és nemzetiségi népzenei dialektusokon belül.

Vokálisan-, vagy más hangszeren megszólaló népzenei dallamok önálló adaptációja.

A hangszer más műfajokhoz kötődő irodalmának megismerése.

A népzenei hagyomány elemzése, a hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos, belső igényének felkeltése.

Tudatos, elkötelezett hagyományörzés.

A kifejezőmód, megfelelő stílusismeret és technikai felkészültség birtokában meggyőző zenei-, előadói élményt nyújtó hangszerjáték.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Önállóan megszerkesztett hosszabb népzenei összeállítás különböző karakterű dallamokból és táncfűzér előadása, valamint kamarazenei közreműködés.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje és legyen képes megfelelően előadni 10-15 perc időtartamú, különböző népzenei dialektusokból, karakterekből, esetleg szomszédnépi hagyományból válogatott programját.

Legyen képes

- a tanult kéz- és légszekrény-technikai elemeket egy meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani,
- az alapfok évfolyamaiban elért színvonalának eredményes megőrzésére, annak lehetőség szerinti továbbfejlesztésére,
- pontos levegőgazdálkodásra hosszabb légszekrény-utak esetén, differenciált dinamika és kifejező játékmód mellett is,
- különböző dialektusok, tájegységek dallamainak stílusos, ízléses, igényes előadására,
- egyszerűbb népzenei darabokat zeneileg és technikailag önállóan megoldani,
- kamarazenei feladatkörben közreműködni.

Rendelkezzék

- kiművelt hangszeres technikával,
- helyes kéztartással,
- telt, erőteljes hanggal,
- kifejező játékmóddal,
- stílusismerettel,
- a hangszere karbantartására vonatkozó alapvető ismeretekkel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a gyors kéztechnika alapjait, a kéz tizenhatod mozgású egyenletes vezetését, az ujjak alacsony, aktív, pontos munkáját,
- a darabok karakterének megfelelő regisztrálás szempontjait,
- a hangszer szélesebb irodalmát,
- a darabok harmóniai, formai szerkezetét, stílusjegyeit.

Legyen képes

- a pontos levegőgazdálkodásra, egyenletes légszekrény-vezetésre, pontos, gyors, törésmentes légszekrény-váltásra, valamint egyenletesen vezetett dinamikai ívek megvalósítására,
- két-, illetve többszólamú darabok előadására,
- saját kézzelvezetésének megfelelő, célszerű ujjrendeket készíteni,
- a többszólamú művekben tiszta szólamvezetésre, pontos tagolásra, világos, érthető megformálásra,
- a kifejezés mód, megfelelő stílusismeret és technikai felkészültség birtokában zenei élményt nyújtani,
- kifejező és dinamikailag árnyalt hangon játszani,
- szubjektív zenei élményét esztétikailag igényesen kifejezni,
- olyan művészi szándékú kifejezés módra, amely összefüggő egységben tükrözi hagyományismeretét, zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége érettségét.

Tudja a tanult kéz- és légszekrény-technikai elemeket egy meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

Tudjon

- nagyobb terjedelmű zenei folyamatokat előadni,
- kamarazeneben - a hagyományban előforduló hangszerekkel - közreműködni,
- repertoárdarabokat önállóan is elsajátítani,

- ritmikailag pontos, stílusos díszítéseket játszani,
- egyrészt pontosan kottát olvasni a zenei karakter, a hangok, a ritmus, az ujjrend, a légvezetés, a regisztrálás pontos figyelembevételével, másrészt ismert, vagy hallott dallamhoz megfelelő kíséretet rögtönözni

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi harmonika főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Különböző stílusú, karakterű, valamint tempójú népzenei.

Rövid zenei anyag lapról játssza mérsékelt tempóban.

„B” tagozat

Egy élénk tempójú táncdallam,

Egy mérsékelt tempójú táncdallam terc és szext dallammozgásokkal,

Egy párlandó, rubato népzenei dallam,

Egy szabadon választott népzenei darab, igényes basszus-szólammal,

Egy kamaradarab, kísérő feladatkörben.

Zenei anyag lapról játssza mérsékelt tempóban.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- technikai felkészültség,
- jobb- és balkéz-technika,
- díszítések megvalósítása,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges taneszközök

Egy-egy darab 40, 80, és 120 basszusos harmonika, megfelelő minőségben.

ÜTŐ TANSZAK

NÉPI RITMUSHANGSZEREK

A népi ritmushangszerek tanításának szakirányú feladatai

A tanuló ismerje meg

- a népi ritmushangszerek helyét a magyar népi hangszerek osztályozásában,
- a népi ritmushangszerek szerepét a magyar népzeneben, néptáncban és népszokásokban,
- a népi ritmushangszerek készítését, felépítését, részeit, hangolását,
- a népi ritmushangszerek múltját, fajtáit, elterjedését a magyar nyelvterület különböző vidékein,
- a Kárpát-medence jellemző magyar és nemzetiségi tánc típusait, táncait,
- a különféle tánc kíséretekben alkalmazandó egyszerű és összetett ritmusképleteket,
- a tánc házi gyakorlatban legelterjedtebb tájegységekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
- a tánczenei folyamatok szerkezetét, zenei tartalmát, a régi és új stílusú táncok zenéjének jellegzetességeit,
- a tánchoz nem kapcsolódó szokásdallamokat és alkalmi hangszeres darabokat,
- az egyéb kísérőhangszerek (kontra, brácsa, cimbalom) szerepét.

Alakítson ki

- természetes hangszerkezelést, összehangolt jobb- és balkéz mozgást,
- a hagyományokhoz igazodó, ugyanakkor saját adottságainak is megfelelő, helyes és hatékony test-, hangszer- és kéztartást,
- a vele együtt muzsikáló hangszerekre is figyelemmel bíró rögtönzési készséget.

Fordítson figyelmet

- céltudatos egyéni gyakorlási módszerének kialakítására,
- a lapról olvasási készség mellett a memorizáló képesség, valamint a rögtönzőképesség fejlesztésére,
- a rendszeres zenekari muzsikálásra.

Tanulja meg a legalapvetőbb hangszerkészítési- és karbantartási feladatokat.

Váljon nyitottá más népi hangszerek, más népek zenéje, más zenei műfajok, művészeti ágak iránt.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Mondókák, gyermekjáték dallamok, szokásdallamok, főként az alapfok első néhány évfolyamának dallamai.

Követelmény

A gyermek ismerkedjen meg minél több, az életkorának megfelelő népdallal, szokásdallammal, jeles napok dalaival.

Túlnyomórészt magyar nyelvterület népdalaival, de a Gyimes-völgye és Csík megye, valamint Moldva területéről is válasszunk gyermekdalokat. Ezek segítségével ismerje meg a ritmus, dallam, mozgás és az anyanyelv kapcsolatát.

A megtanult dallamokat tudja énekelve, táncolva, játszva előadni, azokat tapssal, dobogással, ritmushangszerekkel kísérni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

Mondókák, gyermekdalok, szokásdallamok, táncdallamok ritmuskísérettel.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Mondókák, gyermekjáték dallamok, szokásdallamok, főként az alapfok első néhány évfolyamának dallamai.

Követelmény

A tanuló ismerkedjen meg minél több, az életkorának megfelelő népdallal, szokásdallammal, jeles napok dalaival.

Túlnyomórészt magyar nyelvterület népdalaival, de Gyimes-völgyéből és Csík megye, valamint Moldva területéről is válasszunk gyermekdalokat. Ezek segítségével ismerje meg a ritmus, dallam, mozgás és az anyanyelv kapcsolatát.

A megtanult dallamokat tudja énekelve, táncolva, játszva előadni, azokat tapssal, dobogással, ritmushangszerekkel kísérni.

Tudja a dob vagy az ütőgardon különböző funkcióit (zenei egy, és az esztam fogalmait) külön-külön használni (a két kéz szerepének használata).

A tanuló különböző játékos gyakorlatok segítségével ismerkedjen meg a dob illetve az ütőgardon használatával (regősbót, köcsögduda, kanna, taps, illetve egyéb ritmuskeltő dobogással kézzel és lábbal is):

- énekét kísérje egyenletes mérő ütéssel
- igyekezzon megszólaltatni ritmikai sorzárlatokat, szüneteket
- énekét kísérje a dal szövegével egyező ritmussal (esetleg tanári segítséggel)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Mondókák, gyermekdalok, szokásdallamok, táncdallamok ritmuskísérettel, dob vagy az ütőgardon kíséretével.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyermekdalok, szokásdallamok, jeles napok dalai, csárdásdallamok

- Gyimes-völgyéből és Moldva területéről

A tanuló sajátítsa el

- a hangszer helyes tartását ülő és álló helyzetben,
- a pálcá vagy ütő megfelelő tartását, indítását,
- a balkéz és a jobbkez helyes tartását,
- a szép zenei hang megformálásához szükséges ütéstechnikát,
- a dob behangolását.

Követelmény

Legyen képes

- egyenletesen, mérsékelt tempóban, szépen formált hangokkal az alapidallamokat kísérni,
- tempótartásra,
- hallás utáni dallamtanulásra,

- negyedek és nyolcadok mérsékelt tempójú megvalósítására dallamhoz kötötten vagy anélkül.

- a dallam főhangsúlyainak megvalósítására,
- a megtanult dallamokat akár hosszabb zenei folyamatba is illesztve kotta nélkül eljátszani,

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két különböző karakterű összeállítás.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyimes-völgyi lassú csárdások, kerekas, medvés, hétlépés, régi héjsza
- Moldvai népzene: magyaros, öves, kezes, gergelytánc, erdélyes, virágtánc, bolgáros, oroszos, stica, polka, sirba, ruca, sirba studencilor, drumui dracului stb.

Követelmény

A tanuló legyen képes

- hangszerét önállóan felvenni, megfelelő tartással ülni, illetve állni,
- megfelelő ütéstechnikával szépen formált hangokkal ritmizálni,
- hangszerjátékát énekkel színesíteni, énekét hangszerrel kísérni,
- a tá, és esetleg ti-ti és sorvégi tá-szün ritmusképletek alkalmazására,
- a bal és jobb kéz ritmikai függetlenítésére,
- tempóváltásokat megvalósítani hosszabb zenei folyamatban.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két különböző jellegű összeállítás.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyimes-völgyi verbunk, sebes magyaros és csárdás, héjsza, alunelu
- Moldvai népzene (kecskés, festeres, kettős, gergelytánc, magyaros, öves, kezes, virágtánc, bolgáros, oroszos, stica, polka, sirba, ruca, sirba studencilor,)
- Magyar történeti zene, szokásdallamok
- Csík megyei lassú csárdás

Követelmény

A tanuló legyen képes

- hangszerét behangolni a tanár által megadott alaphangra (hegedűhöz, furulyához),
- a hangsúlyok és belső (soroközötti) hangsúlyok dallamalkotó szerepének felismerésére és alkalmazására,
- a dallam értelmezésére, egyszerű ritmus variációkra,
- a dob és az ütőgardon teljes játszófelületén való tájékozódásra,
- a zenei periódus felismerésére,
- a sorzáró „ti-ti ti-ti ti-ti tá szün”, vagy a „ti-ti ti-ti ti-ti ti-ti ti-ti ti-ti tá szün” formula következetes alkalmazására csárdásokban,
- hosszabb tánczenei folyamatot megfelelő tempóváltással előadni.

Tudjon hegedűvel vagy furulyával együtt muzsikálni, és különbséget tenni a népzene és a régizene (írott zenei hagyomány) előadásmódja között.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Két különböző jellegű összeállítás.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyimes-völgyi tánczene (Gyimesközéplak) lassú és sebes magyaros
- Csík megyei (Csíkszentdomokos) verbunk, magyarországi, cepper
- XVIII. századi magyar tánczenék a régi stílusú ugrós-legényes típuscsaládhoz kapcsolódva, szokásdallamok, illetve jeles napok dalai
- Moldvai népzene (kettős, kecskés)

Követelmény

A tanuló legyen képes

- hangszerét önállóan segítséggel behangolni,
- a húrokat karbantartani, kezelni,
- a különböző ütéstechnikát megkülönböztetni, alkalmazni
- különböző a dallamokra jellemző belső hangsúlyozására,
- egyszerű sorzárlatokat stílusosan alkalmazni,
- a bal és jobb kéz mozgásait függetleníteni, és azokat koordinálni,
- a „ti-ti ti-ti ti-ti tá szün”, vagy a „ti-ti ti-ti ti-ti ti-ti ti-ti tá szün” módusok sorzárlat stílusos alkalmazására összefüggő tánczenei folyamatban,
- a szinkópa használatára.

Tudjon

- énekest kísélni,
- hegedűvel, furulyával és más hangszerekkel együtt zenélni,
- néptáncosokat zenével kísélni.

Ismerje a különbséget a hagyományos gyimesi és csíki játékmód, ütőgardon kísértében alkalmazott stílusjegyei között.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga
- Három különböző jellegű összeállítás hangszerrel, vagy énekkel.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag
Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyimes-völgyi tánczene (Gyimesközéplak) Rákóczi mars, lakodalmi mars, sánta németes, sormagyar, medvés, régi héjsza, öreges héjsza, korobjászka, kerekas, tisztí héjsza, legényes, csúfos, ruszka, féloláhos-héjsza, alunyelu, hosszúhavasí, háromsírülös, egytoppantós, háromtoppantós, hétlépés, balánkai,
- Csík megyei tánczene (Csíkszentdomokos) Lassú csárdás, magyarországi, cepper, féloláhos, kezes, zsuka, orosz zsuka, medvés, héjsza, verbunk, lakodalmi mars
- Moldvai népzene
- Más népzenei dialektusok dallamai, historikus dallamok, szokásdallamok

Követelmény

A tanuló legyen képes vonós hangszerekkel, kobozzal, lanttal, tamburafélékkel, furulyákkal, más hangszerekkel, énekesekkel együtt muzsikálni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három különböző összeállítás, ebből legalább egy kamarazenei formában.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

- Gyimes-völgyi zene: lassú magyaros, sebes magyaros, csárdás, kettős jártatója, kettős sírülője, féloláhos, verbunk, csúfos, féloláhos-héjsza, legényes-héjsza, tiszt-héjsza, sánta németes és csoszogtatós, talján porka és a sebes, moldvai és a porkája, zsidós, gólya, kerekkes, keservekek, (egyszerű adatközlői stílusjegyekkel)

- Csík megyei tánczene (Csíkszentdomokos) Lassú csárdás, sebes csárdás, magyarországi, cepper, féloláhos, kezes, zsuka, orosz zsuka, medvés, héjsza, lassú németes, Rákóczi mars, zsidós, verbunk, lakodalmi mars,

- Regionális népzene (A helyi környezet - település, megye, tájegység, dialektusterület népzenei anyaga)

- Moldvai tánczene: kettős (de doi), nyelu (mielu), leu, szerba (sirba), sirba stidentilor, floricsika, ruszászka, öves, banumarocsini, keresel (cáráselu), bulgáros (bulgareasca), kecskés, csárdás, festeres, korobjászka, románca, ördög útján (drumui dracului), batuta tiganesca, pakulár (juhos), briul, pingvin, hojna (hoina), botosánka, gergelytánc, zdrabuleánka, ráca, serény magyaros, öreg magyaros, vert kezes, román kezes, musama, buheiest, polka, batuta, djampara)

- Más népzenei dialektusok dallamainak kísérete, történeti dallamok, szokásdallamok

Követelmény

A tanuló legyen képes

- a Gyimes-völgyi és moldvai zenére jellemző díszítéstechnikákat, ritmusképleteket szabadon alkalmazni,

- az aszimmetria megvalósítására,

- a sorkezdő nyolcad és tizenhatod felütés ritmusokat alkalmazni,

- 3/4-es és 6/8-os dallamokat helyesen hangsúlyozni,

- hangszerét beállítani, tisztán behangolni,

- tisztán intonálni,

- az esztamhangsúlyú ritmizálást megvalósítani,

- stílusos improvizálásra, a dallami díszítések válogatására,

- az ütőgardon alapritmusokat stílusosan variálni, illetve a moldvai tánczene alapritmusait alkalmazni, dobon elsajátítani,

- a sorzáró ritmusformulák alkalmazására, az ütőgardon alapritmusainak stílusos elsajátítására (a hagyománynak megfelelően variálni), a tanult táncrendek megfelelő kísérésére,

- felismerni a moldvai, csíki és a gyimesi ritmizálás hasonlóságait illetve különbözőségeit,

- az aszimmetrikus kíséretre ütőgardonon (magyarországi, lassú magyaros, szegényes)

- a szinkópás ritmusok lekövetésére ütőgardonon (ettős jártatója és sírülője) zenekari darabok összeállítására, hangszerelésre.

A tanuló tudja és ismerje a különböző tánc típusokat és azok neveit. Ismerje és alkalmazza néhány adatközlő egyéni játékmódját.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Öt különböző összeállítás, melyből egy zenekarral hangozzék el.

Ajánlott tananyag éves bontás nélkül

Eredeti hangszeres felvételek a Zenetudományi Intézet népzene gyűjteményéből készült kazetták, videofelvételek

Rajeczky Benjamin moldvai gyűjtése

Gyimesi csángók táncai - Kallós Zoltán, dr. Martin György Szakmai Ház (ma már a Hagyományok Háza) gyűjtéseiből összeállított kazetta, Budapest

Felcsíki hangszeres népzene (MC) - Csíkszentdomokosi zenekar (1991. március 21.) Szerkesztette: Szalay Zoltán;

Magyarországi Román Népzene 1984. SLPX 18077 Budapest, szerk.: Sebő Ferenc

Sárosi Bálint: Magyar népi hangszerek (Budapest 1973)

Magyar Népzenei Antológia (Budapest 1985-93) Hungaroton:

- I. Tánczene. Szerk. Martin György, Németh István, Pesovár Ernő - LPX 18122-16

- II. Észak. Szerk. Tari Lujza, Vikár László LPX 18124-28

- III. Dunántúl. Szerk. Olsvai Imre LPX 18138-42

- IV. Alföld. Szerk. Paksa Katalin, Németh István LPX 18159-63

- V-VI. Erdély (Kelet 1-2.) szerk. Sárosi Bálint, Németh István (Budapest 1993/95)

- VII. Moldva és Bukovina népzeneje 1-4. MTA Zenetudományi Intézet

Magyar Népzene 1-3. szerk. Rajeczky Benjamin LPX 10095-98, LPX 180001-04, LPX 18050-53 (Budapest 1969-72) Hungaroton

Magyar Hangszeres Népzene szerk. Sárosi Bálint LPX 18045-47 (Budapest 1980) Hungaroton

Magyar Népzene Bartók Béla fonográf-felvételeiből. Szerk. Sárosi Bálint LPX 18069 (Budapest 1981) Hungaroton

Moldvai hangszeres dallamok (Etnofon)

Moldvai hegedűs tánczene - Mandache Aurél (Etnofon)

Legedi László István, Hodorog András és Bálint Erzsébet megjelent CD lemezei:

Szeretöm e táncba, Csobános, Serény magyaros,

Virágos sorozat: Zeneműkiadó

- Rozmaring - 91 magyar népdal (Budapest 1952)

- Gyöngyvirág - 92 magyar népdal (Budapest 1952)

- Viola - 93 magyar népdal (Budapest 1953)

- Rózsa - 94 magyar népdal (Budapest 1953)

- Tulipán - 95 magyar népdal (Budapest 1953)

- Muskátli - 97 magyar népdal (Budapest 1954)

- Nefelejcs - 98 magyar népdal (Budapest 1954)

- Szákszorszép - 100 magyar népdal (Budapest 1957)

- Szép a huszár - Katonadalok gyűjteménye (Budapest 1954)

Szabolcsi Bence: A magyar zenetörténet kézikönyve (Budapest 1947)

Szabolcsi Bence: A magyar zene évszázadai I. (Budapest 1959)

Százas sorozat: Zeneműkiadó

- 100 népi játékdal (Budapest 1944)

- 101 magyar népdal (Budapest 1929)

- Madárka - 102 magyar népdal (Budapest 1935)

- 103 magyar népdal (Budapest 1937)

- 104 magyar katonadal (Budapest 1942)

- Dunántúli daloskönyv - 107 magyar népdal (Budapest 1947)

- 108 délvidéki népdal (Budapest 1943)

- 111 népi táncdal (Budapest 1949)

- Tiszán innen Dunán túl - 150 magyar népdal (Budapest 1951)

Pálóczi Horváth Ádám: Ötödfélszáz énekek (Budapest 1953) Zeneműkiadó

Régi Magyar Dallamok Tára (Budapest) Akadémiai Kiadó

- Csomasz Tóth Kálmán: A XVI. század magyar dallamai (Budapest 1958)
- Papp Géza: A XVII. század énekelt dallamai (Budapest 1970)
- Sárosi Bálint: A hangszeres magyar népzene (Budapest 1996) Püski Kiadó
- Sebő Ferenc: Népzenei olvasókönyv (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet (2. átdolgozott kiadás Planétás Kiadó Musicalia Danubiana - az MTA Zenetudományi Intézet sorozata:

- 5. Tabulatura Vietoris saeculi XVII. (1984)
- 7. Hungarian Dances 1784-1810(1986)
- 14. Codex Caioni saeculi XVII. (1994)

Magyar Népzene Tára

- Gyermekdalok (Budapest 1951) Akadémiai Kiadó
- Jeles napok (Budapest 1953) Akadémiai Kiadó
- A-B Lakodalom (Budapest 1955) Akadémiai Kiadó
- Párosítók (Budapest 1959) Akadémiai Kiadó
- Siratók (Budapest 1966) Akadémiai Kiadó
- Népdaltípusok I. (Budapest 1973) Akadémiai Kiadó
- Népdaltípusok II. (Budapest 1987) Akadémiai Kiadó
- A-B Népdaltípusok III. (Budapest 1992) Balassi Kiadó
- Népdaltípusok IV (Budapest 1995) Balassi Kiadó
- Népdaltípusok v. (Budapest 1997) Balassi Kiadó

Martin György: Magyar táncműsorok és táncdialektusok (Budapest, 1996)

Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I-II. (Budapest, 1961) Zeneműkiadó

Kálmány Lajos: Történeti énekek és katonadalok (Budapest, 1952)

Kerényi György: Jeles napok dalai (Budapest 1963)

Kerényi György: Magyar énekes népszokások (Budapest 1982) Zeneműkiadó

Kiss Áron: Magyar gyermekjáték-gyűjtemény (Reprint: Budapest 1984)

Kodály Zoltán: A magyar népzene (Budapest 1937) Zeneműkiadó

Online népzenei archívum a Magyar Tudományos Akadémia Zenetudományi Intézet: www.zti.hu

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a népi ritmushangszerek felépítését, részeit,
- a népzeneinkben használatos népi ritmushangszerek megszólaltatási módjait,
- a népzene előadásmódjának a népi ritmushangszerekre vonatkozó jellegzetességeit, ezen belül részletesen a hangképzés, hangsúlyozás, ritmus és dinamika jellemző módjait, valamint a zenei improvizációnak népzeneinkre jellemző módjait,
- magyar népzene nyelvjárás-területeit és ezek stílusbeli jellemzőit,
- a hangszeres zene szerepét a magyar népzenei hagyományban,
- a tanult hangszeres dallamok formai sajátosságait,
- a különböző tájegységekre jellemző hagyományos népi hangszereket, hangszer-együtteseket,
- a népi ritmushangszerek múltját, elterjedését a magyar népzeneben, népszokásokban,
- a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző táncműsorait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét,
- vázlatosan a hazai népzenei kutatás történetét, nevesebb személyiségeit.

A tanuló legyen képes

- természetes, hosszú időtávon is oldott hangszerkezelésre, biztos és dinamikus játékmódra,
- az egyszerű, illetve összetett ritmuskíséret alkalmazására,
- a jobb és bal kéz technikájának összehangolására,

- az adott tánczenére jellemző hangsúlyozás, dinamika tudatos alkalmazására,
- hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására, kíséretére,
- tudásáról számot adni zenekari produkcióként illetve táncot kísérve,
- teljes tánczenei folyamatok kíséretére a primás játékát (tempóváltásait, tánc típus-váltásait stb.) követve, az egyéb kísérőhangszerekkel ritmikailag és harmóniailag együttműködve,
- énekes dallamok kíséretének megformálására az adott dialektus stílusának megfelelően,
- önálló zenekari produkciók összeállítására.
- zenésztársaival zenei kapcsolatteremtésre.

Rendelkezzék

- biztos tempótartással, ritmusérzéssel,
- periódusérzéssel,
- lapról olvasási készséggel
- biztos zenei memóriával, fejlett hallással, kontrolláló képességgel.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi ritmushangszerek főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

Gyimesi táncdallamok rögtönzött kísérete ütőgardonnal.

Moldvai táncdallamok rögtönzött kísérete dobbal.

Improvizált tánckíséret szabadon választott idiofon hangszereken.

Szabadon választott énekes népszokás ritmushangszerrel való kísérete.

A vizsgán közreműködhetnek a népzenei tanszakok tanárai és tanulói.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- technikai felkészültség,
- jobb- és balkéz-technika.
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

VOKÁLIS TANSZAK

NÉPI ÉNEK

A népi ének tanításának szakirányú feladata

Ismertesse meg a tanulókat

- az énekes népzene hagyományával, a népdalok hiteles megszólaltatásához szükséges elméleti és technikai ismeretekkel, hogy tanulmányaik végeztével képességeiknek és megszerzett tudásuknak megfelelően tudatosan vállalják a megtanult népdalkincs megőrzését, továbbadását, átmentését,
- az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel, a népdalok élményszerű, ugyanakkor autentikus megszólaltatásához szükséges természetes éneklés technikai hátterével,
- a magyar népzenei dialektusok sajátosságaival (hangszín, tempó, ornamentika, szöveg).

Fejlessze folyamatosan, módszeresen és sokoldalúan

- az énekhang technikai adottságait (légzés, vokális hangzók, hangterjedelem, hangszín),
- a tanulók zenei képességeit: hallását, intonálási képességét, ritmusérzékét,
- az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességét,
- a népdalok memorizálási képességét,
- az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma-, dallam- és tempóérzékét,
- a különböző népzenei dialektusok felismerésének képességét,
- a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségeket.

Törekedjen a korosztályi jellemzők, az egyéni adottságok, készségek és képességek, habitus, érzelmi beállítódás figyelembe vételére az egyes tanulók fejlesztési programjának kialakításában.

Ismertesse meg a tanulókat a vokális anyag hangszeres és táncbeli vonatkozásaival, a gyakorlatban is.

Teremtsen alkalmat - a hangzó felvételek hallgatása mellett - a még élő adatközlőkkel való élményt adó találkozásokra, az adott tájegységre történő kirándulás vagy táborozás formájában is.

Vegye figyelembe a repertoár kialakításánál, hogy a vokális népzenei hagyományban olyan emberi érzések, viszonyok tükröződnek és nyernek kifejezést, melyek a tanulók későbbi önálló, felnőtt életében családi, baráti körben a legkülönbözőbb hétköznapi és ünnepi helyzetekben aktivizálódhatnak, kerülhetnek használatba: pl. gyermeknevelés, karácsonyi ünnep, baráti mulatság.

Biztassa a tanulókat a tanultak további használatára és önálló repertoárbővítésre a tanulmányok befejezése után is, a hangzó és irodalmi források megismertetésével.

Előképző évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A magyar nyelvterület szabadon választott területeiről származó mondókák, gyermekdalok, népszokás dallamok, illetve kis ambitusú népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése segítségével, a tanuló természetes, helyes testérzetének (testtartás, légzés, artikuláció) kialakítása.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez mérten fejlődjön az alábbiakban: természetes testtartás, helyes légzés, artikuláció, intonáció, ritmusérzék.

Sajátítsa el, és legyen képes minimum 40 mondókát, gyermekjátékot, szokásdallamot, kis ambitusú népdalt szabadon énekelni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három különböző karakterű gyermekdal vagy népszokásdallam megszólaltatása.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A magyar nyelvterület különböző területeiről származó mondókák, gyermekdalok, népszokás dallamok, illetve kis ambitusú népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése. A tanuló természetes, helyes testtartásának, légzésének, artikulációjának kialakítása, fejlesztése.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez mérten fejlődjön az alábbiakban: természetes testtartás, helyes légzés, artikuláció, intonáció, ritmusérzék.

Sajátítsa el, és legyen képes minimum 40 mondókát, gyermekjátékot, szokásdallamot, kis ambitusú népdalt szabadon énekelni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Három különböző karakterű gyermekdal vagy népszokásdallam megszólaltatása.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A helyes testtartás, légzés kialakítása
- A tiszta intonáció, differenciált ritmizálás fejlesztése
- Bemelegítő skálagyakorlatok
- Érthető, kifejező szövegmondás, artikuláció fejlesztése
- Dunántúl jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.

Követelmény

A dunántúli dialektusból a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:

- gyermekjátékdalok,
- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő
- népszokásdallamok.

Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy népszokás dallam
- Egy táncdallam
- Egy lírai dal

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- Légzésfejlesztés
- Intonációs, ritmusfejlesztő, artikulációs gyakorlatok
- A kifejező szövegmondás fejlesztése
- A bartóki II. népzenei dialektus, Észak jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.

Követelmény

Az északi dialektusból a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:

- gyermekjátékdalok,
- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy népszokás dallam
- Egy karikázó-fűzér
- Egy ballada vagy lírai dal

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- Légzésfejlesztés
- Intonációs, ritmusfejlesztő, artikulációs gyakorlatok
- A váltóhangok kiegyenlítése
- A hangterjedelem növelése
- A kifejező szövegmondás fejlesztése
- Az Alföld népzenei dialektus jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása a - kistájak anyagának figyelembe vételével.

Követelmény

Az alföldi dialektusból a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:

- gyermekjátékdalok,
- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy dalsokor táncdallamokból
- Egy parlando-rubato dal vagy egy ballada
- Egy népszokás dallam

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A légzőkapacitásra irányuló gyakorlatok
- A hangterjedelem növelése
- A váltóhangok kiegyenlítése
- A könnyebb díszítési gyakorlatok
- A tiszta intonáció, a kifejező előadás és a jó szövegmondás fejlesztése
- Az Erdély népzenei dialektusból Székelyföld és Bukovina legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.

Követelmény

Székelyföld és Bukovina vokális népzenei anyagából a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:

- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy lakodalmi összeállítás
- Egy táncdallamokból álló összeállítás
- Egy ballada vagy lírai dal

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A hangterjedelem továbbfejlesztése
- Az egyenletes éneklés biztosítása a váltóhangok kiegyenlítésének segítségével
- Nehezebb díszítési gyakorlatok,
- A tanult stílusokra, népdaltípusokra és földrajzi területekre jellemző díszítések felismerése és megszólaltatása.
- Az Erdély népzenei dialektusból Szilágyság, Kalotaszeg és Mezőség legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.

Követelmény

Szilágyság, Kalotaszeg, Mezőség vokális népzenei anyagából a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:

- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- táncszók,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, stílusosan, átélt, kifejező módon.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy népszokás dallamokból álló összeállítás

- Egy különböző karakterű és tempójú táncdallamokból álló összeállítás
- Egy hosszabb lélegzetű parlando-rubato dal.
- Egy ballada.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

Az előző években tanult technikai készségek továbbfejlesztése:

- légzés,
- hangterjedelem,
- a kiegyenlített, törésmentes éneklés,
- kifejező szövegmondás,
- a tanult tájegységekre jellemző díszítések.

Moldva legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.

Követelmény

Moldva vokális népzenei anyagából a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:

- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- táncszók,

a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, stílusosan, átélt, kifejező módon.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy guzsalyas dalokból álló összeállítás
- Egy díszített parlando-rubato dal
- Egy klasszikus ballada
- Egy táncdallamokból álló összeállítás

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és énekes adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. „B” tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- Légzésfejlesztés
- Intonációs, ritmusfejlesztő, artikulációs gyakorlatok
- A kifejező szövegmondás fejlesztése

- A bartóki II. népzenei dialektus, Észak jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átélt, élményszerű előadása szólóban és csoportban is.

Követelmény

Az északi dialektus kistájainak jellemző vokális népzenei anyaga: Csallóköz, Zoborvidék, Palócföld.

A feldolgozás az alábbi tematikai rendben történjen:

- gyermekjátékdalok,
- különböző szövegtípusú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő.

A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy népszokás dallamokból álló összeállítás
- Egy karikázó-fűzér
- Egy ballada vagy lírai dal

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- Légzésfejlesztés
- Intonációs, ritmusfejlesztő, artikulációs gyakorlatok
- A váltóhangok kiegyenlítése
- A hangterjedelem növelése
- A kifejező szövegmondás fejlesztése
- Az Alföld népzenei dialektus jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átélte, élményszerű előadása szólóban és csoportban, hangszerkísérettel is.

Követelmény

Az alföldi dialektus kistájainak jellemző vokális népzenei anyaga: Szatmár, Hajdúság és Nyírség, Nagykunság, Körösök vidéke, Jászság, Kiskunság, Kalocsai Sárköz, Bácskai Duna mente.

A feldolgozás az alábbi tematikai rendben történjen:

- gyermekjátékdalok,
- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő

A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen:

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy dalszokor különböző tempójú táncdallamokból
- Egy pásztordal vagy egy ballada
- Egy népszokás dallamokból álló összeállítás

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, az ének készség fejlesztése

- A légzőkapacitásra irányuló gyakorlatok
- A hangterjedelem növelése
- A váltóhangok kiegyenlítése
- A könnyebb díszítési gyakorlatok
- A tiszta intonáció, a kifejező előadás és a jó szövegmondás fejlesztése
- Az Erdély népzenei dialektusból Székelyföld és Bukovina legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átélt, élményszerű előadása szólóban és csoportban, a dialektusra jellemző hangszerkísérettel is.

Követelmény

Az erdélyi dialektusból Székelyföld kistájainak (Maros-Küküllő vidéke, Udvarhely szék, Csík, Gyimes) és Bukovina (beleértve a Magyarországra telepített és a jelenlegi Szerbiában élő bukovinai székelyeket) jellemző vokális népzenei anyaga.

A feldolgozás az alábbi tematikai rendben történjen:

- különböző szövegtípusú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő

A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen:

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy lakodalmi összeállítás
- Egy táncdallamokból álló összeállítás
- Egy ballada vagy keserves

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, az ének készség fejlesztése

- A hangterjedelem továbbfejlesztése
- Az egyenletes éneklés biztosítása a váltóhangok kiegyenlítésének segítségével
- Nehezebb díszítési gyakorlatok,
- A tanult stílusokra, népdaltípusokra és földrajzi területekre jellemző díszítések felismerése és megszólaltatása.
- Az Erdély népzenei dialektusból Szilágyság, Kalotaszeg és Mezőség legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átélt, élményszerű előadása szólóban és csoportban, a dialektusra jellemző hangszerkísérettel is.

Követelmény

Az erdélyi dialektusból Szilágyság, Kalotaszeg, Mezőség jeles énekes adatközlőinek népzenei felvételei alapján:

Szilágyság: Hoffner Jánosné Szabó Katalin, Lukács Andrásné Nagy Anna (Kárasztelek).

Kalotaszeg: Ambrus Sándorné Márton Kata, (Sárvásár), Péntek Jánosné Szabó Ilona (Körösfő), Gergely András „Zsüke” (Türe) és mások.

Mezőség: Balla Ferencné Szász Etelka (Feketelak), Eke Péterné Simon Mari „Csutkó” (Buza), Pap Mártonné Filep Mária, Szabó Varga György, Csorba János, Kis Sándor „Kicsi”(Szék) és mások.

A feldolgozás az alábbi tematikai rendben történjen:

- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- táncszók,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, stílusosan, átélt, kifejező módon.

A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen:

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy népszokás dallamokból álló összeállítás
- Egy különböző karakterű és tempójú táncdallamokból álló összeállítás
- Egy hosszabb lélegzetű parlando rubato dal.
- Egy ballada.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

Az előző években tanult technikai készségek továbbfejlesztése:

- légzés,
- hangterjedelem,
- a kiegyenlített, törésmentes éneklés,
- kifejező szövegmondás,
- a tanult tájegységekre jellemző díszítések.

Moldva legjellegzetesebb népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átélt, élményszerű előadása szólóban és csoportban, a dialektusra jellemző hangszerkísérettel is.

Követelmény

Moldva vokális népzenei anyagából a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően, beleértve a Magyarországra települt moldvai csángók népzenejét is:

- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- táncszók,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, stílusosan, átélt, kifejező

módon a dialektusra jellemző hangszerkísérettel is.

A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen:

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy guzsalyas dalokból álló összeállítás
- Egy díszített parlando rubato népdal
- Egy klasszikus ballada
- Egy táncdallamokból álló összeállítás

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- az emberi hang sajátosságait, és képes legyen ezeket alkalmazni a dallamok megszólaltatásakor,

- a magyar népdalok alapvető stílusjegyeit, az öt magyar népzenei dialektus fő jellemzőit és a népdalok díszítési és variációs lehetőségeit,

- a legjelentősebb hagyományőrző népi énekeseket.

Tudjon

- helyesen lélegezni,

- tisztán intonálni,

- kezdőhangokat önállóan megtalálni,

- hangfájának megfelelő terjedelemben törésmentesen énekelni,

- érthető szövegmondással énekelni,

- életkorának, képességének, egyéniségének megfelelő módon, a tanult dialektusok figyelembevételével, stílusosan népdalokat megszólaltatni.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Legyen képes a tanuló az „A” tagozatra építve gyarapítani technikai eszközeit a tanult népzenei stílusok, műfajok, valamint dialektusok autentikus megszólaltatása érdekében. Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, átélt, kifejező módon.

Tudjon

- önállóan beéneklő gyakorlatokat végezni,

Rendelkezzék

- a szükséges kottaolvasási, lejegyző készséggel, memóriával és összpontosító képességgel,

- jó előadói készséggel, önállósággal.

Az alapfokú művészeti vizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi ének főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

- Egy gyerekjátékdalokból vagy párosító dalokból álló népdalcsozor,

- Egy jeles napi szokásdalokból álló összeállítás,

- Egy pásztor- vagy rabének,

- Egy klasszikus ballada a Dunántúlról vagy az Alföldről,

- Egy különböző lüktetésű és tempójú táncdallamokból álló összeállítás.

Az előadásban közreműködhetnek hangszeres tanulók.

„B” tagozat

- Egy lakodalmi szokásdalokból álló összeállítás,

- Egy keserves,

- Egy klasszikus ballada,

- Egy szabadon választott népdal összeállítás.

- Egy karikázó dallamokból álló összeállítás csoportos énekszóval
- Egy hangszerkíséretes táncdalciklus.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás,
- intonáció,
- helyes ritmus és tempó,
- szép, érthető szövegmondás
- memória,
- állóképesség,
- előadásmód, tartalmi érzékenység,
- technikai és művészi megvalósítás,
- népzenei hitelesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; így az egyéni énektudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei együttes muzsikálás fejlesztése kerülhet előtérbe.

A továbbképző anyagának megtervezésekor egyéni programokat alakítsunk ki, hogy összefoglaljuk, elmélyítsük a népzenei dialektusok, stílusok és műfajok eddig tanult anyagát, új nézőpontból is.

A továbbképző lehetőséget teremt arra, hogy megismertessük azokat a tájegységeket, illetve műfajokat, amelyekkel nem volt módunk foglalkozni az alapfokú tanulmányok ideje alatt: pl. egyházi népelemek, történeti énekek, hangszerutánzó dallamok stb.

A továbbképző osztályaiban a tananyagot a tanuló alapfokon elvégzett anyaga, egyéni adottságai, érdeklődése figyelembe vételével állítsuk össze.

Az iskola adottságaitól függően a továbbképzőben teremtsünk lehetőséget a népdalok stílusos hangszerkíséretes megszólaltatására.

Ösztönözzük a tanulókat énekes-hangszeres együttesek alakítására, a kamarazene tantárgy keretein kívül is.

A tanuló képes legyen az eddigiekre építve tovább gyarapítani tudását a népzenei dialektusok eredeti megszólaltatása érdekében. Az eddig tanultakra építve fejlesszük tovább a tanuló készségeit (hangterjedelem, kifejező szövegmondás, a dialektusokra jellemző hangvétel és díszítési módok). A tanultakat tudatosan alkalmazva énekeljen tisztán, szép szövegmondással, kifejező módon.

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- Az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciós kötöttségei: a lakodalomhoz kötődő szokásdallamok Zoborvidéken.

- Az egyes dialektusterületek különböző táncrendjének énekelt dallamai: sárközi, rábaközi táncok.

- Egy dunántúli énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a helyi vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Markaf József (Karád), Mosonyi József (Perkáta), Tóth Imre (Kisbárapáti).
- Egy dunántúli falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Karád, Nemespátró, Szentlászló.
- Egy műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. katonadalok, egyházi népénekek stb.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítottához képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítson el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult anyagból a tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsozor előadása.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciók kötöttségeit: pl. gyermekjátékdalok, a karácsonyi ünnepkör népszokás dallamai.

- Az alföldi dialektusterületek különböző táncrendjének énekelt dallamai: Szatmár, Dél-alföld.

- Egy alföldi énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: Barnucz Mihályné Kecán Irén, Simon Mária, Maszlag Józsefné Mecsbalog Mária és mások.

- Egy alföldi falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Nyíradony, Dávod, Tápé, Horgos.

Egy népdal- vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. pásztordalok, rabénekek, summásdalok.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítottához képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítson el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult anyagból a tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsozor előadása.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciók kötöttségeit: pl. párosítók, a húsvéti ünnepkör szokásdallamai.

- Az egyes dialektusterületek különböző táncrendjének énekelt dallamait: csallóközi, gömöri táncok.

- Egy zoborvidéki énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Brath Lászlóné, Brath Margit, Potuska Jánosné Fülöp Ilona, Süttő Mónika és mások.

- Egy, az északi népzenei dialektushoz tartozó kistáj vagy falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Zoborvidék, Barslédec, Bogács, Bag, Fedémes.

- Egy népdal- vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. keserves, jajnóták.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítottakhoz képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítson el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult anyagból a tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsozor előadása.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji hátterét és funkciók kötöttségeit: halott búcsúztatáshoz kapcsolódó szokásdallamok, guzsalyas dalok.

- Az erdélyi dialektus különböző táncrendjeinek (pl. szilágysági, széki, kalotaszegi, csíki, marosszéki) valamint a moldvai csángók táncainak énekelt dallamai.

- Egy erdélyi (pl. Kádár Sándorné Papp Erzsébet, Mogyorósi János, Papp Mária) vagy moldvai (Demeter Antalné János Anna, Lőrincz Györgyné Hodorog Luca, Kotyor Balán Mihályné Bálint Erzsé) énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei.

- Egy kistáj vagy falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Gyimes, Magyarózd, Válaszút, Magyarország, Ördögősfűzes.

- Egy népdal- vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. ballada, dudanóta és dudautánzás.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítottakhoz képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítson el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult anyagból a tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsozor előadása.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- Az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciós kötöttségei: a lakodalomhoz kötődő szokásdallamok Zoborvidéken, Mezőségen.
- A dunántúli dialektusterület különböző táncainak énekelt dallamai: sárközi, rábaközi, somogyi, mezőföldi táncok.
- Egy dunántúli énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a helyi vokális dallamrepertoár rétegei: Markaf József (Karád), Mosonyi József (Perkáta), Tóth Imre (Kisbárapáti), Csirke István (Somogyaszaló), Gyöke Illénné Kántor Mária és mások.
- Egy dunántúli falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Karád, Nemespátró, Törökkoppány, Szenna, Szentlászló, Vitnyéd stb.
- Egy műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. katonadalok, egyházi népelemek, karácsonyi kántálók, névnapköszöntők stb.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítottakhoz képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítson el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsoport előadása.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciós kötöttségeit: pl. gyermekjátékdalok, párosítók, a karácsonyi ünnepkör népszokás dallamai.
- Az alföldi dialektusterületek különböző táncainak énekelt dallamai: Szatmár, Dél-alföld. Bácska, Jászság.
- Egy alföldi énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: Barnucz Mihályné Kecán Irén és testvérei, Simon Mária, Maszlag Józsefné Mecsbalog Mária, Sivák Barna és családja, Vlasity Károlyné Zélity Klára és mások.
- Egy alföldi falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Nyíradony, Dávod, Tápé, Horgos, Nagyecsed, Bátmonostor.
- Egy műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. pásztordalok, rabénekek, summásdalok, történeti énekek.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítottakhoz képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítsa el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsoport előadása.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkcionális kötöttségeit: pl. párosítók, a húsvéti ünnepkör szokásdallamai, pünkösdi szokásdallamok.

- Az egyes dialektusterületek különböző táncrendjének énekelt dallamait: csallóközi, gömöri, galga-menti táncok.

- Egy zoborvidéki (pl. Brath Lászlóné, Brath Margit, Potuska Jánosné Fülöp Ilona, Süttő Mónika) vagy egy palóc énekes egyéniség (pl. Holecz Istvánné Kanyó Margit, Bajzáth Ferencné Szabó Malvin, Koós József, Tóth Istvánné Kovács Julianna) tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei.

- Egy, az északi népzenei dialektushoz tartozó kistáj vagy falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Zoborvidék, Hont, Áj, Barslédéc, Bogács, Bag, Fedémes, Tura.

- Egy népdal- vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. keserves, jajnóták, betyárdalok, 48-as dalok.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítottakhoz képest fejlődni az alábbiakban:

légzéskapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítsa el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsoport előadása.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok - Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkcionális kötöttségeit: halott búcsúztatáshoz kapcsolódó szokásdallamok, guzsalyas dalok. Az erdélyi dialektus különböző táncrendjeinek (pl. szilágysági, széki, palatkai, csíki, marosszéki) valamint a moldvai csángók táncainak énekelt dallamai.

- Egy erdélyi (pl. Kádár Sándorné Papp Erzsébet, Mogyorósi János, Papp Mária) vagy moldvai (Demeter Antalné János Anna, Lőrincz Györgyné Hodorog Luca, Kotyor Balán Mihályné Bálint Erzsébet, Miklós Györgyné Szályka Rózsa, Simon Ferenc Józsefné Fazakas

Ilona) vagy bukovinai (pl. Gáspár Simon Antal, Molnár Ambrus, Kovács Julianna) énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei.

- Egy kistáj vagy falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Gyimes, Magyarózd, Válaszút, Magyarország, Ördögősfűzes, Udvarhely szék, Nádas-mente.

- Egy népdal- vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. ballada, dudanóta és dudautánzás, bordalok, mulatónóták.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítottokhoz képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítsa el, és legyen képes a zenei anyagban az „A” és „B” tagozaton minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsoport előadása.

Ajánlott tananyag éves bontás nélkül

Magyar Tudományos Akadémia Zenetudományi Intézet, Multimédiás adatbázisok: www.zti.hu

- Publikált népzenei felvételek: a Magyarországon megjelent eredeti felvételeket tartalmazó hangzó kiadványok felvételei

- Bartók-rend

- Kallós Zoltán gyűjtései

Népdalközlések

Ág Tibor: Édesanyám rózsafája (Bratislava 1974) Madách Kiadó

Ágh Tibor: Vétessék ki szóló szívem. Szlovákiai magyar népballadák. (Budapest 1979) Gondolat kiadó

Ágh Tibor: Ki népei, vári vagytok? Válogatás a szlovákiai magyar tájak hagyományából. (Komárom-Dunaszerdahely 1966) Madách Kiadó

Albert Ernő-Faragó József: Háromszéki népballadák (Bukarest 1973) Kriterion Kiadó

Almási István: Futásfalvi népdalok (Sepsiszentgyörgy 1973)

Almási István: Szilágysági magyar népzene (Bukarest 1979) Kriterion Kiadó

Almási István: Kocsis Lajos századeleji gyűjtése (Bukarest 1980) Kriterion

Almási István-Olasz Katalin: Magyargyerőmonostori népköltészet (Bukarest 1969) Kriterion Kiadó

Balogh Dezső: Szilágysági népdalcsoport (Zilah 1973)

Bandi Dezső: Tiszta búzából. Nyárádköszvényesi népdalok (Marosvásárhely 1970)

Bandi Dezső: A falu nótája. Marosmagyarói népdalok (Marosvásárhely 1970)

Bandi Dezső: Szerelem, szerelem. Backamadarasi népdalok. (Marosvásárhely 1970)

Barsi Ernő: Daloló Rábaköz (Győr 1970)

Barsi Ernő: Daloló Szigetköz. (Győr 1971)

Hazafias Népfőrt

Barsi Ernő: Daloló Rábaköz II. (Csorna-Győr 1983)

Barsi Ernő: Az alsóőri Liszt Feri és dalkincse (Győr 1992)

Barsi Ernő: A zene egy sálya pásztor életében (Budapest 1994) Akadémiai Kiadó

Barsi Ernő: Megérett, megérett Écs hegyén a szőlő (Győr 1995)

Bartók Béla: A magyar népdal (Budapest 1924)

- Bartók Béla: Népzene és a szomszéd népek népzeneje - Népszerű Zenefüzetek 3. (Budapest 1934)
- Bartók Béla: Rumanian Folk Music II. Ed.B.Suchoff. The Hague, (Hága 1967)
- Béla Bartók's Folk Music Research in Turkey. Ed.Saygun, Adnan. (Budapest 1976) Akadémiai Kiadó
- Magyar népdalok. Egyetemes Gyűjtemény I. Közreadja: Kovács Sándor és Sebő Ferenc (Budapest 1991)
- Bartók Béla-Kodály Zoltán: Erdélyi magyarság. Népdalok (Budapest 1923)
- Bencze Lászlóné-Szűcs Sándor: A ladányi torony tetejébe... Hortobágyi és Sárréti népdalok (Püspökladány 1974)
- Bencze Lászlóné-Szűcs Sándor: Bihari népdalgyűjtés (Berettyóújfalu 1978)
- Benczédi Huba: Kézdiszentléleki népdalok (Sepsiszentgyörgy 1970)
- Bereczky János: Ó, szép fényes hajnalcsillag. Magyar népi karácsonyi énekek. (Budapest 1983)
- Bereczky János-Domokos Mária-Paksa Katalin: Magyar-román kapcsolatok Bartók román gyűjtésében. In: Népzene és zenetörténet IV. Szerk.: Vargyas Lajos. (Budapest 1982)
- Bereczky János-Domokos Mária-Olsvai Imre-Paksa Katalin-Szalay Olga: Kodály népdalfeldolgozásainak dallam- és szövegforrásai. In: Népzene és zenetörténet IV. Szerk.: Vargyas Lajos. (Budapest 1982) Zeneműkiadó
- Békefi Antal: Vasi népdalok (Szombathely 1976)
- Békefi Antal: Bakonyi népdalok (Veszprém 1977)
- Bodza Klára-Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. (Budapest 1992/1994) Magyar Művelődési Intézet
- Borsai Ilona-Hajdu Gyula-Igaz Mária: Magyar népi gyermekjátékok. Ének-zene szakköri füzetek 2. Szerkesztette: Keszler Mária (Budapest 1983)
- Borsai Ilona-Nagy Miklós: Eger környéki népdalok (Budapest 1981)
- Bura László: Szatmári népballadák (Bukarest 1978) Kriterion Kiadó
- Burány Béla: Hej, széna, széna. 120 vajdasági magyar gyermekjátékdal (Zenta 1973)
- Burányi Béla: Hallottátok-e hírét? Pásztordalok, rabénekek, balladák. (Szabadka 1977)
- Burány Béla-Fábri Jenő-Tripolszky Géza: Száraz kútgém, üres válú. Juhásznóták, betyárdalok, balladák Zentán és vidékén (Zenta 1966)
- Burány Béla-Fábri Jenő-Tripolszky Géza: Kék szivárvány koszorúzza az eget. 142 népdal Zentán és vidékén (Zenta 1969)
- Burány Béla-Fábri Jenő-Tripolszky Géza-Bodor Géza: Rukkolnak a szép zentai legények. 99 katonadal zentán és vidékén (Zenta 1971)
- C. Nagy Béla-Sztareczky Zoltán: A cekeházi Sivák család népdalművészete (Miskolc 1972)
- Cserey József: Kalocsai kertek alatt. 150 népdal (Kalocsa 1976)
- Dancs Lajos: Gilicemadár. 100 népdal Szabolcs-Szatmárból (Nyíregyháza 1976)
- Dancs Lajos: Édesanyám rózsafája. Népdalok Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéből (Nyíregyháza 1993)
- Dobszay László: A magyar dal könyve (Budapest 1984) Zeneműkiadó
- Dobszay László-Szendrey Janka: A magyar népdaltípusok katalógusa - stílusok szerint rendezve - I. (Budapest 1988) MTA Zenetudományi Intézet
- Domokos Pál Péter: Rezeda. 96 csángómagyar dal (Budapest 1953)
- Domokos Pál Péter: „...édes Hazámnak akartam szolgálni...” (Budapest 1979) Zeneműkiadó
- Domokos Pál Péter-Rajeczky Benjamin: Csángó népzene I-III. (Budapest 1956, 1961, 1991) Zeneműkiadó
- Dömötör Tekla: Naptári ünnepek (Budapest 1964)

- Együd Árpád: Somogyi népköltészet. Somogy néprajza I. Szerk.: Bakay Kornél, Zenei szerk.: Olsvai Imre (Kaposvár 1975)
- Erdélyi Zsuzsanna: Hegyet hágék, lőtöt lépék. Archaikus népi imádságok (Budapest 1976)
- Fajcsák Attila: Rózsa nyílik. Ötven felnémeti népdal (Eger 1983)
- Fajcsák Attila: Ködellik a Mátra. 90 népdal Heves megyéből (Eger 1983)
- Fasang Árpád: Bartók Béla Békés megyei gyűjtései. 260 népdal. (Sarkad 1981)
- Fehér Zoltán-Fehér Anikó: Bátya népzeneje (Kecskemét 1993)
- Gulyás Éva-Szabó László: Túl a Tiszán, a szendrei határban... Népballadák és históriás énekek Szolnok megyéből (Szolnok 1975)
- Gy. Körmendi Mária: Elindultunk idegenbe. Amerikai magyar munkásdalok. (Budapest 1965)
- Hintalan László-Lázár Katalin: Gyermekjátékok. Hévizgyörk. (Szentendre 1980)
- Horváth Károly: Egy hernyéki parasztember dalkincse (Zalaegerszeg 1980)
- Imets Dénes: Repülj, madár, repülj... Menasági népdalok és népballadák (Csikszereda 1970)
- Jagamas János: Magyaró népzeneje (Bukarest 1984) Kriterion Kiadó
- Jagamas János-Faragó József: Moldvai csángó népdalok és népballadák (Bukarest 1953) Kriterion Kiadó
- Jagamas János-Faragó József: Romániai magyar népdalok (Bukarest 1974) Kriterion Kiadó
- Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I-II. (Budapest 1961) Zeneműkiadó
- Kallós Zoltán: Balladák könyve (Budapest 1973) Európa Kiadó
- Kallós Zoltán: Új guzsalyam mellett (Bukarest 1973) Kriterion Kiadó
- Kallós Zoltán: Gyimesvölgyi keservesek. In: Néprajzi Közlemények V. 3-51. (Budapest 1960)
- Kallós Zoltán-Martin György: Tegnap a Gyimesben jártam... (Budapest 1989) Európa Kiadó
- Kerényi György: Magyar énekes népszokások (Budapest 1982) Zeneműkiadó
- Kiss Lajos: Lakodalmas dalok (Budapest 1980) Zeneműkiadó
- Kiss Lajos: Horgosi népdalok (Zenta 1974)
- Kiss Lajos: Gombos és Doroszló népzeneje (Újvidék 1982) Hungarológiai Kutatási Intézet
- Kiss Lajos: Lőrincréve népzeneje. Karsai Zsigmond dalai. (Budapest 1982) Zeneműkiadó
- Kiss Lajos-Bodor Anikó: Az aldunai székelyek népdalai (Újvidék 1984)
- Kiss Lajos-Bodor Anikó: A szlavóniai szigetmagyarság népdalai (Újvidék 1990) Hungarológiai Kutatási Intézet
- Kodály Zoltán: Kelemen Kőmives balladája. Visszatekintés II. 76-78. (Budapest 1926)
- Kodály Zoltán: A magyar népzene. A példatárat szerkesztette: Vargyas Lajos (Budapest 1971) Zeneműkiadó
- Kusztos Piroska-Csortán Márton: Szováti zöld erdőben. Szováti népdalok (Marosvásárhely 1971)
- Lajtha László: Széki gyűjtés (Budapest 1954) Zeneműkiadó
- Lajtha László: Szépkényerűszentmártoni gyűjtés (Budapest 1954) Zeneműkiadó
- Lajtha László: Körispataki gyűjtés (Budapest 1955) Zeneműkiadó
- Lajtha László: Sopronmegyei virrasztó énekek (Budapest 1966) Zeneműkiadó
- Lajos Árpád: Borsodi népdalok (Miskolc 1955)
- Lampert Vera: Bartók népdalfeldolgozásainak forrásjegyzéke. (Budapest 1980) Zeneműkiadó
- Lázár Katalin: Tápiómenti népdalok. In: Tápiómente néprajza. Szerk.: Ikvai Sándor. (Szentendre 1985)
- Lázár Katalin: Bagi népdalok. In: Bag. Néprajzi tanulmányok II (Aszód 1988)
- Maczkó Mária-Rónai Lajos: Rózsát ültettem a gyalogútra... Galga menti népdalok (Aszód 1990)

- Magyar Népzene Tára. szerk. Bartók Béla-Kodály Zoltán,
- I. Gyermekjátékok Sajtó alá rendezte: Kerényi György (Budapest 1951) Akadémiai Kiadó
 - II. Jeles napok Sajtó alá rendezte: Kerényi György (Budapest 1953) Akadémiai Kiadó
 - III. Lakodalom. Sajtó alá rendezte: Kiss Lajos (Budapest 1955-56) Akadémiai Kiadó
 - IV. Párosítók. Sajtó alá rendezte: Kerényi György (Budapest) Akadémiai Kiadó
 - V. Siratók. Sajtó alá rendezte: Kiss Lajos és Rajeczky Benjamin (Budapest 1966) Akadémiai Kiadó
 - VI. Népdaltípusok 1. Sajtó alá rendezte Járdányi Pál és Olsvai Imre (Budapest 1966) Akadémiai Kiadó
 - VII. Népdaltípusok 2. Járdányi Pál rendszerében szerkesztette: Olsvai Imre (Budapest 1973) Akadémiai Kiadó
 - VIII. Népdaltípusok 3. Sajtó alá rendezte: Vargyas Lajos. (Budapest 1992) Balassi Kiadó
 - IX. Népdaltípusok 4. Sajtó alá rendezte: Domokos Mária. (Budapest 1995) Balassi Kiadó
- Nagy Miklós: Szállj el, fecskemadár Hevesen keresztül... 101 ballada és balladaszerű dal Eger környékéről Egy bükkszéki palóc asszony népdalai (Budapest-Eger 1987)
- Nesztor Iván: Harmatos a borostyánfa levele. Észak-mezőségi népdalok (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet
- Nesztor Iván: Gyimesi furulyamuzsika (Budapest 1993) Magyar Művelődési Intézet
- Nyéki Sándor: Daloló Balaton I-II. 88 Balaton vidéki népdal. (Budapest 1976) Zeneműkiadó
- Nyéki Sándor: Balatoni népdalok (Veszprém 1982) Veszprém megyei Tanács
- Olsvai Imre-Köncöl Ferenc: 88 Tolna megyei népdal (Szekszárd 1974)
- Olsvai Imre-Várnai Ferenc: Dráva szélén lakom. 77 ormánsági népdal (Budapest 1982)
- Olsvai Imre-Várnai Ferenc: Széles víz a Duna (Pécs 1989)
- Paksa Katalin: A szögedi nemzet zenéje. In Bálint Sándor: A szögedi nemzet III. A Móra Ferenc Múzeum évkönyve 1978/79-2. 575-905 (Szeged 1980)
- Paksa Katalin: Régi baranyai népdalok (Pécs 1988)
- Paksa Katalin: A magyar népdal díszítése (Budapest 1993) Falvy Zoltán
- Paksa Katalin-Németh István: Magyar Népzenei Antológia. Alföld. (Budapest 1994) Falvy Zoltán
- Pesovár Ferenc: Béres vagyok, béres... Fejér megyei népzene. (Székesfehérvár 1982) István Király Múzeum közleményei
- Pozsony Ferenc: Álomvíz martján. Fekete-ügy vidéki magyar népballadák (Bukarest 1984) Kriterion Kiadó
- Ráduly János: Kibédi népballadák (Bukarest 1975) Kriterion kiadó
- Sebő Ferenc: Népzenei olvasókönyv (Budapest 1994) Magyar Művelődési Intézet (illetve a második átdolgozott kiadás
- 2 CD melléklettel (Budapest 1997) Planétás Kiadó
- Seres András: Barcasági magyar népköltészet és népszokások. (Bukarest 1984) Kriterion Kiadó
- Seres András-Szabó Csaba: Csángómagyar daloskönyv (Budapest 1991) Héttorony Kiadó
- Szalay Olga: Barnucz Mihályné nyírségi parasztasszony népdalai. Szakdolgozat (1980) MTA Zenetudományi Intézet
- Szegő Júlia-Rajeczky Benjamin-Tari Lujza: Ismeretlen moldvai nótafák (Budapest 1988) Európa Kiadó
- Szendrei Janka-Dobszay László-Rajeczky Benjamin: XVI-XVII. századi dallamaink a népi emlékezetben I-II. (Budapest 1979) Zeneműkiadó
- Szomjas-Schiffert György: Népdal, népzene. In Kecel története és néprajza 951-1019. (Kecel 1984)

Szomjas-Schiffert György: Hej! Cserényem előtt ... Kiskunhalas népdalai (Kiskunhalas 1994)

Sztareczky Zoltán: Kékedi népdalok (Miskolc 1959)

Tary László: Heves megyei népdalok (Eger 1959)

Tóth Ferenc: Topolya és környéke népballadái (Újvidék 1981)

Újváry Zoltán: Gömöri népdalok és népballadák (Miskolc 1977)

Vajda József: Hallottad-e hírét Zalaegerszegnek...333 zalai népdal. (Zalaegerszeg 1978)

Vargyas Lajos: Áj falu zenei anyaga I-III. (Budapest 1961-1963)

Vargyas Lajos: Régi népdalok Kiskunhalasról (Budapest 1954)

Vargyas Lajos: A magyar népballada és Európa I-II (Budapest 1976) Zeneműkiadó

Vargyas Lajos: Balladáskönyv (Budapest 1979) Zeneműkiadó

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Budapest 1981) Zeneműkiadó

Várnay Ferenc: Csele vize elfolyik a Dunába. Fél száz szebényi népdal (Véménd 1974)

Várnay Ferenc: Mohácsi népdalok Schneider Lajos gyűjtéséből (Mohács 1971)

Várnay Ferenc: Erre alá a Baranya szélén. 50 népdal Berze Nagy János gyűjtéséből (Pécs 1979)

Várnay Ferenc: A mohácsi malomgátba reng a nád (Pécs 1981)

Várnay Ferenc: Hadikfalvi székely népdalok (Pécs 1983)

Várnay Ferenc: Szentlőrincen kiöntött a kanális (Szentlőrinc 1989)

Várnay Ferenc: Nagyhetény, de be van kerítve. 70 hosszúhetényi népdal (Pécs 1991)

Veress Sándor: Moldvai gyűjtés. Szerk.: Berlász Melinda és Szalay Olga. (Budapest 1989)
Múzsák Kiadó

Vikár László-Bereczki, Gábor: Cheremis Folksongs (Budapest 1971) Zeneműkiadó

Vikár László-Bereczki Gábor: Chuvash Folksongs (Budapest 1979) Zeneműkiadó

Vikár László-Bereczki Gábor: Votyak Folksongs (Budapest 1989) Zeneműkiadó

Vikár László-Szűj Enikő: Erdők éneke. Finnugor népek 100 népdala (Budapest 1985)
Zeneműkiadó

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Legyen képes a tanuló

- az „A” tagozatra építve tovább gyarapítani technikai eszközeit,
- tisztán, szép szövegmondással, átélt, kifejező módon énekelni,
- önállóan és tudatosan alkalmazni a tanultakat,
- olyan művészi szándékú kifejezőmódra, amely összefüggő egységben tükrözi hagyományismeretét, zenei tudását, képzelőereje fejlettségét, valamint előadókészsége érettségét. Ismerje a tanuló a magyar népzene minden dialektusterületét az „A” tagozaton elvárható mélységben és dallam mennyiségben. Tudjon mindegyik dialektusból önállóan dalfűzért szerkeszteni és azt előadni.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Legyen képes a tanuló

- eddigi tudásának technikai szintjét emelni,
- állóképességét, terhelhetőségét növelni,
- önálló gyakorlási és előadói programot tervezni,
- az öt népzenei dialektus bármelyikéből stílushű népdal összeállítást készíteni és előadni,
- az egyes földrajzi területekre, illetve népcsoportokra jellemző hangszerkísérettel dalsokrot szerkeszteni és előadni,
- meggyőző művészi produkciót nyújtani,

- megfelelő színpadi rutinnal kisebb együttest (pl. énekegyüttes) az előadás folyamán irányítani.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi ének főtárgy „A” tagozat: minimum 10 perc „B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

Három különböző dialektusterületről származó összeállítás bemutatása,

Egy hangszerkíséretes összeállítás bemutatása.

„B” tagozat

A vizsgázó öt összeállításból álló műsort készít, öt népzenei dialektusból a tanult anyag alapján, maximum 25 percen.

A vizsgán közreműködhetnek hangszeres és énekes tanulók.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás,
- intonáció,
- helyes ritmus és tempó,
- szép, érthető szövegmondás
- memória,
- állóképesség,
- előadásmód, tartalmi érzékenység,
- technikai és művészi megvalósítás,
- népzenei hitelesség.

ZENEISMERET TANSZAK

A SZOLFÉZS KÖTELEZŐ, SZOLÉFZS, ILL. ZENEISMERET TANTÁRGY TANYAGA MEGEGYEZIK A KLASSZIKUS ZENEI MŰFAJ SZOLFÉZS, SZOLFÉZS KÖTELEZŐ, ILL. ZENEISMERET TANANYAGGAL. (Részletes leírását ld. ott.)

NÉPZENEI ISMERETEK

A népzenei ismeretek tantárgy tanításának célja, hogy a népi hangszert és éneket tanuló tanulók számára olyan elméleti és gyakorlati ismereteket közvetítsen, melyek leírják, elemzik, összefüggéseiben megvilágítják a népzene működésének törvényszerűségeit, ezzel szolgálva a tanulók hangszeres-énekes fejlődését.

Az előképző évfolyamok célja, hogy fejlődjön ritmus- és térérzéke, intonációs készsége, értelmi képessége, emlékezőtehetsége, erősödjön szabálytudata, közösségi magatartása, az anyanyelv ismerete, a népzene szeretete.

A tanulók életkoruknak megfelelően ismerjék meg és éljék át a jeles napokhoz, ünnepekhez, a munkaalkalmakhoz, a gazdasági évhez kötődő népszokásokat.

Érezzék át a hétköznapi és ünnepek váltakozását, cselekvő módon vegyenek részt a szokások eljátszásában.

Készítsenek az ünnepekhez tartozó hagyományos tantárgyakat, tantárgyi kellékeket.

Éljék át a közösségi együttlétek hagyományos alkalmait, és ismerjék meg közösségteremtő és hagyományőrző szerepét.

Váljon fogékonnyá a népszokások, népi játékok zenei anyagának elsajátításával a népzene befogadására.

Az alapfok évfolyamain

Foglalja össze, ismételje át az előképző évfolyamaiban tanult zenei alapismereteket.

Fejlessze a tanuló

- általános zenei képességeit: hallását, ritmusérzékét, intonációs képességét, zenei emlékezetét,
- a zenei írás-olvasást, különös tekintettel a népzenei műfaj sajátosságaira,
- zenei gondolatvilágát, stílusérzékét, zenei ízlését, általános esztétikai érzékét.

Ismertesse meg

- a magyar népzene történeti rétegeit,
- a magyar népzene stílusait, műfajait,
- népzenei dialektusokat,
- a változatképződés szerepét, tényezőit és törvényszerűségeit,
- a vokális és hangszeres népzene jellemzőit,
- a népi hangszerek osztályozását, kialakulását, történetét, formai és szerkezeti jellemzőit, elterjedtségét,
- a magyar népzeneben jellemző hangszeres együtteseket,
- a népzene és néptánc kapcsolatát,
- az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz és a jeles napokhoz kötődő népszokásokat,
- a népzene szerepét a hagyományos paraszti kultúrában, valamint megőrzésének, használatának lehetőségeit a jelenkorban.

Ösztönözze a tanulót

- önálló munkára,
- népzenei koncertek, egyéb rendezvények látogatására, azokon való szereplésre,
- a népzenei hagyomány ápolására, értékeinek megőrzésére és továbbadására.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek átadása

- Mondókák, gyerekjátékok és népszokás dallamok éneklése, eljátszása.
- A ritmusértékek nevének, jelének és gyakorlónevének elsajátítása. Ritmusmotívumok hangoztatása, visszatapsolása, olvasása negyed, nyolcad és negyed szünet értékekkel.
- Dalfelismerés ritmusról, ritmusfelismerés dallamról.
- A különböző tempók közötti különbségek érzékelése.
- Hangmagasság-megfigyelés. Magas és mély képzet kialakítása.
- A dallami jelrendszerek: kéz-, betűjel, hangjegy és a vonalrendszer megismerése.

- A relatív szolmizáció bevezetése.

Követelmény

Mondókák, gyerekjátékok és népszokás dallamok élményszerű éneklése, eljátszása.

Ismerje fel

- kottáról a tanuló a negyed, nyolcad, fél, egész ritmusértékeket és szünet-jeleiket,
- a szinkópa ritmust
- a szolmizációs hangok kézjeleit, valamint a hangok viszonyított helyét a vonalrendszeren,
- a kis és nagy szekund fogalmát
- a G- és F-kulcs hangjait.

Tudja

- alkalmazni a ritmuselemeket 2/4-es, 3/4-es, 4/4-es ütemekben.
- a hiányos ritmust kiegészíteni 2/4-ben.
- érzékelni a tanuló az egyenletes lüktetést
- önállóan dalt kezdeni
- dallamfordulatokat visszaénekelni, és rövid motívumokat memorizálni, belső hallással

elképzelni

- a ritmikai és dallami elemeket írásban összekapcsolni.

Legyen képes

- a ritmusmotívumokat folyamatosan olvasni és hangoztatni.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek átadása

- Mondókák, gyerekjátékok, népszokás dallamok, népdalok éneklése, eljátszása.
- A tiszta, kifejező éneklés készségének kialakítása csoportosan és egyénenként.
- Az egyenletes lüktetés és a dalok ritmusának érzékelése, megfigyelése, megszólaltatása gyakorlónevekkel.
- A „belső mérés” kialakítása.
- A különböző tempók közötti különbségek érzékelése.
- A belső hallás kialakításának kezdeti lépései.
- Motívumok éneklése, olvasása, felismerése belső énekléssel, kirakása a vonalrendszeren.
- Dalfelismerés, dallambújtatás.
- Mozgás és játék rögtönzése.

Követelmény

Mondókák, gyerekjátékok, népszokás dallamok, népdalok élményszerű éneklése, eljátszása.

A „belső” lüktetés kialakítása.

Az egyenletes lüktetés és a dalritmus összekapcsolása.

A negyed, páros nyolcad és a negyed szünet ritmusjeleinek folyamatos olvasása gyakorlónevekkel.

A hangok szolmizációs neve, kézjele. Elhelyezés a vonalrendszeren.

Zeneileg pontos éneklés csoportosan és egyénenként is.

A zenei írás-olvasás bevezetése a csoport képességeitől és a tanulók életkorától függően.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek átadása

- ütempáros népzenei dallamok, régi és új stílusú népdalok
- az őszi és tavaszi jeles napokhoz fűződő népszokásdallamok

az öt magyar népzenei dialektus anyagából válogatva.

Elméleti ismeretek

- A népzene gyűjtés célja, módszerei, jeles népzene gyűjtők
- A határozott kötődésű dallamok hordozó-alkalmai: az emberélet fordulói, a naptári ünnepek, bizonyos munkák, tevékenységek általános jellemzői. Az őszi és tavaszi népszokások tartalma, a hozzájuk fűződő hiedelmek, szokások.
- A vokális népzene szöveg műfajainak megfigyelése, megismerése
- A magyar népi hangszerek öt fő csoportja, a csoportok jellemzői, alcsoportjai. Az idiophon magyar népi hangszerek jellemzőinek ismerete, megszólaltatásuk módja és alkalmai, jelentőségük, illetve a hangszerekhez fűződő hiedelmek, szokások.

Zenei írás-olvasás

- Könnyebb gyermekdalok szolmizációs hangokkal való leírása.
- Ütempáros népdalok éneklése kottakép alapján.

Zenehallgatás

A tanult

- ütempáros népzenei anyag,
- népszokás dallamok,
- népi hangszerek

eredeti felvételeken való bemutatása.

Követelmény

A tanult népdalok éneklése szöveggel és szolmizálva, kotta nélkül.

Ismerjék a tanult népszokások tartalmát, a hozzájuk fűződő hiedelmeket, szokásokat, és tudjanak 5 dallampéldát énekelni, és eljátszani.

Ismerjék vázlatosan a tanult magyar népi hangszerek alkotórészeit, fajtáit, hozzá fűződő szokásokat, hiedelmeket, illetve ismerjék fel azokat külsejük és hangzásuk alapján.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek átadása

Dallamanyag:

- régi és új stílusú népdalok,
 - a téli jeles napokhoz fűződő népszokásdallamok
- az öt magyar népzenei dialektus anyagából válogatva:

Elméleti ismeretek:

- A magyar népzenei dialektusterületek és az egyes területek jellemző kistájai, néprajzi csoportjai vokális és hangszeres népzenejének bemutatása jellemző dallampéldákkal.

- A hangszeres népzenei hagyomány: funkciók, alkalmak, műfajok, zenei vonások.

- A membranophon magyar népi hangszerek jellemzőinek ismerete, megszólaltatásuk módja és alkalmai, jelentőségük, illetve a hangszerekhez fűződő hiedelmek, szokások vázlatos leírása.

- A téli népszokások tartalma, a hozzájuk fűződő hiedelmek, szokások.

Zenei írás-olvasás

Egyszerűbb régi és új stílusú népdalok lejegyzése hallás után, illetve éneklése kottakép alapján.

Zenehallgatás

A tanult

- népdalok,

- népszokás dallamok,

- népi hangszerek

eredeti felvételeken való bemutatása.

Követelmény

A tanult népdalok éneklése szöveggel és szolmizálva, kotta nélkül.

Ismerjék vázlatosan:

- a magyar népzenei dialektusterületeket dallampéldákkal.

- a tanult népszokások tartalmát, a hozzájuk fűződő hiedelmeket, szokásokat, és tudjanak 5 dallampéldát énekelni, és eljátszani.

- a tanult magyar népi hangszerek alkotórészeit, fajtáit, hozzá fűződő szokásokat, hiedelmeket, illetve ismerjék fel azokat külsejük és hangzásuk alapján.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek átadása

Dallamanyag:

- régi és új stílusú népdalok,

- a nyári népszokásokhoz fűződő népdalok

az öt magyar népzenei dialektus anyagából válogatva.

Elméleti ismeretek:

- A népdalok zenei jegyeinek megfigyelése, a népdalelemzés szempontjai.

- A magyar népzene stílusainak, átfogó ismerete, zenei vonásainak ismerete jellemző dallampéldákkal

- A kötetlen (ütempáros és recitatív) szerkezetek zenei jellemzői, dallampéldákkal

- Az aerophon magyar népi hangszerek jellemzőinek ismerete, megszólaltatásuk módja és alkalmai, jelentőségük, illetve a hangszerekhez fűződő hiedelmek, szokások vázlatos leírása.

- A nyári népszokások tartalma, a hozzájuk fűződő hiedelmek, szokások.

Zenei írás-olvasás

Díszítés nélküli egyszerűbb, régi és új stílusú népdalok lejegyzése hallás után, valamint azok kottaképről éneklése.

Zenehallgatás

A tanult

- régi stílusú magyar népdalok,
- népszokás dallamok,
- népi hangszerek

eredeti felvételeken való bemutatása.

Követelmény

A tanult népdalok éneklése szöveggel és szolmizálva, kotta nélkül.

Ismerjék vázlatosan

- a magyar népzene stílusainak zenei vonásait jellemző dallampéldákkal
- a tanult népszokások tartalmát, a hozzájuk fűződő hiedelmeket, szokásokat, és tudjanak 5 dallampéldát énekelni, és eljátszani
- a tanult magyar népi hangszerek alkotórészeit, fajtáit, hozzá fűződő szokásokat, hiedelmeket, illetve ismerjék fel azokat külsejük és hangzásuk alapján.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek átadása

Dallamanyag:

- régi és új stílusú népdalok,
 - az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz kötődő szokásdallamok
- az öt magyar népzenei dialektus anyagából válogatva:

Elméleti ismeretek

- A régi stílus stílusrétegeinek áttekintő ismerete, zenei vonásainak ismerete, jellemző dallampéldákkal
- Az énekes előadásmód elemei és jellemzői.
- A chordophon magyar népi hangszerek jellemzőinek ismerete, megszólaltatásuk módja és alkalmai, jelentőségük, illetve a hangszerekhez fűződő hiedelmek, szokások vázlatos leírása.
- Az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz kötődő népszokások áttekintő ismerete. A születéstől a házasságig terjedő szokások jellemző dallampéldákkal.
- A népballada fogalma, előadásának jellemzői, fő csoportjai és jellemzőik.

Zenei írás-olvasás

Egyszerűen díszített régi és új stílusú népdalok lejegyzése hallás után és kottakép alapján való éneklése.

Zenehallgatás

A tanult

- népdalok,
- népszokás dallamok,
- népi hangszerek eredeti felvételeken.

Követelmény

A tanult népdalok éneklése szöveggel és szolmizálva, kotta nélkül.

Ismerjék vázlatosan

- a régi stílus stílusrétegeit, azok zenei vonásait, jellemző dallampéldákkal,
- a tanult magyar népi hangszerek alkotórészeit, fajtáit, hozzá fűződő szokásokat, hiedelmeket, illetve ismerjék fel azokat külsejük és hangzásuk alapján,
- a tanult népszokások tartalmát, a hozzájuk fűződő hiedelmeket, szokásokat, és tudjanak 5 dallampéldát énekelni, és eljátszani.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek átadása

Dallamanyag:

- régi és új stílusú népdalok,
- az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz kötődő szokásdallamok

az öt magyar népzenei dialektus anyagából válogatva:

Ismeretanyag

Elméleti ismeretek

- Az új stílus zenei vonásainak áttekintő ismerete, jellemző dallampéldákkal.
- A vokális népzene lírai szövegtípusainak megfigyelése, megismerése.
- A hangszeres előadásmód elemei és jellemzői.
- A magyar néptáncok zenei anyaga az öt népzenei dialektusban, a legfontosabb kistájak megismertetésével.
- Az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz kötődő népszokások áttekintő ismerete. A házasságtól a temetésig.

Zenei írás-olvasás

- Autentikus népzenei felvételtől szöveges népdal egy versszakának, és egyszerű hangszeres dallam lejegyzése.
- Régi stílusú népdalok megfigyelése és elemzése (sorszerkezet, hangsor, kadenciaképlet, ambitus, dallamvonal, ritmika, metrum, előadásmód, műfaj, földrajzi besorolás).
- A magyar népzeneben jellemző hangsorok, ritmikák, metrumok megfigyelése, felismerése, megszólaltatása.
- Egyszerűen díszített régi és új stílusú népdalok kottakép alapján való éneklése.

Zenehallgatás

A tanult

- népdalok,
- népszokás dallamok,
- népi hangszeres tánczene

eredeti felvételeken való bemutatása.

Követelmény

A tanult népdalok éneklése kotta nélkül, stílushűen, átéléssel. Ismerjék vázlatosan

- az új stílusú népdalok zenei vonásait, jellemző dallampéldákkal,
- a magyar néptáncok kíséretének legfontosabb zenei anyagát, jellemző dallampéldákkal

- a tanult népszokások tartalmát, a hozzájuk fűződő hiedelmeket, szokásokat, és tudjanak 5 dallampéldát énekelni illetve eljátszani

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Zenei ismeretek átadása

Dallamanyag:

- régi és új stílusú népdalok, az öt magyar népzenei dialektus anyagából válogatva.

Elméleti ismeretek

- A magyar népzene és zenetörténet összefüggéseinek áttekintő ismerete.

- A hagyomány változása; változatképződés, a folklorizmus és folklorizáció jelenségei a népzeneben.

- A magyar népzene függőleges tagozódása egy falun belül.

- A magyar népzenei előadás jeles énekes és hangszeres egyéniségei.

- A dallam és szöveg kapcsolata, a dallam és hangszer kapcsolata.

- A vokális magyar népzenei előadásmód, hangvétel, díszítés.

Zenei írás-olvasás

- Régi és új stílusú népdalok megfigyelése, lejegyzése és elemzése (sorszerkezet, hangsor, kadenciaképlet, ambitus,

dallamvonal, ritmika, metrum, előadásmód, műfaj, földrajzi besorolás).

- A magyar népzeneben jellemző hangsorok, ritmikák, metrumok megfigyelése, felismerése, leírása és megszólaltatása, kapcsolatuk a magyar népzenei stílusokkal.

- Díszített népdalok éneklése kottakép alapján.

Zenehallgatás

A tanult

- népdalok,

- népszokás dallamok,

- népi hangszeres tánczene

eredeti felvételeken való bemutatása.

Követelmény

A tanult népdalok éneklése kotta nélkül, stílushűen, átéléssel.

Ismerjék vázlatosan

- A magyar népzene és zenetörténet összefüggéseit.

- A folklorizmus és folklorizáció jelenségeit a népzeneben.

- A magyar népzenei előadás jeles énekes és hangszeres egyéniségeit.

- A vokális népzenei előadásmód jellemzőit.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a magyar népzene fogalmát, történeti fejlődését,

- népzenei stílusait, műfajait, földrajzi dialektusait,
 - a népzene és más folklórműfajok kapcsolatát,
 - a népzene és a műzene összefüggéseit,
 - a magyar népi hangszerek osztályozását, történetét, jellemzőit, elterjedtségét, az állandó és alkalmi hangszeregyütteseket
 - a magyar népzenei kutatás történetét, legjelentősebb gyűjtőit és kutatóit, a legfontosabb kézikönyveket és publikált népzenei felvételeket, az önképzés lehetséges autentikus forrásait.
- Legyen képes
- hallás után népdal, illetve egyszerűbb hangszeres népzene lejegyzésére, illetve kottakép alapján való leéneklésére, azok formai és tartalmi elemzésére,
 - a tanult népzenei anyagból 100 népdal átélt, kifejező népdal eléneklésére kotta nélkül.

Az alapfokú művészeti vizsga követelményei

A vizsga részei

A Népzenei ismeretek, mint főtárgy:

Gyakorlati vizsga: írásbeli és szóbeli vizsga

A Népzenei ismeretek, mint kötelezően választható tantárgy:

Gyakorlati vizsga: írásbeli vagy szóbeli vizsga

A vizsga tantárgya és időtartama

Népzenei ismeretek

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 2x45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

A Népzenei ismeretek, mint főtárgy:

Írásbeli vizsga:

- Egy vokális dallam lejegyzése autentikus felvételtől szöveggel együtt.
- Egy hangszeres dallam lejegyzése autentikus felvételtől.
- Egy, a magyar népzene tanult témaköreiből összeállított, húsz kérdésből álló feladatsor megoldása.

Szóbeli vizsga

- A tanult témakörökből összeállított 20 kérdésből álló tételsorból húzott kérdés kifejtése.
- A tanult anyagból a tanár által kijelölt 100 népdalból kiválasztott 2 népdal eléneklése és elemzése.

A Népzenei ismeretek, mint kötelezően választható tantárgy:

Írásbeli vizsga:

- Egy vokális dallam lejegyzése autentikus felvételtől szöveggel együtt.
- Egy, a magyar népzene tanult témaköreiből összeállított, tíz kérdésből álló feladatsor megoldása

Szóbeli vizsga

- A tanult témakörökből összeállított 10 kérdésből álló tételsorból húzott kérdés kifejtése.
- A tanult anyagból a tanár által kijelölt 50 népdalból kiválasztott 2 népdal eléneklése és elemzése, a népdalok stíluskörbe sorolásával, származási helyének felismerésével.

Az írásbeli vizsga értékelése

- feladatsor: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
- fogalmazás: információtartalom, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottairási készség, külalak, helyes szövegíráss.

A szóbeli vizsga értékelése

- stílushű, átélt előadásmód a népdalok éneklésében,
- általános népzenei ismeretek helyes alkalmazása a népdalok elemzésben (hangsor, metrum, ritmus, kadencia, ambitus, szerkezet, előadásmód, stílus, stílusréteg),
- a népzenei szakkifejezések ismerete,
- népzene-történeti tájékozottság,
- népzenei stílusismeret,
- a felelet logikus felépítése, szerkesztettsége, tartalmi helyessége, pontosság;
- önálló, folyamatos előadás.

Ajánlott tananyag évfolyambontás nélkül

Magyar Néprajzi Lexikon: www.mek.oszk.hu/02100/02115/html

Magyar Néprajz kötetei: www.mek.oszk.hu/02100/02152/html

Dömötör Tekla: A népszokások költészete (Budapest 1974) Akadémiai Kiadó

Gelencsér Ágnes: Magyar népzenei alapismeretek (Budapest 1994) Calibra Kiadó

Magyar népdalok. Egyetemes Gyűjtemény I-II. Közreadja: Kovács Sándor és Sebő Ferenc (Budapest 1991, 2008.)

Magyar Népzene Tára. Szerk. Bartók Béla-Kodály Zoltán,

- I. Gyermekjátékok Sajtó alá rendezte: Kerényi György (Budapest 1951) Akadémiai Kiadó
 - II. Jeles napok Sajtó alá rendezte: Kerényi György (Budapest 1953) Akadémiai Kiadó
 - III. Lakodalom. Sajtó alá rendezte: Kiss Lajos (Budapest 1955-56) Akadémiai Kiadó
 - IV. Párosítók. Sajtó alá rendezte: Kerényi György (Budapest) Akadémiai Kiadó
 - V. Siratók. Sajtó alá rendezte: Kiss Lajos és Rajeczky Benjamin (Budapest 1966) Akadémiai Kiadó
 - VI. Népdaltípusok 1. Sajtó alá rendezte Járdányi Pál és Olsvai Imre (Budapest 1973) Akadémiai Kiadó
 - VII. Népdaltípusok 2. Járdányi Pál rendszerében szerkesztette: Olsvai Imre (Budapest 1981) Akadémiai Kiadó
 - VIII. Népdaltípusok 3. Sajtó alá rendezte: Vargyas Lajos. (Budapest 1992) Balassi Kiadó
 - IX. Népdaltípusok 4. Sajtó alá rendezte: Domokos Mária. (Budapest 1995) Balassi Kiadó
 - X. Népdaltípusok 5. Sajtó alá rendezte: Paksa Katalin. (Budapest 1997) Balassi Kiadó
- Paksa Katalin: Magyar népzene-történet. (Budapest, 2008.) Balassi Kiadó
- Sárosi Bálint: Hangszerek a magyar néphagyományban (Budapest) Planétás kiadó
- Sárosi Bálint: Hangszeres magyar népzenei hagyomány (Budapest) Balassi kiadó
- Sebő Ferenc: Népzenei olvasókönyv (Budapest, 2009.) Hagyományok Háza
- Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje. (Budapest, 2002.) Planétás Kiadó
- Hangfelvételek

Magyar Tudományos Akadémia Zenetudományi Intézet, Multimédiás adatbázisok: www.zti.hu

Publikált népzenei felvételek: a Magyarországon megjelent eredeti felvételeket tartalmazó hangzó kiadványok felvételei

- Bartók-rend
- Kallós Zoltán gyűjtései

Bodza Klára-Paksa Katalin: Magyar népi énekiskola I-II. Budapest, Hagyományok Háza

Bodza Klára-Vakler Anna: Magyar népi énekiskola III-IV. Budapest, Hagyományok Háza

Magyar Hangszeres Népzene Szerk.: Sárosi Bálint LPX 18045-47 (Budapest 1980) Hungaroton

Magyar Népzene 1-3. Szerk.: Rajeczky Benjamin LPX 10095-98, LPX 180001-04, LPX 18050-53 (Budapest 1969-72)

Hungaroton

Magyar Népzenei Antológia (Budapest 1985-93) Hungaroton

- I. Tánczene. Szerk.: Martin György, Németh István, Pesovár Ernő - LPX 18122-16

- II. Észak. Szerk.: Tari Lujza, Vikár László LPX 18124-28

- III. Dunántúl. Szerk.: Olsvai Imre LPX 18138-42

- IV. Alföld. Szerk.: Paksa Katalin, Németh István LPX 18159-63

- V-VI. Erdély (Kelet 1-2.) Szerk.: Sárosi Bálint, Németh István (Budapest 1993/95) MTA

Zenatudományi Intézet

- VII Moldva, Bukovina Szerk.: Domokos Mária, Németh István - HCD 18264-67

Videofelvételek

A téli ünnepkör hagyományai (Budapest 1954-55)

Néprajzi Múzeum Asszonyfarsang Mátraalmáson (Budapest 1967)

Néprajzi Múzeum Busójárás Mohácson (Budapest 1955) Néprajzi Múzeum

Csobánolás - A bukovinai székelyek betlehemes játéka Tevelen (Budapest 1948) Néprajzi

Múzeum

Hónapsoroló I-II. (Budapest) Televideo

Húsvéti népzene, megvirágozott a diófa, bakanóták (Budapest) Televideo

Játékok, játékfüzetek (Budapest) Magyar Művelődési Intézet

Leányok megéneklése karácsony estéjén (Budapest 1978) Néprajzi Múzeum

Mohai farsang (Budapest 1967) Néprajzi Múzeum

Népi játék (Budapest 1995) Néprajzi Múzeum

A magyar tekerő (Budapest 1978) Néprajzi Múzeum

Hónapsoroló I-II. (Budapest) Televideo

Lucázás Fejér megyében (Budapest 1971) Néprajzi Múzeum

Muzsikáló szerszámok (Budapest) Televideo

Népművészeti értékeink, Gyurkó Pál kanászkürtje (Budapest) Televideo

Örökség I., Dudanóta (Budapest) Televideo

Aratás, hordás Istenmezején (Budapest 1956) Néprajzi Múzeum

Gyúrói pünkösdlés (Budapest 1951) Néprajzi Múzeum

Hónapsoroló I-II. (Budapest) Televideo

Muzsikáló szerszámok (Budapest) Televideo

Nádsíp és kolomp készítése (Budapest 1965) Néprajzi Múzeum

Pünkösdlés - Galgamácsa (Budapest 1948) Néprajzi Múzeum

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

A követelmények elsajátításához szükséges szakirodalom, kotta, hangzó anyag

Audiovizuális lejátszó berendezés.

Kottatartók.

Metronóm.

NÉPRAJZ

A néprajz tanítás célja, hogy összefüggéseiben ismertesse meg a tanulókat a hagyományos paraszti életmóddal, annak változó kulturális jelenségeivel és belső törvényeivel.

A néprajztanítás feladatai

Tárja fel a tanulók előtt a magyar népi kultúra

- kialakulásának folyamatát, történeti fejlődését,
- a kultúra más területeivel való kapcsolatát,
- helyét Eurázsia kultúrájában,
- táji-történeti tagolódását,
- tantárgyi, szellemi és társadalmi emlékeit, tényeit és összefüggéseit,
- a rokon népek és a Kárpát-medence népeinek az együttélés során létrejött kulturális kölcsönhatását, kapcsolatát.

Kiemelten foglalkozzon a családi, helyi és regionális hagyományok meg- és felismerésével, erősítve ezzel a szülőföldhöz kötődésen keresztül a nemzeti és kulturális identitást.

Mutassa be a magyar néprajztudomány szakágazatait, társtudományait, intézményeit, főbb kézikönyveit.

Ösztönözze a tanulót a néprajzi gyűjtés lehetőségeinek megismertetésével az önálló gyűjtő- és feldolgozó munkára.

Alakítsa ki az önálló tájékozódás, problémamegoldás, véleményalkotás igényét és képességét.

Szoktassa a tanulókat a rendszeres ön- és továbbképzésre (múzeumlátogatás, a szakirodalom figyelemmel kísérése stb.).

Segítse elő más népek kulturális értékeinek megértését és befogadását.

Alapvető követelmény, hogy a népi kultúra fent leírt tényeit és összefüggéseit a tanított korosztálynak megfelelő, élményszerű és gyakorlatban átélhető formában közvetítse.

Néprajz főtárgynál a tananyagot szélesebb szakirodalom bevonásával, önálló gyűjtő munkával, minél több forrás elemző bevonásával, mélyebben, részletesebben kell megismertetni úgy, hogy a hangsúly a források ismeretén alapuló, tárgyi tudásra épülő gondolkodásmódon: az összefüggések felismerésén, értelmezésén legyen.

Alapfokú évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Elméleti ismeretek

- A kultúra fogalma és tagozódása
- A magyar népi kultúra történeti gyökerei és fejlődése
- A hagyományos paraszti életmód és változásai
- Népek-nemzetek-nemzetiségek
- A magyar nép táji, történeti tagolódása
- Dunántúl (általános néprajzi jellemzők)
- Felföld (általános néprajzi jellemzők)
- Alföld (általános néprajzi jellemzők)
- Erdély (általános néprajzi jellemzők)
- Moldva (általános néprajzi jellemzők)
- A helyi néprajzi sajátosságok
- A magyar népszokások rendszere. Népi kalendárium. Őszi népszokások
- Látogatás a helyi múzeumban

Követelmény

Vázlatosan ismerje

- a kultúra, benne a népi kultúra fogalmát és tagozódását.
- a hagyományos paraszti életmód elemeit.

- a magyar nép táji, történeti tagolódását.
- a helyi néprajzi sajátosságokat.
- a magyar népszokások rendszerét, az őszi népszokásokat.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Elméleti ismeretek

- A néprajzi gyűjtőmunka formái, a gyűjtések feldolgozása, felhasználási lehetőségei.
- Néprajzi forráselemzés
- Településrendszer, építkezés, lakberendezés
- A paraszti gazdálkodás rendszere
- A magyar kézművesség története. A népi kismesterségek
- A népművészet fogalma, korszakai, területei
- A textil (szövés, hímzés, lakástextilek, öltözködés)
- A magyar népviseletek
- Látogatás a Néprajzi Múzeumban
- Tavaszi és nyári népszokások
- A Dunántúl legjelentősebb kistájai és népcsoportjai: Kisalföld, Bakony vidéke, Mezőföld, Sárköz, Somogy, Őrség, Göcsej, Hetés, Zala, Ormánság, az Ausztriában, Szlovéniában és Horvátországban élő magyar népcsoportok.
- A magyarországi németek népi kultúrája

Követelmény

Vázlatosan ismerje

- a néprajzi gyűjtőmunka lehetőségeit.
- a magyar népi településrendszer, építkezés, lakberendezés jellemzőit.
- a paraszti gazdálkodás rendszerét.
- a népi kismesterségeket.
- a népművészet fogalmát, korszakait, területeit.
- a népi textilművességet és a magyar népviseleteket.
- a tavaszi és nyári népszokásokat.
- a Dunántúl népi kultúráját, beleértve a szlavóniai magyarokat.
- a magyarországi németek népi kultúráját.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a magyar népi kultúra nagytájjait és népcsoportjait,
- a folklór, a népművészet fogalmát, részterületeit,
- a hagyományos paraszti életmód gazdasági, társadalmi tényezőit, változásának törvényszerűségeit,
- a magyar népi településrendszer, építkezés, lakberendezés jellemzőit,
- a népi kismesterségeket,
- a magyar népviseletek általános vonásait, a Dunántúl jellemző kistájainak népviseletét,

- a tavaszi, nyári és őszi népszokásokat,
- a néprajzi, ezen belül a népzenei gyűjtőmunka lehetőségeit, a gyűjtések feldolgozásának, felhasználásának módjait és lehetőségeit.

A művészeti alapvizsga követelménye

A vizsga részei

Gyakorlati vizsga: írásbeli, vagy szóbeli vizsga

A vizsga tantárgya és időtartama

Néprajz

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

Az írásbeli vizsga:

- A tanult témakörökből összeállított 10 kérdésből álló feladatsor megoldása.
- Három kijelölt témából szabadon választott kérdés kifejtése.

A szóbeli vizsga

A tanult témakörökből összeállított 2x10 kérdésből álló tételsorból húzott 2 kérdés kifejtése.

- egy a folklór témaköréből,
- egy a tárgyi vagy társadalmi néprajz témaköréből származzon.

Az írásbeli vizsga értékelése

- feladatsor: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
- fogalmazás: információtartalom; felépítés; helyesírás.

A szóbeli vizsga értékelése

- logikus felépítés, szerkesztettség, tartalmi helyesség, pontosság;
- általános néprajzi tájékozottság, a szakkifejezések ismerete;
- önálló, folyamatos előadás.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

3. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Elméleti ismeretek

- A magyar nép fejlődéstörténete; helye Euráziában, beilleszkedése a közép-kelet-európai régióba, együttélése a szomszédos népekkel
- A magyar parasztság kialakulása és sorsa a XX. századig
- A paraszti társadalom szerkezete és tagozódása (család, rokonság, nemek és korcsoportok)
- A társadalomba való beilleszkedés családi és intézményes formái
- Társas munkák és összejövetelek
- Népszokások: téli népszokások
- Látogatás a helyi múzeumban
- A népi táplálkozás: nyersanyagok és feldolgozásuk, eszközök, étek, italok, étkezési alkalmak és szokások
- A Felföld legjelentősebb kistájai és népcsoportjai: Csallóköz, Mátyusföld, Zoborvidék, palócok a határon innen és túl

- A magyarországi szlovákok népi kultúrája
- Forráselemzés

Követelmény

Vázlatosan ismerje

- a paraszti társadalom szerkezetét és tagozódását.
- társas munkák és összejövetelek alkalmait.
- az őszi és téli népszokásokat.
- a népi táplálkozás jellemzőit.
- a Felföld népi kultúráját.
- a magyarországi szlovákok népi kultúráját.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

4. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Elméleti ismeretek

- Tájak, stílusok szerepe a népművészetben
- A magyar fazekasság: technológiák, formavilág, táji tagolódás, használat, terjesztés
- A paraszti kereskedelem színterei, a vásárok.
- Látogatás a helyi múzeumban
- A folklór: fogalma, kutatástörténete, részterületei
- Népköltészeti műfajok a magyar néphagyományban
- Népköltészet és műköltészet kapcsolata, kölcsönhatása
- A magyarországi délszláv népek népi kultúrája
- Az Alföld legjelentősebb tájai és népcsoportjai: Kiskunság, Nagyikunság, Jászág, Szatmár, Nyírség, Hajdúság, Körösök vidéke, Dél-Alföld, valamint az Ukrajnában, Romániában és Szerbiában élő magyar népcsoportok
- Néprajzi forráselemzés

Követelmény

Vázlatosan ismerje

- a tájak, stílusok szerepét a népművészetben.
- a magyar fazekasságot.
- a folklór fogalmát, kutatástörténetét, részterületeit.
- a népköltészeti műfajokat a magyar néphagyományban.
- a népköltészet és műköltészet kapcsolatát.
- az Alföld tájegységeinek népi kultúráját.
- a magyarországi délszlávok népi kultúráját

Hasznosítsa ismereteit saját népzenei munkájában.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

5. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Elméleti ismeretek

- Az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokások (keresztelő, lakodalom, temetés)

- Szimbólumok a népművészetben
- Faművesség
- A magyar népi hiedelemvilág és vallásosság
- A magyar nép táncélete
- Erdély legfontosabb kistájai és népcsoportjai: Szilágyság, Kalotaszeg, Mezőség, Küküllő-vidék, Székelyföld, a gyimesi csángók, a bukovinai székelyek.
- A magyarországi románok népi kultúrája
- Néprajzi forráselemzés

Követelmény

Vázlatosan ismerje

- az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásokat (pl. keresztelő, lakodalom, temetés).

- a magyar népi hiedelemvilág és vallásosság jellemzőit.
- a magyar nép táncéletét.
- Erdély tájegységeinek népi kultúráját.
- a magyarországi románok népi kultúráját.

Hasznosítsa ismereteit saját népzenei munkájában.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

6. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Elméleti ismeretek

- Egyén és közösség szerepe a népi kultúrában, a népművészetben
- A magyar néprajz tárgyköre, kutatási ágazatai, társtudományai, összefüggéseik.
- A néprajzi gyűjtések rögzítésének, archiválásának, rendszerezésének lehetőségeit.
- A magyar néprajztudomány intézményei, folyóiratai, főbb kézikönyvei.
- Látogatás a Magyar Néprajzi Múzeumban.
- A magyar néprajzi kutatás forrásai.
- A népi természetszemlélet
- Népi gyógyászat
- Moldva és a szórványok
- A magyarországi cigányok népi kultúrája
- Néprajzi forráselemzés

Követelmény

Vázlatosan ismerje

- a magyar néprajz kutatási ágazatait.
- a magyar néprajztudomány intézményeit, folyóiratait, főbb kézikönyveit.
- a magyar néprajzi kutatás forrásait.
- a népi természetszemlélet és népi gyógyászat jellemzőit.
- a moldvai magyarok népi kultúráját.
- a magyarországi cigányok népi kultúráját.
- a néprajzi gyűjtések formáit; a gyűjtések rögzítésének, archiválásának, rendszerezésének, feldolgozásának, felhasználási lehetőségeit.

Hasznosítsa ismereteit saját népzenei munkájában.

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Összefoglaló óra, az évfolyam követelménye alapján

Követelmények az továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló áttekintően ismerje

- a magyar nép fejlődéstörténetét, helyét Eurázsia, ezen belül a Kárpát-medence népeinek körében,

- a magyar parasztság kialakulását és történetét napjainkig,
- a hagyományos paraszti életmód gazdasági, társadalmi tényezőit, változásának törvényszerűségeit,

- a magyar népi kultúra dialektusait, kistájakait és népcsoportjait,

- a folklór fogalmát, részterületeit,

- a népművészet fogalmát, részterületeit,

- a népzene a népi kultúrában elfoglalt helyét és szerepét,

- a néprajztudomány történetét, önállósult szakágazatait, intézményeit,

- a néprajzi gyűjtés és kutatás nagy egyéniségeinek munkásságát,

- a folklorizmus és folklorizáció jelenségét

Legyen képes

- önállóan tájékozódni az érintett témakörök néprajzi szakirodalmában.

Ismerje

- a néprajzi, ezen belül a népzenei gyűjtőmunka formáit, a gyűjtések rögzítésének, rendszerezésének, feldolgozásának, felhasználásának módjait és lehetőségeit.

A művészeti záróvizsga követelménye

A vizsga részei

Gyakorlati vizsga: írásbeli, vagy szóbeli vizsga

A vizsga tantárgya és időtartama

Néprajz

Az írásbeli vizsga időtartama minimum 45 perc.

A szóbeli vizsga időtartama minimum 10 perc.

A vizsga tartalma

Az írásbeli vizsga:

- A tanult témakörökből összeállított 20 kérdésből álló feladatsor megoldása.

- Három kijelölt témából szabadon választott kérdés kifejtése.

A szóbeli vizsga

A tanult témakörökből összeállított 2x20 kérdésből álló tételsorból húzott 2 kérdés kifejtése, melyek közül

- egy a folklór témaköréből,

- egy a tárgyi vagy társadalmi néprajz témaköréből származzon.

Az írásbeli vizsga értékelése

- feladatsor: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;

- fogalmazás: információtartalom, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya; felépítés; helyesírás.

A szóbeli vizsga értékelése

- a vizsga követelményeinek való megfelelés
- logikus felépítés, szerkesztettség, tartalmi helyesség, pontosság
- általános néprajzi tájékozottság, a szakkifejezések ismerete
- önálló, folyamatos előadás

Ajánlott tananyag évfolyambontás nélkül

Magyar Néprajzi Lexikon: www.mek.oszk.hu/02100/02115/html

Magyar Néprajz kötetei: www.mek.oszk.hu/02100/02152/html

A magyar folklór (Szerk.: Voigt Vilmos). Budapest, 1998.

Balassa Iván-Ortutay Gyula: Magyar Néprajz. Budapest, 1979.

Bihari Anna-Pócs Éva: Képes magyar néprajz. Budapest, 1985.

Fél Edit-Hofer Tamás-K. Csilléry Klára: A magyar népművészet. Budapest, 1969.

Kis magyar néprajz a Rádióban. (Szerk.: Jávor Kata, Küllös Imola, Tátrai Zsuzsanna), Budapest, 1978.

Kósa László: Néphagyományunk évszázadai. Budapest, 1976.

Kósa László: A magyar néprajz tudománytörténete. Budapest, 1989.

Kósa László-Filep Antal: A magyar nép táji-történeti tagolódása. Budapest, 1978.

Kósa László-Szemerényi Ágnes: Apáról fiúra Budapest, 1973.

A felsorolt szakirodalom további ajánlásokat tartalmaz az egyes témák részletes tanulmányozásához.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő minőségű audio-vizuális berendezés (DVD, CD, video-lejátszó, televízió, vagy számítógép és projektor)

A tananyagban szereplő néprajzi témaköröket sokoldalúan bemutató néprajzi szakirodalom, beleértve a kép- és hangfelvételeket is, valamint földrajzi, történelmi és néprajzi térképek.

KAMARAZENE TANSZAK

NÉPI KAMARAZENE

A népzene tanításában a kamarazenének kiemelt jelentősége van, hiszen a népzene alapvetően közösségi műfaj. A hagyományos népzenei gyakorlatban fontos szerepe van két vagy több hangszer együttes játéknak, a hangszeres - énekes együttmuzsikálásnak, melyhez gyakran társul a néptánc is. A társas zenélés segíti a tanulókat megszerzett egyéni tudásuk gyarapítására, alkalmazására. Közösségformáló jellege elősegíti az együttműködés képességének (közös munka, alkalmazkodás, felelősségvállalás, irányítókészség, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) megerősödését, azon viselkedési formák tanulását, amelyek alapján a tanuló konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélés különböző formáiban (szólistaszerep, kísérőfunkció, ének-, tánckíséret, tánccház).

A kamarazene hat az emberi kapcsolatok fejlődésére, hozzájárulva ezzel a harmonikusabb személyiség kialakulásához. Elmélyíti a kapcsolatot a hagyomány és ennek a mindennapi életben való alkalmazása között, ösztönzi a tanulókat a közös éneklésre, akár saját örömeikre, akár koncerteken, táncházakban, ünnepeken való közreműködés formájában. A kamarazene tantárgy alá tartozik a 2-7 fő közötti, tetszőleges összeállítású hangszeres és/vagy vokális tanulókból álló együttes.

A népi kamarazene tanítás feladatai

Ismertesse meg a tanulókat

- a hangszeres és énekes népzene világával, gyakoroltassa a hangzó anyagok, kották egyéni és közös feldolgozását, ezek szabad alkalmazását, a zenei anyag folyamatos, dallam-, ritmus- és stílushű megszólaltatását, fejlesztve az igényességet a jó hangzásra, lendületes megszólalásra.

- az egymással társítható népi hangszerek sajátosságaival.

- a népi variációs, rögtönzésszerű hangszeres dallamvezetés alapvető szabályaival.

- a zene logikájával, különös tekintettel a népzene sajátos gondolkodásmódjának, a dallam- és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseinek, a ritmus és intonáció hajlékonyabb értelmezésének, a nyelv sajátosságaival is összefüggő hangsúlyviszonyainak jellemzőire.

Tegye lehetővé

- a hangszeresek és énekesek számára, hogy megismerjék az énekes dallamok hangszeres változatait, a hangszeren játszott dallamok szövegeit.

- hogy a tanuló a saját hangszerén kívül, más népi hangszereket is megismerhessen.

- hogy a tanuló gazdagítsa zenei műveltségét a szomszéd- és rokonnépek népzenejének befogadásával, megtanulásával.

Ösztönözze a tanulókat

- népzenei műveltségük elmélyítésére, eredeti hangfelvételek, kottakiadványok és az elméleti szakirodalom önálló tanulmányozására.

- a népzenei hagyomány elemző megismerésére.

- a hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos kapcsolódására.

- a táncházakban való aktív muzsikálásra, mely élményszerűen ötvözi a hagyományos népi kultúra egységét: zene, ének, tánc.

Készítse fel a tanulókat

- a hagyományos népzenei kamarazenélés önálló művelésére,

- a szólamok önálló, technikailag magas szintű, stílushű elsajátítására és megszólaltatására.

Fordítson figyelmet

- az egymás játékához, valamint az énekesekhez vagy táncosokhoz való alkalmazkodásra.

Járuljon hozzá

- a kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével a tanuló személyiségének, egyéniségének formálásához.

Fejlesztési feladatok

A kamarazene oktatásban az évfolyamok fejlesztési követelményei függenek a résztvevők egyéni tudásszintjétől, a hangszeres és/vagy énekes tanulók adott tanévre vonatkozó létszámától, arányától, az együttmuzsikáló hangszerek összeállításától. Ezért minden kamaracsoportra érvényes, éves szintekre lebontott fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.

A népzene sajátossága, hogy az állandó zenei formációk mellett alkalmi együttmuzsikálásban is társulhatnak a rendelkezésre álló hangszerek. Helyezzük előtérbe azonban a népi kamarazenélés hagyományos formáinak, alkalmainak, funkcióinak megismertetését.

Az alábbiakban a fejlesztési feladatokat a kamarazenélésre jellemző ismeretek és készségek szerint csoportosítva soroljuk fel, avval, hogy a képzés során ezek kialakítása és szintjének fejlesztése a képzés célja.

A társas muzsikálás gyakorlati ismeretei

- Beintés-leintés.
- Közös levegővétel és intés.
- Lassítás, gyorsítás jelzése.
- A kamaraegyüttes elhelyezkedésének szempontjai.
- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés, a világos megformálás, a differenciált dinamika, a fejlett hangszínkultúra iránt.

A hangolással, intonációval összefüggő ismeretek

- A hangolás módja az adott hangszer sajátosságaiból kiindulva.
- A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének hangolása.
- Transzponálás, a transzpozíció fogalma.
- A saját hangszer és a kamarapartnerek hangszerének intonációs és egyéb jellemzői.
- A saját hangszer intonációs hibáinak javítási lehetőségei (levegőmennyiség, szájtartás, kéztartás, vonótartás-módosítás,).
- A vokális intonációban a temperált hangszerekhez való alkalmazkodás elsajátítása.
- A vokális intonáció és az adott előadóterem akusztikai kapcsolata.
- Az akusztikus intonáció alapvető tudnivalói.

A zenei stílusokra, műfajokra vonatkozó ismeretek

- A játszott művek formája, harmóniai világa
- A játszott művek elhelyezése a zenetörténetben.
- A disszonancia-konzonancia fogalma, felismerése, megvalósítása.

A kamarazenei játékkal összefüggő képességek, készségek fejlesztése

- Lapról olvasás.
- Memorizálás képessége.
- A belső hallás fejlesztése.
- Intonációs készség.
- Az improvizációs készség fejlesztése.
- A figyelem megosztása a saját és a többi szólam, illetve az összhangzás közt.
- Alkalmazkodás a hangképzés, dinamika, karakter, stílus stb. terén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval.
- Az önállóság megszerzése a zenei elemzés, értelmezés, a variációképzés területén is.
- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése.
- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérő szerepkörben, változatos kamarazenei összeállításokban.

1. évfolyam

Ajánlott tananyag

Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a kamaracsoport korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- megadott hangra önállóan hangolni,

- hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
- be- illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni és befejezni,
- be- és leinteni,
- a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
- biztosan tempót tartani,
- intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
- a tanár jelzései alapján hangerőben alkalmazkodni,
- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.

A tanuló legyen tisztában

- saját hangszere intonációs jellemzőivel,
- a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
- a népzenei dialektusok hangszeres és énekes zenéjének sajátos stílusával, műfajaival, jellemzőivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.
- A tanév közben megismert népzenei tájak anyagából egy táncfűzér, táncrend előadása koncerten, táncházban.

2. évfolyam

Ajánlott tananyag

Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a kamaracsoport korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, löktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- játék közben új tempót felvenni a partner jelzése alapján,
- lassítani-gyorsítani a partner jelzése alapján,
- tempóváltozásokat ő maga is jelezni.
- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.

A tanuló legyen tisztában

- az együttesben szereplő hangszerek hangolásával (C-hangolású vagy transzponáló jellegével),
- a saját hangszerére jellemző intonációs hibák javítási lehetőségeivel,
- a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfűzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes

- szükség esetén önállóan hangolni,

- önállóan, tisztán intonálni,
 - pontos ritmusban, biztos tempótartással játszani,
 - új tempót felvenni, tempót változtatni a kamarapartner jelzései alapján,
 - saját maga is jelezni a tempóváltozásokat,
 - hiba esetén az összjáték komolyabb mérvű megzavarása nélkül tévedését kiigazítani, szólamába újból bekapcsolódni,
 - szólamát magas szintű hangszertudással, stílusérzéssel megszólaltatni,
 - figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama között,
 - állandóan figyelemmel kíséni az együttes összjátékát,
 - saját szólamát önállóan megtanulni és kigyakorolni akár kotta, akár hangzóanyag alapján,
 - zeneiskolai tanulmányai befejezését követően a kamarazene önálló művelésére.
- Rendelkezzék
- a társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképeséssel, alkalmazkodóképességgel,
 - a játszott népzenei anyagra vonatkozó sokrétű ismerettel,
 - kottaolvasási, illetve hangzóanyag feldolgozási készséggel.

Az alapfokú művészeti vizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Kamarazene főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfűzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangszerkezelés,
- technikai felkészültség,
- állóképesség.
- hangképzés,
- intonáció,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- változó tempók önállóan és együttesben,
- előadásmód,
- alkalmazkodóképesség,
- szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene).

Továbbképző évfolyamok

3. évfolyam

Ajánlott tananyag

Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a kamaracsoport korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
- saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
- figyelemmel kísérni az összhangzást is,
- a tanár útmutatásainak megfelelően hangképzésben, dinamikában, artikulációban stb. alkalmazkodni.
- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.

A tanuló legyen tisztában

- a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel,
- az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
- az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfűzer, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

4. évfolyam

Ajánlott tananyag

Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a kamaracsoport korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- együttesével önállóan elhelyezkedni a próba illetve a koncert színhelyén, az akusztikai és egyéb körülményeket is szem előtt tartva,
- saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
- önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.
- kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani.

A tanuló legyen tisztában a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfűzer, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

5. évfolyam

Ajánlott tananyag

Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a kamaracsoport korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- készségszinten használni az elmúlt négy évben tanult ismereteket.
- irányítani a kamaracsoport játékát, ill. alkalmazkodni az irányításhoz
- önállóan kijavítani, ill. kijavíttatni a felmerülő intonációs problémákat
- meghallani, felismerni a tempóvétel következtében kialakuló pozitív és negatív zenei folyamatokat.
- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.

A tanuló legyen tisztában a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfűzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

6. évfolyam

Ajánlott tananyag

Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a kamaracsoport korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- teljesen önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
- az előző évek ismeretanyagának teljesen önálló alkalmazására
- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.
- kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani

A tanuló legyen tisztában a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfűzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló legyen képes

- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
- saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
- figyelemmel kísérni az összhangzást is,
- saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,

- önállóan kialakítani az adott népzenei dialektus előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.

A tanuló legyen tisztában

- a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.
- az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
- az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Kamarazene főtárgy

„A” tagozat: minimum 20 perc

A vizsga tartalma

Koncertszerű 30 perces előadás. Anyagát az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájainak népzenei anyagából, a kamaracsoport korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően kell kiválasztani. Tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat, táncfűzéseket, táncrendet.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangszerkezelés,
- technikai felkészültség,
- állóképesség,
- hangképzés,
- intonáció,
- díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- speciális technikai elemek alkalmazása
- előadásmód,
- alkalmazkodóképesség,
- szép, érthető szövegmondás (vokális kamarazene)
- népzenei stílushűség.

NÉPI ZENEKAR

A népzene alapvetően közösségi műfaj. A hagyományos népzenei gyakorlatban fontos szerepe van több hangszer együttes játéknak, a hangszeres - énekes együttmuzsikálásnak, melyhez gyakran társul a néptánc is. A társas zenélés segíti a tanulókat megszerzett egyéni tudásuk gyarapítására, alkalmazására. Közösségformáló jellege elősegíti az együttműködés képességének (közös munka, alkalmazkodás, felelősségvállalás, irányítókészség, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) megerősödését, azon viselkedési formák tanulását, amelyek alapján a tanuló konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélés különböző formáiban (szólistaszerep, kísérőfunkció, ének-, tánc kíséret, tánccház).

Az együttn muzsikálás hat az emberi kapcsolatok fejlődésére, hozzájárulva ezzel a harmonikusabb személyiség kialakulásához. Elmélyíti a kapcsolatot a hagyomány és ennek a mindennapi életben való alkalmazása között, ösztönzi a tanulókat a közös éneklésre, akár saját örömeikre, akár koncerteken, táncházakban, ünnepeken való közreműködés formájában.

A zenekar tantárgy alá tartozik a 8 fő fölötti, tetszőleges összeállítású hangszeres és/vagy vokális tanulókból álló együttes.

A néphagyományban, a hagyományos összetételű zenekari formációknál ilyen létszámú együttn muzsikálás csak alkalomszerűen szólal meg. Az együtténeklésben azonban ez tekinthető a legáltalánosabb formának: a gyermekjátékok, karikázók, a jeles napokhoz kapcsolódó szokásdalok, a multságok, lakodalmak, a vallásgyakorlás alkalmain, a temetés, virrasztás, a katonaság, a közös munkák és a spontán összeverődések (pl. pincszer) alkalmával a kötetlen, szabad kezdeményezésen alapuló éneklés a természetes. A folklórmozgalmakban számos új jelenség, forma segíti a népzene nagyobb létszámú használatát. A kialakuló énekegyüttesek, népdalkörök, citerazenekarok előadásában népdal összeállításokat hallhatunk. Rendkívül fontos azonban a népzenei rögtönzés és variálás készségeinek kialakítása és gyakorlása, melyhez lehetőséget teremt a zenekari forma is.

A népi zenekar tanításának feladatai

Ismertesse meg a tanulókat

- a hangszeres és énekes népzene közösségi formáival, gyakoroltassa a hangzó anyagok, kották egyéni és közös feldolgozását, ezek szabad alkalmazását, a zenei anyag folyamatos, dallam-, ritmus- és stílushű megszólaltatását, fejlesztve az igényességet a jó hangzásra, lendületes megszólalásra.

- az egymással társítható népi hangszerek sajátosságaival.
- a népi variációs, rögtönzésszerű hangszeres dallamvezetés alapvető szabályaival.
- a zene logikájával, különös tekintettel a népzene sajátos gondolkodásmódjával, a dallam- és harmóniavilág és a formai szerkezet összefüggéseinek, a ritmus és intonáció hajlékonyabb értelmezésének, a nyelv sajátosságaival is összefüggő hangsúlyviszonyainak jellemzőire.

Tegye lehetővé

- a hangszereket és énekesek számára, hogy megismerjék az énekes dallamok hangszeres változatait, a hangszeren játszott dallamok szövegeit.

- hogy a tanuló a saját hangszerén kívül, más népi hangszereket is megismerhessen.
- hogy a tanuló gazdagítsa zenei műveltségét a szomszéd- és rokonnépek népzenejének befogadásával, megtanulásával.

Ösztönözze a tanulókat

- népzenei műveltségük elmélyítésére, eredeti hangfelvételek, kottakiadványok és az elméleti szakirodalom önálló tanulmányozására.

- a népzenei hagyomány elemző megismerésére.
- a hagyományörzéshez való kapcsolódás tudatos kapcsolódására.
- a táncházakban való aktív muzsikálásra, mely élményszerűen ötvözi a hagyományos népi kultúra egységét: zene, ének, tánc.

Készítse fel a tanulókat

- a hagyományos népzenei kamarazenélés önálló művelésére,
- a szólamok önálló, technikailag magas szintű, stílushű elsajátítására és megszólaltatására.

Fordítson figyelmet

- az egymás játékához, valamint az énekesekhez vagy táncosokhoz való alkalmazkodásra.

Járuljon hozzá

- a kamarazenéléshez nélkülözhetetlen figyelemmegosztó és alkalmazkodóképesség fejlesztésével a tanuló személyiségének, egyéniségének formálásához.

Fejlesztési feladatok

A népi zenekar oktatásában az évfolyamok fejlesztési követelményei függenek a résztvevők egyéni tudásszintjétől, a hangszeres és/vagy énekes tanulók adott tanévre vonatkozó létszámától, arányától, az együttmuzsikáló hangszerek összeállításától. Ezért minden zenekarra érvényes, éves szintekre lebontott fejlesztési követelményeket nem lehet megadni.

A népzene sajátossága, hogy az állandó zenei formációk mellett alkalmi együttmuzsikálásban is társulhatnak a rendelkezésre álló hangszerek. Helyezzük előtérbe azonban a népzene hagyományos formáinak, alkalmainak, funkcióinak megismertetését.

A népzében a kamarazenének és a nagyobb létszámú zenekaroknak nincs eltérő, különálló repertoárja. A létszám nem a zenei anyag kiválasztásában, hanem az előadásmódban játszik elsősorban szerepet.

Az alábbiakban a fejlesztési feladatokat ismeretek és készségek szerint csoportosítva soroljuk fel. A képzés során ezek kialakítása és szintjének fejlesztése a képzés célja.

A társas muzsikálás gyakorlati ismeretei

- Beintés-leintés.
- Közös levegővétel és intés.
- Lassítás, gyorsítás jelzése.
- A zenekar elhelyezkedésének szempontjai.
- Igénykeltés a pontos tagolás, a tiszta szólamvezetés, a világos megformálás, a differenciált dinamika, a fejlett hangszínkultúra iránt.

A hangolással, intonációval összefüggő ismeretek

- A hangolás módja az adott hangszer sajátosságaiból kiindulva.
- A saját hangszer és a kamarapartner hangszere hangolása.
- Transzponálás, a transzpozíció fogalma.
- A saját és a zenekari tagok hangszere intonációs és egyéb jellemzői.
- A saját hangszer intonációs hibáinak javítási lehetőségei (levegőmennyiség, szájtartás, kéztartás, vonótartás-módosítás,).
- A vokális intonációban a temperált hangszerekhez való alkalmazkodás elsajátítása.
- A vokális intonáció és az adott előadóterem akusztikai kapcsolata.
- Az akusztikus intonáció alapvető tudnivalói.

A zenei stílusokra, műfajokra vonatkozó ismeretek

- A játszott művek formája, harmóniai világa
- A játszott művek elhelyezése a zenetörténetben.
- A disszonancia-konzonancia fogalma, felismerése, megvalósítása.

A kamarazenei játékkal összefüggő képességek, készségek fejlesztése

- Lapról olvasás.
- Memorizálás képessége.
- A belső hallás fejlesztése.
- Intonációs készség.
- Az improvizációs készség fejlesztése.
- A figyelem megosztása a saját és a többi szólam, illetve az összhangzás közt.
- Alkalmazkodás a hangképzés, dinamika, karakter, stílus stb. terén.
- Színgazdag játék valamennyi dinamikai tartományban, tiszta intonációval.

- Az önállóság megszerzése a zenei elemzés, értelmezés, a variációképzés területén is.
- A jó megfigyelőkészség, memória, a gyors hallás utáni tanulás, a biztos kottaolvasási készség fejlesztése.
- Meggyőző zenei-, előadói élményt keltő hangszerjáték biztos tempótartással szóló és kísérelő szerepkörben, változatos zenekari összeállításokban.

1. évfolyam

Ajánlott tananyag

Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a zenekar korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmaz parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- megadott hangra önállóan hangolni,
- hangolni, intonálni a hangológép jelzéseinek megfelelően,
- be- illetve leintésre játékát pontosan megkezdeni és befejezni,
- be- és leinteni,
- a beintés alapján a helyes tempót azonnal felvenni,
- biztosan tempót tartani,
- intonációs hibáit javítani a tanár jelzései alapján,
- a tanár jelzései alapján hangerőben alkalmazkodni,
- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.

A tanuló legyen tisztában

- saját hangszere intonációs jellemzőivel,
- a különböző ütemfajták ütemsúlyaival,
- a népzenei dialektusok hangszeres és énekes zenéjének sajátos stílusával, műfajaival, jellemzőivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.
- A tanév közben megismert népzenei tájak anyagából egy táncfűzer, táncrend előadása.

2. évfolyam

Ajánlott tananyag

Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a zenekar korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmaz parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- játék közben új tempót felvenni a zenekar vezetőjének jelzése alapján,
- tempóváltozásokat ő maga is jelezni.
- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.

A tanuló legyen tisztában

- a zenekarban szereplő hangszerek hangolásával (C-hangolású vagy transzponáló jellegével),
- a saját hangszerére jellemző intonációs hibák javítási lehetőségeivel,
- a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfűzer, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

3. évfolyam

Ajánlott tananyag

Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a zenekar korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
- saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
- figyelemmel kísérni az összhangzást is,
- a tanár útmutatásainak megfelelően hangképzésben, dinamikában, artikulációban stb. alkalmazkodni.
- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.

A tanuló legyen tisztában

- a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel,
- az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
- az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfűzer, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

4. évfolyam

Ajánlott tananyag

Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a zenekar korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- együttesével önállóan elhelyezkedni a próba illetve a koncert színhelyén, az akusztikai és egyéb körülményeket is szem előtt tartva,
- saját szólamán belül önállóan intonálni,
- önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,

- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.
- kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani. A tanuló legyen tisztában a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfüzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

5. évfolyam

Ajánlott tananyag

Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a zenekar korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- készségszinten használni az elmúlt négy évben tanult ismereteket.
- irányítani a zenekar játékát, ill. alkalmazkodni az irányításhoz
- önállóan kijavítani, ill. kijavíttatni a felmerülő intonációs problémákat
- meghallani, felismerni a tempóvétel következtében kialakuló pozitív és negatív zenei folyamatokat.

- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.

A tanuló legyen tisztában a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfüzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

6. évfolyam

Ajánlott tananyag

Az öt népzenei dialektus (Dunántúl, Észak, Alföld, Erdély, Moldva) kistájaiból a zenekar korosztályától, hangszerösszetételétől, létszámától függően választott népzenei anyag, mely tartalmazzon parlando rubato előadásmódú népdalokat és különböző karakterű, lüktetésű, ritmikájú, tempójú táncdallamokat.

Követelmények

A tanuló legyen képes

- teljesen önállóan alkalmazkodni a hangképzés, dinamika, stílus, artikuláció stb. terén,
- az előző évek ismeretanyagának teljesen önálló alkalmazására
- stílusosan játszani a tanult népzenei dialektus dallamait.
- kb. félórányi műsort koncentráltan, koncertszerűen végigjátszani

A tanuló legyen tisztában a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.

Az év végi vizsga javasolt anyaga

- Két különböző karakterű és tempójú népdalokat tartalmazó összeállítás és egy táncfűzér, táncrend előadása a tanév közben megismert népzenei tájak anyagából.

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló legyen képes

- figyelmét megosztani a saját és a többiek szólama közt,
- saját szólamának szerepét önállóan felismerni, annak megfelelően szólamát kiemelni vagy háttérbe helyezni,
- figyelemmel kísérni az összhangzást is,
- saját szólamán belül és a partnerekhez is önállóan intonálni,
- önállóan kialakítani az adott népzenei dialektus előadásához illő hangképzést, dinamikát, artikulációt stb.

A tanuló legyen tisztában

- a játszott népzenei dialektus hangszeres, énekes népzenei anyagának jellegzetességeivel.
- az együttjátszó hangszerek intonációs és egyéb jellemzőivel,
- az akusztikus intonáció alapvető tudnivalóival.